

JOANNIS BAPTISTÆ

B I A N C H I

*In Archiattrorum Magistratu Primi a Consiliis
Regiæque Taurinensi in Academia Medicæ
Facultatis Professoris &c.*

DE NATURALI
IN HUMANO CORPORE,
VITIOSA MORBOSAQUE
GENERATIONE
HISTORIA.

Cum æneis Tabulis, justisque Rerum Indicibus

31047

AUGUSTÆ TAURINORUM, MDCCXLI.

Typis JOANNIS BAPTISTÆ CHAIS Typographi S. S. R. M.,
suorum Excellentissimorum Magistratum,
suzque Regiæ Universitatis.

Et veneunt G E N E V Æ,
Apud Hæred. CRAMER & Fratres PHILIBERT.

IMPRIMATUR:

Vic. Gen. S. Officii.

V. Baroè M. R. , & Med. Facult. Regens.

*Se ne permette la Stampa , Morrezzo per
la Gran Cancelleria.*

ORATIO^I

IN REG. TAUR. ACAD. ANAT. THEATR.

XII. KAL. FEBRUAR. MDCCXL.

A JOH. BAPT. BIANCHI,

Dum publicam inciperet Anatomem,

Coram EXCELLENTISSIMO Rei
Litterariae MAGISTRATU

HABITA:

QUAE SEQUENTIS OPERIS PROOEMIUM EST.

UM ab hujus Academiae inflauratione ad haec usque tempora, nihil unquam jucundius habuerim, praeter frequentiam hanc vestram, N. N., Quâ dum me ex hoc amplissimo loco dicentem quotannis excipitis, gratos vobis esse acceptosque labores hos meos humanissimè ostenditis; id profectò in causa est, cur ego officia in me vestra grato pariter memorique animo prosequuturus, nova semper, & si Diis placet Vobis non indigna, dicendi argumenta excogitaverim; eaque solemni hac die, quò cultu vires meae patiuntur, coram vobis habere studuerim. Quapropter, cum ante hos viginti annos Anatomicae Scientiae prae-

A stantiam

Anno
MDCCXX

MDCCXXI

MDCCXXII

MDCCXXIII

MDCCXXIV

MDCCXXV

stantiam, ejusque cum bonis omnibus disciplinis necessitudinem, in solemnibus Comitibus praefatus, hanc Provinciam susceperim, eodemque scholastico anno exordia humanorum flaminum, eorum naturas & ordines, & ad singulas ordiendas Hominis partes connexus attulerim; sequentibus inde annis, quae in hac Facultate nobiliora mihi visa fuerant, publicis prolusionibus complectebam. Omnia igitur humani corporis canalium genera, & principum secretionum loca, & animalium motuum instrumenta, & ossa singula eorumque artificium & robur, aliquando prolata sunt. Miniatis hinc Tabulis quaslibet oculorum partes, opticeque spectantes leges, explicare perreximus. Postea in alium ordinem revoluta totius Hominis machinam, atque membranis, musculis, tendinibus, ligamentis, cartilaginibus, glandulis, visceribus, universis partibus perlustratis, recentes, eisdemque praecipuos omnes, Anatomicarum Rerum Inventores Viros censere ac celebrare visum est. Accessit inde Muliebres, a nobis inventum & conditum, gravidumque integrae eminentiae Simulacrum; quo non illae solum, quae conceptum respiciant partes; sed caeterae penè omnes corporis, uno intuitu revelatae sunt. Succedebant nova venarum & artiarum, a nobis quoque inventa construatque

&aque Simulacra: Quibus quaeque sint, in-
 ternae & externae, horumce vasorum pro-
 pagines, propriis in sedibus oppidò specu-
 lati sumus. Hinc aliâ luce, suscepta, per om- MDCCXXVI
 nes & maximè priscas aetates, Anatomica
 Studia & Inventa aperire contendimus. Sed
 nova deindè nervorum & ossium numeris MDCCXXVII
 omnibus absoluta Statua, ut superiores
 aliae venosum undequaque, aut arteriacum
 Hominem fecerant, ita in singulis mini-
 misque partibus aequè eleganterque nervo-
 rum explicuit. Sequenti felicique anno, quo
 Tu *EXCELLENTISSIME PRIME PRAE-* MDCCXXVIII
SES, Litteras regere atque fovere coepi-
 sti, illaeque exindè magis magisque florue-
 runt, praelocutione nostra demonstratum
 est: Anatomen ritè cultam totius Faculta-
 tis Medicae Caput & Cardinem esse: No-
 vosque, recentibus praecipuè saeculis, de-
 tectos morbos, imò nova remedium genera
 & opera, Anatomicis Studiis omnino
 deberi. Interea post longè latèque evolutas
 eas, quae notae jam sunt, humani corpo- MDCCXXIX
 ris provincias, invias hactenus, parvique
 hujusce Orbis velut ignotas terras designavi-
 mus: Et quidquid in Anatome, ipsaque ob-
 mancâ Anatomen Praxi medica, adhuc
 deficiat; & quidquid Posterì addituri sint,
 singulatim attigimus. An non ex Italorum
 inventis atque lucubrationibus Anatome &

Praxis illustrata est? Id quidem singulari
 Prooemio, & hujusce gentis inventorum
 Hominum recensione, tractatum fuit. An
 non selectiora nobilioraque mechanica ma-
 chinamenta, Facultates aliae ab Anatomia
 didicerunt? Id quoque a nobis est prodi-
 tum: An non ex brutorum plantarumque
 comparata Anatome, Hominis fabrica
 praeclarius innotuit? Et nos comparatam
 Anatomem in singulis humanis partibus stu-
 diosè discussimus. Porro ut Mundi par-
 tes omnes, ita animalium quàm maximè,
 certo numero, pondere mensurâq; statutae
 sunt. Haec pariter ubiquaque humani cor-
 poris adamussim perpendimus. Atque cum
 Viro Anatomico honestius acceptiusque sit
 nihil, quàm suae Facultati accrémenta fa-
 cere; Nos numerosissimis foetibus, ab ovo
 ad natum Hominem undequaque collectis
 ac praeparatis; iisque singulis homuncio-
 nibus, qui ad quintum quemque totius
 graviditatis diem respondeant, ad hunc lo-
 cum explicatis, eorumque enarratâ abso-
 lutâque Historiâ, in haec quoque conati
 sumus. Sed alia ulterius Inventa nostra,
 Simulacra alia, Tabulas alias, liquoribus
 injectos aut balsamis conditos Homines,
 novasque horum partes, earumque singu-
 lares apparatus, sequenti Anatomica Prae-
 fatione demonstrare satagemus. Demum
 postremis

MDCCXXX

MDCCXXXI

MDCCXXXII

MDCCXXXIII

MDCCXXXIV

MDCCXXXV

postremis iis annis externas & internas Ca- MDCCXXXVI
 pitis partes, & interiorum atque exteriorum
 sensuum instrumenta, & motuum altiora
 organa, naturalibus novis & artificiosis
 quoque partibus recollegimus atque revisi-
 mus. Tum verò insignia superioris saeculi MDCCXXXVII
 Anatomica Inventa, ad ea praesentis aeta-
 tis contulimus ac comparavimus. Liquida- MDCCXXXVIII
 rum humani corporis & solidarum, sensi-
 bilium & insensibilium partium complexum at-
 que harmoniam tradidimus. Illaeque inu- MDCCXXXIX
 tiles res, quae istis aetatibus ab Anatomicis
 inquiri plerumque solent; utiles verò,
 quae omissae jacent, proximè superiori an-
 no sigillatim discussae sunt.

Quibus quidem omnibus per me sump-
 tis argumentis, atque in hoc amplissimo
 Theatro coram Vobis ex ordine pertractatis,
 quamquam omnes humani corporis partes
 functionesque, sat superque comprehensae
 fuisse videantur; fatendum tamen est, *Au-*
ditores, nihil hucusque dictum esse de illa
 Hominis functione, quae tantum caeteris
 praestat, quantum humana vita rebus om-
 nibus antecellit. Nam machinarum cōspiran-
 tium functiones, quibus humanum corpus
 excrescit, nutritur & vivit, nisi agendi prin-
 cipium consequantur, quia suapte naturā
 inertes illae sunt, perpetuò quiescēt. Quae enī
 igitur Vis illa est, quae functio, per quam

humani corporis fluidae solidaeque partes, ovo conclusae, aliae in alias concitantur, impelluntur, calefiunt, & vivere incipiunt? Undenā tot humorum fluxus & secretiones? Quomodo tot solidorum corporum vibrationes & impetus, tēiones & motus excitantur? Annon haec omnia aliquando pertrahabimus? At veró id praestare difficilius est, quò minus ad haec usque tempora innotuit? Vis illa, quā genitura virilis ad femineum semen perveniens, matura ova commovet, afficit, foecundat: Vis quidem & qualitas occulta, atque illi, quam *electricam* vocant, omnino comparanda. Vos enim notā ita pridem in hoc eodem Theatro usque ad caput Hominis ignitas excitati motiones, admotō tantum ad pedes vitreo fricato tubo, non minori jucunditate, quā admirationē vidistis. Annon ex subito hoc motu multum luminis desumendum est ad subitos motus illos dignoscendos, qui per generationem in quibuscumque animalibus producuntur? Sed generationem prosequi, quantumvis difficillimum sit, nihilo tamen minus ut difficiliora etiam in ejus origine aliquando aperiantur, me juvat hodiernā lace suos effectus sermōne complecti. Generatio igitur actio est, quā corpus organicum, propriā adhuc vitā destitutum, & alio jam vivente inclusum, ab eodem sol-

Generatio quid sit.

vitur

vitur atque explicatur, ut motus vitae pro-
 prios exerceat. Organicum vero corpus, Ex quâ videntur
organicum cor-
pus. materiae contextus est, ex succis, canali-
 bus & aëre resultans; quo hae partes motu
 proprio & reciproco, quem vitalem dici-
 mus, moventur, aut moveri possunt. Sed
 cum motus iste in viventibus perpetuus non Generationis
necessitas. sit; idcirco ex vivente organico & moritu-
 ro corpore, ut eadem semper species ser-
 vetur & propagetur, novum alterum, aut
 plura generantur. Porro generationis ar-
 gumentum, licet de ea tantum sermo in-
 stituatur, quae aut naturalis, aut vitiosa,
 aut morbosa in humano corpore sit, am-
 plissimum sanè, & prolixum nimis esse vi-
 detur. Quod ne mihi dicenti, & Vobis au-
 dientibus molestiae foret, Typis edere, Vo-
 bisque donum facere cogitavi. Ita pariter
 mihi volupe est, vigesimum hunc adole-
 scentis Academiæ completum annum,
 quem summa PRINCIPIS Providentia,
 tam Illustrum ejus Moderatorum & Patrum
 selectione, memorabilem beatumque facit,
 singulari opère celebrare. Ego interim quò
 brevius potero, partes Liberculi, quem edi-
 turus sum, summam modò percurram:
 Et mirum illud animalis vitae exordium, si
 vires ferant, in posterum aggressurum es-
 se polliceor. Atque utinam Cynum imiter;
 qui ad finem properans, cantum elegantius
 modulatur. A 4 Quam.

Quemadmodum supremus naturalium rerum ordo, in continuis generationibus similium a similibus earumque gradatis explicationibus situs est; ita in animalibus non solum & plantis, sed metallis ipsis aliisque fossilibus corporibus, generationis principia atque instrumenta quotidie a Philosophis inquiri solent. Et vero quatuor ista sunt: Praevium germen, seu semen aut *embryo*, quod idem est: Folliculus continens, qui ovum dicitur: Foecundans, seu generans causa: Demum foecundati germinis, ad usque generationis complementum, conveniens stationis locus, qui incubatus vocatur. Incubatus ratione animalia *vivipara* altera, altera *ovipara* dicta sunt; Prima, quorum ova internè seu in utero matris; Altera quae extra matrem incubantur. In Humano corpore generationis instrumenta cum eadem semper non sint, humanas idcirco generationes in naturalem, vitiosam atque morbosam distingui oportet. Naturalis generatio est, quum naturale germen & ovum in *ovario* sunt: Tum generans naturale principium ad hunc locum operatur: Et creata ova foecundataque, in naturalem incubatus sedem, seu in uterum descendunt; ibidemque stata tempora complent; & gradata incrementa, ad usque expletam foetus maturitatem ac naturalem partum, consequuntur.

quuntur. Vitiosa generatio est, in qua quidem naturalis ovorum sedes & solita generans causa, non idem verò incubationis locus; aut ejus saltem tempus vel brevius, vel longius, neque ideò naturale est. Atque morbosa generatio est illa, in qua neque ovorum & germinum idem locus, neque idem foecundans generansque principium, neque eadem incubatus est sedes. Nos itaque nostro hoc opusculo primùm naturalem in humano corpore generationem, deinde vitiosam, tertio morbosam prosequemur.

Ad naturalem generationem explicandam accedent humana germina, distinctis ovis, cœu capsulis, in muliebri ovario antè generationes implicita & condita; hinc per succorum confluxus accreta; hinc matūra, hinc foecundata & explicita; postea in foetus, demum in natos Homines ampliata. Quid igitur ovorum maturitas, quid eorum alibilia vasa, eorumque congeries seu *placenta* sit; & quale in ovario eorum intercedat commercium, diligenter explicabitur. Atque *embryones* ab ovario solvi; in uterum delabi, ipsique annecti; *amni* liquorem immutari; sanguinem confici; cordis motum, humorum circuitum, caeterasque vitales omnes excitatas res, cōtinuam actionem esse suspiciemus. Ad primam in

Primae Partis
Summarium

utero

utero foetus aetatem, quidquid eidem cum matre liquorum & motuum commune sit; & quae partes in foetu agant, in nato adultoque; deleantur inde, aut otiosae permaneant: In altera verò aetate, unam primis mensibus Homunculi nutritionem esse; sequentibus celebrari duplicem; & quid partus causa potissimum sit; & quid a partu contingat in Homine, singulatim ostendemus. Deinde ut ea, quae antè partum adveniunt, patentiora fiant; ad recens ovum redeunt, ejus in utero, toto graviditatis curriculo, accretionum leges & ordines, a nostris Archetypis omnino demonstrabimus. Neque omissa erunt foetus in utero versionis tempora & causae; & quaeque inde succedant res: Neque *placentae* loca in *ovariis* & utero, ejusque nexuum singulares modi: Neque illae ejusdem atque *umbilicalium* vasorum, quae graviditatis processu mutationes contingunt. Ita proditis in omni fede ovorum emisphaeriis & formis, uterique cum foetu accrementis; & quantum par erit, *embryonum*, foetuum, *ovariorum*, tubarum, uteri, *placentae*, ejusque vasorum, aliarumque secundinarum reclusis fabricis atque rationibus; nostrisque insuper, cum aliorum foetibus comparatis, iisque omnibus per justas icones patefactis, veritatem acu tetigisse aliquando confidemus. Sed cum tot illa instrumenta, quae in humanam naturalem

talem generationem conspirant, vitiosae quoque generationis persaepe sint causae; idcirco Opusculi Pars altera in illos, eheu nimis crebros, malae generationis modos, locos & ordines progredietur; undè tanta mulierum infortunia orta sunt.

Recens Anatomie veterem, nec raro fatalem, absterfisse errorem visa est. Majoribus enim nostris omnes in feminis graviditates, quae extra uterum in abdomine evasissent, semper extitisse in utero arbitratibus, iis illae solum victimae non ceciderunt, in quibus eorum cultri statutas ad metas fortuito non pervenere. Nunc post inventas superiori saeculo muliebrium ovarum sedes, eorumque non infrequentes detectos lapsus, sperandum est, gravidarum sectiones ad faustam tutamque methodum revocari posse. Utinam quae modo inquirunt plerique Anatomici, iis quoque non paucis, quae in Medica Praxi desiderantur, simili modo conducant. Igitur in mulierum organis, in *ovariis*, in tubis, in utero, quae facilem vitiosis generationibus viam sternant, inquiremus: Cur iis Mulieres, plusquam animantia caetera, obnoxiae sint; & quaenam earum intemperantiae iisdem conferant, adamussim explanabitur. Vitiosi conceptus omnes advenient, externi, interni, intermedii: Molae, falsa germina; & monstra: Foetus vel diutius coërciti, indèque

que exsiccati, corrupti, aut etiam incorrupti; vel brevius immorati; quos abortus denominant. Differentias omnium, indicia, solemniora exempla, nostris maximè Historiis accuratè exponemus. De celebri vitioforum aliquorum conceptuum auxilio, seu caesareo partu, interno externoque, prolixius tractabimus. At solis ne Mulieribus generationum incommoda? Quippiam utrique sexui commune esse debuerat. Hoc quidem in morbosa generatione evenit: Cujus periculis Mares & Feminas aequaliter subijci sancitum fuit.

Et Tertiæ.

Rem itaque per verminosas eas germinationes expediemus, quae dum in humani corporis partibus thorborem sunt causae, morbolae generationes dicentur. Atqui cū humani vermes vel intra vel extracibarium canalem degant, primique, vel naturales sint vel morbofi; nos naturales, seu teretes lumbricos, pineales, taeniolas & ascarides, qui familiares Homini hospitesque sunt, neque nocui, nisi jisdem nos ipsi malā prius nutritione noceamus, ex initio paululum memorantes; peregrina & infesta, in alimentorum fistula aliisve in partibus orta aut intrusa, animantia singulatim percurreremus. In intestinis Taenias, quas veras dicunt, & quae fortè teretium sunt monstra, variis re ipsa speciebus & formis, undè tanta Scriptorum diffidia manant

nant, instructas esse intuebimur. Cucurbitini Vermes dicti, eorumque novae partes, invisique ad hanc diem juncturarum modi, atque earum rationes aperientur. Postmodum inter monstrosa memoratorum canaliculorum animantia, *lacerti-forme*, aut si lubeat, *salamandri-forme* insectum adveniet. *Eruci-forme* vel potius *bombyci-forme* subsequetur, Aderit quoque *angui-formis viviparus* vermis: Cujus causâ *intestinales* ipsos ordinarios, *oviparos* esse alteros, alteros porro *viviparos*, exemplo pariter *oviparae viviparaeque* muscae, conjiciemus. Extranea prorsus humani corporis bruta, ab extraneis quoque parentibus propagata esse constabit. Sed ad fotos extra intestina natosque vermes progressi, horum alios, qui in partibus sunt, e quibus exitus pateat; alios, qui alicubi degant, undé exire non queant, ex ordine prosequemur. Ex tribus primorum classibus, prima, in externorum sensuum organis aut caveis viventes, seu aurium, narium, oculorum & oris distinctim vermes complectetur: Altera vermes, per naturalia trajicientes docebit; nimirum *renales*, aut aliter urinales dictos; itemque, qui utriusque sexus genitalium partium morbofi sunt: Tertia, aërearum majorum viarum incolas, seu pulmonarios, revelabit; Plerosque singularibus nostris Historiis firmabimus. Deinceps ad eos, qui ad corporis

corporis fores non politi, nullam videntur habere viam, quâ exeant, gradu facto; primum hepaticos vermes exquiremus: Hinc illos, qui nidulantur in cerebro: Tum quae super iis planè comperta sunt, adjiciemus. Succedent lienis, pancreatis, pericardii, ipsiusque cordis aliorumque viscerum vermes: Neque deerit volatile insectum, spermaticae Hominis venae affidere repertum: Ejusque folliculus atque incubatio ostendentur. Porro dum *mesentericos* aggrediemur, naturales hominum vermes suapte naturâ nec rumpere nec rodere, appositè demonstrabimus. Praesto erunt intermedii generis alii, seu qui inter externos internosque censendi, variam cum propriis latibulis rationem cōsequuntur. Scabiei vermes atque phthiriasis pediculos, singulari classe memorabimus. His recenti quodam addito vermium, cujuslibet morbi propriorum, Commento, habitoque insuper, in corollarii locum, brevi vermium sanguinis, naturalium morboforumque, sermone; ipsaque ad complementum Operis, humanorum Cadaverum genuina animalia, eorum chrysalides & nata muscarum genera; & singula, quae nobis ipsis aut fide dignis Homi-nibus nota sint, suis locis attingētes; & difficiliora, si quae fuerint, quantum liceat, explanantes; tum demum praecipuarum rerum imagines, a diligenti Discipulo mul-

multaeque spei Adolescente aere incisas ,
explicantes , Tertiam hanc Partem ipsum-
que Opusculum absolvemus .

Ita , *Auditores* , in priori parte natura-
lem Historiam Anatome illustrabit : In al-
tera haec Praxi ; in ultima naturali Hi-
storiae Praxis inserviet . Hunc aliis labo-
ribus superaddam meis : Quos ab adole-
scentia , vigiliis & impensis non parcens ,
& lucris ac domesticis curis omnino ante-
ferens , perlubenter suscepi ; ut ex Pra-
xi & Anatome veritatem illam pro virili dis-
quirerem ; Quae nimis sanè Faculta-
tem hanc nostram , ad hanc usque diem
latere visa est , crassisque velut nebulis obsita
delitescere . O quàm esset optandum ,
ut , qui omnes in Medicarum Rerum Uni-
versitate docent scribuntque medentur-
que Viri , Studia sua ad unum aliquando
conferrent ; & litibus ac controversiis depo-
sitis , suum opus , Caemētariorum saltē more ,
uno spiritu elaborarent ! Hi singuli , ut
fabricentur , suo quisque loco positi , lapides
& lateres ordinatis vicibus manibusq; com-
mittere atque unanimiter colligare con-
suescunt . O utinā Facultas nostra saeculis
omnibus ita factos habuisset Artifices ! Coe-
pta haec ad mundi initia jactisque funda-
mentis optimis , sequentibus tamen aevis
nunc erecta , nunc demolita , haecenus , quod
dolendum , parum accrevit . Accrescet Haec

tamen

ramen curis aliquando vestris, *Sodalitates Amantissimi*, qui hinc in honorem meum sedetis, *Professores optimi*, qui florentissimam, si unquam alias, Academiam hanc nostram illustrare pergitis: Eoque amplius accrescet, quò majori conatu, Discipuli, qui adestis lectissimique Tirones, hoc tempore, quo amplissimi isti litterarumque amantissimi Moderatores, in suam Vos clientelam recens excipiunt, omni-que cura vestrum commodis prospicere parati sunt, virtutis & gloriae viam insistere prosequemini. Si id praestabitis, Vos quoque in Medicae Facultatis fabricam, vestrum aliquando lapidem collocaturos esse confido.

Vobis autem, *Viri Excellentissimi*, ut merita in me vestra significem, quemadmodum hujus orationis exordio, nunc iterum sermonem meum converto: Qui hanc diem, quâ demonstrationes anatomicas publicè aggressurus, ex hoc loco praefari soleo, ita praesentiâ vestrâ exornare voluistis; ut tanto hoc vestrum omnium Conventu, non solum me cumulari honore & perfundi, sed recreari plurimum, quinimo incitari & accendi persentiam. SUMMA enim MENS illa, quae Vos ad hanc SEDEM apposuit, & in Officiorum vestrorum dignitate velut transpicitur, mihi, curis ac aetate labenti, vires animosque revocare videtur. Dicebam.

P A R S P R I M A

NATURALIS GENERATIO.

Humana germina, distinctis
 ovis, singulari ordine in fe-
 minarum *Ovariis* inclusa,
 prima, a rerum initio, sua-
 rum partium stamina conse-
 quuta sunt. Haec stamina, per com-
 munium inde generationum processus &
 series magis magisque evoluta explicata-
 que, tandem per sibi inditam specialem
 generationem singulatim commota, & ad
 perfectam explicationem atque accretionem
 aliquando disposita, primum in *embryo-*
nes, deinde in foetus, postea in natos ho-
 mines evadunt. Sed haec singularis gene-
 ratio, quae etiam *foecundatio* dicitur, in
 humana ova atque germina, seu semina,
 haudquaquam recipitur, nisi haec prius ad
 maturitatem pervenerint. Maturitas est
 ovorum & germinum ad certam magni-
 tudinem evolutio & accretio: quas qui-
 dem, cum per alibilium laticum accessiones
 & confluxus fieri oporteat, jam in primo
 illo ovorum *gestationis* loco, seu *ovario*,
umbilicalia seu alibilia vasa praestò sunt;
 & eorum radices & radicum congeries,
 quae *placenta* dicitur. *Placentae* vasa ovis

*Humana Ova
 atque germina
 ante omnes ge-
 nerationes jam
 sunt.*

substrata , seu alteri eorum hemisphaerio extrinsecus coalita, alibiles calicum succos ovo atque *embryoni* communicant : calices enim , seu *ovatorum* sinus & alvei , ova continent : Hi succiferis vasis referti sunt : Haec vasa cum *umbilicalibus* conveniunt . Sed de iis infra . Ità caeterum constituta ova , suisque binis tunicis , seu *chorio* & *amnio* instructa , in omnium , quae adoleverint , mulierum *ovariis*, in virginibus , nuptis , foecundis , sterilibus, non gravidis & dudum gravidis , & iis , quae recens conceperint , ad usque maturam aetatem liquore plena continuè perspicua sunt : Quae in vetulis , absumpto humore , arescunt & corrugantur .

*Gradatim inde
maturescunt ,
maturaque foecundantur .*

Ova ex initiis magnitudine differunt: Neque igitur simul omnia ad maturitatem perveniunt . Ita statò tempore in animalibus nunc plura matura ova sunt, nunc pauciora, nunc nulla: Matura in *oviparis* , ex *ovariorum* folliculis, seu calicibus, in uterum spontè decidunt : Matura in *viviparis* ad decidendum sunt quidem disposita & prompta ; neque tamen decidunt, donec a maris geniturae effluvio, novos quosdam suscipiant motus. Quum ea igitur solum ova atque germina a genitura moveantur , quae matura sunt; & ova atque germina non simul omnia, sed

sed alia post alia maturescant; *Multipara* ideò bruta, si brevi post partum denuò prægnantia evadant, pauciores foetus plerumque concipiunt; si tardiùs, numerosiores. Atque maturitas ovorum & seminum, & ad singulares motus eadem excitantis substantiae introductio & afflatus, tantae in viventibus omnibus ad absolvendos conceptus necessitudinis sunt, ut vel in ipsarum plantarum floribus, nisi quidam subtilissimus pulvis, apicibus tamquam testiculis per stamina firmatis inditus, per pistillum seu *oviductum* perveniat ad matura jam semina, in ovis sui que generis utero seu *ovario*, ad *oviductus* basim aperto, degentia, iisque geniturae motus inferat, haec quidem infoecunda remaneant. Ita in omnibus *vegetabilibus*, pulvis, apices, stamina, quae ad singulos flores data sunt, maris officia praestant: *Oviductus*, appensus uterus seu *ovarium*, comprehensaque ova atque semina, velut femineae sunt partes.

Jamque matura ova, postmodùm foecunda facta, seu in perniciosissimos motus concita, subitam in suis partibus impensamque explicationem intendunt; ut in tantam brevi molem atque vim augeantur; quâ quidem paulò post conceptionem suos aperire calices, expediri ab iis

*Foecundata op-
pido in uterum
delabuntur.*

& erumpere , diductoque ovarii involucro appositam obtentamque tubam penetrare valeant : Velut matura sylvestris cucumeris germina a propè admotae manus calore in subitos aptosque motus concita , apertis statim calicibus strenuè foras velut ejaculata erumpunt . Nam quod in *vegetabili* hoc ovo per subitam a manus halitu excitatam liquidorum *rarefactionem* fit , ut inflatum tensumque ovum eam sibi compareret vim , quam nos , nucleo cerasi , per pressionem digitorum ejaculantes , induceremus ; id ipsum ex influxo genitali effluvio primùm in humano ovo praestari videtur . Copiosus *amni* liquor oppidò in ovo rarefcit : Undè tam subitus ovi tumor tantusque nifus exoritur . Jacens enim in ovo & liquore, foetus corpusculum, & ovi ambitu centies fortasse minus , ità , subitoque expandi non possèt , ut liquidum & ovum premendo inflare valeret. Transgressa in uteri caveam foecundata eruptaque humana femina , suorum *umbilicalium* vasorum examen , seu *placentam* , eorumque liberos , & hiantes apices uteri *sinulis* porrigunt necluntque. Ita *umbilicalia* vasa humanis *embryonibus* externa sunt, ut patulo semper ore succos haurire valeant : Ita quoque in caeteris viventibus sunt disposita : Nam licèt in plantis & *ovi-*
paris

paris animantibus sub ovi cortice recondi videantur ; in illis tamen, germi-
nibus foliis interposito , exteriora pari-
ter sunt ; quae primùm alentes latices ex
iis foliis excipiunt ; postea in radices eva-
dunt : In *oviparis* verò , vel insectis , vel
aquatilibus , vel etiam quadrupedibus ,
embryoni exteriora quoque sunt : In *ovipa-
ris* volatilibus , quorum ovis, vitellus & al-
bumina insunt , vasa haec a cicatricula seu
embryone foras edita , ad vitellum & al-
bumina , ipsumque *chorium* protenduntur .
Tum verò in volatilium genere sanguineis
umbilicalibus vasis membraneus tubus ad-
ditur ; quo succus vitellum ambiens , in-
deque & vitellus ipse , in pulli ventrem de-
vehantur . Quidpiam instar hujus tubi ,
immo instar infundibuli , sanguiferis vasis
adjecti , in latis *umbilicalibus* tenellorum
humanorum foetuum falciis nobis inter-
dum apparuisse visum est . Tanta equidem,
quae in humano ovo primis *gestationis*
temporibus liquoris copia redundat , non
a solis venosis , sed a pluribus sanè
rivis , fortè & a raris tunc poris *cho-
rii* , instar feminis in humidiori uberiori-
que terra brevissimè tumescentis , in-
vehenda esse videtur . Haec igitur *im-
missaria* foetus non tantum ab ute-
ro uberes succos hauriunt , quibus exilissi-

ma germinis flamina magis magisque explicari, & in perspicuum *embryonem* accrescere contingat; sed novos imprimis vitales motus suscipiunt. Namque ut in *oviparis* ab exteriori, ita in *viviparis* animalibus ab interno, seu uterino incubatu commotus atque excitatus ille idem liquor in *umbilicalibus embryonis* vasis antea jam degens noviterque confluens, novos hofce susceptos motus ex iis canalibus ad interiores alios continuos, contentosque pellucidos antea succos, ita transmittit & propagat; ut ruber seu sanguineus ex iis novis motibus exortus color, atque in iis *umbilicalibus* succis incoeptus, ad alios postmodum interiores liquores quoque penetrans, jam ad vasa, atque liquida cum cordis caveis communicantia perveniat. Devento jam ad cordis bullulam sanguine, haec statim micat, seu saliens, ut ajunt, punctum fit; seu corculi motus incipit; & *embryonis* completur vita; & purpurei jam laticis, seu sanguinis, trajectio per corculum, & a corculo propulsio, & a propulsione progressio per partes, reditusque a partibus inchoantur. Porro in hoc rerum puncto *embryo* in foetum evadit: simulque *umbilicale* vas largiores succos ex *chalazis*, & albuminibus in *oviparis*; tum verò ex

cotyledonibus , *placentis* , uterisque in *vi-*
viparis , ad foetum importans , ejus par-
 tibus copias & incrementa , simulque vi-
 res atque firmiores sedes conciliat : Hinc
 liquorum circuli , *misturae* , *secretiones*
aliaeque vitales res .

Embryone in foetum facessente jam *Humani foe-*
tus alibiles suc-
ci .
 quaedam partes vix antea membranaceae ,
 varios firmitatis gradus consequuntur :
 Nonnullae citius in ossa indurescunt ; ut
 quae ad *spinam* , ad *pelvim* , aut medios
 majores articulos , aut *tympani* cavitatem
 sunt : Lentiùs procedentes aliae , priùs
 cartilagineae sunt , antequam ossa fiant ; ut
 ossa *cranii* , *extremitates artuum* , *apophy-*
ses plurimae , atque *epiphyses* omnes . Haec
 sanè omnia obtinentur per rectè instructam
 a matre in foetum liquorum undequaque
 affluentiam ; quibus quidem extentae ejus
 partes , simulque pleniores ac propiores prae-
 stitae , alios contactuum modos suscipiunt .
 Foetum non ali materno sanguine ; seu pro-
 priè sanguineum liquidum a matre ad *pla-*
centam , & a *placenta* ad foetum pro ejus
 nutritu non convehi ; sed *chylum* solum-
 modo , aut nutritium a *chylo* succum , probè
 elaboratum cum refluo foetus sanguine im-
 misceri in *placenta* & transferri , liquidò
 constare videtur : Primùm ex inspectis a
 diligentioribus Viris in praegnantium ute-

ro, albis innumeris seu tanquam *chyliferis* vasis: Secundò ex celebri Plurium observatione in gravidis canibus, per repetitas sanguinis detractiones, exanguibus paulatim redditis; ideoque tandem demortuis; quarum gestati foetus debito adhuc sanguine referti saturique deprehendebantur: Tertiò ex perspecta *placenta* lacteis liquoribus redundante, eosque immo largè effundente (a): Quartò ex accretione *placentae* aliarumque *secundinarum* in molis, cum decresciente destructoque, immo penitus consumpto foetu: si enim lactea seu nutritia uteri peculiaris vasa cum his partibus non immediatè communicarent, sanguis matris per *umbilicales* venas ad foetum ire, & a foetu per arterias in *secundinas* pro earum alimonia redire creditus, his postea vasis per foetum necem a proprio officio sublatis, neque hunc circulum, neque harum partium nutritionem servare in circulo posset. Demum succi ab utero ad *placentam* non rectà, seu per una aut saltem continua, sed per diversa & tantùm contigua, poris dumtaxat communicantia vasa, idest per coli aut incerniculi, uno verbo, per secretionis rationem trajiciuntur. Neque igitur per vias, quibus

(a) Vid. in *Anatom. Observat. Histor. Reg. Scient. Paris. Acad. ann. MDCCXIV.*

bus secretio fit, purus & integer, seu non secretus sanguis traduci potest. Liquores in *umbilicales* arterias injecti, per *placentae* substantiam in *umbilicalem* venam continuo referuntur. Ergo vasa foetus, matris vasis per *anastomosis* juncta non sunt, ut matris sanguinem in eum devehant: Nec insuper quidpiam sanguinis a foetu ad matrem revertitur; cum haec reversio non nisi novâ secretionis operâ, seu, ut ajunt, *infiltratione* haberi queat: Nec matris & foetus communis sanguinis circuitus est; sed, ut in *oviparis* fit, cuique suus, propriarum partium confiniis circumscribitur. In Equâ, Sue feminâ, Apro, Cane marino aliisque brutis, *secundinae* diu antè maturum foetum matrici nexae non sunt. *Placenta* in iis animantibus valde subtilis est, dispersaque in minutula, diu plerumque insensilia, tubercula; quae solum postremis gestationis mensibus accreta atque ampliata, nectuntur cum utero, & sensibilia fiunt. Viperae & Torpedinis foetus neque *placentam* gerunt, neque cum utero videntur connecti: In iis itaque animantibus, aut serò aut nunquam, matrum & foetuum *immediata* per uterum communio est. Atque commercia succorum in uteris & foetibus, per omne animantium genus, analoga sunt. Aliisque obser-

observationibus & rationibus confirmari res potest . Porro effusio sanguinis in partu, non a sanguineorum vasorum uteri , cum *placenta* communicantium , disruptione ; sed a sola uteri robusta contractione, indeque in *vaginam* expressione alicujus contenti sanguinis partis aestimanda est. Ita interdum in partu nullus exit sanguis, utero scilicet non statim constricto , aut non ita satis constricto , ut sanguinis , quem in circuli vasa premit , partem quoque aliquam in suam caveam exprimat : Exit inde in puerperii *lochiorumque* progressu per ipsamet menstruorum vasa , ab excitationis aliquando solitis validisque hujus organi corrugationibus expressus . Quod autem ad faciem *placentae* , quae uterum respicit, membrana aut membranaceus reticulus supertensus sit , aut nihil etiam horumce sit , perinde esse videtur : Neque enim membranae defectus, liberum magis sanguinis , quam *chylosi* succi trajectum probat . Accedit observata a Littrio (*b*) in falso germine (immò potius molâ) *placenta* ultra modum accreta : Et quum ad foetum, in quasdam vesiculas evasum & consumptum , primò parum , deinde nihil nutritii a Matre suscepti succi, *placenta* transmitteret

(*b*) *In Histor. Reg. Scient. Paris. Acad. ad ann MDCCXV.*

mitteret , hoc ipso succo , qui erat omnino lacteus , tota diffuens reperiebatur : Favet id (adijcit Cl. Auctor) iis , qui statuunt , in homine , ut in pluribus animantium generibus (ubi res ultra omne dubium est posita) lac & non sanguinem a Matre in foetum transmitti , sanguinis saltem lacteam atque albam substantiam . Porro lacteae , non sanguineae substantiae transmissio in ruminantibus cunctis , tum in Cuniculis , Leporibus , Indicis Porcellis , aliisque , luce clarior est . Sed observatio D. Merj (c)

„ quòd foetu ab utero egresso , & umbilicali funiculo caeso , sed non ligato ,

„ placentâque uteri fundo adhuc nexâ , per

„ umbilicalem venam sex propè librae sanguinis cum maximo matris discrimine effluxerint ; dum placenta unam propè libram vix pendet „ alicujus momenti est : Ita & alia ab eodem Viro perlata „

„ Mulieris maturè praegnantis , & casu subito extinctae , in cujus cadavere ventris cavitas sanguine plena , sanguinea verò sua , tum foetus unâ perempti , vasâ omnino vacua deprehensa fuerint :

„ Sanâ atque adhuc connexâ placentâ ,

„ nulloque ad uterum effuso sanguine „

(d) & quod ab ipsomet Auctore adijcitur

super

(c) In eadem. Hist. ad ann. MDCCXIV.

(d) In eadem Hist. ann. MDCCVIII.

super hac re in casu foetus sine corde nati (e). Plures interea harumce observationum circumstantiae superessent perpendendae illustrandaeque. Porro super hac re graviolem fortasse observationem memorare lubet. Vegeta quaedam & juvenis femina toto *gestationis* tempore tantam eandemque perpetuam ab utero haemorrhagiam passa fuerat, ut calculus factus sit, 150. libras sanguinis toto hoc tempore perdidisse. Peperit tamen feliciter: & vix mediocribus expletis *lochiis* haemorrhagia quaelibet evanuit: Mulierque in optimam valetudinem rediit. Consulti Periti aliqui, arbitrati sunt, *placentae* partem ab uteri annexu toto graviditatis tempore fuisse disjunctam: Alii verò solidiora super hac re, alio loco indicanda, cogitarunt. Nam postquam Cel. Ruyschius villosam tunicam, *chorii* propaginem demonstraverit, *placentae* latus utero obversum obducentem (quâ quidem integer trajici cruor non posset) (f) subiicit:

„ longè itaque a veritate recedit, quod dixerint olim Anatomici: Vasa sanguinea
 „ placentae, in osculari vasis sanguineis uterinis „

In foetu sunt
 & operantur
 partes, in nato

Interea in humano foetu per unam, seu *umbilicalem* viam ad *gestationis* initium progress-

(e) In eadem Histor. ann. MDCCXX.

(f) In Thesaur. Anatom. V.

gressumque enutrito , res placidè videntur ^{indè adultoque} incedere . Vacuus & collapsus cibarius ca- ^{otiosae, aut nul-} ^{lae .} nalis minimam abdominis partem occupat; potissimam tenent hepar , atque succenturiati renes: hepar alibiles succos ab *umbilicali* vena per portae venam hauriens, alteram eorum, eandemque potissimam partem citiùs per venosi tubi diverticulum , minorem alteram tardiùs per priùs indutum in tota sua substantia circuitum , ad commune in humanorum liquorum alveum, seu cavam venam propellit: renes succenturiati *urinariae* propriorum renum secretioni, opportunam diverticuli rationem praestant. Porro succenturiati renes in humano foetu amplissimi , & ad ostia propriorum renum, quos amplectuntur suoque velut in sinu recondunt , appositi , largissimam sanguinis copiam , aut ab *emulgentibus* ipsis arteriis, aut ab ipso ibidem sito *aortae* trunco , excipientes, in causa sunt , cur minor hujus liquidi in renes propriè dictos sit fluxus , & in iis idè minor urinae secretio celebretur : Cujus major secretio plura in humano foetu , *allantoidis* experte , intulisset incommoda . Quamobrem sicut in nato homine proprii renes , priùs in foetu valdè exiles & succenturiatis renibus plerumque minores , semper indè crescunt adusque debitam comparatam magnitudinem : Ita

succen-

succenturiati renes in nato homine, officio functi, a priorum renum complexu paulatim secedentes, semper videntur decrescere. Praeterea in foetu quidquid ex jecore biliosi succi, aut crassioris salivarii liquidi in *pancreate* aliisque cibariae fistulae salivosis glandulis, tum quidquid pariter mucosae substantiae in stasis ejusdem tubi incerniculis secernitur, neque excernitur, sed coercetur, & cumulatur, & immiscetur; demum quidquid faeculentum fit ex oris nutritu, quem foetus postremis mensibus suscipit, & sub communi *meconii* nomine in intestinis redundat, id certe omne, ne per anum exeat, *amni*que liquorem conspurcando, alibilis hujus succi conditionem laedat, ad *intestinale* diverticulum, sive caeci intestini appendicem *vermiformem* dictam, quae sane in foetu maxima est, & intestini tenuis amplitudinem aequat, tamquam in communem cloacam pedetentim deponitur, coacervatur reservaturque. Hoc ideo in foetu diverticulum, immò singulare excipulum, non tantum iis scoriis refertum ac turgensprehenditur (quod quidem post natum hominem haudquaquam spectatur); sed pro commodiori receptaculi officio dupliciter circa *Ileum* intestinum plerumque inflexum, totidem ideo commodioribus finibus

nibus ac velut distinctis excipulis instruitur. Adhaec , ut delapsarum in dictam appendicem faecum sustentetur pondus , coli intestini ligamenta ad hanc partem desinunt & coeunt , eamque instar cingulorum muniunt, ac velut *suspensoria* suffulciunt. Praeterea caecum intestinum in foetu brevissimum est , & secùs ac in nato instructum: Tota enim ejus figura ad *vermiformem* implendum processum facta esse videtur : quae scilicet ad modum amplioris infundibuli , in eum se aperientis atque deonerantis concinnata est . Urina a renibus in vesicam fluens (quae tamen , ut diximus , sat modica est) per apertum in hoc excipulo singulare aliud diverticulum, seu *urachum* , videtur leniter & paulatim traieci in spongioso-cellularem , *umbilicali* funiculo implexam substantiam ; & ex hac per placentam adusque maternos succos convehi ; ut horum ductu per maternos tandem renes unà cum materno lotio eliminari queat. Ita *urachi* cavitas, quae in natis adultisque persaepe adhuc spectatur , in humano foetu semper conspicua est: adjuvatque lotii per hunc canalem trajectionem, alia in foetu , quàm in nato adultoque , *urinariae* vesicae positio : In illo enim longioris figurae vesica est , atque ad umbilicum directior & propior . In foetus pecto-

re, inanibus, flaccidis atque in se replicatis pulmonibus, princeps thymo locus est: Quae nempe non subactos, aut non satis subactos, in primae digestionis visceribus nutritios succos, postremis praesertim graviditatis mensibus, colligens servansque, & forte propriis momentis inde subigens, ab ingressu in sanguinem nonnihil retardare videtur. Thymum enim in foetu, novum non tantum *chyli*, sed & *mesentericae* & *pancreaticae* subtilioris lymphae, fortè & *intestinalium* specialium succorum diverticulum, immo superadditum excipulum esse, verisimile arbitror. In *galaxiam* foetus, quae quidem libera, & patula servanda est, fluere latices necesse est: Non tamen oppidò cum sanguine commisceri debent succi omnes, qui *galaxiam* introeunt: quoniam in foetu, qui non respirat, haberi iusta illa & vitalis omnium succorum cum sanguine mistura non posset, quae in pulmonibus & respiratione praestatur: Idcirco Thymus, *galaxiae* summitati apposita, succos crudiores recipit, statoque tempore retinet servatque. Ita in recens natis, neque adhuc lactatis, neque aliter pastis, a Graafio limpidi humoris copia, & a Bartholino, Munickio, Aliisque plurimis, lactis redundatio in Thymo reperta est. In nato verò homine Thymus instar aliorum

foetus

foetus diverticulorum decrefcit , & inutilis omnino pars praefita , velut contemptim a refpirantibus pulmonibus calcatur & extenuatur ; ut in adultis plerumque omnino abfumptus , nec propria veftigia fervaverit (g) . Rurfus fanguis in Thorace foetus , ab altera in alteram auriculam , & a majori in majorem arteriam per bina adhuc alia , iisque partibus intermedia diverticula , five ovale foramen atque arterialem tubum , levi unda progreditur . Ita foetus , diverticulis iſtis & promtuariis , ceu providiffimis ſubſidiis levatus & ſubventus , dempto omni animalis oeconomiae difcrimine , tranquille degere , ſuaque in accrementa ire ſuaviter , aliquandiù videtur .

Nutritio foetus prius per umbilicalia vafa , deinde etiam per os celebratur : Unde poſſiſſima partus cauſa .

Quum verò vires gradatim acquirat , aptiorque fiat ad externos quoque motus , quos quidem ſuo in amnii liquore poſitu comodiores habet , ſibiſque ſuarum partium obſtrictus in dies moleſtus fit , iſtas naturali inſtinctu extendere nititur : In hoc crebriter fuſcepto niſu , capite a dimotorum extenſorumque genuum , brachiorum & manuum fulcimentis elabente , & ob ſuam , prae caeteris partibus , impenſam molem & gravitatem neceſſariò in uteri inferiora decidente , tota foetus mutatur poſitio ; ejuſdemque , inverſo devolutoque corpore , inferiores artus ad priſtinum

C

capitis

(g) Vid. Theſ. noſtr. de Viſc. Fabr.

capitis locum ascendere necessum est. Rur-
 sus densitate semper increfcens *placenta*,
 spatia foetus & liquoris *amnios* coarctare
 pergit. Quare foetus in dies adauctus &
 grandescens, suâque mole in majorem
 praestandam uteri cavitatem urgens, eoque
 magis intermedium, in quo velut innatat,
amni liquorem stringens & premens, in
 caussa ipse est, ut ad summum constrictus,
 & ubique trusus atque coactus hic liquor,
 vel in ejus oris caveam aliquandò ir-
 rumpat: & mox ab ore in *pharyngem*, a
pharynge in *oesophagum*, & ab *oesophago*
 in ventriculum sibi viam sternat, & li-
 quidi motu perfluat: Ita in natis
 foetibus, vel non natis sed maturis &
 ab utero extractis, has tubi cibarii partes
 jam succo istiusmodi imbutas, immò re-
 dundantes reperimus. Quamobrem adul-
 tus foetus jam duplici, seu per os & um-
 bilicum, nutritione perfruens, succis im-
 pensè scatet & viribus. Neque ad tam
 promptè cumulata, & gravem succorum
 minuendam plenitudinem succenturiatorum
 renum, thymique diverticula sat esse pos-
 sunt. Jam ergo moles & unda totius san-
 guinis sollicitat magis, aperitque *pul-
 monicas* vias. Redundat novis substan-
 tiis, tumetque ventriculus: Intestina tu-
 ment, novâque excrementorum mole ita

gravantur, ut, quum appensum diverticulum, seu *vermiformis* appendix, hospitandis iis omnibus non sit satis, suas quoque molestias ab eorum mole, pondere, acrimonia jam perferant. *Galaxia* tumet, tumentque vasa omnia, tantoque succorum gurgite proprii jam renes, & vesica tument. Foetus angusto jam nimium carcere vexatus & pressus, gravis, turgidus, inquietus, virium aeris, & motuum corporis indigens, jactat se; & trunco & artubus & capite quatitur: Et *spinam* sensim dirigens, & pedes & brachia in fundi uteri latera novo robore intendens, atque ita extimulans; demum eadem in fortes contractiones, ac propulsiones adigit; unde illa uteri se constringentis manat vis, potissima partus causa, seu naturalis matricis tenesmus excitatur: Id verò, quum non sine violentis ejusdem ligamentorum, atque cervicis, vaginae, pudendorumque distentionibus, & veluti divulsionibus contingat, non potest, quin secum quoque acerrimos in iis omnibus partibus cruciatus ducat. Sed iis *uterinis* additis, suisque simul etiam viribus, suum praecipue ad ima uteri devolutum caput magis magisque concutiens & impellens foetus, eodemque *secundinas* validè premens, easque ad cervicis hiatum in formam ampullae, descenso cumuloque

liquore *amni*i plenae & turgentis, protrudens & elongans, productamque ampullaceam hanc partem attritu demum extenuans & abrumpens, per hanc portam sibi lucem & viam aperit: Et secum involucria, seu tunicas & *placentam*, plerumque trahit. Neque enim tam strenuae *secundinarum* distentiones sinè vi, ad earum adhaesionis punctum, seu *placentam*, inducta, esse potuissent. Atque illa quidem, a maturo foetu ad *placentam* inflicta, postrema concussio est, quâ haec pars suas omnes radicularum *gomphoses* ab uteri alveolis aliquando solvere atque enodare adigatur. Interdum foetus toto *amnio*, aut aliquâ ejus parte a caeteris *secundinis* solutâ, involutus excluditur: atque ita Galeatus vocatur.

In nati foetus
partibus quae
eveniant.

Egressus in liberum aërem, eique illico immersus, velut qui in aquas pectore tenus delabens, iis prementibus ad subitam coelorum elevationem cogitur, ab aëris pondere improvise gravatus & pressus, costas necessario attollit. Ita pectoris ampliacionem, ita ingressum aëris, ita respiracionem fieri, necessum est. Itaque vix natus respirat foetus; & acceptis aëris suppetiis suas partes undequaque urget ac premit; & mingit; & deiecit; & plorat; & ejulat; & fugit; liberèque deglutit.

Jam-

Jamque per ejus pulmones liberrimus sanguinis trajectory est. Memorata idcirco amittuntur diverticula, & singularia excipula. Succenturiati renes & Thymus usu functi delentur, aut ferme exarescunt. Ex *vermiformis* appendix, quae, ut diximus, tubus amplus fuerat, a contentis & coercitis faecibus extensus, & suas ab amplitudine & extensione subtiles, intestinorum instar gracilium, tunicas gerens, exhausta jam vacuataque, &, ob apertam expeditamque in foetu desidendi rem, suo munere functa, sensim retrahitur, & ab Ilei amplexibus recedens, in dies gracilescit: ejusque libera membranea latera naturali contractione densantur; densata ad morem densatarum in caeteris foetus diverticulis tunicarum, atque in ligamenti naturam occalescentium, in substantiam quoque prope *ligamentaceam* durescunt: Ad quam quidem habitudinem deventa haec intestinorum appendix, in nato adultoque vix non occluditur; nempe vix angustam & inutilem cavitatem asservat, similem ei, quae in natorum adultorumque *urachis* adusque umbilicum, aut non longè ab umbilico, plerumque adhuc deprehenditur ((h)). Ita-

C 3

que

((h)). In pluribus Cadaveribus Juvenum, Virorum & Senum ad superiores annos publicè in Anatomico Theatro dissectis,

que in nato homine caecum intestinum depositâ , quam priùs ad suam appendicem egerat , infundibuli ratione atque formâ , in longum producitur , simulque ad latera retrahitur , & roboratur ; suoque , quo in appendicem tendebat , valde constricto hiatu , proprium jam munus aggreditur : Suâ enim positione cum faccus , in quem omnes superiorum intestinorum faeces decidunt , subter eadem appensus reapse sit , opportunus idè earumdem faecum typus est (Gall. *un moule*) quas nempe ex Ileo delabentes , tum verò liquidiores aut molles , inductâ morâ & pressionibus , humidiori parte exuit : & residuo magmati coactam , solidiusculam & in se consistentem , longam seu rotundatam ac velut columnatam formam concilians , in causâ est , ut in unum velut corpus compacta figurataque excrementa , uno solùm naturaliter stimulo , non pluribus , unam , non crebras & incommodas dejectiones , in perfectioribus animalibus , fortè & in omnibus , incitare valeant . Sed haec , quae alio loco tractantur , (i) in praesens non sunt operae . Demum in nato diverticula caetera , vena & arteriae *umbilicales* , *venosus* tubus in hepate

praeterquam in tot apertis privatim aliis , patulum adhuc urachum ostendimus .

(i) *Vid. Thes. nostr. de Visc. Fabr.*

te, *arteriacus* inter aortam & *pulmonicam* arteriam, ovatum inter cordis auriculas foramen, & *urachus* ad umbilicum, clauduntur. Verumtamen *urachus* pervium saepius servari diximus: & ovatum foramen in pluribus adhuc apertum manet. Undè Urinatorum est ratio.

Dum foetus in utero crescit, unam *Accretionis leges in foetu.* eandemque proportionem constanter non servat; sed modò magis, modò minùs augetur, pro ratione incipientis, vel mediae, vel maturae jam graviditatis. A conceptu usque ad finem primi mensis in ratione adaucta crescere, ut gravium descensus, videtur. Toto mense altero usque ad tertium integrum, augetur tantùm in ratione directâ temporis: ut si intra biduum duos accrementi gradus acquirat, quatri-duo pariter quatuor accepturus sit. Trimestris factus, denuò inaequaliter crescit usque ad septimum expletum mensem, & in ratione quidem adaucta; sed caeteris paribus non aequè ac primo mense. A septem mensibus usque ad nonum completum, & ultra, non ampliùs in ratione adaucta, immò, neque in ratione directâ, sed potiùs in ratione imminuta excrefcere videtur: ita ut si intrâ tres dies incrementum fiat ad duos gradus, sex diebus tres tantùm gradus vel pauciores addantur: Namque octavo ac

nono mense , & si quid excedat, foetus ad majorem potius suarum partium firmitatem & robur , quàm ad externam augendam dimensionem progreditur. Monendum est tamen, haec , juxta Matrum aetates & constitutiones , variosque in eis rerum non naturalium usus , eadem sibi semper non esse . Nunc , ut quae diximus de humani foetus progressuum legibus , per exemplaria & imagines , a nostris ovorum & foetuum Archetypis fideliter diligenterque collectas , illustrare ac demonstrare valeamus, ad ipsa foetuum primordia reverti , & ab iis adusque eorum complementum per omnes incrementorum gradus procedere, opus est .

Quae figuris
demonstrantur.
Fig. I. & II.

Fig. III.

Fig. IV.

Humanus *embryo* , in ovis vel maturis , ante conceptum invisibilis est : *Optico* tamen vitro perspectus, sub quadam incerti obscurioris corpusculi specie , immò sub levissima velut *semilunari* macula , deprehendi , ab aliquibus traditur . Nos verò ab humanis illis *embryonibus* incipiamus , quos sanè videmus , & curiosè servatos demonstrare cuilibet possumus . Humanus igitur *embryo* post conceptum patens fit : Nam tertio quartove a conceptu die in ovo , quod ex priori rotunda forma jam ad ovatam accedit , vel nudis oculis inspectus , in minutissimum vermiculum evolutus jam apparet

apparet. In iis graviditatum exordiis ova in utero , ut prius erant in *ovariis* , *placentis* suis dimidio adhuc superficiei circumscripta sunt : Quod inferius dicemus . Post septem dies a suo in uterum ingressu exploratus in folliculo humanus foetus , ad instar vermis continuè cernitur : Qui nempe major factus , subtilem & levem truncum , levi , longâ & acutâ caudâ exceptum , seu a capite nudum externis partibus , seu sinè ullis artubus valde promissum & tandem acuminatum corpus , ostendit. At vero hic vermis grandiusculum jam caput , distincto collo impositum , exerens , supernis ideo partibus jam humani quidpiam exhibet ; & colli interventu capitatus jam truncus est . Rursus si clariorum rerum folliciti , vermiculum hunc *opticâ* lente speculamur ; non tantum has omnes adauctas partes jucundiùs attingimus ; sed in elato capite jam quaedam nobis humanae faciei vestigia obversantur . Porro si crystallo deposito , & ad ovatum jam foetus folliculum redeuntes , *vasculosam* elegantè *placentam* , folliculo circumdatam , hîc a nobis diligenter antèriùs diductam & quaquaversus explicatam , contemplamur ; tum verò levi principio nata , latè indè diffusa , multoque *placentae* spatio copulata , *umbilicalia* vasa cernimus ; singulares quidem

Vid. Fig. I.

Fig. V.

Fig. VI.

Fig. V.

dem res, & Anatomicorum curiositate valde dignas percipimus. Tria namque humano conceptui graviditatis processu, eademque notabilia succedunt: Primum in ovi figura, alterum in *placenta*, tertium in *umbilicali* funiculo.

Ovi habitudo
in ovario & in
utero: ejusque
post conceptum
alterationes.

Fig. I.

Fig. IV.

Ovum in femineis testibus quocunque tempore rotundum est: Cujus hemisphaerium alterum ab imposita instar pilei *placenta*, ejusque superstructis vasculorum fasciculis, opacum, asperum & inaequale est: Alterum verò non obductum, sed liberum, ob subtilissimas componentes tunicas leve & pellucidum spectatur. Foecundatum & in uterum delapsum ovum, suâque jam vitâ fruens & crescens, elongatur, & ad ovatam reapse figuram accedit. Uteri cavitas in ovi ingressu angusta est; ut quae scilicet esse solet in non gravidis, neque puerperis, neque aliquâ hujus visceris insolitâ affectione detentis feminis; atque ita angusta, ut vix pisum, aut fabam, admittere valeat: Semper enim haec pars in *constrictionem*, imò ferme in *occlusionem* nititur: introductum ergo aequalis pilo magnitudinis, & fortè etiam majoris, foecundatum tumensque ovum uterus non solum completi, sed premere, sed elongare debet; immo plus minùs explanare potis est. Ovi igitur hemisphaeriis ad uteri faciem continuè

nuè compulsis, explanatis & pressis, quod
 asperum ac villosum est, seu, quae eidem
 ab initio nexa & continua est, nec unquam
 ab eodem distinguitur, placentam, utero
 coalescère, nempe suos liberos fluctuantef-
 que *vasculares* villos, seu radículas, quas
 quidem priùs in *ovarîi* loculis infixas ha-
 buerat, nunc in uteri poros infigere, ne-
 cesse est. Villosa enim, levissimi musci ad
 instar, *placentae* superficies a calice solu-
 ta, tanquam decorticata pars est, quae
 facilè idcirco ad uteri faciem agglutinatur;
 ovoque indè augescente, in stricta adhuc
 uteri latera urgetur & premitur: ut hinc
 non mutuus tantùm ambarum attactus,
 sed inferiùs dicenda connexio praestetur.
 Ovi verò detecta ac levigata pars alte-
 ra, libera sinè ullo connexu, solum
 uteri proximum contactum obtinet. Fortè
 etiam primam oblongae figurae rationem
 suo ad primam tubae ponè fimbrias & ten-
 torium angustiam, deinde ad angustissimum
 ejusdem in uteri caveam aditum transitu,
 ovum consequutum jam fuerat: In iis enim
 trajectibus sola tubae *dilatatio* parum esse;
 ovum quoque elongari oportere, videtur.
 Quid autem miremur, humanum ovum,
 quod si maturum est, jam grande est, si ve-
 rò foecundum fiat, grandius quoque fit, per
 plures tamen tubarum angustias non diffi-
 cile

cilè traici ? Natura in viventibus , & maximè in generationis rebus , aptos suos subitosque dilatandi modos habet . Quis crederet , maturum foetum per angustissimum uteri osculum transire posse ? Hoc vero ita subito aptèque dilatatur ; ut sinè hujus noxa ille transeat . Sed foetus quoque latiores partes , & caput praesertim , in transitu elongantur . Quis igitur non intelliget , ovum suo per tubam trajetui produci , aptèque subitoque tubam dilatari ? Nec certè ita grandium corporum per ita impares angustias , nisi alterorum productione , alterarum verò amplificatione , haberi transitus possent . Quantum in Gallinis aliisque insuper volatilibus , *oviductus* foramen , sive infundibulum , sit angustum , post Graafii aliorumque Anatomicorum icones neminem impraesentiarum latere posset : nec latere insuper , quàm pendula in iis. animantibus *oviductus* a racemo , seu *ovario* distantia sit : Et quantum Vitellorum maturorum moles major sit (centies fortasse plusquam muliebrium ovorum) *oviductus* foramine . Vitelli tamen omnes per hujusce *oviductus* semitam in uterum delabuntur . Quadrupedum organa si advertimus ; in brutis variis & praecipuè majoribus , ut Vaccis , *oviductus* extremum , *ovario* obversum , plusquam in mulieris tu-

ba coarctari, re ipsa, atque, prae aliis Autoribus, ex memorati Graafii Tabula, ubi utraeque, muliebres & vaccinae, partes appositae sunt (k) oppidò perspicimus. Quàm verò vaccina ova, exilioribus illis osculis, indèque & exilibus *oviductibus* traducenda, majora sunt muliebribus ovis, quae insuper & per ampliora tubarum ora; & per tubarum sinus etiam ampliores, pertranseunt! Sed quid ratiociniis utemur, aut analogias advocabimus, si res ipsa se palam facit? Notissima Historia Celebris Bussiere (l) foecundati ovi in suspensa supplicio femina, suo adhuc in itinere inter *ovarium* & tubam inventi, ea, quae tradimus, aperte confirmat atque demonstrat, Deprehendi (*scribit ille*)
 „ tubam dextri lateris versùs extremita-
 „ tem suam praeter solitum distensam,
 „ quòdque ea distentio in maxima sua la-
 „ titudine complectebatur plusquam pol-
 „ licem unum in diametro, ac versùs ute-
 „ rum sensim diminuta paulo ultra sesqui-
 „ pollicem procedebat. Ea pars hunc in
 „ modum dilatata se incurvabat, totum-
 „ que fere amplexabatur ovarium, cujus mem-

(k) *De Organ. Muliebr. & in Tab. ab iis deducta Bibl. Anat. Tom. 1. quae XX. est.*

(l) *In Epist. Gall. apud Acta Phil. Angl. 1694. & latine redd. apud Act. Lips.*

„ membranae tam firmiter adherebat , ut
„ ab ea non nisi vi divelli posset . . . Ovum
„ aequabat magnitudine avellanam , li-
„ quore in media tubae cavitate dilatata
„ concluso involutum . Tres hujus ovuli
„ quadrantes jam extra ovarium per fa-
„ ctum illic foramen exierant , & illi non
„ ampliùs adnexum videbatur . Nihilomi-
„ nus tamen cum illud auferre eniterer ,
„ adherere adhuc illi deprehendi per pe-
„ tiolum satis durum , per quem decur-
„ rebant vasa sanguinea , intra ovulum ,
„ & etiam supra illud dispergenda . Per
„ illa vasa foetus materiam sui nutrimen-
„ ti ac incrementi recipit , non minus in
„ ovario , quàm in utero , siquidem pe-
„ tiolus ille placentae rudimenta procul
„ dubio continet , Quid hac historia va-
„ lidius , quid opportunius ad rem nostram
„ comprobendam firmandamque tot inter ,
„ quae a Scriptoribus hucusque tradita fue-
„ runt , exempla reperiri poterit ? En tubam
„ obtentam adhuc , ad ovum excipiendum
„ apertam , & quòd maximè , tam amplè op-
„ portunèque dilatatam : En ovum foecun-
„ datum , adauctum , atque ab ovarii calice
„ majori ex parte solutum , & fortè vitioso
„ casu per duriorum illum petiolum diutiùs
„ retentum . Caeterum uteri cavitas , quam
„ in ovi adventu angustam esse diximus ,

ad ovi mensuram gradatim quoque dilatatur : seu continens vas , juxtà contenti corporis crescentes magnitudines , in omnes quoque partes augetur .

Ad *placentam* venientes : hanc perpetuam esse humanorum ovorum omnium sociam & partem , eorumque dimidium , in pilei formam extrinsecùs occupare , jam vidimus . Ova in femineis testibus , non secùs ac glandes in quercuum arboribus , uno suo hemisphaerio calices eleganter instructos occupant ; altero libera sunt : Nectuntur autem calicibus *placentae* interventu ; quae nempe totum illud hemisphaerium involuit , quod in calice immersum est . *Vasculares placentae* radices per *gomphosim* in alveolis , seu areis reticulorum , quos vasa calicum faciunt , infixae sunt . Atque hae a calicibus nutritium sugentes lac , stabiles firmaeque remanent , donec ova immatura sunt : Laxantur verò & vacillant , quum maturescere ova coeperint : Eademque in fructibus atque seminibus plantarum analogia perspicitur . Solvuntur verò exeuntque ab *ovarîi* alveolis *placentae* radices , si a foecundi tandem congressus opera , strenuè concutiantur . Ita nempe maturorum in infantibus dentium radices , quae priùs firmæ & stabiles in propriis alveolis erant , & ab iis alibiles succos hauriebant , momento ab iisdem

Artificiosus Placentae nexus in Ovario & in utero : ejusque in utero mutationes .

dem expediuntur, si laxae jam pridem fuerint; nunc porro fortiter excutiantur. Equidem in universo animali genere *placentas* & dentes, unas illas esse partes inspicimus, quas cum aliis partibus statò tempore nati, statoque solvi, naturaliter expediat. An non igitur nostra inter has partes comparatio appositè cogitata dicenda est? Neque enim *radicum placentae* in *ovarîi* aut uteri *sinulos* introductio, quam ipsam *gomphosim*, seu instar dentium connexionis esse dicimus, ad plantarum inoculationem referenda esset, velut olim retulit Cl. Drelincurtius (*m*). Inoculatio enim actio est, firmam, stabilem, perpetuam duorum corporum in unum corpus unionem, non verò temporariam, non mutabilem statoque tempore solvendam, intendens. *Placenta* ejusdem ac totum *ovarium*, seu *vascularis* substantiae est: Utrumque enim corpus in aqua diligenter subactum, aut aliter praeparatum, in eandem *villosa-vascularem* compaginem facessit. An non igitur dicendi quoque locus est, *ovarium* velut majorem quamdam atque communem *placentam* esse (nisi velis cum pluribus primum ovorum uterum dicere) in quam certo tempore minores plurimae ac singulares *placentulae* propriis radicibus infigantur & crescant.

(m) *In Sistem. de hum. foet. Perioch. XXVII.*

erescant ; quemadmodum in plantas plurimas aliae infiguntur *plantulae* ; suasque radices inferant, & vegetentur & augetur ; se se invicem tamen foras ad quoddam tempus pressurae ; veluti plures oppido dentes ad unum alveolum infixi, sese mutuè foras gradatim premunt impelluntque. In comperto illud est, maturas cum ovis *placentas* atque a geniturae effluvio aliquando commotas , suo ab *ovariis* discessu maturescentibus aliis locum facere ; missosque calicum nexus cum uteri poris resumere ; tum verò quem proprio corpore dimidium ovorum corticem, radicibus autem suis tamquam eorum bulbum & pediculum in *ovariorum* alveolis praestaverant, eundem in uteri cavea corticem, & in uterinis alveolis bulbum & pediculum, ad eadem ova auctosque eorum folliculos praestare. *Placentosum* porro ovi corticem, in Mulieribus ab inditis conceptus motibus pro sua quoque parte in *ovario* explicatum & tumentem, & suo quoque tumore in solutiones a calice conspirantem , tum vascula, *intestinulorum tenuissimorum ad instar, contorta*, ut ait Heisterus (*) exerentem , id esse putamus , quod sub *lutei & glandulosi*, aut *glandiformis* corporis, ovo substrati, nomine ab Aliis describitur. In gravidis & puerperis, quibus lutea corpora valde esse conspicua

D

cua

(*) *Comp. Anat. de part. Genit. Mulier.*

cua scriptum est, nos nihil luteum aut glandulosum, sed solum hoc *placentae* vasorum elegantissimum, plerumque albo-rubescens, examen, ovo cuilibet substratum, haecenus deprehendimus. Num fortè lutea illorum & glandulosa sunt corpora, mollusci quidam velut adiposi pulvilli, ovis, ne crescendo nimium se premerent, interpositi, atque in humidioribus Mulierum *ovariis* non rarò occurrentes? Attamen exiles hi lobuli productaeque striae, ni morbida sint, lutei coloris esse non videntur. Accuratissimi Anatomici, qui castigatis sanè iconibus (*n*) in Vaccarum aliorumque brutorum *ovariis* lutea corpora explicarunt; in muliebribus tamen *ovariis*, quae in iisdem tabulis designantur & comparantur, nec posuere, nec ponere unquam cogitarunt. Oculatissimus prae aliis omnibus Anatomicis Fridericus Ruyschius substantiam, in muliebrium *ovariorum* calicibus ova ambientem, nunquam luteam, nunquam glandulosam, sed rubram, sed villosam observavit: *Admodum mollis*, ait (*o*) *villosa*, *rubicunda*, *sanguinolenta*, *sicuti videre est in cavitate uteri post foetus exclusionem, ita ut exclusio ovi ex ovario considerata sit tanquam primus, & ovi partus*: Et inferiorius

(*n*) *Vid. Graaf. Icones in Tract. mulier. org.*

(*o*) *Thesaur. Anat. VI. fol. 24.*

rius suum ovarii Archetypum describens :
In uno, addit (p) *ex ovariis vestigium ovi*
videre licet, scilicet ubi ovum est expulsum ;
calix post contenti expulsionem obsessus est ma-
teria quadam rubicunda, quam olim inveni
villosam, post ovi exclusionem : Hic autem
a liquore occurrit compacta, rubicunda, in cu-
jus medio foramen aut cavitas exigua repe-
ritur, quam Ego habeo pro osculo cavitatis,
ex qua ovi contentum est prognatum, quae
cavitas, jam denuo contracta, foraminis in-
star nobis occurrit. Pro ovi contento habeo li-
quorem, qui in ovis continetur, & membra-
nulis, Chorion, & Amnio obducitur : De qui-
bus ergo muliebribus ovis sentiendum sit:
an de iis, quae invisibilia fedeant in glan-
dulosis luteis, quae certè in Mulieribus
non videntur, corporibus : an de aliis,
tot modis in hoc opere demonstratis, quae
in quacunque magnitudine, tum verò vel
immatura sint, vel matura, vel foecun-
data, ante exitum ab ovario, in exitu,
& post exitum, semper eadem, & iisdem
semper partibus instructa praeclare viden-
tur; Cordatiores Anatomici, quorum mos
est non credere, sed videre, ut lubeat,
judicabunt. Sed de iis alibi. Atque ad hu-
manam *placentam* redeunt : Illud uti-
que compertissimum quoque est, *pla-*

centam, quae in ovarii statione ejusdem
Vid. Fig. 1. & semper cum ovi tunicis mensurae & pro-
IV. portionis est, dissimilis subinde proportio-
nis in utero fieri: Quamquam aliquandiu,
seu primis graviditatis diebus, juxta di-
latationis tunicarum rationem, ipsa etiam
ita dilatari videatur, ut quam exilis cu-
pae formam ad minora habuerat ova, simi-
lem ad majora, sed ampliorem, adhuc ha-
beat. *Placentae* vasa, quum *gestationis* processu
magis ad latera in crassitie rationem, quam
in longitudinem augeantur; haec ideo pars
paulatim contrahi simulque condensari vi-
detur; donec non amplius dimidium *cho-
rii* seu ovi hemisphaerium, sed minorem in
dies circumferentiam occupet: At per gra-
dus in se retrahitur atque spissatur: nam-
que primum post mensem ovi superficiei
solum circiter trientem complectitur: Po-
stea a membranis amplius crescentibus ma-
gis magisque restringitur & cogitur: ut tan-
dem in minorem quidem ambitum, respec-
tu ad accretam membranarum amplitu-
dinem, at verò in densum solidumque cor-
pus orbiculatim colligatur. Quare etsi *pla-
centa* in omnem semper rationem accre-
scit; cum ejus tamen in latum accretio
simili membranarum accretione valde mi-
nor sit, decrescere potius videtur. Interea
cum accretio *placentae* in densitatem ma-
jor

jor, in latitudinem minor; tunicarum vero in densitatem minor, in latitudinem major, in reciproca ratione sint; eadem omnium incrementi conditio est. Ex iis ergo, quae de *placentae* loco, connexu, fabricâ, officiis, incrementis, in *ovario* & in utero hactenus ostensa sunt, & ulterius figuris ostendentur, mirari subit, quod ii Viri, qui se in foetibus *vasculosam chorii superductam substantiam, villis, tamquam radiculis undique dependentibus & fluctuantibus instructam*, primos delineasse asserunt, non dignoverint, ipsam esse diffusam & subtilem, fermè velut prius erat in *ovario*, neque hactenus valde contractam compactamque *placentam*: Miramur insuper, quod hanc substantiam *exteriorem esse chorii tunicam* effati sint: Quum tamen in eorum figuris *umbilicalem* funiculum adusque eandem substantiam perduxerint, & in icone foetus trium, quod ajunt, mensium, ejusque *secundinarum*, nulla alia, praeter hoc villosum corpus, *placentae* vestigia designaverint (q). Quisquis verò petas genuinam *placentae* habitudinem cum tunicis *amnio* & *chorio*, postquam illa graviditatis progressu suam soliditatem compleverit; sic habeto. *Chorium* internam seu concavam *placentae* faciem obtegit: ibidem sub-

D₃ tile

(q) *Vid. inferius in explic. Fig. XI. Tab. I.*

tile est & transparens : Sed quum ad *Placentae* margines pervenerit, undè ad cameram foetui praestandam circumducitur, densum, ac velut ligamentosum fit : Ad illam internam *placentae* faciem in binas subtilissimas laminas distinguitur : Exterior, *placentae* nexa est ; interior, *umbilicalia* vasa tegit : quae ideo in hac *chorii* duplicatione, velut in capsula, contenta, postquam eleganter *placentae* faciem, flexuosa, velut varicosa seseque equitantia percurrerint, externam *chorii* laminam perforant ; & *placentae* substantiam ingrediuntur. *Amnios* tunica in *chorii* sacco contenta, ad intimam *placentae* faciem laxa est ; neque ad ejus crepidinem alligatur ; sed ad solam foetus cameram impenditur : Ita *chorio* subtilior facileque ab ipso se expediens : Arctius tamen cum *umbilicali* funiculo nectitur : quem, cum ad binos circiter transversos digitos variis veluti annulis completatur, difficile, nec sine laceratione, disjungi potest. A tota *placentae* crepidine, ubi *chorion* firmissimè coalitum est, subtilissima villosa tunica protendi, immò ejusdem *chorii* productio esse, videtur, quae ad extimam totam *placentae* faciem producta, eandem obducit. Ita ex Ruyschio : *Integumentum, quò obducitur placenta uterina eâ facie, quâ uterum respicit, mihi succosum seu villosum*

villosum dicitur (r) : antea dixerat : Illud autem nihil nisi productio chorii ; & sic chorion placentaе utramque superficiem obducit. (f)

Demum *umbilicalis* funiculus primis quoque conceptus auctiorisque *embryonis* diebus sensibilis quidem fit: sed potius in membranosae fasciolae seu laminae, quam in funiculi formam, a foetu ad membranas atque *placentam* protendi videtur. Haec fascia in aliquibus *embryonibus* & foetibus ab umbilico ad secundinas aequalis latitudinis est; in aliis versus secundinas latior. Plicae in hac fascia multae sunt, atque hae expansae ad multa *placentae* loca nectuntur. Sed unà cum *placenta umbilicalis* haec taenia paulatim quoque constringitur & cogitur, & in teretem aequalem funiculum aliquando contorquetur. Ita verò in unum corpus unamque funem junguntur *umbilicalia* vasa; quae prius super latam Zonam libera atque disjuncta fuerant; ut nempe ab *umbilicalibus* in foetu pulsantibus arteriis, super ingerens succorum vas, seu *umbilicalem* venam, in crebras spiras, hederarum more, aliquando inflexis ac circumductis, liquorum cursus urgeantur. Sed in *embryone* sinè cordis motu ad *ovarium* degente, & per solos maternorum la-

Umbilicalis quoque funiculi in graviditatis progressu varietates.

Umbilicalis quoque funiculi in graviditatis progressu varietates.

(r) *Thesaur. Anatom.* X.

(f) *Thesaur. Anatom. V.*

ticum lenes motus alto accretoque, funiculi artificio non opus fuerat: Immò plus dilatatae ingerentis vasis distributiones, ex latiori calicis area, tamquam plùs sparsae plantarum radices ex latiori solo, nutritios succos hauriebant. Sensim verò apparatur funiculus, non tantùm quum foetus jam pulsat cor, sed quum nutritus atque accretionis negotia majora jam sunt. Neque verò in sola latitudinis, sed quoque in *rectitudinis* ac longitudinis ratione, quòd ad ejus in utero mutationes, perspicendus *umbilicalis* funiculus est. Hic enim in tenellis foetibus non tantùm rectior, sed quoque brevior est: Ita liquores quàm citissimè in foetus feruntur; praecipuè cum foetuum locales motus nulli adhuc, aut saltem insensiles sint. Dum tempus verò pervenerit, quo foetus omnis se movendi facultatis potiri, neque a brevi funiculo, tamquam ab affixa arctius catena, impediri oportet, catenam hujusmodi valde elongari necesse est. Ita *umbilicallium* vasorum complexus, quemadmodum propter expositam causam in funem concinnatur; ita & in omnes suas partes, juxta foetuum incrementa adeptasque vires & motus, magis magisque producit; productusque, in flexiones & plicas, progressu majores, disponitur: Ad tres circiter *stationis*

stationis menses , cum brevis adhuc sit ,
 paucas flexiones suscipit : ulterius , cum
 longior fiat , plures consequitur : Juxta
 foetuum motus saepè etiam ad eorum colla
 contorqueri solet : Mediâ praegressâ gra-
 viditate , etiamsi collo implicatus jam sit ,
 antequam ad *placentam* perveniat , in alios
 quoque flexus torquetur : Ex iis *umbilica-*
lis funis plicis & angulis alia fortasse uti-
 litas comparatur : Ex iis quippe aliquando
 redùdantes ob magnam *umbilicalis* venae
 amplitudinem nutritii latices , non solùm
 atteri attenuarique , sed quoque a nimio
 in foetum incurfu & inundatione cohibe-
 ri possunt . Omnia , quæ diximus , ico-
 nibus repraesentantur . Nunc ut eò , undè
 digressi fuimus , redeamus .

Dierum circiter duodecim humanus *Incrementa foe-*
 vermis , instar chrysalidum in insectis , *tuum , iconibus*
 suam videtur metamorphosin incipere . *ulterius demon-*
strata .

Namque ad latera summitatis trunci bi-
 nae papillae , seu pusilla duo tubercula ,
 utrinque unum ; duoque pariter , utrinque
 unum , ad inferiora *caudati* trunci latera
 prodeunt . Cauda verò jam extenuata ac
 velut exarefacta est , ut vix amplius appa-
 reat . Quum verò contingit sexdecim cir-
 citer dierum foetus speculari ; superiora
 atque inferiora tubercula in iis acumina-
 tiora praestita , seu in artuum exordia jam
 producta

Fig. VII.

Fig. VIII.

producta videntur; trunco praeterea ampliato, deleta jam caudâ, facieque in humanam vertente. Ita nobis, viginti dierum foetus inspicientibus, jam hi grandiores apparent, cum crescentibus artubus; adhuc tamen in apicem desinentibus, sine manu atque pede; sed inferiori impensèeducta mandibula: lumbi non valdè adhuc expansi. Illi verò, qui vigesimum jam quintum diem attigerant, satis majori, ad priorum mensuram comparata, latitudine & crassitie, cum jam apparentibus lumbis & iliis, deformi quidem adhuc inferiori mandibula, instructi; sed ad mancorum adhuc artuum extrema non solum manuum & pedum, sed digitorum prima jam vestigia praebentes, se produnt: Atque gradata haec artuum, tamquam radicum, a trunco foetus, eruptio, dentibus iterum comparanda est. Hi vel in ipso adulto foetu, trunci sine ullis radicibus sunt: Has postmodum paulatim exerunt. Porro ad hunc XXV. dierum foetum elegans *placenta* in suos *vasculares* villos soluta, nostris in iconibus perspicitur, & a caeteris secundinis expedita; solaque ad foetus connexum relicta: Lunata haec est; seu segmentum semicirculo minus describens; cum a priore suo ambitu retracta jam sit: Huic appellit funiculus seu potius fascia *umbilicalis*, latèque

Fig. LX.

Fig. X.

que nectitur : quae quidem a foetu ad *placentam* aequalis latitudinis est ; tum verò brevis & recta . Aborsus triginta duorum dierum, nobis non ita pridem oblatus , nostroque in Musaeo , ut Superiores caeterique omnes , servatus , ovum gallinaceo non valdè inferiùs repraesentat : in cujus pellucidis tunicis inclusus transparet accumbens foetus , cum valdè adhuc lato & *fasciali* (ut in junioribus iis foetibus plerùmque est) *umbilicalium* vasorum ductu , plicis insuper referto , brevi adhuc & recto , sed inaequalis latitudinis ; cum mancis adhuc artubus & imperfectis digitis ; tum verò distinctis tunicis , eisque appositâ jam valde contractâ *placentâ* ; & in insolitos , at elegantes *vasculares* lobos concinnatâ . Singularis in tenello hoc foetu inferior mandibula est ; quae nempe vix longitudine deformis , sed ferè naturalis conspicitur : Quod certè in aliis foetibus , qui tribus mensibus minores sunt , plerùmque videre non licet . Triginta sex dierum foetus neque adhuc satis elongatos perfectosque artus , manusque & pedes eorumque digitos , porrigit : Ita ferè qui quadraginta dies consequutus erat ; ut ut magnitudine superiori major : quem nos , ut & priores atque sequentes aliquos , stantem rectumque in iconibus exhibemus :
quam-

Fig. XI.

Fig. XII.

Fig. XIII.

Fig. XIV.

quamquam in uteri cavea alia eorum positio est. Ita aptius eorum dimensiones apparent. Porro gemellos quinquaginta dierum ad nostras icones adijci curavimus: in quibus quidem jam grandioribus, artuum, trunci, capitis justam aliquando completamque conformationem & proportionem perspicere est. Accedit indè foetus duorum mensium cum dimidio: ut ejus magnitudinem, tertiâ circiter parte superiorum gemellorum magnitudine majorem, videamus: Hic suam *placentam*, *umbilicali* funiculo adhuc continuam, ostendit: At verò funiculus non valde elongatus, neque ideo valde flexus erat. Trium po-

Fig. XV.

stea mensium cum dimidio, & quod excedit, foetus in ea, quam tener in utero, naturali positione exquisitè repraesentatur; cujus jam longior *umbilicalis* funiculus non tantum collo, sed aliis quoque partibus inflectitur. Denique foetum in utero matris, subito morbo extinctae, mortuum quoque repertum, dies aliquot ultra mediam graviditatem gestatum, jamque in utero versum, porrigimus: ut genuina

Fig. XVI.

foetus cum utero post mutatam positionem habitudo in proparulo sit. Foetus ad majorem claritatem a suis tunicis expeditus est. Uterus in interno revoluta latere nexam adhuc *placentam* praebet; & foetum

Fig. XVII.

proximè

proximè amplectitur . Neque tamen tanta uteri ad contentos foetus accessio , ac fermè ubique contactus , naturalis esse solet . Sed foetu , qui ad oculos est , sub matris vitam vexato , exitumque & abortum fortasse moliente , cum ruptae tunicae , & aquae *amni* defluxae fuerint , uterus ab iis antea extentus , demptâ effusi liquoris resistantiâ , robustum suum in contractionem naturale momentum egerat ; ut , totâ suâ constrictâ cavitate , propior superstiti foetui evaderet : Vas enim istud tantarum in contractionem est virium , ut vel demortuum , & extractum , & impletum , urgeat in implentia corpora ; eademque obstringens , adhuc strenuè contrahatur . In hoc foetu , cum *umbilicalis* funiculi longitudo jam mutata sit , grandiores ejus plicae videntur . Neque in aliis ulterius depromendis foetibus ex tot tantisque , quos ex omni graviditatum tempore & genere curiosè collegimus atque servamus , brevi hac historia immorari juvat : cum statae tabulae ad naturales eorum omnium , praecipuè maturiorum , imagines habendas , nimis angustae fuissent . Tum verò cujuslibet *gestationis* mensis , aut intermedii temporis , adusque maturitatem & partum proportionales foetuum , quae eorum incrementa & magnitudines respiciunt , ab iis

figuris

figuris, atque ab expositis crescendi legibus deducere , proclive sit . Sed ea , quam in icone ostendimus , versio foetus in utero , & capite in cervicem prolapsio , tanti in graviditatibus , immo in ipsa praxi , momenti est , ut post allatum exemplar , ab hac re, quibusdam animadversionibus adhuc exquirenda, abstinere non liceat . Nam quae dicta superius jam fuerant , eam fatis illustrasse non videntur .

De foetus versione in utero .

Tempus , quo foetus in caput volvitur, cum ab ejus matrisque motibus dependeat , videtur fortuitum incertumque esse . Caput , quod caeteris partibus majus & gravius esse jam diximus, si cum illis aequilibrium amittat , & propensionis linea , a capite per centrum corporis *perpendiculariter* ad ejus basim protensa , extra basim exeat , tunc caput deorsum volvatur , eodemque tempore sursum aliae partes , vel ipsis lubricis ambientibus *amni* aquis juvantibus , ad capitis locum ascendant , necesse est . Sed quò motus foetuum accrescunt , eò majorem operam adhibent ad capitis , naturaliter ad anteriora jam propendentis , inclinationem ad eadem loca ciendam . Itaque inversionem hanc , certè ad commodiorem partum a naturae legibus institutam , ab ipsis foetuum vitalibus motibus elicitam , omnino naturalem esse dignoscimus

gnoscamus . Haec porro post satis explicatum foetum, debitèque in suas partes completum & extensum, quolibet mense accidere potest; ex quo foetus acceptis viribus in corporis motus nitatur: Idque Anatomicis inspectionibus comprobatum est: Namque in quibusdam Mulieribus gravidis, repentè sublati, trimestris foetus jam in caput deciderat. Quo foetus invertitur momento, ad anteriorem uteri partem valdè protenditur; atque hìc loci velut pendulus, non satis, ut par est, innititur atque fulcitur: Undè ex quolibet, vel levi, infimi ventris matris incurfu ictuve, tunc foetus mors, vel abortus sequi potest. Ita Hippocrates: *Incipit laborare puer antè partum; & interitus periculum subit, quum in utero vertitur* (t). Post lapsum caput foetus suo pondere adhuc descendens, uterinae cervicis alterutram circumferentiam premit, eique, velut basi, firmiter infigitur: Qua de re ab anteriori parte aliquantum recedens, tutior fit: Neque ex modica vi, ut antea, abortus produci poterit. Si verò foetus ante sextum mensem non volvatur, ob jam adeptam molem & extensionem, ab uteri lateribus undequaque constrictus, suspenditur & a casu impeditur: Quapropter foetus isti vitioso laboriosoque partu nascuntur

Fig. XVII.
Lit. C.

euntur . Peractâ conversione foetus in utero , ejusque capite ad ejus cervicem delapso , hoc certè ab introducto in vaginam uterique osculum peritè digito facile explorari , quocunque graviditatis tempore posset ; nisi osculum propriâ solidâque contractione clausum , versùs anum inflexum , densè rugosum , & tenacissimo insuper glutine obliognatum esset . Reperiuntur tamen dextrimae manus , quae ita impeditum & incurvum uteri hiatum tenui obtuso , & quâdam formâ instructo specillo, sinè gravi gestantis feminae incommodo superare posse , & foetus , vel tene-rioris, caput propè tangentes , de graviditate judicium ferre , pollicentur : Sunt por- rò & Maleficae , quibus acuto introducto instrumento , vacuari aquas , abortum edi, immo foetum , matre incolumi , interfici, fama est . Sed maturo foetû atque immi- nente partu , etiam ante aquarum efflu- xum , cum jam laxatum , extenuatum dilatatumque matricis os , tum verò jam antèriùs directum & fatis a glutine expe- ditum sit , vel ipsae vulgares obsterices inducto digito ad caput infantis perve- niunt . Quosdam caeterùm novimus , qui in anum explorantes, cujuscumque tem- poris graviditates palàm facere consueve- rant .

Quam

Quam hæcenus diximus , prima homi-
 nis vita est ; ea scilicet , quam in uteri
 latebris agit : Altera deindè sequitur , dum
 partu in apertam lucem emergit : Sed utra
 præstantior sit , vix dicere aulam . Foetus
 in obscura vita imperfectus adhuc homo
 est : attamen a naturalium functionum per-
 fectissima , seu generatione , componi in
 hominem coepit . Natus autem homo ali-
 quandiu quidem perficitur : demùm verò
 in imperfectissimam pessimamque omnium,
 moriendi functionem dissolvitur . Atque hu-
 mana generatio non eò solùm admirabilis
 est , quòd per subitam evolutionem vitæ
 initia recludat : sed quòque admirabilior ,
 quòd vitam hanc innumeris aliis atque diu-
 tinis evolutionibus jamdudùm paraverit .
 Namque ex ea , quam vidimus in huma-
 no germine , vix credibili artuum omnium
 velut ex nihilo prodita , & celerrima expli-
 catione in crura , brachia , pedes , manus ,
 digitos omnesque partes , an non itidem
 caeterarum partium evolutiones atque *emet-*
siones , antequam sensibiles fierent , pede-
 tentim & per tot illos gradus , quot ab
 ovorum creatione , naturalium rerum exor-
 diis coæva , adusque eorum completam
 maturitatem requiruntur , processisse diju-
 dicandum est ? Cum verò in puncto , an-
 teà oculis omnibus inaccessis , singulae distin-

*Apertis & postremis in tra-
 co foetus evo-
 lutionibus ve-
 niosiores in ova-
 riorum serie al-
 tioresque com-
 probantur.*

Atque *embryonis* partes reverà fuerint comprehensae; quae tamen deindè tam latè explicantur, conspicuae fiunt, atque in molem amplificari valent; an erit adhuc dubitandi locus, nascendorum hominum ova atque germina, non quidem in generatione construi & formari; sed jamdudùm elaborata, *vegetabilium* adinstar, solummodò explicari & evolvi?

Multae actiones & instrumenta, coitus momento, ad humanam generationem conspirant.

Atque utinam generatio humana neque tantà partium evolutione, neque tanto actionum, quae momento temporis fiunt, numero admirabilis esset; ne tam crebri in Feminis, falsi infaustique conceptus acciderent! At nimis sanè summa & mirifica sunt, omnemque cogitationem facilè superant, quae generationis momento peraguntur. Omnia mulierum genitalia organa intendi, atque in se retrahi conantur: Uterus per ligamenta rotunda inferiùs ad viriles partes deducitur; simulque lata ligamenta, tanquam proprias aponeuroses, musculosum hoc organum ad se trahit adducitque; & hoc modo ad latera quoque se ipsum suasque appendices retrahit: Latior extrema pars, libera mobilisque tubarum, seu *oviductuum*, qui ad peripheriam centri horum duplicium motuum sunt positi, versùs hoc centrum adducitur; &, ob artificiosam laterum ligamentorum connectionem

xionem , ad tumidiora , seu maturis ovīs referta, *ovariorum* loca deflecti, iisque affigi, necessum est . Eodem tempore geniturae virilis effluvium , uteri vaginam , cervicem & fundum , *oviductus* , *ovaria* praeterit; matura ova appellit, foecundat; Quae illico valde tument; vim faciunt; prodeunt; & per *oviductum* , uterum versùs feruntur (quod fusiùs alibi nobis dictum est (u)) . Haec omnia nonnisi letorum feliciumque complexuum tempore ab innumeris & subtilissimis artificiosarum partium machinamentis praestari intelligimus. Quae cum ita sint , id mulieribus saepissimè , quod minoribus plurium rotarum, aliarumque machinarum ordine, contextis horologiis evenire solet : quorum harmonia eò faciliùs labefactatur , quò subtilior est . Et feliciores in brutis animantibus conceptus & partus succedunt , ob simpliciorē fortassis , quàm in mulieribus , firmioremque genitalium eorum partium structuram .

E 2

(u) *In Thes. de novis in genitalibus partibus edit. ann. MDCCXXXVIII. : tum in nostr. human. foet. Tract.*

P A R S A L T E R A V I T I O S A G E N E R A T I O :

*Vitiosarum in
muliere gene-
rationis caus-
as.*

EQuidem inter Muliebria Instru-
menta, quae in humana gene-
ratione, foecundoque amplexu,
ab illo motuum & actionum con-
centu aberrare possunt, *ovaria*, tubaeque
primas tenent. Harum enim in primis par-
tium erroribus extra uterum graviditates
ita frequentes sunt, ut earum copiam
animadvertens Politissimus Scriptor, qui
neque Medicus est, Celeberrimus Fonte-
nelius tradiderit: „ Des foetus hors de la
„ Matrice ne sont pas aussi rares, qu'il se-
„ roit a souhaiter „ (x) *Ovaria*, ut ova
illa plurima, quae in dies maturescunt &
tument, tueri firmius, aptiusque contine-
re valeant, firmâ & duriusculâ tunicâ in-
structa sunt: Haec ideo foecundati ovi
pressionibus nisibusque interdum non ce-
dens, idque intus retinens, *testiculares*
inferre graviditates potis est: & maximè
si testes, a laboriosis ac violentis partu-
bus distortionem, contusiones, decorti-
cationes, aut affectionem aliam quamli-
bet fuerint passi; undè succingens mem-
brana

(x) *In observat. Anat. ad Histor. Reg. Scient.
Parif. Acad. ann. MDCCXIV.*

brana durior, & velut callosa sit facta :
 vel si foecundata ova, prope *ovariorum* cum
 proprio ligamento nexum, fortè sita sint :
 Hoc enim loco duplicata ab expanso coa-
 litoque ligamento tunica, densior solidior-
 que est. Sed cum multo major *ventra-*
lium, ut dicunt, quàm aliarum omnium
 extra uterum graviditatum sit numerus ;
 Tubarum errores *ovariorum* erroribus cre-
 briores esse putandum quoque est. Crebrius
 enim ex tubis foecundata ova decidunt,
 quàm in *ovariis* vitiosè servantur. Faustum
 equidem feminis, si quae ova a testibus
 per tubas in uterum progressura fuerant,
 a tubis succussa, vel aliter delapsa, aut
 rejecta, ideoque in ventrem cadentia,
 languida & lubrica maneant; neque ali-
 cubi adglutinentur, sed marcescant & pe-
 reant : ut ex opposito deploranda sanè
 calamitas ; si vegeta sint, atque obvia-
 rum partium tenacia ; iisdemque adnata
 & succreta, in infausam praegnationem
 evadant : primum tamen bono Mulierum
 omine compluries contingit. Namque
 cum tot facilibus modis ovorum traje-
 ctibus deficere humani *oviductus* possint ;
 si quae ex iis ova decidunt, alicubi
 ventris omnia aut plura conciperent,
 mihi sanè naturalibus vitiosi cre-
 briores fore conceptus viderentur. Cum

enim in vegetarum bonaeque aetatis Mulierum, utriusque simul testibus 30. 40., imo 50. & amplius, ova plerumque deprehendantur; in maturis, neque amplius parientibus, multò plures certè, quàm foetus fuerint editi, ad testium ambitus cicatrices cum solitorum foraminum vestigiis, & inanibus subter calicibus deprehendantur; in vetulis verò nulla amplius plerumque ova sint; Major profectò fecundatorum ovorum numerus cecidisse in ventris caveas, ibidemque periisse; minor, ad foetus, indèque homines efficiendos, transisse in uterum videtur. Et fortè, ut in plantarum & brutorum, ita & hominum generationibus altum Divinae Providentiae consilium est suspiciendum: Quòd dum eorum omnium *ovaria embryonibus* refertissima sunt, ut nunquam quorumcunque viventium semina deficere possint, eae quoque inductae sint causae, quae quidem, ne angustus terrarum orbis nimis viventibus obruatur, multam eorum partem a conceptione subtrahant & impedian.

Vitiosarum graviditatum causa non infima esse videtur, tum in Mulieribus ab ovario distantia, &

Porro Mulierum *oviductus*, undè potissima in iis vitiosarum graviditatum est causa, illius, quod ad *ovarium* & quod ad se, conditionis est, ut vel ovum non excipiens, vel exceptum non traducens,

ab opere suo modis plurimis declinare ^{mobilitas, seu} queat . Primū enim, quod ejus ad *ovar-* ^{inconstantia .}
ium habitudinem spectat, nimia in mu-
liebri genere tubae ab *ovario* distantia &
libertas esse videtur. Namque cum haec ad
anticas, atque posticas rotundi aut subrotun-
di *ovariorum* corporis diversas partes & fa-
cies admoveri debeat; ut matura in diversis
iis sedibus, ac foecundata ova excipere
valeat; ad plurimam ejus longitudinis par-
tem ita libera & vaga est; ut non tan-
tū ab *ovarii* sedibus latiori suo extre-
mo, seu tentorio, valde dissita, in ven-
tris caveam, & adversā plerūque ad
ovarium positione ac directione hiet & pro-
pendeat, sed cum *ovario* nullis, qui fir-
mi stabilesque sint, alligetur modis. Et
sanē in Mulieribus, neque per extremas
fimbrias, neque per musculares fibras,
neque per alia vincula vagum istud & in-
constans *oviductus* orificium cum *ovario*
connectitur. Quidam profectō per liga-
mentum latum dispersus, tubisque & *ova-*
riis interpositus, nervulorum implexus oc-
currit: sed quid ad inducendos harum
partium in foecundo coitu constantes con-
tactus nerveis illis funiculis tribuendum
erit? An nervorum motus muscularium
fibrarum potestatibus est par? An arbitra-
rius esse poterit, seu alicui temporaneae

contractioni obedire valens? An, vel si proprius in nervis motus ad operam excitari posset, hic *nervæ* in diversos ordines dispersa fila ad unam, & eandem directionem adigeret? Quamobrem tubæ ad *ovarium* intentio, accessio & contactus, fortuita esse videntur; nimirum tamquam casu præstita a communi genitalium partium in voluptuario congressu tensione, atque in se omnium contractione accessioneque. Facile est igitur, tubam, aut non firmè, aut non rectè satis, debito *ovarî* loco applicari; aut si applicata sit, citiùs removeri atque flecti; antequam debitus in ejus orificium ovi trajectus fiat.

Et ipſus quoque tubæ naturalis compositio, & fabrica; tum verò vitiosæ connexiones.

Sed quamquam ovum excipat tuba, quot insuper difficultates in eadem tuba superandæ sunt! Neque enim sola ejus sedis mobilitas & inconstantia, liberæ tutæque ovorum trajectioni obſtare potest; sed ejus insignis longitudo, tum præcipuè flexuosa habitudo, inæqualis capacitas, & maximè, valdè strictus & angustus ad ejus versus testes extremum appositus angiportus; strictissima verò angustissimaque minor ejus, seu cum uteri fundo communicans extremitas. Namque, ut irregulares plurimæ tubarum cum latorum ligamentorum laminis connexiones, hinc productæ in earum

rum caveis curvitates & anguli, totidem superandas ab ovis in tanto tramite angustias obijciunt; ita in iis angustiarum locis pinguis tubarum mucī collecta interdum quantitas densataque, insuperabilem aditum facit. Circulus ille velut tendineus, qui poné tubae tentorium, seu pelvim, ejus diametrum insigniter illic obstringit, tantae interdum contractionis & resistentiae est, ut ova illic perventa, traici ulterius non queant; sed in ventrem necessariò decidant. Quid verò dicendum non esset de nimis persaepe lubrico, tentorii intimam faciem ungente latice; ut immissa jam ova ad usque labendi necessitatem lubricentur; aut ita glutinoso, ut ova implicet, & ab ulteriori trajectu vetet; aut de mala hujusce *tubariae* pelvis atque infundibuli habitudine, quā quidem haec pars constricta nimium, aut relaxata, ovis ulterius urgendis inepta sit? Quid de majori illa ad tubae ingressum in uterum angustia, praecipué si aliquo lenti succi congestu augeatur? Addite memoratam in tam longo tubarum ductu flexibilitatem liberrimam: Addite internam plurimam tubarum naturalem *rugositatem*; quae quidem, ut in intestinis fit, ab interna tunica, plurimum super externam diffusiori, producitur. Ita

si tubae , aut a primordiis , aut per vitium indè aliquod , aut etiam succretum morbum , velut per divulsiones in partu, decorticationes, inflammationes, aut aliam quamlibet affectionem , ad aliquam latiligamenti partem , praeter naturales connexiones , strictiùs solidiùsque coalescant; aut etiam alicui *ovariorum* lateri ab origine , aut per subsequenter morbum adnatae , aut caeterùm (ut saepiùs assolet) *peritoneo*, omento , imo intestinis aliisque partibus ita implicatae nexaeque sint , ut foecundi conjugii tempore ad *ovarii* contactum & accubationem accedere , liberèque pervenire non possint ; ova utique ab *ovariis* egredientia , ab iis non excipientur : ut ideo in ventris caveas delabi necesse sit . Haec verò vitia , vel in alterutra , vel in utraque tuba esse possunt : ut ideo memorata casus ovorum discrimina , completa, vel incompleta sint, Hujusce succretae connexionis tubae cum *ovario* exemplum inferiùs in altera Taurinensis Feminae Historia videbimus. Hic verò advertemus , vitiosas utrarumque tubarum habitudines , si ad illum obstructionis gradum pervenerint , quo nihil omnino per eas transire queat ; aut ad eam cum vicinis partibus implicationem, quâ nullo pacto ad *ovariorum* contactum

accedere possint ; tunc constantis etiam sterilitatis causas esse. Quare in naturaliter, aut progressu aetatis, steriliū Mulierum apertionibus saepe visi sunt tubarum tumores ; aut ab attiguis tumoribus constantes pressiones ; aut aliae a praeviis inflammationibus, aliisve morbis organicae affectiones : stabiles insuper earum distortionēs ex laboriosis praehabitis partibus : tum eadem interiūs omninò arctatae atque coalitae : aut a propriis sedibus luxatae. Potissimū verò orbicularis laudatus limbus, totius tubae extremum angustans naturaliter & constringens, in utraque tuba coalitus, frequens sterilitatum causa visus est. Iis accedunt & alia horumce canalium vitia, ad ciendas sterilitates non minùs facientia : velut *spasmodicae* tubarum contractiones, aut paralyes, aut ariditates ab irrorantis mucilaginis defectu ; aut ē converso nimia lenti hujus succi copia, aut tenacitas ; aut gravis alia depravatio, aut vitiosa positio. Ita in publica hujus anni Academica *Anatome* genitales Mulieris partes ostendimus ; quarum tubae non tantū latis in ligamentis velut sepultae erant fortiterque coalitae ; sed earum latiora extrema adeò ad mediam ipsam uteri fundi externam faciem fuerant omninò infle-

xa, suasque ibidem fimbrias atque tentoria alligaverant; ut difficillimè disjungi potuerint. Et sanè hæc Mulier, ut ut de venerea re benemerita, nunquam conceperat. Quapropter ex iis, quae occurrunt, organicis in tubarum cavea & connexibus, praeterquam in vagina uterique osculo, fundo aut substantia, sterilitatis causis, inferre juvat; virilis geniturae effluvium rectà per uterum & tubas ad *ovaria*, ovaque in iis contenta foecundandaque ferri. Nam si a pudendis & vaginâ, per universi circuitus vias primùm in sanguinem, deinde in *ovaria* converteretur genitalis hic halitus; memorata quaelibet tubarum vitia non quidem sterilitatis, sed *ventralium* dumtaxat, aliorumve vitiosorum conceptuum causae esse possent.

*Intemperantiae
utriusque hu-
mani sexus, ad
viciosas quoque
gravitates con-
tribuere valent*

Attamen dum vitiatarum muliebrium generationum causas, praecipuè in tubarum erroribus inquirimus, an non quidpiam fortè jacturarum, quae ovis adveniunt, aliarumque eorum calamitatum, ipsis in coitu intemperantiis hominum tribuere datum esset? Nam facite, quòd uno efficaci congressu maturum ovum foecundatum, commotum inflatumque, atque ad egressum ab *ovario* promptè excitatum sit; & tuba ad *ovarium* intenta, suisque apertis

apertis Productisque fimbriis, tamquam totidem praetentis digitis imò potius manibus, adversus ovum, in ovario tandiù gestatum, jamque nitens in partum, solemnem primae obstetricis operam jam aggre-diatur: Tum verò alius intempestivè succrescat fervescens congressus; qui pro-tinus spermaticas partes in alios concitans motus, ligamenta uteri quatiat, hinc cum caeteris partibus liberio-rem tubam inprimis concutiens, a suscepto super ovarium sui generis incubatu dimoveat atque deflectat, rigi-diorem denuo praestando; an non de maxi-mo ovorum, tubam jam ineuntium, discrimi-necogitabitis? An non proclive erit inferre, tubam, quo momento a priùs assumpta ad fir-mum cum ovario contactum curvitate erigi jam debet, ut suscepto ovo rectum inde ap-tumque, per inclinatum velut planum, iter apparet, denuò potius incurvari; hinc ovum ab inito itinere succutere, semo-vere, deturbare, imò ità facilè emovere; ut quo promptu ova ab ovariiis in tubae in-fundibulum transferant, eodem quoque, aut a teste, aut a tuba ipsa, in ventrem delabantur? Equidem id saltem brutis om-nibus commune propriumque est, ut haec foecundum coitum aliquando habitum, repetitis statim aliis non interturbent & perdant. An non inter vitiosarum gravi-ditatum

ditatum origines , de ipsa quoque mulierum effraenatione suspiciendum est ? Quid enim , nisi modestiae leges averterent , dicendum non superesset , de salacibus , foecundoque in amplexu ardentiùs motantibus atque crissantibus feminis ? Quàm enim proclivè est , ut in fortioribus totius earum pelvis concussionibus , ab *ovariis* excidentia germina (excidunt enim foecundi coitus fere momento temporis , cum ad hunc casum nullum assignari aliud temporis momentum posse , aliàs sat amplè ostenderimus) ita quassata , turbidèque circumjecta sint , ut vel ex *ovariis* , vel praesertim ex tubis , tamquam fragilibus & inconstantibus locis praestitis , excutiantur atque profiliant ! Nos verò , quamquam hujusmodi arcana satis divinare in praesentia non instituimus , adnotamus tamen , feminas , marium congressibus frequentius atque effraenatiùs indulgentes , minùs compluriens foecundas esse : quod sanè in Meretricibus palam est . Interea tam rigidi crissantium , ac de venerea re benemeritarum Mulierum inquisitores esse nolumus , quin extra humanae generationis luctam intemperatos alios a Feminis susceptos motus incusemus . Quippe cum non modò ad naturalis graviditatis initium , seu ovis vix in uterum appullis , sed quoque ad progres-

sum

sum , aliorum generum vehementioribus matrum motionibus , ovorum & foetuum jacturae, seu divulsiones ab utero, eorumque abortus , non rarò succedant ; ut idem Hippocrates meretricem docuerit , fortiùs saltando ac concursando , conceptum ex utero deturbare (y). Ita ad tenella ova vix in tubae pelvim ingressa , suumque versùs uterum iter inchoantia , deturbanda , & in ventris cavum deijcienda , non minor erit in promptu causa ; si ab insolitis matrum motionibus atque flexuris corporis, inconsideratè tubae cum annexis caeteris *uterinis* partibus concutiantur ; & in aliquam, quae illorum casui praesto sit , inflexionem pressionemque adigantur .

Quòd verò mirum est : Brutà vitiosis graviditatibus , non aequè ac Mulieres , imò multò minùs Mulieribus , subjecta sunt : Brutis etenim , servatà eorum magnitudinum proportionem , tubae prae humanis tubis plerumque breviores sunt ; & aequalior earum capacitas , & directior progressio , & major firmitas , & ampliora extrema : praecipuè quòd in uteri cornua liberius desinunt. Insuper in plerisque valdè minor tubae tentorii, ejusque orbiculati limbi ab ovario distantia : praeterea tubae apertio ad ovarium rectà, vel ferme

Cur Mulieres super bruta vitiosis graviditatibus faciliores sint.

mè rectà apponitur , atque servatur : tum verò *oviductus* , vel propriis membraneis productionibus , vel musculosâ substantiâ , vel etiam *ligamentaceâ* , proximè cum ipso *ovario* connectitur. In volucrum genere , quamquam *oviductus* foramen , seu contractus limbus , a racemo , seu *ovario* , plurimum distet , & valde liber sit ; ut nempe ad omnes , & singulas ejusdem satis expansas partes , pro latè diffusis excipiendis ovis , aptius moveri atque expatiari queat ; suâ tamen latissimâ productione , quae imò ejus motus dirigat , cum ipso quoque *ovario* firmè coalescit : ejus verò post foramen progressus semper amplior evadit : Tum in avibus *ovariorum* ferme plana sunt , & undique aperta , seu ad unum liberumque velut tabulatum composita : neque iis ideo *oviductus* in tantos flexionum modos , mirabili , ut ita dicam , industria contorqueri debet ; ut debet in Mulieribus , ad ova , in diversis , immò oppositis , *ovariorum* orbis plagis sita , excipienda : qua de re , ut quamminimè errare posse *uterina* brutorum in genere tuba videtur , foecundatum germen ab *ovario* in uterum devehens ; ita muliebris tuba quammaximè . Atque ut ad liberum ovi trajectum tot impedimenta esse queunt , quot memorata ea sunt , per quae humanae

humanae tubae a brutorum tubis discriminantur; sic dum vitiosae graviditates, magisque sterilitates, in mulieribus frequenter adveniunt, generatim in brutis rarae admodum sunt: Quamquam in maioribus brutis, ut vaccis, equis, aliisque ob maiorem in iis tubarum, saltem quod ad longitudinem & angustias, cum muliebribus similitudinem, non tam rarae sint. Ita brutorum huiusmodi infœcunditates heris laepe & parariis negotium facessunt: & Accuratissimus Genuensis Anatomicus *Fasce* nobis ante hos duos annos referebat, vaccam in tuba praegnantem vidisse: sed quoque praegnationem hanc inter insolentes eventus numerabat.

Cur vero brutis ad *gestationes* tanta commoda data sint, & tanta Mulieribus discrimina: & an haec muliebri originali culpaе, praeter dolores partus, succreta adhuc alia censenda sit poena: id dum mystici Homines viderint; nos ex iis quae diximus, varias vitiosarum generationum, seu graviditatum species jam deducemus. Vitiosa igitur graviditas triplex est: externa, interna, atque intermedia: externa, quae extra viscera in ventris cavea defigitur; & foetus cum *secundinis* ad eorum facies solum connectitur; & *placentae* radiculae eundem cum eorum nutritiis va-

Vitiosa generatio, seu graviditas, in varias suas species distinguitur.

sis connexum, quem cum uterinis vasis ob-
 tinere solent, idemque commercium ineun-
 tes, accrementa foetui naturalium simi-
 lia contribuunt : atque haec *ventralis* sim-
 pliciter graviditas nobis dicta est : quae in
ventralem minus externam, & *ventralem*
 magis externam, tum insuper in superio-
 rem, & inferiorem subdistinguitur : Mi-
 nus externa, quum foetus, ejusque invo-
 lucra in viscerum spatiis nonnihil profun-
 da sunt : magis externa, quum illa magis
 extrinsecus, seu velut *subcutanea*, jacent :
 superior, quum regiones abdominis, su-
 pra pelvis caveam sitas, conceptus occu-
 pat : inferior, quum inter confinia pelvis,
 seu infimae ventris cavitatis, consistit : in
 iis omnibus foetus debito tempore non ex-
 tracti, vel exsiccantur, vel putrescunt,
 vel neutri manent . Interna porro vitiosa
 graviditas illa est, in qua etsi naturale,
 foecundatumque ovum jam ab ovario per
 tubam in uterum transierit ; hoc tamen
 ovum, vel in molam, vel in falsum ger-
 men, vel in monstrum faceffit : vel etiamsi
 foetus in ovo explicatus & accretus, in
 haec vitia non cesserit, brevius tamen quam
 par sit, aut diutius, in utero immorans,
 nec solito naturalique partu exclusus, vel
 per abortum expellitur ; vel in hoc vase
 sensim exsiccatur, atque, ut ajunt, *co-*

riacens fit ; vel putrescit : Putridus verò , vel per uteri vaginam & pudendas partes integer , aut membratim excernitur ; vel ipso tandem quoque corrupto abruptoque utero , in ipsam ventris caveam irrumpit . Ad internas quoque vitiosas graviditates referendae illae sunt , quae vel in interna ipsa *ovariorum* substantia , vel in interna tubarum cavitate sunt . Media demum vitiosa graviditas illa est , quae vel inter *ovariorum* substantiam , ejusque succingentem tunicam ; vel ad exteriorem tubae caveam , ante ejus *tendinei* circuli ingressum , seu ad tubae tentorium efficitur : media verò dicitur , quoniam neque interna est ; ut quae in uteri fundo , aut solida *ovariorum* substantia , aut interna tubae cavea celebratur ; neque externa est , ut *ventrales* dicuntur . Illa porro a Philippo Salmuth (*z*) & Casp. a Reies (*a*) relata graviditas , in qua foetus per os partum fuisse legitur ; eademque a Maroldo (*b*) mirabilior inde facta , ex partu per eundem locum triplici in eadem femina descripto , primo foetus cum *placenta* ; altero foecundati ovi , & tertio novae *placentae*

F 2

tae

(*z*) *Cent. 2. obser. 94.*(*a*) *Elys. juc. quaest. 91.*(*b*) *Ex Rulao : Traité de l'Operation Césarienne. Cap. XIV.*

tae, & integrorum ossium partiumque novi foetus ; tum verò ab aliis per similes narrationes firmata : & illa in urinali vesica praestita (c) nos non solum cuinam vitiosarum graviditatum generi referendae sint , profectò ignoramus ; sed quoque neque eas intelligere , imo nec credere , lubenter confitemur . Cum verò harum omnium delinquentium *gestationum* aliquod asserre peculiare exemplum non abs re esse videamus ; caeterisque longè crebrior *ventralis* seu externa graviditas sit ; ad hanc Provinciam implendam se primùm praebet appositè prior illa earum , quae nostris diebus visae sunt , celebrium Taurinensium *ventralium* graviditatum : atque inter illas superiores *ventrales* ea est , quas magis externas , seu *subcutaneas* dicimus .

Ventralis graviditas Taurinensis Feminae .

Angela Francisca , Alexandri Morani Periti Taurinensis Chirurgi Coniux , minuta , *pichrocola* , aetatis annorum XXVI. , Februario mense anni 1714. , jam dudum a ventre , maximèque ab *umbilicali* sede , impensè , non assiduè , dolebat : Nonum graviditatis mensem tetigerat ; eademque antegressis mensibus passa , quae in quatuor aliis maturè gestatis filiis , & bene partis fustulerat : Idque desuper , quòd in hac postrema praegnatione ad flaccientes , ac
semper

(c) *Eph. N. C. Cent. 5. & 6. obs. 20.*

semper inanes mammas lac nullo modo accesserit; tum vero ventris tumor superiora solum loca, potissimum *umbilicalia*, occupaverit, vacuâ relictâ *hypogastricâ* sede. Diuturna praeterea fuerat spirandi angustia, constantes nauseae, crebri vomitus, crebraeque *anomaliae* febres. Dolores postea dies aliquot temperati sunt; solitique, qui nonnihil torpuerant, redditus foetus motus: recreſcebant tamen cruciatus ad quartam Martii mensis diem: indeque saeviores, ad lumbos atque *uterinas* partes gliscebant. Quare se partui proximam putans femina, accersiri obstetricem curat: quae postquam aptè puerperam collocasset, manuque in vaginam intrusa, cervicem uteri, quam partui paratam censuit, asperius, quàm decuisset, obstetricari nisa est; multa ex hoc loco diuturnaque sanguinis effusio successit. Succrevit vomitus cum nauseis perpetuis acerrimi, plerumque inanes; *cardialgiae*; spirandi difficultas; ardentissima febris, cum siti, calore atque vigiliis perpetuis: quibus addebatur dolor, a scrobiculo ad umbilicum impensè divellens & lanians. Accersitus ipse; atque antecedentia, & adjuncta quaelibet illumque imprimis cruciatuum principem stabilemque locum, ejusque tumoris rationem seriò perpendens, de *ven-*

trali graviditate cogitare coepi . Certiora tamen super hac re signa cupiens, Chirurgum de Roy, in obstetriciis quondam peritissimum, advocari jubeo . Hic uteri osculum diligenter speculatus, id non dilatatum, non explanatum, non extenuatum invenit, ut maturis atque imminetibus *uterinis* partibus esse, necesse est; sed a consueta illa in non gravidis angustia nullo pacto immutatum: ut ideò de graviditate extra uterum omnino statuendum fuerit . In iis salebris etiam superaddito expertissimo D. Calvo, tunc Chirurgo, rerumque Chirurgicarum eleganti Scriptore, postea Medicinæ Doctore a nobis renuntiato, nunc Sacerdote piissimo, & eximiae doctrinae Filii, Collegii Doctoris optimi, felici Patre; eodemque in consilium adhibito, unâ rei summam Marito aperiebamus: nimirum: Foetum *ventralis* conceptus esse, eumque in ultimo vitae agone positum: In extremo, simulque inani internarum virium pariendi nisu nihil superesse tentandum, praeter parvum, seu, quem ita ego appellare soleo, externum caesareum partum; eòque magis, quòd, aliquo adhuc vitae foetus elucente indicio, & Matris & Filii incolumitati prospici unâ operâ posse videbatur . Sed, *volesse il Cielo, che alle sue persuasive* (de me ait feminam vi-

sente

sente , consulenteque laudatus Calvus)
 (d) *avessero ceduto in tempo le repugnanze
 domestiche , e dell' Ostetrica* . Nostro igitur
 (malâ forte) non statim , ut opus erat ,
 expleto consilio , aliud indè , praeter do-
 mesticorum atque obstetricium difficulta-
 tes , eidem adversatum est . Namque ac-
 cerbissimi , super priores omnes , extemplò
 surrexere dolores : quos nonnisi partus es-
 se , seu eosdem illos , quibus pepe-
 risse aliàs solita fuerat , misella exclama-
 bat : immò peperisse jurasset : cum ab
 hoc summi cruciatus puncto omnes illi
 molestiae sedatae fuerint : nec prissinos il-
 los , ad *umbilicalem & epigastricam* regio-
 nem semper incommodos , foetus subsul-
 tus , immò nec minimnm ejus motum am-
 pliùs senserit : & vomitus , qui priùs
 perpetui fuerant , eodem inomento pla-
 nè subsederint . Atque post illud tem-
 poris nonnisi immobile pondus se gestare
 in ventre percepit femina ; idque , quum
 ad alterutrum latus decumberet , instar
 lapidis dilabens concidensque . Adhaec
 verò post diem unum augetur febris ; post

F 4 alterum

(d) *In Epistola ad Anellium , edita in ejus-
 dem Libro : Suite de la nouvelle Metho-
 de &c. ; & in alia Epist. : Lettera Isto-
 rica di Paolo Bernardo Calvo &c. Tori-
 na 1714.*

alterum acutior ardentiorque fit , cum deliquio frequenti , immani siti , crebrâ mentis alienatione , delectu virium , nunc luridâ , nunc rubeo-plumbeâ facie : quodque rei caput est , halitus oris teterrimè fetet ; & assiduus ex utero liquaminis , fetentissimi seu *cadaveracei* odoris , fluxus animadvertitur . Ex iis igitur non solum dignovimus , maturum foetum in sui generis partus conatibus , & in illo dolorum apice , a necentibus , & alentibus ventris partibus unâ cum *secundinis* semotum divulsumque , indèque mortuum fuisse ; sed jam in praecipitem corruptionem evadere : tum verò foetus sedem cum *uterinis* partibus communicare ; cum ex illa in has tabifici liquores stillarent : Quamobrem nostrum de matre , foetusque simul salvandis per caesaream sectionem consilium fore ex parte irritum , doluimus ; cum haec maternae salutis solum posset indè subsidium ferre : At sectio a nobis , dignotis his omnibus , tunc eò ardentius urgebatur , quò celerrimam mortui foetus putrefactionem , maternum quoque excidium promptius propiusque minari , in comperto erat . Sed nova ex timore feminae , atque ex consultis Viris aliis , oblata obstacula sunt . Interea putrido *uterino* fluxui , aliisque calamitatibus accesserat

ferat major spirandi angustia , summa virium in dies decessio ; hinc gutturis sibilus & stertor . Duodecimâ a summis doloribus , seu a foetus obitu die , tumor ad umbilicum prodiit , se quàm citissimè expandens & erigens ; brevique acuminatior praestitus , *hiatulo* , vix milii granum admittente , spontè aperiiebatur ; apertumque tumoris osculum , ichorem fetidissimum luridumque tabum , *uterini* simillimum eruçtabat : Hinc pessimè mulieris res versae : acerrima febris cum delirio , duroque & angusto celerrimoque brevique pulsu , fortiora & assidua deliquia , clamorosa sitis cum sicca aridaque lingua , vomitus perpetuus , marmoreae extremorum frigiditates , spirandi suffocatio , cadaverosa facies , stertor magnus ; *Antipatricus* indè , atque formicans jam pulsus . Tumoris osculum , spontè adhuc dilatatum , putridos cum horrida lividaque sanie emittebat capillos ; similelque vagina uteri pari tempore eijciebat . Foetus *subcutaneus* erat , mortuus , putrescens ; suoque tabo matrem interimens : Mors propè est : nec vitae hora superesse videtur . Quis temerè sectioni adhuc obstitisset ? Secuit ideo aliquando Calvus noster peritissimus , introducto priùs specillo , eoque amplam caveam , & astantem foetum speculatus .

Foetus die ab ejus obitu 18., omni involucro carens extrahitur, nigerrimus, corruptissimus, fetidissimus, multis jam in partibus solutus & fracidus: Eruitur inde non minoris labis *placenta*. Reviviscit Genitrix; recreatur subsidiis; vires recolligit: teterrima uteri purgamenta minuuntur; & tandem desinunt: Inductum abdominis vulnus topicis remediis fectum, suppurationem aggreditur; & multam salutis portendit spem. Sed cadaverosum octodecim dierum contagium, in inficiendas eas omnes, quae foetum comprehenderant, partium matris superficies, jam nimis late longèque processerat. Mulier ipsâ sectionis horâ ab orci faucibus erepta; postea inter alterna salutis & occubitus indicia nutans, decem adhuc integros dies vixerat: quum ab iis, quae *necroses* internarum partium comitantur, *symptomatibus* correpta & obruta, placidè expiravit; a ferotino caesareo partu nonnullos vitae dies consequuta: quae tamen, florante tunc aetate, vel ipsos seniles annos a tempestivo impetrasset.

Feminae Cadaveris inspectio.

Aperto a Peritis Calvo & de Roy in frequentia Spectatorum Cadavere, internae partes ventris liventes, immò nigrae omnes perspectae sunt: sed hic gangraenae color, atque suffusio solam earum partium

tium superficiem invaserat : Cum levi hoc nigredinis absterfo abraſoque cortice , rubrae omnes & incolumes interiùs appa-
rerent : ut facile omnes noverint, tinctu-
ram huiusmodi a ſolo putridi foetus con-
tactu fuiſſe ſuperductam . Membranae fe-
rè rotundae & ſpongioſae , jam valdè cor-
ruptae , alicubi lacerae ſolutaeque , ad
ventris centrum inteſtinis ſuperſtratae , ſu-
periùs colo , reliquo ambitu tenuibus in-
teſtinis connexae , iilque , *ſupernumerarii*
meſenterii adinſtar , adnatae , eademque
novi inſtar vinculi alligantis atque addu-
centis , veſtigia apparebant : Membrano-
ſa appendix a rotunda hac , aut ſubro-
tunda membrana ſiniſtrorſum protende-
batur , velut in inſculptam foveam , inter
gracilia illius lateris inteſtina praeflitam ,
inſinuata ; ſuâque productione atque for-
mâ totam adhuc foetus figuram ac di-
menſionem repraeſentans : ut planè fuerit
idcirco compertum , foetum ad hanc ſini-
ſtram membraneam appendicem , ſtatio-
nem ſuam habuiſſe ; *Circulari* verò mem-
branae *placentam* fuiſſe ſupercretam ; &
ſuccos alibiles , huius membranae , tam-
quam providiſſimi cribri atque coli , inter-
ventu , vel a *meſeraicis* & *inteſtinalibus*
ſanguineis vasis , vel fortè etiam ab ipſis
immediatè lacteis , in foetus nutritum
trans-

Fig. V.

Lit. E.

transmissos . Ita ex ea , quam a diligenti designatore ex materno corpore adumbrari curavimus , iconem , foetum quoque in propria materni ventris sede , eademque , quae in eodem extracto visa fuerat , & quae a membranaceae appendicis figura indicata est , capitis , trunci artuumque positione , insculpi atque exhiberi satagemus : Centralis verò , seu subrotunda membrana in hac imagine , tametsi a *placenta* , suo pariter posita delineata , obtegatur ; suam integram tamen sub *placenta* extensionem atque *circumferentiam* ostendit . *Uterina* verò tuba , non dextra (ut ab aliis est proditum) sed sinistra , ultra naturalem statum dilatata elongataque , & superius versùs subrotundam membranam inflexa , sinistro inferiori ejus limbo per ampliatus suum liberumque tentorium , & praecipue per erectas extensasque fimbrias , adnata erat & coalita . Igitur inter tabidas & putrescentes *secundinas* foetumque , atque uterum , vaginam pudendaque , saniei fluentis , immò & capillorum foetus , cum urina demum exeuntium , per patulam affixamque hanc tubam , commercium inditum apertumque fuit . Sinistra verò tuba , ut ut solito contractior , naturalis erat . Demum subrotunda centralis tunica nullum cum

uteri fundo habuisse nexum visa est : Cum nempe utrisque partibus tenue interpositum intestinum esset : neque insuper ad utrasque tubas , neque ad iliorum osium , aut ventriculi confinia eadem tunica porrigebatur : Quod si colo nonnihil adnexa perspecta est , intestinum hoc , inducto flexu anguloque , recedens a ventriculo , ad inferiora descenderat : Haec verò colli intestini flexura & descensio , in gravidis non infrequens est : ut nobis ex innumeris extispiciis constare potuit .

a

Cum verò Praeclariss. Mangeto , anno 1716. Theatri sui Anatomici editionem festinanti , istamque , sibi jam diu relatam historiam , a me flagitanti , ejusdem brevium , raptim utique , at verò ad naturae imaginem fideliter exscriptum , transmississem ; privatis tamen litteris pollicitus , ampliorem postea , & in tubis , utero , membranis , foetu , caeterisque partibus , absolutam historiam fore me traditurum , quum iconem aere incidi , eamque ideo sub oculos praeclariùs describi licuisset ; (quod quidem variis de causis nonnisi post longum tempus confectum est) hoc interea quodque fuerit , summarium absque alia cunctatione , laudati Theatri editioni eodem anno fuisse additum perspeximus . Me quidem diligentia & fortuna

*Oriae super
hanc graviditatem contro-
versiae .*

nâ superavit Calvus noster Peritissimus; qui eodem jam anno 1714. tres super insolito hoc eventu ad tres eximios Viros Epistolas dederat: Primam, ni fallor, ad Celeberrimum Fontenellium, qui ejus summarium Historiae Reg. Scient. Paris. Acad. adjecit (e). Alteram ad Celebrem quondam Anellium, qui eandem in suo ad eundem annum edito libro evulgavit (f). Diffusiores tertiam, ratiociniis scilicet ac flosculis ampliatam, ad Illustriss. Fantonium: quam Auctor ipse eodemque anno publici juris fecit (g): Atque hae omnes Epistolae non solum eodem propè tempore lucis usurâ perfrui meruerunt; sed multo majoris solertiae laudem, prae illa nostra, principes dumtaxat res memorante, narratiuncula adeptae sunt. Namque anno 1719. Liber in Celeberrimum Mangetum prodiit, hunc Virum suo loco de nostra illa Historiola multis verbis objurgans & increpans: quorum quidem haec summa est: „ Debuisse Mangetum hujus Fe-
 „ minae historiam exhibere, potius quam
 „ ex litteris nostris, ex multo accuratiori
 „ Chirurgi peritissimi P. B. Calvi descrip-
 „ tione; ex qua nempè, quomodo ute-
 rus,

(e) *Ad ann. MDCCXIV. in Observ. Anat.*

(f) *Cit. sup. Lib. Taurin. 1714. fol. 294.*

(g) *Cit. superius Epist.*

„ rus , tubae , foetus , involucrum atque
 „ illa membrana se habuerint , praecla-
 „ rius intelligitur : tum ex eo praeipue ,
 „ quod ab eadem *accurata* descriptione ,
 „ per Cel. Fontenellium evulgata , foetum
 „ potius in exteriori dextrae tubae mem-
 „ brana , quam in ipsa ventris cavea , ut
 „ a nostra *minus accurata* ostenditur , fuis-
 „ se conclusum appareat : ut haec ideo
 „ Historia (prosequitur Mangeto expro-
 „ bare) potius inter *tubarias* , quam *ven-*
 „ *trales* historias referenda fuerit , (*h*).

Quae ipse quum viderim , subiit ani- Et diluantur.
 mum , Calvi nostri *accuratioris* Historias ,
 jam mihi dudum invisas , paululum revol-
 vere . Porro ex prima Historia ita legi :
 „ Le foetus étoit renfermé dans un sac for-
 „ mé par la membrane extérieure de la
 „ Trompe droite (typorum errorem fuisse
 arbitror , cum sinistra pro dextra tuba
 intelligenda sit) cette membrane s' étoit
 „ extrêmement dilatée , sans doute , parce
 „ que l' oeuf , qu' un malheureux hazard
 „ avoit placé entre elle , & la membrane
 „ intérieure de la même Trompe , avoit tou-
 „ jours en s' accroissant , & en se develop-
 „ pant étendu celle , sur la quelle il pesoit (*i*).

Sed

(*h*) *Adversar. Anat. IV. Animadv. XLVII.*

(*i*) *Loc. sup. cit. , seu ad Hist. Reg. Paris.
 Scient. Acad. ann. 1714.*

Sed cum foetus apud omnes Calvi nostri Historias putruerit, atque ita putridus extractus fuerit, & putredo foetus membranæ, vel solidiores ac remotiores, partes ita infecerit, ut eundem legerim in altera, seu ad Anellium, Epistola, differentem Virum: Il peritoneo ne era tutto affatto putrido (l), arduum mihi certè fuit, ex hac lectione intelligere; quomodo sacculus ille, ex membrana exteriori tubæ confectus, ubi putridus foetus habitasse dicitur, illaesus adeo a putredine extitisset. Cuinam (mecum legendo meditabar) datum fuisset perspicere, foetum in hoc sacco, seu internam inter externamque tubæ tunicam, habuisse sedem; cum foetus a vivente matre divulsus, suisque omnibus nexibus atque membranis omninò solutus per putredinem fuerit? Et sanè oppidò reminiscebar legendo, neminem certè, saccum istum in mortua matre perspexisse. Plus ergò appositè in altera Epistola legebam: „Nella tuba sinistra non „ scorgevasi mutazione alcuna, la destra „ era soltanto dilatata verso le fimbrie(m). „ Cum verò in prima Epistola foetum ad externam tubæ tunicam a nostro Auctore collocari animadverterem; in tertia tamen

(l) *Cit. loc.*

(m) *In cit. ad Anellium Epist.*

tamen ad internam positum inveniebam:
 „ Due sono le membrane costituenti la tu-
 „ ba; l' esterna, che è un' intima conti-
 „ nuazione dell' utero; l' interna, che, es-
 „ sendo spongosa, tutta è ripiena di glandu-
 „ le, verso l' ovario è alquanto rugosa, e
 „ perciò capace di dilatazione: Questa di-
 „ latazione, come si ricava dalle osserva-
 „ zioni accennate, era di una grandezza
 „ proporzionata a contener il feto di tre,
 „ sei, o nove mesi, avendo questi trovata
 „ la tuba ampiamente dilatata „ (n). Hinc
 Scriptorem nostrum, de membrana illa
 sermonem instituentem, legendo prosequer-
 „ bar „: Ritrovai una spuria membrana pro-
 „ dotta, come i follicoli, *suam a tuba ori-*
 „ *ginem trahens, & incrementum*, che essen-
 „ do unita alla esterna parete dell' utero,
 „ distendevasi ad ambe le tube „ (o). At ve-
 „ rò ita legendo divinare non poteram ex
 hoc descripto cum ambabus tubis, illius
 membranae connexu, utra eidem origi-
 nem dederit. Cum verò in prima Episto-
 la solum de sacco loquentem adverterem;
 in altera, misso sacco, planam solum,
 ac *sphaericae* figurae, seu, ut intelligit,
 rotundam membranam memorantem per-
 spiciebam: In tertia non quidem *saccifor-*

G

mem

(n) *Cit. Epist.*

(o) *Idem ibid.*

mem, sed rursus planam membranam describens, tradit tamen in plana hac membrana foetum fuisse contentum: & cum prius constituisset foetum in sacco, a tubae membrana composito, nunc adjicit:

„ Dunque il feto nel caso presente non era
 „ contenuto nella tuba, ma nell' accenna-
 „ ta membrana; che *vices gerebat uteri*, (p):
 & ante paucas lineas, misâ tubâ, misso sacco, misâque prorsus membranâ, foetum hujusmodi apertè *ventralem*, & nunquam in tuba fuisse, statuerat,, : Io son di

„ pensare, che l' ovulo fecondato, aperta
 „ nel distaccarsi la membrana dell' ovario
 „ non sia giunto ad imboccare nella tuba,
 „ ma sia rimasto bensì tra quella, e l'ova-
 „ rio, e perciò nella cavità dell' abdome :,
 & superius:, Qual meraviglia, che portan-
 „ dosi il plastico liquore all' ovario a render
 „ fecondo alcun ovo; ma non essendo la
 „ tuba disposta a riceverlo lo lasciasse in vi-
 „ cinanza di quello?, Et inferius:, Quest' ov-
 „ uolo fecondato ebbe a rimaner fuori della
 „ tuba,, (q). Praeterii tunc loca alia, tu-
 bae amplitudinem confirmantia:, per qual
 „ strada poi rinvenissero l' uscita gli accen-
 „ nati capelli? Non d' altrove se non che
 „ dalla tuba ancor dilatata ne' primi giorni,

e

(p) *Idem ibid.*(q) *Idem ibid.*

„ e da questa nell' utero , indi dalla vagina
 „ portati con l'orina stessa nelle materie fe-
 „ cali „ : & alia omisi , ejusdem angustiam
 „ probantia : „ Procurando di rinvenir alcu-
 „ na dilatazione della tuba, non fu mai pos-
 „ sibile di ritrovarla; anzi che aperto l' ute-
 „ ro dal fondo verso la tuba destra assai pro-
 „ longata, non scorgendosi nella sinistra al-
 „ cuna mutazione , ammetteva un sottile
 „ specillo a gran pena ; tanto che vicino
 „ all' ovario sembrava affatto chiusa ; ma
 „ erano le sue fimbrie assai dilatate, ed uni-
 „ te alla sudetta membrana, „ (r). Haec, in-
 „ quam , praeterii : satis enim mihi visum
 „ fuit revississe ea , quibus judicare omnes
 „ possent : An ex peritissimi Chirurghi P. B. Cal-
 „ vi accuratiori descriptione appareat , foetum
 „ in tuba , non in ventris cavea fuisse conclu-
 „ sum . Laudatus Anellius hanc a me abso-
 „ lutam Historiam dudum expectaverat : „
 „ Mr. Bianchi (scribit ille (f)) a for-
 „ mé le dessein d' écrire á cette occasion :
 „ Il a même déjà communiqué cette ob-
 „ servation á Mr. Manget . Il m' a fait
 „ voir la reponse obligeante , que ce sa-
 „ vant Medecin lui a fait ... Il m' avoit
 „ G 2 chargé

(r) Idem ibidem .

(f) In Epist. ad D. Calvum , quae postrema
 est in ejus superius cit. opere Suite &c.
 ad ann. MDCCXIV.

„ chargé de donner avis de son dessein à
 „ Mr. l'Abbé Bignon ; & ie n'y avrois
 „ pas manqué , si Mr. Bianqui avoit eu le
 „ loisir de me communiquer le fait bien
 „ circonstantié , sans quoi , il seroit inu-
 „ tile de le présenter à Messieurs de l'Aca-
 „ demie . L'occupation , que l'impression
 „ de mon livre m'a donné , m'a em-
 „ peché de le solliciter là-dessus . J'es-
 „ pere que le Public ne perdra rien pour
 „ attendre &c. „ Ego verò curis aliis innu-
 „ meris atque gravioribus districtus , ad hos
 „ usque dies Historiae editionem distuli : Si
 „ nunc temporis laudatus Anellius adhuc vi-
 „ tam duceret , desideratam narrationem , fu-
 „ siori calamo conscriptam , lubenter legeret.

*Aliae, eadem-
 que praeci-
 puae ventra-
 lium gravidit-
 atum Histo-
 riae .*

Nunc , ut alias quoque *ventrales* gravi-
 ditates , earumque differentias & historias
 prosequamur : Jam ad minùs externae *ven-*
tralis graviditatis exemplum , occurrit prae-
 caeteris singularis illa graviditas , a Ma-
 nialio descripta (t) , ex tribus foetibus
 per totidem diversos conceptus in uno Gal-
 licae Mulieris ventre collectis accretisque ,
 triplex ideo praestita ; solutaque per ab-
 scessum ad latera umbilici , exitumque om-
 nium simul ossium , quae illos tres foetus
 construxerant . Haec igitur Mulier ter par-
 tum labores , ter internos abortus , ter
 foetum

(t) *Ex Ralaco de operat. caesar. Cap. II.*

foetuum necesse, terque eorum corruptiones sustulit: deinde sana rectèque foecunda vitam degit. Porro ad *ventrales* superiores graviditates, quae spectant Historiae, praeter eam, quam referunt de celebri Mussipontano foetu, velut lapidificato, Straussius, Bartholinus, Deusingius, Horstius Aliique (u) & aliam perfecti foetus, suis tunicis partim mesenterio, partim colo intestino alligati (x), & aliam Tolosani famosi quoque foetus, Epiplooo annexi, & annos XXV. in superiori abdomine commorati (y) & aliam a Saviar-do (z) & fermè similem aliam a Courtial (a) & plures ab actis Anglicis (b) & foetus aliam in dextro Hypochondrio siti, *placentaeque* vertebrae haerentis (c) innumerae adhuc sunt per Auctorum commentarios dispersae. Neque enim prima extitit diuturnissimae graviditatis *ventralis* Tolosana memorata Historia. Lautier, Eys-sonius Aliique plurimi, foetus extra uterum

Ventralis graviditas minus externa.

Ventrales graviditates proprio superiore.

G 3

in

- (u) *Pecul. Tract. Francof. 1669:*
- (x) *Ex Diario Ab. de la Roque 1663.*
- (y) *Bayle in Hist. V. celebris hujus foetus: & Blegny Zod. med. ann. 1.*
- (z) *Observat. Chirurg.*
- (a) *Observat. Anat.*
- (b) *Volum. VII.*
- (c) *Histor. Reg. Paris. Acad. an. MDCCXVI.*

in abdomine accretos, viginti annos immò triginta gestatos, &, ut putabant, lapides factos describunt: & plures adhuc descripsissent, si illis aetatibus, ut hâc nostrâ, sedulae gravidarum morientium apertiones atque inspectiones invaluisse. In *ventralibus* istiusmodi graviditatibus, quum foetus maturus est, & in partum nititur, ejusque dolores excitat; nisi promptè per caesaream sectionem extrahatur, ruptis nutriticus commercii illicò moritur: Mortuus vel putrescit, vel exsiccatur: Porro si putrescat; felices utique Matres, quoties a foetuum corruptionibus excitentur abscessus; iisque ultrò apertis, imò etiam a Chirurgo ad instar caesareae sectionis dilatatis, vel integer corruptus foetus, vel solutae disruptaeque jam ejus partes, tempestivè egrediantur. Referebat mihi ante hos decem, aut duodecim annos peritissimus quondam Chirurgus noster Schinâ, Mulieri cuidam, in Vercellensi Urbe a decem annis in abdomine gravidæ, inflammationem, totam illicò anteriorem ventris partem occupasse: plures indè natos abruptosque abscessus: ex his ita foetentem faniem eruptam, ut omnes feminam, imò feminae domum effugerent: At verò ex iis singulas sensim foetus putrefactas solutasque frustatim partes exiisse: hisque omnibus

Vercellensis historia superioris ventralis graviditatis, cum foetus corruptione.

bus ejectis, hiatus omnes suppuratorum tumorum consolidatos esse : Feminamque mediocri incolumitati redditam, superstitem tamen gravi *omphalocèle*, & quibusdam viscerum erroribus : undè post aliquot annos ejus obitus fuit. Hanc quoque historiam Cel. Fantonus noster in suo nuper edito elegantissimo Opere (*d*) memoravit. Pronitâ sanè ventris sectione post susceptos a foetu conatus ad partum (namque hi conatus, non secus ac in *uterinis* naturalibus foetibus, adveniunt quoque in iis, qui ad maturam *ventralem* graviditatem pervenire : Foetus nempe in egressum é carcere naturali instinctu nitentes, *placentam* solvere a nexibus, imò & membranas per-rumpere valent) tantis naturae laboribus ac tentamentis, productisque morbis indu-ctaeque neci fuisset parcitum. Ita non solum apud Recentes (*e*) leguntur Historiæ foetuum, aut earum partium, per umbilici, aut aliûs abdominis regionis suppuratos tumores exeuntium, aut extractorum ; sed quoque apud Veteres

G 4

&

(*d*) *Opuscul. Med. & Physiol. fol. 204.*

(*e*) *Rivaltier. apud Diar. Med. Ab. de la Roque : Th. Barthol. Theoph. Raynaud. Santorin. & apud eum Rubinus : Aliique.*

Misfieri germanae Feminae, non sine caesarea sectione parionis.

(f) & vetustiores (g) Hoc tamen non semper promptum naturae auxilium, seu ventris abscessus, eorumque inde apertiones ad suos edendos foetus, non expectabat quaedam robusta Femina, Germani Militis uxor, *ventrales* semper graviditates habere solita: Haec ab ann. MDCXC. usque ad ann. MDCXCV., quo tempore belli causâ in iis nostris Regionibus commorata est, quatuor a suae legionis Chirurgus diversis in ventris sedibus caesareas sectiones sustulit; & quinque jam antea passa fuerat: Post paucos a sectione dies hilaris & sana é lectulo surgebat, ad novos conceptus parata. Mulier postea discessit cum suis, atque in Germaniam profecta est: Igitur an ulterius in ferendas sectiones processerit; an ipsi evenerit, quod Rossetus (b) Feminae, sexies quoque jam ita sectae, contigisse refert, ignotum. Hanc quidem non novimus: sed a Chirurgis, & Obstetricibus omninò fide dignis, qui eam ejusque cicatrices conspexerant, a longo tempore

(f) *Alex. Benedict. Marcellus Donatus: Saguyeri: Cornax: Albofius: Gassar: Rossetus in pluribus Historiis: Platerus: Bauhinus: Cordaeus: Hollerius: Doringius: Alsarius &c.*

(g) *Albucasis Chirurg. lib. 11. Aliique.*

(h) *De partu Caesar. sect. 1. Cap. V. Hist. 1.*

tempore relatum habemus . Neccessaria igitur caesarea sectio est , vel quum foetus in *ventrali* superiori graviditate vivus adhuc, idemque maturus est, & nifus in partum susceperit ; quibus nempe *secundinas* succutiens ac divellens , facile quoque *placentam* ab assumpta cum ventris partibus connexione expediat , aut ad se expediendum disponat (*Placentam* enim in maturo, jamque nitente foetu non difficile , imò sponte etiam expediri & disjungi , in naturalibus partibus perpetua observatio est : estque omninò conspicuum , in irritis iis partibus , misellorum foetuum , ita exitum & in lucem aditum tentantium , conatus celeri externo auxilio indigere) vel quum mortuus jam est , & ad corruptionem properat ; aut eam jam subiit . Quum verò in superioribus ventris graviditatibus mortuus aliquando foetus non corrumpitur , sed exsiccatur , Caesarea sectio non ita tutata est : neque idcirco , nisi multis perpen-
 sis circumstantiis habitisque cautelis , imperanda . Namque exsiccatio foetus indicium est , tantam adhuc inter ipsum & ventris viscera connexionis , & velut continuitatis rationem intercedere ; ut licet nutritiorum succorum commercium inter utraque corpora demtum fuerit , quaedam adhuc velut communis vitae consensus superfit

perfit: quâ quidem eveniat, ut foetus *ventralibus* partibus firmè involutus, non ut omnino extraneum mortuumque, sit corpus: neque ideò corruptionis legibus pendeat. Accedit insuper, foetum in ventre exsiccatum, nisi *uterina*, seu naturalis superveniat graviditas, vix ullo esse incommodo; diuque incolumi matre gestari posse. Hinc aequum est, gravidas ita suae forti relinquere; ut barbarum esset, in vitae discrimina, per ruptos foetuum cum ventris visceribus & tunicis profundiores fortasse connexus, coniicere; ut inferiùs videre erit, quum de altera *ventralis* graviditatis Taurinensi Femina dicemus. Caeterùm inter famosos *ventralium* graviditatum exsiccatos foetus, duo quidem primas tenent: Primus Tolofanus ille, annos XXV. gestatus: Alter verò Svevicus, ann. XXXXVI. in ventre matris sepultus; atque a Cl. Camerario descriptus (i): Hic verò non tantùm exsiccatus, sed globulo quoque osseo involutus deprehensus est. Sed iis aliisque hætenus omnibus, longè rarior & admirabilior est Taurinensis noster, inferiùs describendus; non solum ob duplicem extra uterum habitam graviditatem, sed, (quod hætenus visum non fuerat) neque corruptus, neque exsiccatus.

Porro

(i) *Dissert Inaug. Tub. MDCCXX.*

Historia ventralis superioris graviditatis cū foetum exsiccatione.

Porro autem si in exsiccatis *ventralium* Ventrales inferiores graviditates. superiorum graviditatum foetibus caesarea sectio non valde tuta est ; in inferiori *ventrali* graviditate , seu quae ad pelvis abdominis caveam sub iliis contingit , minus quoque auxiliatur . Namque primum , ossea undequaque claustra istiusmodi operationem impediunt . Insuper ova , quae in pelvim delapsa sunt , accretique indè cum *secundinis* foetus , contentis partibus prorsus , ac velut earum centrum occupantia . Etenim communior horumce foetuum sedes illa est , inter rectum intestinum uterumque ampla , vix levibus fibris , aut membranulis implicata capacitas ; quae intrusi atque accrescentis indè corporis ponderi facile cedere , & ad usque magis declivem pelvis regionem dilatari potest . Quòd si tamen in iis pelvis graviditatibus caesareus partus tentandus esset ; hunc certè ad perinaeum potius , seu ad vesicae calculorum sectionis , magnique ; ut dicunt *lithotomiae* apparatus locum , fieri oporteret . Quid enim Chirurgicis sectionibus magis est accommodum , naturà monstrante viam ? Namque Venetiis anno MDCCXXIX. , in simili infimae ventris regionis graviditate , inter irritos pariendi diuturnos conatus , Historia recentis Veneti Partus , per subitam in perinaeo praestitam scissuram. a quadam primipara femina , robusta & juvene

juvene, per abnormem profundamque ex-
 templo spontèque praeſtitam in Perinaeo
 ſciſſuram, ſeu plagam, maſculus puer vi-
 vus, & adhuc vivens, partus eſt, cum
 quadam ſanè vaginae, inteſtino adnexae,
 laceratione; ſed cum indè ſequenti faci-
 lique matris incolumitate. Caſum juratus
 refert Cl. Medicus & Comes, Livius Igna-
 tius de Comitibus, Publicus in illa Urbe
 Anatomiae Profeſſor (l) *Uterinum* foetum,
 per ſectionem perinaei ex rupta inferiùs va-
 gina, atque ad pudendum clauſa, a no-
 ſtrate Chirurgo vivum extractum, inferiùs
 deſcribemus. Sed cum in pelvis gravidita-
 tibus neque ſemper ſimilis, aut perinaeo ita
 proxima, foetus ſit ſedes; neque eadem
 a contentis viſceribus ſolutionis libertas;
 idcirco ſaepè plagas optimè atque oppor-
 tunè molitur natura: quas certè aliàs in-
 fauſtè atque intempeſtivè Chirurgus inſli-
 geret. Quamquam enim Roſſetus attulerit,
 foetum per ſiniſtrum inguen ſolo artis ope-
 re fuiſſe extractum (m). Qui tamen foe-
 tum in pelvi accretorum exitus ſunt; hos
 ſanè natura potiùs, quàm artis opera,
 moderari valet. Illa verò vel per novas &
 violenter apertas, vel per naturales, ſeu
 inteſtini atque ani vias agit. Prima actio
 ſanè

(l) In ſol. Volanti cod. ann. edit.

(m) De part. caeſar. ſect. I. Cap. VI. Hiſt. I.

sanè rarior: Nam præter Venetum memoratum casum, qui suo equidem in genere, quòd sciam, unicus est; vix unum, aut alterum accedit exemplum spontè aperti per abscessum ilei, aut inguinis; cum foetus indè, a declivibus pelvis regionibus per internas vires superius elati, ibidemque protrusi, aliquà indè artis operâ, egressu: (n) Altera verò ita frequens est; ut undique jam privatae publicaeque integrorum foetuum, aut eorum partium, per anum excretorum, aut extractorum, historiae ad hominum memorias pervolitent. Foetus in pelvi accrescentes, cum in eo, a firmissimis ossibus circumscripto, sint loco, qui, secùs ideo ac superior abdominis cavitas, ad quamdam solùm, nec ulterius, mensuram dilatarì potest; ad certum tempus crescere amplius non queunt; sed a vitae officiis vetiti, ac tanquam praefocati, multò ante maturitatem moriuntur: atque hoc tam firmo clausoque carcere coerciti, tandiu, cum quodam internarum matris virium otio, morantur; donec putrescant: Hic verò, ob totius corporis declivem sedem, & tanquam sentinam, faciliùs & citiùs putrescunt:

Porro

(n) *Gassarus apud Dodon. Med. Observat. & Polius Hemerol ex Pistoris Dissert. inan-gur. fol. 9.*

Porro putredinis contagio intestini partem, eni accubant, afficientes, ejusque inde compaginem disrumpentes, saepe per solutam unitatem sibi viam in ejus caveam, & usque ad podicem aperiunt. Quare, ut perquam difficile est, foetus in iis sedibus exsiccare posse; ita rarissimae historiae sunt integrorum simulque incorruptorum foetuum, per anum extractorum: minùs tamen rarae, foetuum totâ adhuc partium compagine servatorum; quamquam ad aliquam jam partem corruptorum: valde é converso frequentiores dissolutorum jam foetuum, atque frustatim exeuntium, aut extractorum. Equidem ut integrorum & incorruptorum omnino foetuum nullus nunc mihi casus suppetit; ita inter integros, at partim jam corruptos, foetus ille occurrit, a Cl. Santorino traditus (o) & ab eximio atque industrio Chirurgo Patunà, corpore quidem integer, sed ad latus intestino obversum corruptus, unâ felicique operatione exemptus. De foetibus verò membratim ex ano educis, eorumque praecipuè singulatim ejectis ossibus, scribant, Langius, Cagnatus, Ronseus, Rossetus, Aliique pluri. Memorat laudatus Santorinus in

Pata-

(o) *Istoria di un Feto estratto felicemente intiero dalle parti derettane MDCCXXVII.*

Patavini agri pago adhuc viventem , & in columem feminam ; quae solido anno foetus ossa exclusit (p) . Insuper partes foetus omnes , frustatim a recto matris intestino per Cl. Littrium exemptas esse , celebris Historia vulgavit (q) . In iis verò intestinalibus partibus , si foetus in pelvis cavea accreverint , fato functi paulatim solvuntur , partibusque disjunguntur : & paulatim quoque eorum partes disjunctim excernuntur : ut ideo valde diutini istiusmodi partus sint : sensim enim accrescentibus his foetibus assueta pelvis viscera ; & sensim ad horum gradatas accretiones dimota ac diducta , non tam violenter in eorum propulsionem conspirant : Sed foetibus ad ventris superiora conceptis , indeque per internum partum ad infimam hanc ventris partem propulsis , inassuetae iis decumbentibus corporibus partes , ad validiores conatus extimulantur : hinc advenae isti foetus , adhuc integri ad anum pelluntur . Ita contigit in foetu Peritissimi Patunà , qui altiori ventris loco conceptus , per internum partum in pelvim inde descenderat : Ita & alteri Veneto memorato foetui contigisse puto : Qui nempe
ad

(p) *Loc. cit.*(q) *In Comment. Reg. Scient. Paris. Acad. MDCCII.*

ad superiora ventris conceptus , & usque ad maturitatem accretus , per internum deinde partum ad pelvis humiliora protrusus , indéque a maxima intentarum pelvis partium concitata vi , vivus adhuc per apertum perinaei hiatum foras ejectus fuisse , videtur. Ambo hi foetus novam in pelvi graviditatem fecere. Caeterum *Alvini* ejusmodi partus *ventralibus* , per abscessus aut caesareas sectiones habitis , feliciores esse , liquidó constat : Ab illis enim matres plerumque incolumes , imó rursus recteque foecundae , evadunt : ab istis verò rariùs ac difficiliùs : quae nempe , nisi quàm citiùs , sectione aut etiam suppuratione , foetum vivum , aut mortuum excludant ; praeter affectiones alias , saepissimè in hernias , citò interdum funestas , incidunt. Hanc inferioris ventris graviditatum disquisitionem nostrâ quoque absolvere Historiâ liceret. Vercellensi enim Feminae , quam in altiori ventre fuisse gravidam , & abscessibus liberatam , superiùs vidimus , eâdem in Urbe successit altera ; quae non ita pridem inferiori ventre , gravida erat : Illa a corrupto foetu per apertos ad ventrem morbosos hiatus se expediit : Haec a corrupto quoque , solutoque jam foetu per communem naturalem hiatum , seu anum , diu se expedire laboravit : utinam felix

ista

Inter ventralis inferioris graviditatis , cum foetus corruptione , ejusmodi per anum exitus , et ossibus , etc.

ita fuisset , ut aliae similiter Parturientes fuere . Sed horrida intestini in *alvino* hoc partu inducta laceratio eam ad lethum perduxit . Porro autem cum haec graviditas , externa *tubaria* fuerit ; hanc ideo inferius suoque opportunè loco memorabimus ; postquam vitiosas alias graviditates , jamque internas , easdemque primùm *uterinas* , prosequuti sumus .

Mittimus hìc vitiosas uteri graviditates , quae ab hujus organi vitio ortae sunt : easque solùm assumimus , quae a conceptuum erroribus nascuntur : ut hoc pacto generationum vitia propiùs complectamur . Namque si organicos uteri errores in medium adducerem , in quot novas vitiorum species evagandum esset ! Porro inter malas uteri conformationes , hujus organi hernia primas tenere posse videretur : undè tot difficiles partus , & abortus praecipuè , aut coërciti diutiùs , variisque indè modis depravati foetus aestimandi sunt . Haec verò omnia alio loco tractabimus : hìc solùm obiter memorantes , *uterinas* hernias distingui posse in internas & externas : atque inter externas singulare in nostra hac Urbe exemplum se prodere .

Namque Rosae Cantùae , Taurinensi feminae , sericam operam agenti , cum antehac gravida esset , uterus extra ventris

Vitiosae in utero generationes atque graviditates .

Historia herniosae graviditatis in Taurinensi Femina .

caveam protensus , ita in abnormem fac-
cum pendeat , ut hic ad usque dextri fe-
moris medium , interdum & ad usque ge-
nu accederet . In hoc sacco foetus tam
vividi motus erant ; ut se non solum ta-
ctui , sed & visui exhiberent . Interea foe-
tus ad debitam maturitatem perveniebat .
Mater suis semper officiis totâ graviditate
vacans , nulla in motu quolibet , nulla-
que in naturalibus aut domesticis functio-
nibus incommoda patiebatur . Partus tem-
pore ejusque instantibus nisibus , omnia
benè erant , herniâ , Chirurgi aut Obstetri-
cis manu ad interiora repulsâ : facilemque
indè partum Mulier , atque laudabile puer-
perium consequabatur . A partu , totâ
promptè retractâ hâc uteri mole , nulla am-
plius exterior ejus productio , nisi ad no-
vam graviditatem , apparebat . Femina ma-
turae modò aetatis , seu annum circiter
45 . agens , tres hoc modo foetus , binos
mâculos , & sexus sequioris tertium , fe-
liciter sustulit & peperit : Alium verò prius ,
sed naturali modo , gestaverat enixaque fue-
rat ; & in violentis diuturnisque hujuscepri-
mi partus conatibus , primam *uterinae* her-
niae originem , sub quadam internae subi-
taeque uteri *luxationis* specie , persenserat :
Quae tamen affectio , excluso tunc foetu ,
deberi videbatur . Primus ille filius in vivis
solus

solus est: Cum tres illi succedentes *herniosi*, etsi maturi, necnon in speciem valentes, mox a partu obijissent. Neque Mater haec post habitam in quarta graviditate, etiam ante partum, *uterinam* haemorrhagiam, ulterius concepit: Graviditatis cursu nullâ unquam arte nullâque vi, ei sacculus cum foetu in ventrem introduci poterat: Instante verò maturo partu, facile introducebatur. Femina, gravis aut non gravis, parturiens aut puerpera, nullo unquam cingulo aut suspendente vinculo usa est: Neque extra graviditatum tempora, notam verae alicujus herniae, seu cum singulari peritonaei productione, alicubi ventris aliquam protulit. Verumtamen, graviditate ad medium tempus vergente, jamque ad multam femoris partem devoluto sacco, foetusque invalescentibus motibus, extrinsecus se praebens umbilicus, valdè prominebat: Sed hic citò, confecto partu, retractus, totoque hinc ventre aequaliter corrugato, nulla praesentis herniae indicia servabat. Similem prope casum refert Cl. Ruyschius Ruyschiana ferè similis Historia. (r) in quo tamen praecesserat circa inferiora abdominis, quamproximè inguini, suppuratus tumor integumentorum communium atque peritonaei, & ad locum apostematis, inductaeque cicatricis debiliior concretæ rursus peritonaei

fabrica fuerat praestita : Atque ideo uterua foetu crescente tumens, dilatabat hunc peritonaei locum, seque in saccum hunc dilatatum insinuabat eoque, ut foetus tandem cum utero ad genua usque penderet antrorsum. Sed in nostra, cum nihil in externis tegumentis antecesserit, quod ad illam sedem peritonaeum singulatim infirmare potuisset; ex sola uteri, se in herniam dilatantis vi, non ex majori ibidem peritonaei conniventia, extensio enormis illa producebatur. Quare nostram herniam, uteri propriam; Ruyschianam verò, peritonaei potius herniam; appellare mallet. Interea eadem, in utraque herniosa puerpera femina, Obstetricis administratione opus fuerat. Nam quoque instantibus parturientis laboribus (addit Ruyschius (f)) elevabatur ab Obstetrice uterus cum foetu, ut in abdomine haereret tandiu loco debito, sicque felix evasit puerpera, edito per vias naturales benè nato foetu. Jam ego uterinas hernias memorans, apud Fr. Mauriceau, si adhuc in vivis esset, multà sanè gratià valerem. Hic enim plurimum suppressorum partuum, & diutius retentorum foetuum, uteri herniis tribuere contendit: & Vassalii tubarium foetum, a Graafio firmatum, inter herniosas uteri graviditates reponens

(f) *Ibidem.*

ponens , Vassalii iconem , aliâ effectâ ,
 inversâque *uterinarum* partium positione, re-
 formare studet . Caeterum haec insolita ,
 imò admirabilis externa uteri in vitiosa
 graviditate productio , quae sanè inter hu-
 jus organi genuinas hernias recensenda est,
 mihi modò in animum revocat varias il-
 las , seu in diversas loci differentias , ejus-
 dem uteri internas , quae in naturalibus
 quoque *gestationibus* contingunt , productio-
 nes : quas ideo quoque hernias , sed ta-
 men naturales , appellare non dubitarem.
 Etenim praegnantem uterum non semper
 in eandem positionem ac directionem ex-
 tendi producique animadvertimus . In iis
 feminis , quibus uterus potius ad antero-
 ra gradatim extenditur , primis statim gra-
 viditatis mensibus uteri tumorem manu
 percipimus : aut altero jam saltem mense
 hic omninò manifestus est : Tertio , quar-
 tove neque oculis occultari potest : sequen-
 tibus in anteriorem tantam , ac velut acu-
 minatam moleni , cum vix expansis ac di-
 latatis lumbis , erigitur & attollitur ute-
 rus ; ut ab iis feminis , vel vivacissimum
 masculum , vel plures saltem foetus ge-
 stari , in vulgi ore sit : Sed si ad latera
 speciatim producit uterum ; sanè nec ta-
 ctui , nec visui tumore suo ita promptus
 facilisque est : & lumborum plusquam ven-

tris ampliatio, femineum partum, non masculum, futurum esse, etiam inter vulgi nenas portendit. Quum verò omnino posterius gravidus uterus expanditur; ejus extuberatio, quae quidem sub sacro osse atque iliis reconditur, saepius neque septimo *gestationis* mense ad anteriora perhibetur: Nos enim interdum ad septimum mensem gravidarum, prosperaeque valetudinis Mulierum, (quae nono inde mense maturè perfectèque pepererunt) ventres contrectantes; & nihil sensibile persentientes, non esse gravidas affirmare potuissimus. Sed ut a devio in viam. Illas in utero vitiatas graviditates, quae ex propriis ovorum, *embryonum*, aut foetuum vitiis oriuntur, & superius in molas, falsa germina, & monstra distinximus; insuper in breviores, aut longiores in uteri hospitio foetuum moras, eorumque diutius servatorum mortuorumque exsiccationem aut corruptionem; vitiosos demum egressuum modos, hinc in ordinem expedire statuimus. A mola igitur incoeptâ disquisitione,

De Mola.

Mola an a mole, tamquam inani pondere, an a graeco *μῶλος*, tamquam a carne informi & inutili in utero confecta, dicatur, non inquirimus. Id scire juvat, molam inter humanos conceptus esse: ut ideo innuptae castaeque feminae nunquam peperisse

perisse molas vitæ sint ; licet sæpius parva quaedam sanguineo-membranea uteri rejectanea , ferme molarum substantiam æmulantia , præcipuè in mensibus , rejcere soleant . Imo & interdum a feminis , viro vel assuetis vel inassuetis , majora durioraque excerni corpora , molarum plus ideo similia , cernimus : Quæ tamen vel τὰ σπυρίσματα sunt , prius utero annexa , hinc soluta ; vel coacti induratique sanguinis grumi, velut membranacei imo & lamellosi præstiti ; vel tandem uteri polypi . Haec tamen apud veros , seu Anatomicos , Prædicos suas dispares notas deferunt ; quibus singula inter se , atque omnia a molis distinguantur . Sed mola , quam bonus semper & naturalis conceptus antecedit , a vitiosa indè facta mendosaque prægnatione constituitur . Namque , etsi mola , præcipuè si recens sit , falsum quoque germen ab aliquibus dicatur , verum tamen est , ovum , a quo mola fit , in ovario foecundum jam factum , sanum integrumque cum suis omnibus partibus in uterum delabi ; In hoc postmodum loco , inter embryonem , vel etiam foetum jam præstitum , ac secundinas ipsas , nutritionis atque incrementi debitas & naturales leges , ac proportionem laedi . Foetus enim decrescit ; neque succos amplius excipiens suos ,

absumitur: *Secundinae*, vel suos non solum, sed quoque qui foetui statim fuerant, nutritios succos sibi arrogant: vel morbosos a matre latices excipiendo, & in se cumulando, foetus succos depravant & inficiunt: ut ideo tenerrimum hocce corpusculum, ob harumce causarum alterutram aut utramque, deperire demum & absumi necesse sit; dum *secundinae* in enorme incrementum evadunt. Ita ovi in molam mutatio non ab ipsis foetus aegritudinibus plerumque aestimanda est; sed maximè ab ipsis *secundinarum* morbis, aut vitiis, eisdemque aut propriis, aut fortuitis: Morbi *secundinarum* proprii sunt, si ob propriam causam in interna earum substantia tumores, hinc succorum congestiones fiant: Fortuiti, si ab externis compressionibus impedimenta in iis, & collectiones succorum suboriantur: Vitia verò earum sunt, eademque propria, si simplicis carnis, seu *ὑπερσαρκώσεως*, accretio sit: Fortuita, si *umbilicalis* vena vel in trunco, vel in ramis impediatur; aut in *umbilicali* funiculo implicationes illae superveniant, quae succorum trajectum impediunt: Aliaeve fortuitae res; quibus quidem, ut & a superioribus causis, foetus laedi, comprimi, nutritu suo defraudari, atque ideo extenuari, tabescere, deperire, dissipari,

aut

aut aliis centenis modis sensim deleri & obliterari ; *secundinas* autem é converso densari & crassescere , & foetus locum aut aliquem , aut totum occupare , contingat . Nos longâ observatione edocti , solemus molas distinguere in primas , seu in recentes , nec valdè densas , sed satis adhuc cavas ; in quibus foetus jam quidem mortuus est , sed non adhuc omninò absumtus & deletus ; isque ab accrescente *secundinarum sarcosi* jam valdè pressus , & circumquaque extenuatus , ut Alexander Benedictus (t) Kerckringius (u) Aliique describunt : vel adeo contusus & pinstitus , ut enormiter quoque elongatus fuerit ; qualis a R. P. p. m. Bernardino a Podivario *Capucino* Medico nostroque olim discipulo observatus & delineatus , nobisque communicatus , nostris in iconibus exhibetur : In alteras , seu *chaoticas* a nobis dictas , in quibus interiti destructique foetus partium vestigia adhuc quidem apparent , sed ita dispersa , & confusa , ut pedes cum capite , oculi cum articulis , & cum articulis viscera , hìc illic dissipata sint : In tertias , quae quidem cavae adhuc occurrunt ; sed in earum sinu nullae ampliùs foetus antea contenti , vel collectae , vel dissipatae notae

Fig. IX.

Fig. X.

Fig. XI.

(t) *De curatione Morbor. lib. XXV. Cap. IX.*(u) *In observat. Anatom. observat. 95.*

Fig. XII.

tae visuntur : & demum in quartas , seu omnino plenas & solidas , & , obstructâ quâlibet interiori cavitate , exquisitè carneas ; in quibus non solum nullum amplius foetus vestigium deprehenditur ; sed pristinae omnes *secundinarum* & foetus , confusae invicem partes , in unam & indistinctam massam excrevere : Hae quidem postremae molae , majoris prae caeteris magnitudinis plerumque sunt ; cum sanè aliorum generum aliae , si citò non excludantur , in has quarti generis facessant : istaeque in dies crescendo , sensim abnormes moles acquirant : earum autem figura plerumque *piriformis* , seu velut *uterina* est ; ab uteri enim , qui eas instar nuclei circumquaque complectitur & obstringit , similis figurae cavitate , figuram & typum accipiunt . Atque hae molae , in hac figura aliquando constitutae , commodius ideoque diutius gestantur : illaeque sunt , quas plures annos in utero degere Hippocrates memorat (x) Cl. *Rideux* hujus generis *piriformem* molam , 23 . solidos annos a vetula quadam *Monspeliensi* femina gestatam , & non ita pridem cum propriis partus doloribus , & cum succedente puerperio excretam , eleganter describit , atque delineat

(x) *De Morbis Mulier. lib. I.*

neat (y) : Interea haec mola licet tam vetus fuerit , & quocumque foetus atque *secundinarum* vestigio carens , suam tamen adhuc cavitatem servaverat . Illa verò , quae in nostris iconibus porrigitur , hujusce quarti generis mola , quamquam recentior fuerit , & tres solos annos in cujusdam maturae Taurinensis Feminae utero immorata sit , exquisitè tamen plena atque solida deprehensa est : Haec caeterum nostra , non solum externâ figurâ , sed etiam mole , & insuper pedunculo , monspeliensem illam molam , quae viginti circiter uncias pendebat , similasse visa est : hîc enim eam multo naturali minorem , ob tabulae angustiam , insculpi curavimus : ab ejus tamen ambitu quaedam elongabantur appendices , quae in monspeliensi figura non observantur : Pedunculus in uteri cervicem fuisse protensus videbatur : tum verò quae inferiores molae partes pedunculo laterales erant , super infimas laterales uteri partes , veluti basim & accubationis sedem toti ejus corpori praestabant . Hoc modo innixae sustentataeque molae , & valdè insuper auctae , atque ideo a tota uteri interna facie immediatè & aequaliter complexae , huic vasi minùs molestae sunt

Fig. XII.

(y) *In Comment. Reg. Scient. Paris. Acad. ad ann. MDCCXXXV.*

sunt : hinc in eodem diutius , fermè nullo gestantis Mulieris incommodo, stabulantur. Sed quae altiùs alligatae utero molae , totam ejus non occupant caveam, aut saltem imae ejus parti non accumbunt , & ab aliquo solùm hujus excipuli latere sunt pendulae, hae quidem , cum ob inductam divulsionem & pondus , eidem constanter incommodae sint , citiùs ad expulsionem continens hoc organum extimulant : Expulsae verò non *piriformem* , sed aliam figuram quamlibet praeseferre videntur . Ita quae molae in uteri fundo sublimes sunt , superiorum plerumque viscerum affectiones , ut nauseas, vomitus, praecordiorum anxietates &c., quae verò ad uteri imam regionem assident , inferiorum potiùs vicinarumque partium , ut intestini, aut vesicae difficultates , interdum excitare solent . Veterascentes molae, cum semper deterior earum nutritus atque incrementi conditio sit ; non solùm in carnes plus semper informes accrescunt ; sed *vesiculosae* aliquando , imo aquâ plenae , seu hydropicae aut *hydato-des* , (de quibus inferiùs , quum de humani uteri monstris) saepiùs *lamellosae* , laciniosae , *schirrosae* , callosae , cartilagineae , osseae , aliisve modis delinquentes fiunt . Volantes , aut aliter extra uterum se moventes molas , quales observatas es-

se memorant Salmuth (z), Zacutus Lusitanus (a), Aliique (b) nos certè haecenus non vidimus. Earum igitur fides penes Auctores sit.

Molarum praecipua signa ista sunt: Durior ventris, & quàm in vera graviditate molestior, plerumque inaequalis, tumor est, isque citius percipitur: Tumidae, sed molles, ac simul collabentes mammae, modico & aquoso lacte donatae: & juxta hanc rationem Hippocratis, de molis loquentis, locus intelligendus est: *Venter plenus est velut praegnantis: Nihil in ventre movetur, neque lac in mammis generatur: Mammæ autem turgidae sunt* (c): In femoribus & cruribus velut è contusione dolor: Lassitudo, & insolitus gravitatis sensus: urinae inaequalis difficultas: ad ima ventris loca ferè perpetuus ponderis sensus; quod quidem pondus in corporis flexionibus ad alterutrum declive latus, velut emortuum, persaepe decumbere atque concidere videtur: Elapsis primis mensibus genuinus ille solitusque, in legitimis graviditatibus motus non percipitur. Ita Divinus Senex: *Judicare verò oportet ex plenitudinis mole, & quod in ventre non move-*

Molarum indicia.

(z) Cent. 3. Observat. 98. tur

(a) Prax. admirand. lib. 1. Observat. 144.

(b) Vid. Acta Hafn. vol. 1. Obs. 26.

(c) De Morb. Mulier. lib. 1.

tur : Nam mas trimestris ; femina verò quadrimestris motum habet . Postquam igitur tempore hoc praetergresso non movetur , hic morbus est (d) . Hic tamen obiter adnotare liceat : Hippocraticam in foetibus ejuscemodi sensibilibus motuum legem , neque quod ad temporis , neque quod ad sexus rationes , constantem esse : Quippe cum juxta dissimile foetuum robur & sanitatis gradum , nunc citius , nunc tardius in utroque sexu percipiantur hi motus . Nobilis Mulier mihi nota est , masculorum haecenus quatuor , triumque feminarum Mater ; quae eorum aequè omnium motus , vix sextâ expletâ conceptus hebdomadâ , non tantum ipsa persensit ; sed quoque Mariti manui clarè dignoscendos praebuit . Quare Mulier , si jam gestaverit , de foetuum genuinis motibus se ipsam ; si haecenus infœcunda fuerit , feminas jam matres consulat : Namque alius plerumque , idemque dispar , seu molestus motus in molae graviditate sentitur : qui certè ab uteri contractionibus & concussionibus fit . Ita hos in molis , velut *convulsivos* , semper violentos & subitos , plerumque doloriteros , & tanquam laniantium , aut saltem nitentium animalium , non quidem contenti , sed continentis corporis motus , quae jam

(d) *Lib. de sterilibus .*

gestarunt , feminae satis distinguere norunt a leni illo , naturali , per gradus invalente , nec valdè incommodo , foetuum motu . Adultâ demum molae *gestatione* , venter interdum nonnihil detumescit : Sed cujusdam constanter duri corporis sensus , neque placidus , superest . Demum in inolis , praecipuè quae in utero altiores sunt , & minùs ad ejus ima quiescunt , gestantium valetudo mulierum mala est , & malus corporis habitus , atque , in inversâ naturalium graviditatum ratione , in dies deterior ; & cum difficili respiratione minùs coloratus , ad *cachecticum* & *oedematofum* vergens . Tum verò frequenter , naturalium mensium loco , album , aut aliter vitiatum uteri profluvium , vel continuum vel intervallatum , supervenit .

Medentes tamen , molas a retentis adhuc in utero post enixum foetum *secundinis* distinguere discant : Hae interdum in cavea matricis coërcitae , diuque ibidem commorantes , ita mutantur ; ut indè excretæ , sub molarum specie imponant . Saepius tamen ita retentæ *secundinae* , ad uteri faciem extenuantur , & arescunt : atque , instar succretæ , *coriaceæ* , densioris membranae , ita aptè explanatae sunt & coalitæ ; ut sinè aliqua gestantis Mulieris noxa senescant ; atque in defunctis indè serò Mulieribus

*Molarum ,
retentarumque
secundinarum
discrimen :*

lieribus , neque quaesitae , reperiantur . Sed à retentis , uterique faciei ita constanter instratis , *secundinis* feminae steriles fiunt : Non ita fiunt tamen , si relictæ in utero *secundinae* , neque unquam excretæ , sensim (quod & rarum non est) penitus absumantur . Ita semel , iterumque nobis in feminis , alia de caussa denatis , *secundinarum* , dudum sanè retentarum , substantiam , aut saltem reliquias , curiosè inquirentibus , nulla amplius earum vestigia se obtulerunt . Itaque colligere licet , *placentas* , a partu parum aut dudum in utero retentas atque indè excretas , nunquam revera molarum naturam aut genuinam formam induere . Coërcita quippe *placenta* vel in utero corrumpitur ; hinc si vel integra , vel in partes soluta , excernatur aut extrahatur , constantem adhuc *placentae* , aut ejus partium , rationem servat : vel incorrupta manet ; atque ideo necessariò exsiccata , contracta , extenuata , *coriacea* , neque illam carnis habitudinem , quae propriè molarum est , neque densitatem illam , neque rotunditatem , plenitudinem , aut teretem formam habere potest . *Placentulae* foetuum , duorum , trium aut quatuor mensium , si in utero a partu supersint , plerumque exsiccatae , *coriaceam* naturam induunt ; ideoque minoris incommodi sunt .

Quae

Quae verò quinque aut sex menses attingere, interdum a pressione uteri in carnem, molis solidiorem durioremque, nunc totius uteri cavitatis figuram, nunc *lobosa*, aut aliter insolita corpora, imò non rarò bruta aliqua referentem, conglobantur: Quae demum maturae sunt, aut *septimesires*, vel *octimesires*, si diutius servantur, periculi plurimum afferre solent: tum verò, facillimè vel corrumpuntur; vel illae sunt, quae etiam in *hydatides* facessunt. Undè quemadmodum efficta a retentis *placentis* excretaque corpora, Ruyschius *pseudomolas* appellare consueverat (e); ita coërcitas in utero vitiosè *placentas*, interdum in singulares *hydatides* vergere, ex eodem Auctore videre est (f). In hoc igitur genitae molae, servataeque *placentae*, conveniunt; quòd utraeque in *hydatides* converti possunt.

Quamquam a plerisque sit proditum, neque sanè ego inficiar, falsum germen, si ultra binos, aut summum tres menses in utero maneat, in molam evadere; ut ideo eorum quoque mens sit, molam & falsum germen perinde esse; in comperto tamen cordatioribus est, falsum, sive mendosum

De falso, communiter dicto, germine.

- (e) *Observat. Anatomico-Chirurg. XXVIII.*
 (f) *Observat. XXXIII., & Fig. XXXIV & XXXV.*

dolum germen a mola, naturâ & origine distingui. Ut enim mola *secundinarum* quidem, non verò contenti *embryonis*, aut foetus in origine vitium est; ex adverso spurium germen non *secundinarum*, sed foetus error primùm esse videtur: Morbus enim quicumque sit, qui tenellum foetum in utero invadens (plures autem propriae hujusce germinis affectiones esse posse videntur) eum occidat & absumat, *secundinis* illaesis, & statum adhuc incolumem aliquandiu servantibus; is quidem falsum germen inducet. Cum verò ad ipsa plerumque conceptuum initia causae, quae in falsum germen conspirant, foetum, imo & fortè adhuc *embryonem* adorianatur, cujus quidem corpus ita parvulum tenellumque est, ut vix extinctum & mortuum, non solum facillimè flaccescat aut corrugetur, sed citò destruaturs absumaturque & dispareat, solusque in ovo seu vesica liquor *amni*, quo illud inerat, superstes maneat; ita jam supervacuum, atque inde onerosum hocce extincti homuncionis hospitium, sive ovatam etiam tum naturalem, suisque in involucris, de more distinctis, & propria adhuc loca occupantibus, bene constitutam vesicam, frequenter uterus citòque expellere solet: Atque haec falsa germina sunt: quae nempe sub

minorum

minorum aut majorum ovorum specie egrediuntur: quorum hemisphaerium alterum villosa elegans *placenta* totum adhuc, aut fermè totum obducit; & quorum tunicae a *placenta*, atque invicem, disjunctae sunt: *Amnios* verò tunica adhuc liquore redundat suo: in quo tamen nihil solidum deprehenditur. Si verò post longius *gestationis* tempus, foetus quidem extinguatur: sed ita tamen in aetatem ac firmitudinem gradum fecerit, ut absumi ac deleri amplius non possit; ita vel integer, vel extenuatus, vel corruptus, vel in partes discerptus, integris aut etiam abruptis *secundinis*, excludatur; non quidem falsum seu spurium germen, sed abortus, atque juxta aliquos abortus, dicitur. Caeterum falsi germinis vesica, ut recens & parvula, si extincto aliquando destructoque & oblitterato foetu, diutius adhuc utero adhaereat; atque in eo immoretur; cum libera *secundinis* potestas maneat, nutritios uteri succos ad sese omnes distrahendi sorbendique, facile saginatur, crassescit, & ultra naturalem statum densior ac fermè carnea fit: seu sibi molae naturam aliquando comparat. Ita verum est, mendosa germina in molas ipsas converti posse, si diutius in utero servantur: Sed ita sanè conversa non sunt; donec li-

Fig. ★

TAB. I.

Fig. XI.

TAB. II.

Fig. VII.

e VIII.

quor *amnii* in eorum vesica adhuc scatet & fluitat ; tunicaeque *placentaeque* distinctae invicem, disjunctaeque servantur : Propria enim molarum natura est , non solum liquore *amnios* omnino deficere ; sed *secundinas* omnes in unam , informem , atque extra omnem naturalem rationem , accretam carnem omnino confundere . Quare ad initium , mendosae istiusmodi generationes , seu falsum germen & mola , naturâ ipsoque aspectu dissimiles sunt : progressu tamen conveniunt : & falsum germen , nisi citò ab utero exeat , mola fit .

Vitiosa uteri abortiva graviditas , seu parva foetus in utero mora , cum immaturo inde partu .

Jamque , cum in *uterino* conceptu non solum ovata totius servatur figura , sed & tunicae ovum formantes distinguuntur , & in iis servatur naturalis cavitas , & in cavitate redundat liquor , & in liquore foetus innatat ; nihil certè molae aut falsi germinis est ; sed foetus naturali conditione fruitur : Hic tamen saepius ab una causa , aut plurimis , ita turbatur & premitur & ad exitum urgetur ; ut reuera citius , quàm par sit , seu immaturus , ab utero exeat ; seu potius a vitiosa hujusce vasis propulsione deijciatur . Intempestivus ac praecox hic partus , seu abrupta foetus in utero naturalis mora , abortus dicitur . In hunc sanè plurima conspirare queunt , cum ex parte solidarum matris partium , vel omnium ,

vel

vel uteri singularium ; tum ex liquidis diversi generis substantiis ; vel etiam ex vasis angustia , vel compressione , inflammatione , duritie , laxitate , imbecillitate , lubrica nimium habitudine , in alterutrum latus retractione ; vel ex casu , vel ictu , vel violentis concussionibus & divulsionibus ; vel imperfecta cervicis uteri occlusionem ; vel animi affectibus ; vel tandem a malis *secundinarum* aut foetuum conformationibus : Imò a liquoris *amni* defectibus plurimis : tum etiam ab ipsa *Rachitide* , aut alia ossium , praecipue ad pelvim , vitiosa fabrica . Multa saepe contorsio *umbilicalis* funiculi , (afferit Ruyschius (g)) a frequentiori *circumgyratione* foetus in utero praestita , cum succorum fluxus , uterum inter , *placentam* & foetum omnino impediat , foetui mortem inferens , abortus causa est (h) . Cum verò statuerimus nos , in hac brevi Historia solos vitiosae graviditatis effectus percurrere , causarum disquisitionibus aliò servatis , liceat ergo nunc solum asserere , abortuum causas saepe vivum adhuc foetum foras expellere ; saepe , dum expellant , aut antequam expellant , interimere ; interdum quoque non tantum interimere , sed , antequam expel-

I 3

latur

(g) *Observat. Anatomico-Chirurg. XI.*

(h) *Eodem loc. Fig. XIII.*

latur, abrumperè & in partes discindere. Cum verò primæ abortuum classis plura

TAB. I. superius in I. Tabula exempla haberi que-
 Fig. XIV. XV. ant; foetuum videlicet adhuc viventium,
 & XVI. cum immaturè sunt parti; atque insuper
 Fig. XI. alterius abortuum generis exclusus foetus
 eodem loco exhibeatur; Quum nempe, &
 tenerrimæ ætatis, cuilibet leviori offen-
 sæ faciliè succumbentis, ratione, & im-
 primis ob malam, neque ipso solùm ab-
 ortus momento natam, *chorii & placentæ*
 conformationem, jam ante partum fuisse
 extinctum, certiores sumus: Hic tertii or-
 dinis abortum sub oculos ponimus: illum
 nempe, in quo non solùm ante partum
 perijsse foetum, sed quoque toto corpore
 solutum atque discerptum fuisse, constat.

*Hist. via singu-
 lari: Taurinen-
 sis abortus.*

TAB. II.
 Fig. VII. Gravidam esse affirmabat: Gravis & obesa,
 VIII. se multùm defatigaverat; & corporis vio-
 lentas flexiones ac concussiones passa fue-
 rat: ab aliquibus hebdomadis expube dole-
 bat & lumbis: improvise aborta est: par-
 tumque ovum ad nostras aedes transmitti
 curavit. Nos pro duorum mensium foetu
 ovum exile esse judicavimus. *Chorion ve-*
 Fig. VII. *ro placentæ* supersterni, admirati fuimus:

a. a. b. b.

Hæc

Hoc insuper a subiecto *amnio* facillimè expediebatur; Quo igitur sejuncto diducto-
 ctoque, ponè summè perlucidum ad liberam suam partem *amnium*, confusae foetus partes transpiciebantur. *Placenta* verò utrique intermedia, jam valdè coacta erat & densa; integra tamen adhuc & illaesa.
 Aperto *amnio*, en *chaoticam* partium omnium foetus dissipationem. Putridae om-
 nes erant; & dudum fracidae disjunctaeque vix consistebant; in liquore *amnios* singulae velut fluctuantes. Caput cum collo divulsum erat, & a trun-
 co dissitum: corrupta lingua & soluta: Semotae dorsales vertebrae & costae: lum-
 bares cum cruribus confusae; Corculum dispersum & dissitum: hepar collo proximum: corrupti ac fluitantes pulmones: dispersa alia viscera atque intestina: De-
 mum *umbilicalis* funiculus plùs caeteris partibus servatus, intestinorum glomerem angustè subiens; sed versùs *amnium* dilatatus, ac velut in plures inflexas zonas expansus. Caeterùm a dudum sublato per foetus necem ac corruptionem nutritu dignovimus, quamobrem ovum ad solitam duorum mensium amplitudinem non devenerit. Dignovimus insuper, quanta *secundinarum* sit firmitas: quae nempè tantas solutionis causis resistere. Haec sanè fir-

Fig. VIII.

a.

b.

c. d.

e. f.

g. h.

i. l. m. n.

mitas vel in ipso ovario conspicua est: quae tamen singulari naturae providentia in maturo partu labascitur; levique abrumptenti vi facillè cedit.

Vitiosa uteri graviditas, abortu vae graviditati opposita: Sed quæ foetus diutius in utero coerciti, plerumque exsiccantur; aut putrescunt: varii quoque eorum exitus.

Nunc ex adverso, ad nimiam, seu quoque vitiosam, foetus in utero moram accedentes, undè, partibus ad debita tempora non celebratis, mori, atque insuper solidis suis partibus alterari coërcitos foetus, seu exsiccari vel putrescere, plerumque contingit; atque omnibus *διετοιμίαις* causis hìc loci pariter omissis; aliquod exemplum vitiosae hujusce graviditatis ex innumeris per Auctorum Codices dispersis, & nostrum quoque aliquod, seligemus. Atque ut illa uteri praecipuè habitudo, quæ ad exitum lubrica, directior facilisque via fit, foetum citiùs ejicere solet; ita opposita, undè obstrictus aut inflexus, atque ita difficilis sit aditus; coërcet diutius & retinet. Idcirco foetuum debito tempore non partorum causa, praeterquam in insolitis cervicis uteri osculique resistentiis, in internis vitiosis ejusdem uteri inflexionibus ac velut productis *sacciformibus* latibulis, seu veris, idest non naturalibus, internisque herniis, potissimum sita est. Ejusmodi *herniosas* uteri productiones, inductas frequentius vidimus ad loca introitus tubarum: ubi quidem haec cavea obtusum quemdam

quemdam utrinque angulum, & velut sacci fundum praestare solet; tum involucris atque parietibus subtilior est: Hi porrò interni sacci arte manuque comprimi, atque reduci non possunt, atque ita contenti implicatique foetus foras ab eorum gremio urgeri; ut in Taurinensi Femina, exteriori hernia in graviditate detenta, fieri superius diximus. Retenti in utero foetus, si ita arcto clausoque per tunicas sacco involuti sint & coaliti, ut cum externo maternove aere nullum aut minimum commercium admittant, vel mortui, non solum diu incorrupti manent, & saepe innoxii (i); sed lentè saepius exsiccantur: Exsiccati, cum utero minus molesti sint, diutius servantur (*): imo saepius nunquam excernuntur. Prae tot aliis exsiccatorem in utero foetuum exemplis, celebre illud est, ab Albosio ac Provancherio sub *Lithopedii* nomine traditum (k): in quo foetus naturale graviditatis tempus rectè transegit: maturus, in partum frustra nisus est: hinc obrutus, simulque a nutricatu solutus, moriebatur: Postea in eadem suae accretionis sede exsiccatus, ac velut in lapideam duritiem evasus, uteri angulo (seu sacco) suis induratis tunicis omnino

(i) *Schellam. Misc. cur. dec. II.* coër-

(*) *Vid. Bautzmann. Misc. cur. dec. III.*

(k) *Portentosum Lithoped. &c. 1581., & in fine libri Rossæti de Caesar. Part. &c.*

coërcitus, imo coalitus, ac velut ipsi naturae oblitus, XXVIII. annos commoratus est: & mortuâ matre se produit. Innumeri insuper foetuum, in utero induratum, ibidemque plures annos, imo totam plerumque matris vitam, degentium, apud Scriptores sunt casus (1). Mortui, indurati, retentique foetus in utero, corrumpi etiam inde possunt; si vel loco mutati, interno matris aeri patentiores fiant: vel matris apertum jam factum uteri os- culum, facilem ambienti aeri aditum sinat. In Medicorum namque sententia est, mortuos in utero, diuque immorantes foetus, juxta cervicis uteri clausam aut minús clausam habitudinem, minús magisque corruptioni obnoxios esse (m). Foetus verò Cornacis (n), quinquennis ferè gestationis in ventre, indeque semiputridus, resectâ alvo exemptus, matre inde incolumi, postmodum denuò foecunda optimèque

(1) Zacchias quæst. Med. leg. lib. I.: Eph. n. c. dec. I. & II.: Ephem. Uratis. Tent. VII: Th. Bartholin. Cent. VI: Jour. de sav. 1683.: Schench. lib IV: Mauriceau Acouch. Horat. Augenius: Hertoghe: Gassarus &c.

(m) Vid. Frider. Ruyschius Advers. Anat. dec. II.

(n) Hist. Quinq. f. gest. &c, 1550.

optimèque gestante, meo quidem iudicio, non ex utero, sed ex ovo a tuba delapso, in pelvi accreverat, atque moratus fuerat. Putrescentes verò foetus in utero, citum sibi exitum, non tantum pondere, quam contracto tabo, moliuntur: Etenim, quum in putredinem abeunt, ipsi *uterino* vasi infesta magis & extranea atque molesta corpora, ideoque valde exstimulancia jam fiunt: ut ideo uterum in validos eadem expellendi conatus adigi oporteat. Expulsio verò, si liberum uteri osculum sit, per idem intenditur: Secus; vas ipsum vel fundo, vel vaginâ rumpitur: praecipue si corruptione quoque inficiatur: & foetus in superiorem aut inferiorem infimi ventris caveam truditur; aut trudi tentatur. Recentem Historiam prius flaccidi induratique, postea corrupti dissolutique in utero foetus, hinc foras per vaginam & naturales partes frustatim projecti, ante annos aliquot nobis communicaverat Cl. Amicissimusque Pignonus, Magistratus nostri in Cuneensi Ditione Vicarius. Femina ab annis quatuor & octo mensibus, foetum in utero gestabat: Postremo graviditatis anno mensuris fluxibus optimâ cum valetudine utebatur. Foetus denique corruptus est: jamque acuta febris cum *inflammatorio* uteri tumore, & acerbis ad omnes, quibus hic necitur, partes,

crucia-

Historia Pedemontana foetus, membratim depulsi, post moram in utero annorum quatuor, obituque mensum.

cruciamētis supervenit : Postmodum diuturnus partus incipiebat . Sanies etenim , carnes , putridaque liquamina , atque exinde ossa ipsa , per vaginam & pudenda deiciebantur . Ossa verò , quae exhibant , adhuc ex minoribus erant , & praesertim ex iis , quae oblonga sunt ; ut costae atque exilia ossa artuum . Adhaec inflammatio uteri , atque inde febris doloresque valde sedabantur : & foetus partium egressus faustè leniterque incedebant : ut multa spes esset , reliqua omnia & praecipuè majora ossa , per longum , sed tandem completum partum excernenda fore : quum malis omnibus repentè recrudescētibz , & quolibet ex utero suppressâ evacuatione , mater , ventre enormiter tumida , moriebatur . In aperto cadavere infortunium , neque expectatum , neque imò cogitatum , se pandit . Costa major , suo extremo ad *uterini* osculi latera se infixerat : Infixae costae tanta illius tenacissimi , in hoc loco redundantis , & in graviditate claudētis atque obsignantis , succi concreverat copia , ut osseo huic extremo duriorē *tophaceam* , imò calculosam molem , instar coaliti globi , circumduxerit : Atque ita murum osculo insuperabilem struxerit : undè inchoati partus suppressio , atque irreparabile parturientis feminae lethum sequutum est . Majora
caetera-

caeteraque ossa, jamque disjuncta & ad partum properantia, in uteri cavo reperia sunt: Quae omnia, & imprimis delinquentem costam, humanissimus Vir mihi tradi curavit. Caeterum mortuorum in utero foetuum, diuque retentorum; postea integrorum adhuc, vel si intaminati, vel corrupti marcidique fuerint, nunc incolumi, nunc etiam non incolumi matre depulso, ubique observantur historiae; & nobis aliisque in frequenti praxi sunt. Qui verò foetus in utero per corruptionem soluti, discinduntur partibus, plerumque Chirurgorum manibus atque instrumentis indigent.

Atque hic operae pretium esse sentio, Foetus vel mortui, vel vivi, diutina morbo, & graviditate gestati; hinc per naturalem partum editi. tardiores aliquas, simulque valde incommodas *gestationes*, naturali tamen partu exceptas, velut in appendicis modum, per exempla referre: Quibus scilicet foetus, vel ante maturitatem mortuus, diuque incorruptus, serò tandem per succretorum aliorum conceptuum communem partum editus: vel longo post obtentam maturitatem tempore vivus in utero servatus, naturali quoque, sed tardo admodum partu, aliquando natus est. *Catharina Rubea*, Taurinensis historia foetus in utero mortui, diuque incorrupti, tandem Taurinensi Agro habitans, jam plurimum natorum mater, Septembri mense anni 1738. a tribus mensibus gestare utero, in-

dicium

post novum ge-
nellorum con-
ceptum, gesta-
tionem & var-
tum, sero, ii-
demque com-
muni, partu
exclusi.

dicibus omnibus pro certo habuit: quum
subitâ aliquorum dierum *uterinâ* haemor-
rhagiâ, simulque ventris atque lumborum
doloribus, eorum, qui in partu sunt,
revera similibus, correpta est. Quibus se-
datis, tumidus venter superest, & tensus
ac durus uterus, molestus harum partium
sensus, & frequens deijciendi stimulus.
Mox menstrui, trimestri illo tempore sup-
pressi, fluxus jam redeunt: & ad usque
Martium mensem sequentis anni 1739. ada-
mussim prosequuntur: ut foetum in hae-
morrhagia illa irritisque pariendi nisibus,
morti occubuisse, omnino censere debea-
mus. A Martio mense, suppressis denuo
catameniiis, mulier iterum concepisse per-
cepit: & ad usque proximum elapsum De-
cembrem molestissimam graviditatem fe-
rens, 22. ejusdem mensis die maturos vi-
vosque geminos enixa est: Postea foetum
mortuum peperit: cujus magnitudo tri-
mestri respondere foetui revera visâ est:
Hujus universum ferme corpus sanum &
integrum, mollesque, velut in recenter
mortuo, carnes erant: optimèque serva-
ta integumenta singula. Solus venter ad
recentem livedinem vergere videbatur.
Caput nonnihil explanatum erat. Os in-
star avium rostri valdè productum; in quo
quatuor jam dentes, iidemque *incisores*,
emer-

emerferant . Ex iis porro colligere est , mortuum olim , & ab uteri nexibus solutum jam foetum , a primis illis uteri ad partum frustraneis contractionibus , in alterutrum eorum angulorum , qui tubarum ingressui respondent , fuisse propulsum & coactum ; hinc a nova succedente graviditate , firmâque idcirco ad *uterinam* cervicem indurâtâ occlusione , ab aeris commercio ideoque a corruptione illaesum servatum ; postmodum a grandescentibus gemellis , præcipuè ad ampliorem partem seu caput , compressum ; demum a novissimi partus conatibus é suo profundiori hospitio & latibulo , post illorum propulsionem unâ pariter quàmvalidè succussum & exclusum . Dentes , inprimis teneriores , qui sanè aliâ , quàm reliquum corpus , vitâ frui videntur , vel post infantium mortem , excrescere in iis posse , atque ex alveolis prodere , non insolitum est . Nunc ad graviditatem alteram , ultra debitum tempus impensè protractam , gradum faciens ; in qua tamen vivus sanusque foetus superfuit , & tandem per naturalem partum est editus ; an istiusmodi graviditates , quarum indicandum exemplum unicum fortasse non est , inter vitiosas recensendae sint , hic modò non discernam . Saltem hujus generis graviditates , transgresso naturali tempore , molestae

*Historia foetus,
menses viginti
duos cum dimi-
dio vivi sani-
que utero ge-
stati: & a Ma-
tre naturaliter
editi.*

stae admodum ac laboriosae sunt. Non ita pridem Historia a Lugdunensi Panthoto ad Celebrem *Daquin* Galliae Regis Archiatrum conscripta, atque jam dudum volanti folio evulgata, mihi in manus pervenerat. In hac describitur foetus sequioris sexus, post graviditatem viginti duorum mensium cum dimidio, validus vegetusque; fortiorique & graviori voce, quàm in novem mensium conceptibus sit; non majori tamen super eosdem mole corporis, a robusta matre ann. 1693. in lucem editus: Qui tamen duas solum horas a partu supervixit. Interea longis jam capillis unguibusque erat; dentibus ad albidas jam gingivas eruptioni paratis; duro cranio; durâ pelle; & corpore, ut in trium annorum infantibus, formato solidoque: Ejus *placenta* valde exsiccata, & tamquam *coriacea* visa est. Mater totâ graviditate, uteri sanguineum fluxum est passa: Nemo mense accerrimos ad partum conatus habuit: Ita & undecimo; & decimotertio, decimoquinto, decimoctavo, & vigesimo: Ante hanc *gestationem* sex filios, naturalem in utero moram emensos, rectè pepererat: Demum post hanc, si vitiosam non dicam, prodigiosam saltem graviditatem dicam, octavum filium naturaliter sustulit ediditque: Postmodum verò in insolitam rursus gravid-

graviditatem incidit ; excluso aliquando alio foetu , post octodecim mensium graviditatem, longis quoque capillis ; & (quod praeclariùs) multis jam eruptis dentibus instructo .

Sed si foetus vel in immatura , vel ma- Vitiosa uteri graviditas, quae per discissionem uteri fundum, aut cervicem, aut superiorem vaginam, interior fit partus, matri semper mortifera est.
tura , vel vitiosè prorogata graviditate , quodcunque sit oris uteri obstaculum , ab ejus cavea , per fundi , cervicis , aut etiam superioris vaginae ruptionem lacerationemque , in aliquam ventris regionem adigatur ; isque vel jam corruptus , vel recens mortuus , vel quoque , si contingat, adhuc vivus sit ; matrem certè a tanto uteri, ejusque partium vulnere , brevi frigidam , frigidèque sudantem , convulsam , instar cadaverum pallentem, a ventre enormiter dolentem & tensam , deliquiis obsessam indèque *lypotheriis* , praecedente insuper plerumque obitum pulsu omnem explorationem fugiente , atque ad ἀσφυξίαν reducto , sèu cum solitis internae lethalis haemorrhagiae symptomatibus , mori necesse est . Moritur verò , etiamsi contingat, foetum in ventris cavitatem illapsum , aut mortuum , aut etiam vivum , per caesaream operationem protinùs educi posse . Memini , a Peritissimo in obstetricii opere , Expertissimoque olim Chirurgo nostro De Roy audiisse : Pauperculam quam-

K dam

*Historia funesti
in hac Urbe in-
terioris parus.*

dam nono graviditatis mense irritis partus
conatibus duos integros dies accerrimè
conflictatam, tertio tandem intus ad fini-
strum ilium cum uteri ruptione peperisse.
Eventum hunc ipsi, auspiciò tunc astanti,
fuisse satis perspectum, ex illicò cessatis co-
natibus, crebris matris supervenientibus
deliquiis, subitoque ad ilium surgente tu-
more, atque ad hunc locum senili quo-
dam ad tactum foetus motu: tunc sine ul-
la haesitatione tumoris locum caesareâ
operatione ipsum aperuisse: foetumque,
adhuc vitae signa edentem, fuisse extra-
ctum: Matrem sublevari visam: sed post
aliquot horas mortuam: In cadavere rup-
tam uteri cervicem: Multumque sanguinis
in ventre repertum: Irreparabiles necis
causas. Quamobrem quaecunque istius-
modi disruptionum uteri & illapsus foe-
tum, vel toto corpore vel aliquibus eo-
rum partibus, in inane abdominis pervo-
lutantur historiae, quae quidem non
paucae sunt; hae omnes non sine su-
bito, aut saltem non sero, matris obitu
describuntur; vel si per simplicem subi-
tamque inductam lacerationem; vel si per
praeviam, atque in hujus vasis solutiones
lentè procedentem, traductamque a foetu
in uterum, aut primum in utero natam,
corruptionem, uterus apertus fuerit. Ita

in

in Historiis Ephem. N. C. plurimis : Ita apud Salmuthum , Fabr. Hildanum , *Mauriceau* , Plazzonum , Knoblochium , Primerosium , Loescherum , Stalpartium , Witzelium , Faussium , Maur. Hoffmannum , Reifelium , *Roonhuysen* , *Courtial* , Heisterum , Santorinum , Pistorem , totque alios : Ita & in casu , Historiae Mussipontani foetus adjecto ; in quo gestans femina fragorem ipsum ruptionis uteri audivit : Quod certè *Phenomenon* aliis quoque infelicibus Matribus evenisse legimus . Imò vel si solum cum foetu contento suppuret uterus ; praegnantēs etiam moriuntur . Ita Rossetus (o) , Augenius (p) Aliique .

Quod ad uteri vaginam speciatim attinet : si haec in partu ad superiora loca In vitiosa uteri graviditate partuque , superiores vaginae ruptiones totae lethales sunt : aliquae vero inferiores non lethales . abrumpatur , ubi cum recto intestino non adhuc continua , sed membranaceis solum fibratisque connexibus contigua est , sanguinem in ventris caveam effundit : Atque cum altiozem vaginae sedem plures adhuc majorum *spermaticarum* atque *hypogastricarum* arteriarum fascēs componant , haec sanè neque minor erit effusio , quàm quae ex fundi , aut cervicis uteri laceratione habeatur ; nec minùs ideo Matri lethalis erit : Cui quoque eae omnes accedent aerumnae ,

K 2

quae

(o) *De part. caes. sect. VI. Cap. II.*

(p) *De homin. part. lib. II. Cap. XXVII.*

quae a foetu in inferiorem , aut etiam superiorem ventris caveam illicò illabente suboriantur . Imò vel si inferior vagina abrupatur , quae nempe pudendis vicinior est ; quamquam haec non tam grandibus sanguineis vasis referta sit (q) , nisi illo fortè loco abrupatur , ubi cum recto intestino continua est , si non subito , citò tamen , lethalem quoque haemorrhagiam inducit : Cum fusus hìc sanguis nulli corrivari queat . Ita ante aliquot annos juveni cuidam Mulieri , tunc commoranti , ubi nunc magnificum Regiumque Provinciarum Collegium erectum est , in matura graviditate difficilique partu , quandam ab Obstetrice violentiam passae , vaginae latus versùs pudendum infaustè abruptum est : hinc totà internae funestae haemorrhagiae superveniente perniciè , statim Andreas Verna , publicus Incisor noster diligentissimus , atque in obstetriciis peritissimus , advocabatur : qui advolans , expirantem invenit : postea in cadavere foetum in pelvi mortuum ; ruptam interiùs vaginam ; ventrem autem sanguine inundatum , invenit . Sed si quo latere vagina recto intestino coalita & adnata , unum cum eo corpus constituit , ita faustè discinditur ; ut sanguis è vulnere erumpens , fo-

ras

(q) Vid. Ruysch. fig. 69. ad LXXXVIII.
Observat. Anatomico-Chirurg.

Taurinensis historia lethalis in partu vaginae disruptionis.

ras é corpore per anum eliminetur ; Ma-
 ter , si robusta sit , é plaga evadere ; &
 foetus non in ventris caveam , sed in anum
 erumpere , atque per ipsum foras educi
 poterit . , Accersebar (scribit ad nos Peri-
 tissimus Savilianensis Chirurgus Giache-
 , rius) die XIV: superioris Maii mensis
 , Monasterolium , tribus milliariis ab hac
 , Urbe dissitum , ut Joannam viscerem Jo-
 , sephi Truchi Uxorem , aet. aet. XXXV. ,
 , valde obesam feminam ; jam a quinque
 , diebus acerrimis partus doloribus pres-
 , sam : Cujus , a me commodiori loco
 , dispositae , genitales partes explorans ,
 , velut é limine occlusas inveni : Adhaec
 , foetus capitis sinciput ad valde dilata-
 , tum ani orificium tetigi inspexique .
 , Quum veró ipsum (de naturali partu
 , adhuc cogitans) summis digitis in ute-
 , ri caveam repellere contenderem ; in-
 , gens statim sanguinis copia per anum
 , effluxa est . Pudendas indè partes & in-
 , solitum earum claustrum manu mihi
 , curiosius inquirenti , fortis occurrit mem-
 , brana , transversim obtenta , totumque
 , externum uteri orificium , seu vaginae
 , introitum occupans : Hanc verò prom-
 , tè discindens , & manum in vaginam
 , inducens , digitos per statim repertam
 , scissuram , recti intestini & vaginae ca-

Pedemontana
Hysteria ruptae
inferius vagi-
nae , simulque
inferioris recti
intestini , cum
foetu per anum
extracto , ma-
treque sanitati
restituta .

„ veas communicantem , ad usque anum
 „ ita liberè detuli ; ut astantes ipsi eos ex
 „ hoc foramine erumpentes viderint . Cum
 „ verò lividam vaginam , aliasque adjacen-
 „ tes partes inflammatas & rigidas , ac ve-
 „ luti spasmò contractas , angustamque
 „ adeo viam , ut naturali partui inepta es-
 „ set , animadverterim ; curvum ferrum
 „ accipio ; ipsoque in anum introducto ,
 „ interpositum vulvae & podici perinaeum ,
 „ uno strenuè ictu divido ; atque per ita
 „ apertam semitam vivum adhuc foetum ,
 „ lustralibus indè aquis feliciter exceptum ,
 „ extraho . Absoluto obstetricio , puerpe-
 „ perae auxiliarem indè porrigens operam ,
 „ eam , post duos menses solà Samaritani
 „ Balsami introductione atque ablutione
 „ optimae valetudini restitui admirabar .
 „ De membranae ortu , facilitate partus ,
 „ Matrisque incolumitate sagacissimum tu-
 „ um , quo nos in arduis rebus dirigis , ju-
 „ dicio esto &c. Saviliani X. Novembris
 „ 1737. „ Membranam hanc praeternatu-
 „ ralem quaedam fortè vulvae decorticatione
 „ produxerat : ut similis quoquenata est in gra-
 „ vida Muliere apud Ruyschium (1) , quae
 „ certè parere non potuit , donec haec quoque
 „ membrana incisa fuerit : Sed haec nostrâ fe-
 „ licior puerpera , partum adhuc naturalem
 „ obtinuit .

obtinuit. Porro si Giacherius noster tam citò, ut cum sociis Ruyschius, fuisset advocatus; promptâ fortè, non secus, incisione membranae, illam in anum vaginae disruptionem avertisset.

At verò non sola uteri plaga internos partus lethales efficit. Graviditates, quae in interna tubarum cavitate, internaque ovariorum substantiâ fiunt, cum per indurctas, vel primis ipsis conceptuum temporibus, harum partium lacerationes, Matri pariter mortiferae sint, idcirco internis quoque vitiosis graviditatibus hîc a nobis recensentur. Ut verò non insoliti sunt *testiculares* istiusmodi conceptus; ita creberrimi *tubarii* sunt: utrique verò suapte naturâ in internos lethales partus abeunt; nisi fortè fortunâ, foetibus, non tantum ante maturitatem, sed ante notabile quoque incrementum, sensim exsiccatis & tabescentibus, hae partes ad illam non perveniant extensionem, quae non sinè ruptione, ut ruptio non sinè Matris excidio, est: aut saltem ita lentè extendantur, ut tanta illa, neque exilia, vasa, quae has partes componunt, sensim quoque extendantur; tum verò extensioni suaviter assuescentia, in lethales scissuras non deveniant. Tanta enim eademque insignes *spermaticae* atque *hypogastricae* arteriae has partes perrepunt & in-

Vitiōsa in interna tubarum cavitate graviditas, semper letalis, si talia abruptatur.

struunt ; ut vel ex levi harum laceratione, lethalem *haemorrhagiam* evenire oporteat . Ita in illa , prae aliis recentissima , *tubaria* graviditate a Cl. Santorino descripta , & icone exposita, (*f*) disruptioni tubae , quae tam exigua erat , ut vix panici grani diametro major esset , tanta paulatim sanguinis in ventris caveam successit effusio ; ut Mater citissimè , cum iis , quae internas funestasque *haemorrhagias* sectantur , malis , fato occumbere debuerit . Interea in hac femina , quamquam valde ampliata tuba esset , contentus tamen foetus , quem quoque inter nostras icones hîc designari curavimus , minimus sanè cum imperfectis , imò vix inchoatis , artubus fuerat . E converso in illo , quem Cel. *Du Verney* reperiit (*t*) atque delineavit , (*u*) *tubario* conceptu, foetus multis vicibus illo major , & major quoque tubae dilatatio fuerat : neque tamen lethalis istiusmodi laceratio sanguinisque eruptio subsequuta est : (cum Mater , ipso testante Scriptore , longè aliâ causâ , seu casu , indèque subortâ lethali febre , perierit) scilicet , quia foetus lentè consumptus fuerat , ut conditi exsiccati-
que

(*f*) *Observat. Anatom. Cap. XI. §. XVI. & Tab. II. Fig. III.*

(*t*) *Anno MDCLXXXIX.*

(*u*) *Histor. Acad. Paris. Reg. an. MDCCII.*

que cadaveris speciem referret : ipsaeque feminae gestantis tubae paulatim quoque induratae tunicae , non solum ruptioni resisterant ; sed insuperabili pressione crescentem foetum ita forsan consumpserant . Caeterum hanc quoque *Du Verney* figuram hic nostris adjecimus (quamquam illâ ab Auctore expositâ multò minorem incidi , ob Tabulae angustiam , oportuit) ut , quod operae pretium putavi , quemdam expungi temporis errorem contingeret . Namque cum hic Santorini foetus ita exiguus & imperfectus , vel nostris triginta dierum foetibus sit minor ; non intelligimus , cur ipsi Auctor tantam , seu quinque mensium , aetatem tribuerit . Ratio verò ingentis adeo in quinque mensium foetu exilitatis , quam *loci angustiae ad aequum suppeditandum alimentum longè impari* (x) referre nititur Vir. Cl. , nullo sanè pacto admittenda est : Quippe cum *Du Verney* foetus in durioris sicciorisque , magisque resistentis tubae claustro coërcitus , sexies & amplius hoc quinque mensium foetu sit major ; quamquam septuaginta solum dierum esse judicatus fuerit : & tamen , ut in *Du Verney* figura videre est , foetus ille a tunicis strictim involutis implicatisque , omnino constrictus extenuatusque

Fig. III.

(x) . *Iisdem observat. Anat. Cap. XI. §. XIX.*

que fuerat : Santorini verò foetus in liberrimo amplissimoque spatio, mollique & succosa tuba depromitur : & insuper rotundus & pinguis, & succis ita saginatus, ut nullam eum nutricatus jacturam fuisse passum, appareat. Si igitur hic quinque mensium fuisset, quid ipsi naturalem nutritionem atque accrementum vetare potuisset? Loci angustia alimento impar? Sed cur haec, praeterquam foetus *Du Verney*, foetus quoque *Vassalii* incrementum non impediit; qui nempe tribus aut quatuor vix mensibus ita in tuba auctus est, & artubus totoque corpore absolutus, ut Santorini quinque mensium foetum ter ad minus magnitudine superare, ex ipsa *Vassalii* icone, Graafio probata, videatur (y)? Cur haec angustia membrorum & artuum completam jam ferme operam vetare non potuit, in illo sex solum hebdomadarum a *Littrio* exposito *tubario* conceptu (z)? Cur non in iis, quos refert *Riolanus* (a), qui *benè optimèque conformati erant*? Cur non in aliis creberrimis, qui in tubis plus certè, quàm hic Santorini, aucti, & tamen aetate minores, a tot Auctoribus describuntur? Nam praeter has, quas ex

Vernejo

(y) *De Mulier. organ.*

(z) *In Reg. Paris. Acad. ann. MDCCI.*

(a) *Anthropogr. lib. II. Cap. XXXV.*

Vernejo & Vassaho diximus, alias insuper istiusmodi internarum tubae graviditatum vidit idem Vernejus: vidit quoque, pluresque Recentes & Veteres retulit Riolanus filius: viderunt, aut descripserunt, Harveus, Deusingius, Tilingius, Graafius, *Elsholz*, Marquardus, *Huxholtz*, *Dionis*, *Paitonus*, Gallicae Eruditor. *Ephemerides*, Anglicae, Germanicae, tum & Lipsienses, aliaeque. Quod verò rei caput est: dignoverunt omnes, ejuscemodi ad intimam tubae caveam *gestationes*, semper gestantibus feminis fatales fuisse; si tuba vel minimum dilaniata fuerit: dignoverunt autem, gravidas internè tubas citius quidem vel tardius, at verò certissime dilaniari; nisi hae cum implexo foetu ita arescerent, at velut callosae fierent; ut non tam foetus nutritui, quàm propriae lacerationi ineptae redderentur. Porro autem sciscitanti, cur hìc celebrem *Bussiere tubarii* foetus Historiam (b) non memoraverim? Reponerem; Hanc a praeclaro Viro traditam, & ab omnibus hactenus ad *tubarios* internos conceptus revocatam, meo quidem judicio neque *tubarii*, interni aut externi, neque *testicularis*; sed neutri; imò potius naturalis, seu non vitiosi conceptus esse. Cum enim in hoc casu tres

ovi

(b) *Act. Philos. Ang. MDCLXXXIV.*

ovi quadrantes partes jam extra *ovarium* in tubae tentorium fuissent illapsoe; & quarta pars adhuc *ovario* insistent, ei per pediculum nexa esset; & Mater, ante completum ovi in uterum progressum, subitâ supplicii morte sublata fuisset: ipse reor, nisi illa subitò interempta fuerit, connexionem illam cum *ovario*, insolitam quidem, sed non gravem, brevi dissolui, ovumque in uterum per amplam, & firmiter *ovarium* amplexantem tubam, liberè traduci aliquando potuisse. Sed haec jam superius indicata sunt.

Vitiosa alia interna graviditas, seu ovariorum interior: quae semper Matri lethalis est.

Nunc animadvertere oportet, vitiosarum in internis *ovariis* graviditatum conditionem, deteriorem adhuc esse, quàm in ipsis internis tubis videatur. Quippe cum internae *tubariae* conceptionis foetus, Matris vitae interdum parcant; nimirum quum exsiccantur: sed in *ovariis* internis nunquam parcant; quoniam semper in iis ita molles humidique servantur; ut ad illum, qui Matres eximat, exsiccationis gradum pervenire non possint. Propria enim *ovariorum* substantia, substantiâ tubarum humidior est: quae prima, licet similia, ex *spermaticeis* pariter & *hypogastricis* sumpta, obtineat vasa; re tamen vera magis implicatis atque reticulatis vasis donata, majoris succorum morae, indeque

indèque & eorum copiae, caussa est. Imò cum densius, ut patet, prae tubae fistula, teretis solidique ovarii sit corpus; hoc ideo valde minùs tubâ, quin abrumpatur, extendi potest: Eò verò pejor in hac disruptione haemorrhagia est; quò in ovarii centro seu interna substantia, vasa sanguinea majora sunt: quae indè ad circumferentiam in ramos minuuntur (c). Quapropter cum in propriis susceptis gestationibus citiùs multò, quàm tubae, abrumpi ac dilaniari ovaria contingat, ut ideo adhuc tenelli & valde parvuli contenti foetus, erumpere, matresque occidere adigantur: Hac de re testicularem foetum bimestri majorem hætenus nemo perspexit. Primus, quod sciam, testicularium conceptum Medicorum memoriae traditus, ille est, quem a Doctissimis proximè elapso saeculo Abbatibus de la Roque Ephemeridibus (d) colligimus: Hic in dextro ovario coërcitus, atque in foetum explicatus, postea cum ingenti laceratione, & sanguinis effusione, in ventris caveam eruptus, vix pollicis magnitudinem aequans, genitricem subito interemit. Alias istiusmodi graviditates, matribus brevi funestas, cunctis aliis superioribus

(c) Vid. Tab. XX. Fig. VI. Tom. I. Bibl. Anat. ex Graafio.

(d) Ex Diario Gall. ad ann. MDCLXIII.

perioribus faeculis evenisse non dubito: Sed ob non satis adhuc perspectas illis temporibus genitalium muliebrium partium fabricas atque functiones, rarissimaque, imò fortè nunquam habita, ita defunctorum feminarum extispicia, quas ideo Medici ex impedito potius ipsius uteri partu, quàm ob alienam ab utero graviditatem, morte occumbere putabant, hoc mali genus ad usque has aetates in latebris relictum fuerat. Sed post primam illam historiam alias quoque similes graviditates, internoque indè lethales partus indicantur Zodiacus Medico-Gallicus (e) D. de S. Maurice (f) Vi-eussenius & Montagnier (g) hinc Littrius (h) Aliique.

*Vitiosa inter-
media gravi-
tas, seu ovario-
rum externa;
quae matri ple-
rumque letha-
lis non est.*

Interea dum nobis ita perspectum atque compertum erat, habitos in muliebri ovario conceptus, valde progredi non posse; sed interno celeriter excitato abortu, matri quàm promptè fatales esse: quis credidisset, nos recens inductam hanc scientiam aliquando refutare debuisse; atque a novis observationibus ediscere, has easdem graviditates, in eodem ovarii corpore

(e) Eodem anno.

(f) Ann. MDCLXXXII.

(g) Dissert. de struct. & usu uter.

(h) Hist. Reg. Scient. Acad. Paris. ann. MDCCI.

re , nonnihil immutatâ vix sedē , naturam quoque immutare ; & ab iis foetus , adusque completum incrementum ferri ; & in iis internos indē maturosque partus sinē matris excidio celebrari ? Haec sanē prorsus contingunt in illa *ovarîi gestatione* , quam intermediam vocamus ; seu quae inter solidam propriamque *ovarîi* substantiam , atque ejus tunicam succingentem sit : Ut hanc ideo vitiosam intermediam graviditatem dicamus ; quoniam ab hujus partis memorata hactenus interiori , & insuper a vitiosa externa , seu *ventrali* graviditate , intermedio velut modo distinguitur . Sed quoniam ad hujusmodi singularem illustrandam graviditatem , uti exemplis consultissimum est : Accedit igitur celebris altera Taurinensis Feminae vitiosa extra uterum graviditas : Quam eò curiosè ac singulatim describam , quò sui generis primam puto . Namque super omnes , quae hactenus innotuerunt , in *ovariis* graviditates , videtur haec sanē recensenda ; quae nova , neque ante hunc diem alibi , quod sciam , visa est : in qua foetus non solum extra uterum XV. propè annos recens succisque redundans , simulque incorruptus superfuit ; sed idem quoque duas in eadem femina distinctis sedibus *gestationes* , & primam (quod mirum est) in *ovario* omnino maturam , sustinuit .

Taurinensis

Historia externae in ovario graviditatis, indeque ventralis externae, in Taurinensi Femina.

Taurinensis Mulier, postquam binos debitéque maturos conceptus duobus partibus marem feminamque, vivos edidisset, septem deindè annis absque graviditate transactis, anno MDCCXIII., Majo incipiente mense, cum trigessimuin aetatis annum ageret, tertio concepit. Omnia naturalis graviditatis signa, quamplurimis incommodis & morbis conjuncta tulit. Suppressis mensibus, venter pedetentim excrevit; sed magis ad dextram *hypogastricam* regionem: Sinus pariter tumidior apparuit. Initio graviditatis acerbos & ferè continuos ossis sacri, lumborum ac totius infimi ventris dolores sustinuit: nauseae, animique non gravia deliquia, constantia fuere. Quinto circiter mense, foetus motiones aliter, quàm in anteaactis graviditatibus, seu semper dextras molestasque sensit: Quo tempore, mammae lacte distendi coeperunt. Dolores autem quolibet mense expleto, usque ad nonum, semper cum foetus motibus adaucti sunt; quibus praegnans vehementer excruciatà, in lentam febriculam incidit, multumque emaciata est. Nihilominus octavo & nono mense adeo repletæ sunt mammae, ut lac spontè flueret. Labente jam, nono a conceptu, Januario mense ann. MDCCXIV., parienti dolores acerbissimi; & praecipuè lumbares

bare , incesſerunt . Quatriduo puerpera laboravit : nec paulum aquae fluxit . Quapropter Chirurgo accito , qui partus vias exploraret , prorsus ineptas ad foetus exclusionem invenit . Tandem in gravioribus partus doloribus , mater , a dextra infimi ventris parte ingens corpus velut divelli , locoque moveri ſenſit , quod protinus ad dexteram ſuperiorem umbilici regionem aſcendit . Adſtantes foetum , quinque tranſverſos digitos elatum , externo tactu noverunt . Tum omnes materni dolores , & pariendi conatus deleti ſunt : Nec foetus ulterius motus eſt ; ſed velut inutile pondus proximè ſub integumentis communibus tangebatur ; ubi abditus , rotundo capitis vertice , & manus digitis , occupatum locum exploratoribus evidentiffimè deſignabat . Mater exindè reſecta eſt : cui reverà peperiffe videbatur , ſimul atque foetum loco moveri percepit . *Lochiorum* poſtea fluxus nullus fuit . Majori lactis copia nutrices impletae ſunt ; quod brevi reſceſſit . Tribus internum partum ſequentibus diebus naſeae vomitusque excitati ſunt . Poſt haec , ſedatis omnibus , Mater lecto ſurgens , omniſque incommodo vacua , domeſtica penſa reſumpſit : vix aliquo remanente mutati ponderis ſenſu . Menſe jam praetergreſſo , corpus quoddam

L

velut

velut carnosum , sanguine tinctum , & juglandis magnitudine , ab utero sine dolore emisit . Paulo post menstrui fluxus ex ordine successerunt : quos tamen exigui dolores ad primam a foetu relictam sedem praecedebant . Tres menses postquam internè , seu in proprio ventre pepererat , idest ad Majum mensem ejusdem anni Celeber Anellius , tunc in Regia hac Aula Chirurgus , caesareum partum , sive ventris sectionem tentandam proposuit ; vel quòd naturâ audens erat ; vel quia id in alia Taurinensi Muliere , cui foetus extra uterum , maturus tandem putruerat , a nobis jam antea tentatum audiisset (i) . At verò nobis id non probatum est , tum ob prosperam Mulieris valetudinem , tum aliis de caussis : quamquam foetus conceptio & accretio extra uterum , immò praecisè in dextro ovario ; simulque ascensus ad superiorem dexteram abdominis cavitatem , satis superque innotuisset . Itaque laudatus Chirurgus , eodem anno librum edere contentus fuit ; in quo tam singularem miramque graviditatem , quantum observare potuerat , enarravit : „ Il faudroit (scribit „ annos XIV . antequam ab hac defuncta „ Muliere foetus extraheretur (κ) que les Curieux

(i) Haec Histor. superius habetur fol. 84.

(κ) Suite de la nouvelle Methode &c. fol. 303.

„ Curieux attendent, que le destin ait déci-
 „ dé de son sort, & que Messieurs les Mede-
 „ cins & Chirurgiens de Turin leur commu-
 „ niquent l'Histoire entière de cette grossès-
 „ se... & on ne negligera pas sans doute de
 „ leur faire part des circonstances les plus
 „ remarquables, qui accompagneront jusqu'
 „ á la fin la grossesse de cette Femme. „ Id
 „ verò perficiendi tempus, ut ut paulif-
 „ per serum, accessit. Igitur huic mulieri
 „ suppressis exindè mensibus, de nova
 „ graviditate dubitatum est. Quapropter
 „ caesarei tunc partus tentandi, si reverà
 „ praegnans fuisset, neque abortum primis
 „ mensibus fecisset, occasio praeberi vide-
 „ batur. At menstruorum fluxus ab ad-
 „ versa valetudine impeditus fuerat: & ve-
 „ nereae luis suspicio extunc orta est: quae
 „ utpote in eam a Marito collata, subindè
 „ clariùs, ab octavo ad reliquos graviditatis
 „ annos plures partes infestans, se manife-
 „ stavit. Sic a X. usque ad XV. *gestationis*
 „ annum hujus Mulieris res in deterius abie-
 „ runt: donec assiduâ febriculâ, doloribus
 „ & ulceribus in universum corpus affecta;
 „ & ad maciem ultimam redacta, tandem
 „ erosâ facie, adhuc praegnans interiit Kal.
 „ April. MDCCXXVIII.

Posterà die, nobis postulantibus, Ca- *Secundae gra-*
 daver in Anatomicum Regii Archigymna- *viditatis inspe-*
ctio in hujus

Feminae Ca-
daveris.

fsi Theatrum, delatum; ibique coram Me-
 dicinae, & Chirurgiae Professoribus, aliif-
 que sexcentis dissectum est. Antequam ape-
 riretur, foetus caput & manus adhuc ex-
 terno tactu discernebantur, ut superius di-
 ctum fuit; sed versus *hypogastricam* cavitatem
 aliquantum descenderant. Cadavere
 aperto, membranosa & musculosa abdo-
 minis tegumenta, multum arefacta & gra-
 cilia apparuerunt. Post haec, Omentum
 subtile & exsuccum, sed circumquaque
 novis velut tenuibus membranis Perito-
 naeo firmiter connexum; atque insuper
 usque ad pubis summitatem protensum ei-
 que valde adhaerens: Duram densamque,
 & velut *coriaceam* membranam immediate
 obtegebat, cui valide etiam jungebatur:
 Erat autem membrana, *chorion* ipsum foe-
 tus, *amnio* conjunctum; quae mortui foe-
 tus partibus ita accomodabatur, ut jam
 foetus hujus imaginem exterius repraesentaret:
 Brachium verò praecipue manum-
 que sinistram, velut lata & aptissima chi-
 roteca involuebat. Supra *Chorium*, neque
placentae vestigium supererat, exceptâ funi-
 culi *umbilicalis* portione integrâ adhuc,
 vasisque apertis; quae a foetu per dexte-
 rum latus ad *chorium* protensa, illud per-
 forabat; & deindè ad externam faciem
 nonnihil erumpens, se jam a *placenta* di-
 vullam

Fig. I.

vulvam indicabat. Idem *chorion* ad posteriora cum Matris *mesenterio* arctissime jungebatur. Et unio a mesenterii limbo incipiens, duos transversos digitos latitudine, & tres longitudine versus centrum protensa excurrent, ad ultimas lumborum vertebrae desinebat.

Caeterum foetus positio in ventris cavitate haec fuit: Anteriori parte ad dorsum Matris, obliquam tamen & pronam facie conversus, superioribus *frontalis* & *parietalis* ossis extremitatibus in cacumen elatis, atque eò magis, quò ejusdem nominis sinistra ossa depressiora erant. Truncus supra modum distortus: nates ad dexteram elatae: sinistrum latus valde flexum. Dextera coxa adeo erecta, ut genu faciem oblique pertingeret. Genitalia dexteri pedis appositione depressa; & ad foliorum similitudinem extenuata. Sinistra coxa extensa & non nihil ad laevam exterius elevata; cujus genu ad oppositum nonnihil distorto, crus cum pede in saccum, qui supra dexterum latum uteri ligamentum, seu potius ad dexteri *ovarum* locum excavatus erat, extendebatur. Brachium dexterum usque ad medietatem ossis *parietalis* capitis elatum; cui manus in pugnum complicata adhaerebat. Sinistrum verò brachium ad inferiorem faciei partem positum;

Inventi in Cadavere foetus descriptio.

2.

f.

★

6.

a.

Fig. II.

c.

ita ut carpo inferius labrum & mentum obtegerentur. At haec manus, ut etiam altera, firmis digitis & unguibus instructa erat, sed multum distorta. Quid plura? Foetus hic undique distortus erat, & omni ex parte admirandus. Ejus extima superficies, albidâ, oleosâ & velut sebaceâ crusta obtegebatur: quae tamen crusta non undique ejusdem erat consistentiae; sed mollior circa collum, & ubi femora aliaeque partes flectuntur: & quod observatu dignum est, unguen hujusmodi, patenti aeri expositum, non secus ac gypsum aquâ subactum, brevi concrevit. Praeter haec omnia (quis crederet?), hujus extincti homunculi externae internaëque partes, licet tandiù mortuus omnique nutrimento destitutus extiterit, molles adhuc & flexiles erant: totumque cadaver musculosum, pingue atque torosum, octo librarum pondus excedebat; atque maturus foetus debito tempore in lucem editus videbatur. Cutem habebat subtilem & gracilem, verum unctuosam, mollem & validam: Sub hac adipalem tunicam, densam, crassam, & firmam. Inter musculos verò, & in internis cavitatibus, ut etiam supra costas exterius & interiùs, pulcherrima pinguedinis strata & velut cumuli inventi sunt. Musculi praeterea firmi, optimèque enutriti, sed

Fig. I.

k.

fibris

fibris quamvis torosis & validis, nonnihil nigricantibus instructi. Infimi ventris viscera, quamvis nonnihil pallida, humiditate tamen & flexibilitate naturalibus erant simillima. Stomachus, totusque intestinorum canalis vacui; at interiorum quodam nigro unguine, velut *meconio*, obliniti: Ventriculi facies interna in plicaturas *rhomboidales* corrugata: *Mesenterium* densum & validum: *Renes* quæ proprii, quæ *succenturiati*, omninò naturales: atque hoc modo reliquæ abdominis partes. In pectoris cavitate cor humidum & firmum, at sanguine omninò vacuum. Sanguineorum vasorum trunci magni & solidi, simulque exangues: Validum, & instar recentis, *pericardium*: *Thymus* plenus & tener: Ampli mollesque & flaccescentes pulmones, sed albi, atque omni pariter sanguine destituti; quodque notandum præcipuè est, aquae immersi, non aliter, quàm si jam spiritum duxissent, supernatabant. Caput erat satis firmis capillis ornatum: Dura mater valida, tensa, uda & albida; cujus messoria falx multum extensa. Cerebri verò utraque pars, corticosa videlicet & medullosa, eodem rubicundo colore, carnis in morem suffusæ. At spinæ medulla, omni ex parte naturali simillima: Pia mater & omnia nervorum

principia, debitâ crassitie distincta. Splendentes oculi, & quamvis aquoso humore destituti, aliorum tamen humorum supplemento pleni & convexi. Nares apertae, lingua flexibilis, mollis & rubra. Gingivae durae, ex quibus jam dentes prominebant. Demum aures aut parum, aut ferè nihil conspicuae.

Fig. I. & II.

★
Genitalium

Matris partium
descriptio: &
super hunc foetum
ejusq. graviditatem
animadversiones.

Itaque saccus, quo sinistrum crus foetus, ut annotavimus, continebatur, ruber erat, validis & musculosis membranis contextus, cujus diametros ovi gallinacei diametrum non excedebat. Nec tantum pedem & tibiam, sed insuper materiam quamdam, memoratae foetus crustae non multum absimilem, fibris vasculorum eleganter complicatam atque contortam, albam, friabilem simulque oleosam & lubricam capiebat: At verò interna hujus excipuli membranacei superficies, ossis tenuibus laminis obtegebatur; ejusque dexterum externum latus velut in zonam porrectum, tenuium matris intestinorum partem sibi adjungens, inde usque ad sinistram cadaveris coxendicem elatum, eidem connectebatur: Matris verò dextera *falloppiana* tuba, quantumvis nonnihil crassitie aucta, naturale tamen ab utero principium situmque servabat: at progressu, & maxime latiori extremo clausa, & memo-

Fig. I.

b. & g.

Fig. II.

b.

rati

rati facci margine sinè ullo ampliùs tensorii & fimbriarum vestigio omnino coalitis atque confusa. *Ovarium* dexterum nullum: sed ejus loco saccus iste repertus est; qui revera nihil aliud erat, quàm *ovarium* ipsum, in quo foecundatum ovum, dum cresceret, necessariam sibi stationem comparaverat. Nam probabile est, tertium feminae, tunc postremum conceptum, in hoc *ovario* fuisse praestitum; foecundatumq; ovum ab *ovario* erumpere nullo modo potuisse, ob tubae impedimentum, quae scilicet non tantùm ad majus extremum jam dudum, imo, ut ab ejus fabrica, & continuitate visum est, ab origine clausa erat; sed etiam priùs quàm Mulier conciperet, ita *ovarj* tunicae superducta, ut eam indurans & densans, omnem ovorum exitum impediret. Hinc patet, ovum illud *ovario* coërcitum, ibi *placentae* ope, ut ante foecundationem actum fuerat, nutritum fuisse; atque ad debitam nascendi magnitudinem excrevisse; foetus deinde maturus, rupto *ovario*, internèque partus, ab eodem exivit; & ventris cavitate receptus, sequentem alteram graviditatem produxit. Pedem verò, quo loco primùm excreverat, semper retinuit: qui locus utpotè priùs, continendi maturi foetus capax extiterat, postea a minori sanè corpore

pore occupatus, naturali suo contractionis momento paulatim circa pedem coarctatus est, & ad minorem capacitatem accessit. Igitur foetus, ventris cavitate exceptus; ob intermissam nutritionem, mortuus est; & ut supra diximus, aliquibus ventris partibus adnexus, tandiù integer & incorruptus permansit. Credibile igitur quoque est, hanc Mulierem, quae antea bis jam felici eventu pepererat, ita concepisse, ut ova ab altero seu sinistro ovario tubaque, exciderent, & in uterum portarentur: quae partes tunc temporis, non unà connexae erant & coalitae, sed in naturali statu dispositae. Sed cum inde viderimus, tubam hanc sinistram decurtatam & corrugatam, inferiori parte, ovario annexam fuisse, ac si alteram imitatura, successu temporis eidem prorsus coalescere voluisset: Idcirco concludendum est, susceptam hanc tubae connexionem in causa fuisse, ne Mulier a tertia graviditate amplius conceperit; ovis, si quae foecundata fuerint, ab ovario in ventrem delapsis, ibidemque forte & fortuna dissipatis & perditis. Caeterùm hujus feminae uterus omninò naturalis erat; immò pro ratione Mulieris, quae jam pepererat, mole parvus videbatur: Quae uteri tubaeque corrugatio & diminutio, ad humorum

humorum fluxuumque defectum, ob ultimam graviditatem sequutum, referenda est.

Cum verò hujus uteri fundo, foetus natibus exterius incumberet, hinc fortasse a facta non levi pressione vasis, humorem ad has partes deferentibus, eadem *corrugatio* quoque ex parte repeti potest.

Tria ergò adnotanda sunt in hoc casu, antea invisita & inaudita: I. Duplex, seu complicata unius foetus graviditas: prima enim graviditas novem mensium est; jussu nempe atque maturi viventis foetus in *ovario*: Altera verò duorum mensium supra XIV. annos in abdomine; quo spatio temporis idem foetus mortuus fuit.

Legimus enim conceptos foetus in *ovario*; sed non ibi usque ad maturitatem vixisse.

II. Ab artificiali utero maturus foetus per eruptionem in Matris ventrem prodiit, hac salvâ & incolumi: Cum tamen alii omnes foetus, qui concepti in *ovario* hoc pacto erupisse leguntur, huc usque, quod sciam, ut & illi, qui in internis tubis adaucti eadem ratione sibi exitum paraverunt, extremum illicò fatum matribus attulerint. Ratio autem, cur alii foetus, qui pariter laceratis *ovariis* exierunt, mortui antea sint, hic autem vixerit, esse videtur; quòd illi in intimis *ovariis* concepti, illa non multum dilatare potuerunt; sicque

ficque multo antè maturitatem , velut *testiculari* abortu exclusi sunt ; & multà laceratione factà , vasa ideo , quae in interiori testis substantia sunt plura atque grandia , & praegnatione grandiora praestita , rupta sunt , ut fatalis Matribus *haemorrhagia* sit consequuta : velut supra posuimus . At noster faulstè conceptus fuit , & crevit inter propriam testis substantiam & succingentem tunicam ; ovo scilicet ad ambitum jam propulso & ab una tunica impedito . Quapropter , ut ut insolita harum partium distentio , majoribus ac saevioribus in dies Genitricem cruciatibus afficeret ; tamen huic distentioni , tunica praecipuè obnoxia fuit ; quae nempe naturà suà *extensilis* , multò magis , quàm *ovariorum* substantia , restitit , atque ut ut densior , se se indè tamen paulatim extendit , crescentis foetus moli cedens : neque antè maturum foetum rupta est . Quia verò *peritonaei* pars extat haec *ovariorum* tunica ; dum tenderetur , renes , seu lumbi , quibus *peritonaeum* firmissima adhaesionis puncta obtinet , torquebantur . In ejus autem disruptione , non multum *haemorrhagiae* sequutum est ; quia haec tunica , vel in saccum expansa , non multis , nec magnis , sed minimis tantum sanguineis vasis ad superficiem reptantibus refertur . Rupto autem

umbilicali

ombilicali funiculo, *placentâque* in *ovarî* substantia relictâ, imô ita adhuc haerente, ut majora ejusdem sacci, & testiculi vascula non rupta fuerint, Mater incolumis supersistit: pauca sanguinis effusa quantitas, per abdomen consumpta: & rupta tunicae vascula consolidata sunt. *Placenta* verô in *vascularia* frustula, fibrasque & liquamen, ex parte in osseam velut substantiam concretum, resoluta est; ut saepè in varia animalium partium collectione accidere observamus. III. Summè mirandum est, hoc foetus cadaver ultra quatuordecim annos in Matris ventre, incorruptum, humidum, flexile, molle & carne plenum extitisse, ac si foetus horâ, antequam extraheretur, extinctus esset. Cujus pulmones post 12. annos, ac si nunc evulsi essent, apud nos balsamico in liquore servatos & molles, quisque videre potest. Totum verô cadaver exsiccare, licet soli expositum, multisque salibus conspersum fuerit, multis hebdomadis, vix potuimus: adeo verum est, hunc foetum, qui nunc in nostro pariter musaeo positus est, fucis, multâque pinguedine & carne abundasse. Causae, quibus cadaver hoc servari potuerit, duae videntur admittendae. I. Impeditus principii destruentis, nempe aëris, & Matre in foetum liberior aditus; quâ

quâ etiam ratione fructus, aliaque corruptio-
ni obnoxia corpora conservantur. II. Ve-
titae peculiarium hujus corporis succorum
exhalationes, ut hi intus quiescentes, immo-
tique contenti fuerint. Cerea sic superficies
quibusdam fructibus inducta, eos diu inta-
ctos tuetur: ovaque obducti *glutinis* cpe,
stipatis poris, ut Celeb. *Raumur* expertus
est, ad annum, tamquam si recentia essent,
optimè conservantur. Et sanè cum nobis
compertum sit, foetus materno ventre ab-
ditos, saepius non adeo defendi aëre, quin
corruptionem contrahant; sollicitamur as-
ferere, crustam illam, seu pingue gluten,
quo foetus hic noster undequaque obdu-
cebatur, communicationem foetus cum
aëre, materno ventre contento, humo-
rumque foetus expirationem impediendo, ea
praestasse, quae ad cadaver tandiu incorrup-
tum & integrum conservandum requireban-
tur. At peculiare adeo *phaenomenon*, &
praecipue hujus sebacei tegumenti origo,
fusiorem calamum, majoremque disquisitio-
nem requireret. Quod tamen nos, brevitatis
& historicae tantum, non verò supervacuae
orationis amatores, hic non conficimus.

*Graviditas in-
termedia in tu-
ba, seu ad ex-
teriorem ejus
cavum.*

Sed postquam externam ovariorum
graviditatem diffusè explanavimus; con-
sonum est, ut pariter externam tuba-
rum consequamur. Utriusque tubae fim-
briarum.

briarum bases ab arcto quodam , velut tendineo , circulo obligatae sunt , & in unum corpus coalitae . Hae fimbriae quemadmodum progressu liberae , & in latum expansae , elegantem pelvim sive infundibulum praestant ; ita ad circuli limbum constrictae , primam ibidem tubae angustiam constituunt . Porro , sicut internarum *tubariarum* graviditatum caussae , ab altera plerumque tubarum angustia , seu earum in uterum introitu , repetendae in genere sunt ; ita & externarum *gestationum* rationes , ab hac prima angustia aestimandae . Etenim externa tubarum *gestatio* fit , quum ovum in *ovario* foecundatum , atque ab eodem erumpens ; in alterutrius tubae principio , per quod ad usque uteri caveam devehì oporteret , impeditur : seu in tubae pelvi , aut tentorio , ut dicunt , excipitur quidem ; ab hoc tamen per angustum , seu per primam illam *circularem* angustiam , in tubae progressum minimè traducitur . Hoc verò primi ovorum progressus impedimentum , vel ab insuperabili *circularis* limbi contractione , aut obstructione quâlibet evenire potest : vel a lento tentorii adeo implicante mucò , ut licet tubae annulus liber extet ; irretitum tamen ovum trajici ulterius non queat : Secundò si *oviductus* per unam , aut plures

suarum

suarum extremitatum, seu fimbriarum, cum ovario ipso, aut lato ligamento, aut attiguo *peritonaeo*, aut ibidem delapso omento, aut alio quolibet viscere, ita nexus atque firmatus sit, ut quamquam suscepto jam ovo, & spermaticarum partium tensione, a foecundo coitu excitata, deservente desinenteque, relaxetur & concidat; non tamen suam pelvim versus abdominis latera atque imas partes inflectat & dimittat; sed adhuc ita erectam stabilemque servet, ut ovum retineat; neque ad *ventralem* praestandam graviditatem delabi sinat; neque ob memoratos nexus promoveri ad uterum valeat. Hae autem vitiosae connexiones osculi & *tubarii* vestibuli cum adjacentibus partibus, non solum a praecessis inflammationibus ex violenta partium divulsione in laboriosis partibus aliisque casibus, aut tumoribus, aut succorum congestionibus, aliisque affectibus, sed etiam a mala interdum in origine conformatione contingunt. Quamobrem ita effecta *tubaria* graviditas, si ovi *placenta*, tentorii faciebus adnexa, succorum cum iisdem commercium ineat, suos non difficile progressus consequetur. Atque haec externa tubarum conceptio illa est, quam nos, ut ab harum partium interna, atque insuper a *ventrali* externa distinguamus, intermediam, non secus ac superiorem, *ovariorum* sub-

substantiae ejusque tunicae interpositam ,
vocare consuevimus . Externarum *Tub-*
viarum humanarum graviditatum nulla
hactenus apud Scriptores certior atque
praeclarior est tradita , Vercellensi illâ al-
terâ graviditate extra uterum , primûm
nobis a peritissimo Chirurgo , hinc a doc-
tissimo Medico communicatâ , quam jam
superiùs pag. 112. libavimus . En accura-
tam Epistolam , nobis super hac singulari
graviditate partuque & extispicio , a Cl.
Guala Med. Doct. , nostrique Archiatro-
rum Magistratus in Vercellensi Urbe &
Provincia Vicario , transmissam : „ Anna

„ Catharina Uxor Joannis Baptistae Boc-
„ cardo bajulatoris Illustriss. Comitis ab
„ Auxiliano annorum 32. , elapso ste-
„ rilis Conjugii decennio , etsi stato tem-
„ pore debitaque quantitate fluxum sexui
„ proprium singulis mensibus obtinuerit ,
„ d' loribus renalibus diu vexata , ac pri-
„ stinae incolumitati etiam secundo resti-
„ tuta , tandem mense Octobris anni à par-
„ tu Virginis 1738. concepisse haud dubiè
„ opinata fuit , ex insuetis vomitibus , nau-
„ seis , cardialgiis bimestri spatio perseve-
„ rantibus , quod ratum , firmumque indi-
„ cavit lactis stillicidium ex mammarum
„ papillis secundo gestationis mense erum-
„ pens . Nondum , aut forte vix completus

Vercellensis
Historia altera
externae Ta-
bariae gravi- di-
tatis , cum foe-
tus corruptione,
ejusque per a-
num dejectis
ossibus .

„ numerabatur tertius gestationis mensis ,
„ dum verius internam ilei sinistri faciem
„ distinctum foetus motum persenserat, ac
„ firma fruebatur valetudine, qua usque ad
„ finem Februarii 1739. seu quinto gesta-
„ tionis mense gavisa fuit, quo tempore
„ hebdomadae ipatio febricitavit terque
„ *phlebotomata*, ac semel epoto purgante
„ cessit penitus motus foetus, pondusque
„ gravativum per abdomen mobile persen-
„ tiebat, ac biduo menstruas purgationes
„ susceperat mediocris quantitatis, & sani-
„ tati valedixit; elapsis tribus hebdomadis
„ adhuc menstruata fuit, uomitibusque
„ sollicitata per dies 15. brevibusque in-
„ terpositis diebus gravissima passa fuit
„ ventris tormina cum conatibus dejicien-
„ di foetus, tenesmo affectorum more: per-
„ severabat talis affectio torminosa irritis
„ quibuscumque remediis octavo gestatio-
„ nis mense, Majo videlicet, dum me per
„ laudatum Comitem enixe precata fuit ut
„ illi opitularer, ac tam pertinaci morbo
„ modum imponerem; & en vix enarra-
„ tura diuturnitatem iliademque sympto-
„ matum quibus divexata fuit, fibulam
„ quam ano pridie ejecit ac asservabat,
„ pre manibus fumens dixit: hoc heri ano
„ os eeci & alia parva, nec ulla mihi à
„ cruciatibus quies diù, aut noctù; precor.

„ itaque . . . Obstupui sane, ac fateor primo
„ obtutu fibulae, quae propriis donabatur
„ capitibus, me suspicatum fuisse potius
„ femur ranae extitisse quam fibulam hu-
„ mani foetus, etsi arduum excogitare
„ potuisse illud intactum deglutiri: cessit
„ tamen protinus stupor, ac meis interroga-
„ tionibus respondit ut supra, eoque magis
„ dum infimum ventrem explorando, tu-
„ morem in sinistra regione iliaca incurri
„ haud mediocriter dolentem, caeteris qui-
„ buscunque abdominis partibus naturali
„ mole & consistentia fruentibus; utque
„ propriae non tantum satisfacerem curio-
„ sitati, sed ut de concepto iudicio quot-
„ quot voluissent testes habere potuissem
„ Xenodochium hocce (Eminentissimi
„ Guala Bicherii jussu à fundamentis con-
„ structum opibusque tanto opere dignis
„ dotatum, anno á partu Virginis 1220.)
„ Mulierem adire hortatus fui, quod mihi
„ etiam in otium cederet illud bis in die
„ petenti egrotos curaturo. Cessit horta-
„ tioni mulier, jussuque rigido extemplò
„ edito singulis famulatum praebentibus
„ in eodem nosocomio, ne stercoraceum
„ vas emundarent nisi adessem, primo die
„ binas ejecisse costas stercore involutas
„ cum aliquibus vertebrae ac filamentis
„ muscularibus. (putrefactis) inspexi, se-

„ cundo die aliquas vertebrae cum hume-
„ ro, tertio die quatuor costas cum clavicula
„ aliquibusque vertebrae, quarto die unde-
„ cim costas cum duodecim vertebrae,
„ quinto die tibiae, radius, & fibulam,
„ sexto die tibiae, septimo scapulam; ac
„ praeter morem hanc ejiciendo doloribus
„ divexata fuit, levissimeque duodecim circiter
„ horarum spatio febricula excitata, ac
„ duobus interpositis diebus ab ossium eva-
„ cuatione vacuis, à primò ad duodeci-
„ mum (qui pro hac vice fuit terminus
„ evacuationis ossium, immorata in nolo-
„ comio sexdecim tantum diebus) demptis
„ duabus costis, unaque scapula, atque os-
„ sibus capitis, omnia ad humanum sce-
„ leton efformandum ossa ejecit: emun-
„ data recepi, numeravi, asservo: quatuor
„ mensium spatio immorata domi, sueta
„ ventris tormina passa fuit; nunquam ta-
„ men aliquid ex superstitibus ossibus eje-
„ cit: dum repente validis cruciatibus ven-
„ tris affecta, opus habuit manu chirurgi-
„ ca; quae die duodecima Octobris, digitis
„ ex ano avulsit os occipitale: elapso mense
„ vomitibus ac torminibus ut supra affectae
„ eadem solerti manu os coronale duabus
„ divisum in partibus extractum fuit, dex-
„ trum videlicet mane, sinistrum vero vepe-
„ ri: reliqua interim ejecit disperditque: ac

„ tandem cachectica evasa, die nona De-
„ cembris obiit. In denata muliere inven-
„ tum est abdomen mole preter morem
„ tensum; sectis musculis visa sunt intesti-
„ na flatuosa, & tensa; omentum totum
„ sinistrorsum protendebatur, & versus re-
„ nem peritoneo adhaerebat, ubi mirum
„ in modum conspiciebatur densum, gra-
„ cili, laxaq; se exhibente reliqua ejusdem
„ substantia, cujus inferior lamella intra
„ colon & jejunum veluti conssepulta, nul-
„ laque ejus pars obvelabat intestina,
„ adhaerebatq; etiam ovario, & vesicae
„ urinae: Ileum pene totum inflamma-
„ tum cum inferioris lamellae omenti par-
„ te conspeximus. Uteri substantia incolu-
„ mis penitus, & mole parvus virginum
„ more, in cujus anteriori parte parva pu-
„ ris quantitas, quae nullam continui so-
„ lutionem habuit, aut labem, se se exhi-
„ buit; huic (à quo tamen facile avulsa
„ fuit) in posteriori parte, necnon ejus-
„ dem ligamento lato, & fimbriis tubae fal-
„ loppianae dextrae adhaerebat placenta
„ densissima, extrinsecus colore albicans,
„ intrinsecus vacua, & naturam verae pla-
„ centae redolens, vasisque quamplurimis
„ intertexta sanguiferis, quae cum vasis
„ fimbriarum falloppianae dextrae haebant,
„ atque communi fruebantur consortio,

„ magnitudine ovi gallinacei, circa intestini
„ colon finem implantata, cui intestino
„ etiã sinistra tuba posterius inflexa adhae-
„ rebat, quod in diversis etiam punctis
„ unacum ileo osculabatur. Fundo uteri
„ dextrorsum pendebat hydatis maxima, in
„ cujus folliculo serosus scatebat humor,
„ ab ipsoque ovario dextro membranam
„ & vasa mutare ostendebat; ovariis in-
„ terim substantia & figura vix à natura-
„ libus recedentibus. Ubi implantatam di-
„ ximus supra dictam placentam, hiabat
„ ostium trium transversorum digitorum la-
„ titudine, commune ipsi placentae & colo-
„ obductum veluti sphinctere & quasi cal-
„ losum versus sinistram partem: quaque
„ parte mutuo osculantur ileon & colon,
„ septo veluti intermedio valde consisten-
„ ti & denso invicem & dividebantur &
„ annectebantur, ut quae oculus distincta
„ conspiciebat corpora, ob mutuam coa-
„ lescentiã indistinctum viderentur corpus;
„ ibique implantata orificia quamplura
„ conspeximus mutuo hiantia, ac rectã
„ ab ileo ad colon producta. Spero Te
„ aequo animo suscepturum hoc pignus
„ obsequii mei; vehementerque cupio sen-
„ sus tuos intelligere de singulis rebus in
„ hac historia traditis. Vale interim Rei-
„ publicae Medicae bono & gloriae, Vir

„ Sapientissime , mihi que ultro jussuum
 „ tuorum favere ne dedigneris precor .
 „ Vercellis 23. Februarii 1740. , , Graviditatem hanc *tubariam* externam fuisse , luce clarius est : Neque enim haec ab Auctoribus , hujus generis clarior graviditas est prodita . *Ostium* illud *trium transversorum digitorum latitudine* , praebuisse aditum foetus partibus , quae ab ejus corpore , ad locum graviditatis , non valde clausum nec satis ab aëris commercio protectum , sensim corrupto dissolutoque , in adnexum colon intestinum migrabant , alterâ epistolâ luculenter nobis Doctissimus idem Guala confirmavit . Hujusmodi hiatus sensim á corruptione accumbentis foetus , tum verò vetustate labrosum , seu velut sphinctere obductum , & insuper *callosum* seu tanquam *fistulosum* , fuisse praestitum , facile quidem intelligimus . Sed tanta *coli* intestini laesio sine digestionum ac naturalium succorum invalescente depravatione diu vigere non potuit , quin sensim , dirutis naturalis oeconomiae legibus , lethalia *chyloseos* vitia insurgerent . Ita Peritissimus Serafinus , Vercellis Chirurgiae Professor , ibidemque Xenodochii Chirurgus , qui feminâ quoque viferat & observaverat , tum verò occipitale os jam ab ineunte elapso Octobri ex ano extraxerat , cum ad finem ejusdem men-

Is Taurinum advenisset, referebat mihi, singulas, ad illud tempus, alvinas in femina dejectiones, veluti totidem dolores partus atque conatus esse, easdemque inditis clysteribus acerbiores fieri, tum verò raro concoctas, sæpius erudas, sæpe ichorosas, semper frequentes, prodire. Ut ideo ex laevis perditisque primorum viscerum officiis, cachecticam primò præstitam feminam, postea ab erosioni-
nis caussis ad intestinum inflammata, facto cessisse, mirandum non sit. Caeterùm cum mihi Serafinus os illud capitis, aliaque minora jam excreta, quae secum de industria tulerat, ostenderit, meosque sensus efflagitaverit, non difficile aperui: trunci, artuum & capitis ossa, jam excreta aut extracta, á proxima recto intestino sede descendisse: Occipitale os, molis & inaequalitatis causâ, inferiori recto se transitu infixisse: minora levioraque ossa liberum habuisse trajectum: foetum, qui extremâ jam corruptione solvebatur, versús crassorum intestinorum finem tenuisse sedem; sortè in tubae extremo, interiùs tamen inflexo; tum verò membraneis sepimentis ac vinculis, fortasse & *placentâ* ipsa, obligatum fuisse, simulque crasso intestino ita accumbentem; ut eidem attritum & labem, indèque dissolutionem latamque apertionem intulisse, sentiendum esset. Neque, ut li-
quet,

quet , á vero discessimus . Porro , quòd quippiam durioris , (ut idem Serafinus retulerat) tumidiorisque , cum majori , prae aliis partibus , ad pressionem molestia , ad sinistrum ilium perciperetur , dum dextrae tubae tentorio insideret conceptus ; id certè referendum est vitiosae ejusdem tubae , appensique foetus , versús sinistram latum inflexioni magnaeque productionis ; neque enim aliter dextra tuba in contactum intestini *soli circa ejus finem* accedere potuisset : qui nempe *coli* intestini locus á sinistri ilei regione procedit . In Actis regiae Societatis in Anglia philosophicis , quorum eruditae in italicam linguam versioni , a celeb. Equite Th. *Dereham* susceptae editaeque , nobilissima ea plura debemus , quae plerisque nos Italos , peregrini idiomatis causâ , dudum fortasse latuissent , a cl. *Younge* relata pecudis tubaria externa , graviditas est ; undè agnus ad usque omenti medium irreptus , ibidemque coalitus fuerat . (*)

Atqui *tubaria* hujus generis graviditas non solum in libero spatio est , quod nempe admodum extendi potest absque rupturae vasorum discrimine ; sed nexus in origine atque stabilior suoque tentorio superiora respiciens oviductus , quò magis ab

*Externi tubae
illi conceptus,
cur distinctè in-
tèque inter-
dum serven-
tur.*

(*) *Saggio delle Transaz. Filof. &c.*
Tom. III. fol. 32.

acrescente ovo, foetuque ad hunc locum expanditur, & in abdominis liberrimam superiorem caveam prorogatur, eò faciliùs obviis attiguis partibus connectitur; praecipuè cum *peritonaeo*, quod quidem inexhausta membranarum, ligamentorum, atque involucrorum, in quaecunque ventris spatia scaturigo est: ut ideò *peritonaci* productionibus hic illic implicatus, commodissimum accrescenti conceptui, facilisque simul extensionis multaeque firmitatis cubile, pluribus velut sepimentorum ordinibus suffultum, apparare valeat. Ideo externi istiusmodi *tubarii* conceptus diutius prae caeteris internis totis, sine lethaliū disruptionum discrimine protrahuntur; & ad usque foetus maturitatem, & ulteriùs, servari queunt. Namque, ut *ovariorum* succingentem tunicam quàm maximè sine lethali vasorum ruptione, propriam verò substantiam quàm minimè dilatari posse, superiùs ostendimus; ita & tubae, cum in interna cavitate multam extensionem sine hoc mortali sanguineorum canalium excidio ferre non queant; exteriùs tamen, seu ad infundibulum, imò & ad externam tunicam, non difficilè ferunt: ubi nempe haec vasa majora non sunt, & si aliqua sint; non ita sunt tensa, ut facilè quoque extendi non queant: seu densè plicata, atque admodum

tortuosa sunt; ideoque productioni aptissima. Ita in variis interdum hydropis speciebus *ovariorum* atque tubae ad haec loca enormiter tument, & aquis implentur; neque tamen tam facile, lethaliter abrumpi solent. Hydropem muliebris *ovariorum* memorat laudatus Eques *Dereham* (*) descriptum a summo Viro, Equite *Hans Sloane*, cujus digna sanè laus est, Magni Isaaci Nevvtoni in Regiae Societatis Anglicae principatu successorem esse. Vidimus nos ante hosceXXX. annos, hydropem *ovariorum* dextri in nobilissima Taurinensi Femina, in quo plus LXXX. librae limpidi feri congestae fuerant. Ita celebris est historia *Munnickii*, spectatissimis Bibliothecae Anatomicae Auctoribus communicata, & ab iis Icone exposita (l) quâ tumor dextrae tubae CXII. aquae libras continebat: in sinistra verò plures quoque libras redundabant. Sed noster *ovariorum* tumor intra ejus substantiam & succingentem tunicam collectus fuerat: Hic vero *Tubariorum*, non in tubae cavitate, sed inter intimam externamque tunicam, & in ejus parte juxta *Testiculum*, nec non in ligamento lato. (**) Idem putandum est de celebri tumore *Tubariorum*, CL. libras aquae praeter pro-

Historia rari ovarii Hydropis in Taurinensi Matrona.

Et Tubariorum ex Munnickio

Et alius Tubariorum Hydropis ex Cypriano.

pter

(*) *Tav. delle mater. a tutto l' anno 1700.*

(l) *Tom. I. Part. I.*

(**) *Ibidem.*

pter continente, quem Cyprianus descripsit.
 (m) Idem de aliis similibus Historiis. Nam si
 in propria tubae cavea collectae fuissent
 aquae, facile per uterum foras fluere po-
 tuissent. Sed ad externam *tubariam* gravidita-
 tem redeunt: cum tubae vestibulum, quò
 plus *gestatione* ampliatur, eò magis versùs ex-
 teriora abdominis plerumque producat; ut
 ideo non minùs istiusmodi graviditas,
 quàm externa *ventralis*, Caesareum plerum-
 que partù admittat atque depostulet; Hunc
 ideo in genere non incuriosè tractabimus;
 postquam quaedam in specie de peculiari
tubaria (ut ratum fuit) externa gravidita-
 te, & in hac a recenti Viro praestita Cae-
 sareae operatione, praecisè dixerimus.

Caesarea ope-
 ratio, ut tuba-
 riae exteriori,
 seu interme-
 diae, gravidita-
 ti, atque ven-
 trali superiori,
 aequè apta est;
 ita quicumque
 tempore, in u-
 traque promif-
 cùe gravidita-
 te, habita fuisse
 videtur.

Equidem tota nunc Recentium Me-
 dicorum Schola primas Caesarei partus
 laudes memorato Abrahamo Cypriano
 tribuere solet: tamquam ei scilicet,
 qui unus Mulierem á *Tubario* partu, hujus-
 modi sectione liberaverit (n). Ego verò ar-
 bitror, non minùs laudabiles esse paganos
 eos omnes Chirurgo, imo Tonsores, quos
 Rossetus, Cordaeus, Albofius, Saguyerus,
 Pelionus, Bauhinus Alique memorant, &
 laudant: qui nempe diù ante Cyprianum,
 fortè

(m) In Epistol. ad Equitem Millington.

1700.

(n) Ex ead. Epist.

fortè faciliùs citiùsque , similes operationes
felici eventu , matre incolumi , plerumque
foecunda superstitè , tam frequenter perfecere :
Imò Cypriano laudabiliores essent , &
Cypriano meliores fuissent artifices , si re-
vera , ut rati fuerant , suâ hâc sectione &
uterum ipsum secuisent : sed hoc licet non
fecerint , ut inferiùs dicemus ; quidquid ta-
men , quod Cyprianus fecit , ipsi jam fece-
rant . Cum enim neque Cyprianus satis de-
monstrare valeat , Batavae suae Feminae
foetum revera in exteriori tubae sinu exti-
tisse , neque iis aliis tribui possit , suos illos
omnes extractos foetus , in sola ventris ca-
vea , non verò in ore Tubarum fuisse ; atque
Caesarea , ab Illis Istoque aequè adhibita
sectio , & *ventrali* , & *externae Tubariae* gra-
viditati aequè propria esse queat ; Cur eve-
nire non potuisset , conceptus à primis sec-
tos , nunc in tubâ , nunc in ventre fuisse ;
Quemadmodum certiores non sumus , al-
terius , seu Cypriani , conceptum potius in
tuba , quàm in ventre stationem habuisse ?
Veteres illi , atque Recentior iste , super eas
graviditatis circumstantias Caesaream ope-
rationem moliti sunt , sinè quibus haec ma-
la esset & perniciosa : scilicet quum praegna-
tionis tumor ad exteriorem ventrem , ac ve-
lut subcutaneus fuit : quum vivi foetus ad
partum nifus , connexiones divellens , prae-
ces-

cesserat: quum indè mortuo foetu, naturae ad expulsionem conatus successerat, foetus & Matris partium connexus ulteriùs ita solvens, ut, mutatis partium sedibus, acerrimi cruciatus, tumores, inflammationes, indèque suppurationes, ulcera atque apertiones plerumque contigerint. (quamquam postremi isti effectus casuales sint; satisque si ab internis spontaneis motibus arctae nimis partium adhaesiones expediantur) Hoc tantum inter hosce artifices discriminis est; quòd illi foetum, operatione exemptum, temper fuisse in utero arbitrati sunt: Hic verò in Anatomicis rebus sanè peritior, extra uterum degere pro certo habuit: sed quo ventris speciali loco, non benè designasse videtur. Etenim Cl. Cyprianus feminam visit, (o) post unum & viginti menses gravidam, cum *ventralis* tumoris loco ultra consuetum altiori; nono mense magnos dolores, foetusque vehementiores motus, postea ad illud momentum, ut probabile est, foetu demortuo, nullos amplius passam; Decimo octavo mense novis denuò cruciatibus, hinc acutis circa umbilicum doloribus prehenfam; tandem fungoso ulcere ad umbilici loca percitam. Ipse operam aggrediens, ulcus dilatat: digiti minoris apicem immittit; eoque

foe-

foetus *parietale* os illicò attingit : Introducto per uices stylo abdomen á dextro latere aperit : indicem digitum immittit : In saccum foetus (quem ipse *Fallopianam* tubam dicit) peruentus , juxta rectitudinem albae lineae , forcipe supra digitum posito , deorsum versùs maximam scissuram facit . Foetus illicò justae magnitudinis in conspectum venit : qui , apertione utrinque ad usque pedalem longitudinem producta , praecipuè verò intestinis , in cavitate abscissi ventris manu diligenter coërcitis servatisque , integer extractus est . Infantis pedes versùs diaphragma extendebantur . Saccus , in quo foetus fuerat , magni instar marsupii latè patens , *peritoneo* ita adnatus erat , ut una quasi videretur membrana . In hoc sacco adhuc residuum aquae *Amnii* , ipsomet Cypriano iudice , deprehensum est : ut ideo saccum hunc ex ipsis foetus *secundinis* fuisse conflatum , in comperto sit . Vulnus mundatum , indèque ex arte cum debitis spiraculis confutum fuit . Post haec convaluit Mulier ; tertioque ab operatione mense , sanitati reddita , domo exiit : Sequenti anno Filiam peperit : iterumque alio subsequente anno gemellos , Filium & Filiam , enixa est . Haec porrò non satis demonstrare videntur , foetum potius in tuba , quàm in libera ventris cavitate fuisse situm .

Et

Et quamquam viderit Vir Cl. , inferiorem sacci hujusce foetus partem , dextro lateri uteri circa fundum affixam fuisse ; neque haec inspectio *tubariam* conceptionem satis demonstrat : cum in nostra Taurinensi femina conceptionem fuisse revera *ventralcm* superius viderimus ; etsi tuba sacco foetus & loco connexa esset affixaque ; eandemque per tubam latus uteri , ipseque uterus, cum foetu communicarent . Quod autem ita liberum esset , in viva ad umbilicum aperta femina inspicere & contrectare uterum ; & aperte dignoscere , praeter illum saccum, nullam aliam inesse dextrorsus tubam , velut ille testatur Vir , id certè cordatis Anatomicis dubitationem aliquam inducit : praecipuè cum speculantem satis impedire valuissent intestina ipsa ; quae suis in sedibus propriâ manu tenuisse , Cyprianus affirmat . Porro cum primus hic Auctor fuerit , qui foetum Feminae , quam vivam exsecuit , extra ejus uterum fuisse dignoverit ; Tum verò illum , quo equidem solo uti licet , Caesareum partum meliori , prae caeteris Antecessoribus , anatomico lumine exsecutus fuerit ; aniam nobis Idem , & stimulum praebuit , ut in hoc auxilii genus , & praecipuè in eas , quibus in ejus usum Veteres capti sunt , allucinationes , aliquantulum digrediamur .

Quam-

Quamquam Antiquis ufui ſolūm fuiſſe videtur, vivum foetum à defunctâ jam matre per Caefareum partum educere; Neceſſitas tamen ſaeculis omnibus locum praeſtavit, non dicam cautis Artis Magiſtris, ſed Tonforibus iſtis, atque audacioribus Circumforaneis, vivas ipſas Matres ex alterutro ventris latere ſecandi; ut excludi vivi, vel mortui foetus poſſent; qui nempe per uterivias non poſſent. Cum igitur tantum facinus extra probae artis leges videretur; nemo Veterum ante duo proximè ſuperiora ſaecula de hoc Caefareo vivarum partuverba feciſſe viſus eſt: ſi vetuſtam excipiamus Aſpſiam; cujus fragmenta apud Aëtium collecta, quamdam *poſt foetus excretionem*, curam proponunt (p): niſi forſan in Hippocratis ſenſu haec ſectio foetus intelligenda ſit: qui nempe de ſecando ſolūm foetu, non de ſecanda Matre, ſermonem inſtituit. (q) Ita Plinius homines, ex ſecta, ſed defuncta jam Matre in lucem editos memorat: *Auſpicatiùs enectâ parente gignuntur. Sicuti Scipio Africanus prior natus Primus Caefar à Caefo Matris utero dictus. Quâ de cauſâ & Caefones appellati. ſimili modo natus eſt Manlius, qui Carthaginem cum*

De Partu,
Caefareo dicto.

Caefareus vi-
ventium gravi-
darum partus
Antiquis igno-
tus; aut ſaltem
inuſitatus.

N

exer-

(p) Tetrabibl. 4. ſerm. 4.

(q) Lib. de exerc. foetus; & lib. 1. de morbis mulier: & lib. de ſuperfoetat.

exercitu intravit. (r) Galenus, Medicarum rerum Vastissimus scriptor, nihil de Caesareo partu memoriae mandavit: hoc verò, aliò spectans, monitum obiter tradidit: *Uteri sectiones difficulter conglutinantur.* (f) Celsus lethales uteri sectiones statuerat; ut inferiùs videbimus. Porro cum sola extrema fata gravidarum Mulierum, in teterrimo difficilis, imò impossibilis partus agone luctantium, temerarios potius, quàm peritos homines ad audendum secandumque impulerint; qui primis imò & postremis saeculis Caesaream vivarum sectionem aggressi sunt, aequiparari illis possunt, qui oculis omninò obductis clausisque, jaculum in scopum rectè jacere contenderent. Videlicet hi nostri *Incisores* impavidi, ignorasse hactenus videntur, cur secuerint; & quorsum, & quoad usque partium, suas sectiones instituerint. Ita in Histor. II. Appendicis Caspari Bauhini ad Rosseti Caesareum partum, de quodam in Caesareis partibus exercitatissimo & celebri Aesculapio haec afferuntur: *Rogabamns quamnam id arte praestaret industriaque: An cutim primum dividere solitus esset: deinde an hos, vel illos potius Epigastrii musculos, postremoque Peritonaeum, ipsumque tunicam uterum: an quaeque*

Eorum, qui Caesareum hunc partum aggressi sunt, caeca operatio, juxtaque eventus.

(r) *Lib. VII. cap. IX.*

(f) *De loc. aff. lib. VI. cap. V.*

que haec separatim scilicet ; an vero simul universa : quae nobis percunctantibus, nec sine studio, & admiratione, totus ipse obstupuit, obmutuitque ; cumque urgeretur magis, fassus est is ingenue, nostras interrogatiunculas aenigmatum plenas sibi videri. Se securum tunc ab omni metu, ventrem, foetus granditate distentum quam maximè, non secus scalpro solitum dividere, quam abscessuum aliud omne genus. Attamen, quod certè incredibile simulque admirandum est, in spissis iis tenebris hi homines plerumque benè operam peregerunt : Quippe cum hi, in frustraneis parientis laboribus, desperatoque habendi naturalis partus casu, proximoque maternae necis periculo, tumidiorem ventris partem, seu ipsum auspicatò graviditatis locum inciderint; quamquam ocluforū oculorum erant, eos tamen in scopum ivisse non dubitamus : Cum scopus tam amplus latusque fuerit, ut certe declinari non posset. Ita cum foetus sectioni praeberet se ; & prensus foras erumperet ; ipsique operantes pro certo semper habuissent (& sanè jurassent.) graviditates omnes in utero semper esse ; recuperatâ indè à vulnere Matris incolumitate perspectâ, faciliè rati sunt, non solùm in eorum omnibus Caesareis partibus uterum ipsum fuisse sectum; sed tantam hujusce partis sectionem, non

difficile sanabilem esse . Nuperae tamen Anatomicorum observationes maximum eorum errorem revelarunt . His enim aliquando certiores fumus , crebras esse mulierum extra uterum praegnationes : suademur insuper , has suis non minùs , quàm nostris aetatibus frequentes videre potuisse Veteres , si eàdem , ut nos utimur , in iis disquirendis diligentia usi fuissent . Tum verò dignoscimus , vehementes partus labores , qui frustranei sunt , & cum nulla uteri , ejusque in primis cervicis , ad parandum dispositione persistunt , nullaeque parturitionis aquae fluunt , graviditatem extra uterum praestitam omninò indicare ; susceptas ergo in iis circumstantiis Caesareas sectiones (ut pleraeque ita sunt praestitae) non quidem in utero , sed extra uterum graviditatibus prospexisse : Ideoque habitas omnes , sospite Matre , Caesareas operas , foetus non ex utero , sed à partibus utero externis extraxisse . Compertum ergo nobis quoque est ; Mulieres ipso utero sectas , periisse omnes : sectas interea Mulieres , penè omnes evasisse ; cum pleraeque sectioni expositae , cum extra uterum concepissent , externarum tantùm partium , non uteri sectionem sustulerint . Ita tres illas feminas , quas secare vidit Massaria , (t)

om-

(t) *Lib. IV. Pract. Med. cap. XII.*

Recens Anatomiae, Caesarei viventium partus rationes aperuit.

omnesque periisse fassus est, utero fuisse
 sectas dijudicandum incumbit: nisi quoque
 velimus ambigere, an omnes Mulierum
 non *uterinae* sectiones, faustae semper ac
 salutares sint. Quamobrem, ut tres esse
 humanas graviditates superius attulimus;
 Primam nempe, quae interna vocata est;
 caeteris quidem frequentior, si propriè in
 utero esse intelligitur; rarior verò, si in in-
 teriori tubarum, aut *ovariorum* substantia;
 alteram *ventralem* nec certè infrequentem,
 quam externam graviditatem diximus; ter-
 tiam verò mediam, seu vel inter *ovariorum* sub-
 stantiam ejusque succingentem tunicam,
 vel ad extremum tubae, ejusque tento-
 rium; ita triplicem caesareum partum di-
 stinguere oporteret: Primum nempe, qui
 internas, sive inprimis propriè *uterinas*
 praegnationes prospiciens, uteri quoque
 sectionem deferat; atque ideo internus cae-
 sareus partus jure dicatur: Alterum verò,
 qui externis seu *ventralibus* graviditatibus
 sine uteri sectione impendatur; quem ideo
 externum vocemus: Tertium, qui mediis
 illis *gestationibus* se accomodans, medius
 ideo appellandus sit. Sed medium caesa-
 reum partum mittentes, qui nempe ad ex-
 ternum referri potest; ex interno externo-
 que, primus, vel si *uterinam* ipsam, vel si
 internam tubae aut *ovariorum* graviditatem

Caesareus vi-
 vae Mulieris
 partus duplex
 est, internus
 & externus.

respiciat; ut rarissimè fit, ita semper lethalis est, Alter & plerumque adhibetur, & plerumque salutaris est. Porro externum caesareum partum, non internum, plerumque adhiberi, ex eo patet; quòd caesarei partus praesentur, quum uterus nullam pariendi dispositionem exerit: Hoc verò nonnisi in graviditate extra uterum contingit: cum in uteri graviditate, ut ut difficilis valdè sit partus, aliqua semper pariendi dispositio occurrat. Liquet verò ulterius, externum, non internum, caesareum partum plerumque in operam duci; cum internum, lethalis omnino sit: qui verò caesareus partus ab Auctoribus describitur, plerumque faustus, imò sospite, suamque foecunditatem servante, matre deprædicetur: Tum insuper ab iisdem Scriptoribus nunquam ut internum & *uterinus*, sed potius ut externus & simplex, descriptus videatur.

Internus caesareus partus, seu apertæ naturæ semper mortiferus est.

Atque mortiferam esse uteri caesaream sectionem, seu illam, quae totum hujus fundi latus transversim ab uno ad aliud extremum dilaniat, luce clarius est. Namque exsecutis uno immanissimo ictu, non solum innumeris venis, quarum plures in matura graviditate ad Scriptorii calami amplitudinem dilatatae sunt, sed praesertim innumeris pariter arteriis, quae ad

propor-

proportionem venarum, sunt quoque enormiter ampliatae, quis misellam patientem feminam tueri poterit a subita, interna, effusissima, immedicabili *haemorrhagia*, comiteque *syncope*, *hippocraticâ* facie, sudore frigido, *asphyxia* atque nece? Ita Celsus ex vulvae, sive uteri sauciatione, non solum mori feminam cum horrendis symptomatibus praenunciat; sed mori instar eorum, qui ex insanabili principis visceris plaga moriuntur: *morientesque tandem eadem, quae corde vulnerato, patiuntur* (*). Ita quibus feminis in graviditatis progressu, quaecumque interior aut etiam externa causa fuerit, laceratione ei analoga, quae in interno caesareo partu praestanda est, uteri fundus discissus fuit, hae omnes post momenta nonnulla, inter memorata symptomata, miserè periere. Innumerae super hoc casu consulantur historiae. Imò ad subitam gravidis inducendam necem, ipsius vaginae ruptionis satis est. Retulimus superius casum feminae, in maturi partus laboribus subito fato functae: In qua aperta, vaginae inferius versus pudendum abruptio, a violento Obstetricis nisu praestita, cum sanguinis in abdominis caveam effusione, pro tota subitae necis causa, reperta est. Ex omnibus insuper Historiis

(*) *Lib. V. Cap. XXVI. §. XIII.*

elicimus , internos omnes *tubarios* partus lethales fuisse . In gravidis enim tubis , quae nempe *uterinam dilatationem* aemulatae fuerint , appellentes & distributae *uterinorum* vasorum propagines , ita quoque dilatantur , ut iis , cum exitu foetus in uteri caveam , abruptis , irreparabilis *haemorrhagia* cum subito , memoratisque in uteri laceratione symptomatibus stipato , genitricis obitu subsequatur : idemque ob eandem vasorum disruptionem , in internis testium graviditatibus omnino evenire perspeximus .

Eorum , qui internum caesareum partum tuentur , nullae rationes sunt .

Quid , si Principes Caesareae internae sectionis Fautores , neque ullâ ratione , neque ullo experimento , probare hactenus valere , hanc , incolumi Matre , praestari posse ? En binas Herculeas eorum rationes : Primam „ secto utero , „ eumque extendentibus detractis corporibus , seu secundinis cum foetu , „ tota hujus vasis substantia ita spontè „ subitèque corrugatur , atque constringitur , ut vulneris labra in arcum „ necessario contactum adduci , facillimèque id circò occludi & coalescere , „ necesse sit ; , Alteram verò : „ Faciles „ sunt totius uteri amputationes , vivente salvâque Feminâ , ut ex Paulo , „ Aëtio , Avicenna , Nic. Florentino , Ambrosio

„ Ambrosio ipso Pareo , Aliisque com-
 „ pertum est : Igitur & alicujus uteri
 „ partis sectiones , incolumi quoque Fe-
 „ mina , non difficiles erunt „ (u) Sed
 primum ab illis inquirimus : Cur ergo
 spontaneae uteri disrptiones , cum foeti-
 bus & *secundinis* in ventris caveam pro-
 jectis , semper lethales sint ; dum in iis
 non minori negotio uterus deberet con-
 trahi , discissaque idcirco ejus latera ac-
 cedere , ac revinciri ? Sed eadem certe
 in spontanea , atque artificiosa uteri scis-
 fura , infausi successus est res . Porro
 uterus in naturali partu , exclusis
 cum foetu *secundinis* , viribus suis reli-
 ctus , in contractionem non ita festinat ;
 quin post unum , saepe & alterum diem ,
 eadem fermè , atque in postremis gravi-
 ditatis temporibus , ejus extensio tactu
 percipiatur . Ita puerperis non paucis ,
 variam in partu sanguinis copiam eiicien-
 tibus , lochia aliquot dies , nulloque in-
 commodo , saepe deficiunt ; Postmodum
 paulatim effluunt : quum nempe corru-
 gari uterus atque restringi , contentum-
 que idcirco in amplis suis canalibus san-
 guinem , foras exprimere coeperit . Quid
 igitur , extracto per Caesaream operam
 cum propriis involucris foetu , sperandum
 fiden-

(v) Ex Rosselo, Rulaco, ac Sectatoribus .

fidendumque esset , in lenta tarda-
uteri *corrugatione* ; ut tanta , & tam
turgida tamque ampliata vasa, ab eadem
occludi expedite contingeret ? An non
in fauciato utero necessariè succedens
inflammatio , majoremque ideo sanguinis
copiam vasorumque plenitudinem in-
ducens , *corrugationi* uteri , vulnerisque
idcirco *occlusioni* , e diametro adversa-
bitur ? Quod ad decantatam illam to-
tius uteri extirpationem , aut amputa-
tionem attinet , tutò asserimus nos, hanc
finè subitâ Matris nece impossibilem esse:
Hinc toto Coelo fuisse eos allucinatos,
qui aliquam uteri propendentem extube-
rationem amputantes , totum exsecuisse
uterum , salvâ feminâ , rati sunt . Ete-
nim extirpato sectoque toto utero, eius-
que ideo divulsis quoque , & apertis
quatuor ingentibus arteriis , quae ipsum
indé totum ramis innumeris uberrimo
irrigant imo inundant sanguine , seu bi-
nis *spermaticis* totidemque *hypogastricis*
arteriis (praeter quasdam alias diversae
Classis minores) an non ex iis una so-
lûm, subitae, irreparabili, lethali, internae
inducendae *haemorrhagiae* sat esset ? Quid
verò de quatuor amplissimis fontibus ,
salientem sanguinem pleno gurgite simul
effundentibus , dicendum ? Quis porro
haec

haec sanguinem ejaculantia vasa comprimant; quis liget, aut cauterizet? Quis verò Virorum praeceptis non periit ex iis, quibus testes exsecti sunt; nisi apertis eorum arteriis promptè prospectum fuerit? & tamen binae solum virilibus testibus, seu *spermaticae* arteriae, datae sunt: atque hae *spermaticis* uteri arteriis, saltem *hypogastricis*, certe minores. Sed quae revera non sunt, fieri tamen concedamus. Igitur in viva femina totus uterus exsecetur; divellatur: An inde non gravidæ cum gravido utero comparatio facienda erit? An non, primi sanguinea vasa, alterius vasis ultra omnem mensuram minora atque inaniora esse, bonis omnibus Anatomicis liquet? Quomodo igitur ex *haemorrhagia* ab utero non gravido extirpato, quam quidem non lethalem esse ex animi lusu fingimus, *haemorrhagiam* in gravidæ uteri vulnere, ab uno ad aliud ferme ejus extremum inflicto, lethalem quoque non esse, tam leviter deduci poterit?

Rationes igitur eorum, qui Caesareum partum cum uteri caesione fieri arbitrantur, satis explosimus. Nunc eorum super his rebus productas observationes videamus. Itaque Rossæus, qui primus Caesareum partum expressim tractavit, cui
ideo

Neque ulla eorum præstosunt experimenta, aut observationes.

ideo, tamquam Antesignano, sanè omnes se deferunt, qui postea de constanti sectione uteri in caesareo partu scripserunt; cum hanc sectionem in suas species distinguere non cogitaverit; internam ideo, seu foetus cum caesione uteri *extractionem*, sospite matre exemplis variis, praeterquam rationibus, probare contendens, nullo quidem pacto probare potuit: suam enim caesarei partus definitionem, videlicet „ scitam ac dextram „ Infantis ex utero materno & quidem „ per latus extractionem, citra ullum al- „ terutrius aut amborum, Matris puta „ aut Foetus (modo adventitio malo non „ premantur) vitae discrimen, incolumi „ etiam servatâ imposterum matri pariendi facultate,, imò & suas ejusdem ordinis mortuorum jam foetuum ab utero extractiones [x] suae illae allatae historiae satis firmare non valent (y) Harum enim prima, [quae etiam ex relatu est] potiùs probat repetitas extra uterum graviditates; totidemque habitas caesareas sectiones, externas tantummodo, non verò internas & propriè *uterinas* fuisse. In femina enim, non secus ac nostra á nobis superiùs proposita, sexies per uterum parere omninò inepta, ideo-

(x) *Υπερομετρία sect. I. Cap. I.*

(y) *Eod. oper. in sequentibus*

ideoque semper exsecta, & semper viventes foetus enixa, & septimùm quoque foecunda praestita, quomodo uterus (aliis omiſſis ineluctabilibus difficultatibus) sex distinctis, & enormibus fusdeque cicatricibus deformatus, atque in totidem earum locis induratus occallatusque, necessariam illam se undique distrahendi, contrahendique habitudinem, gestationibus sanè necessariam, servare potuisset? Altera historia, & tertia, & quarta, similes quoque extra uterum graviditates, easdemque ex relatu praeferunt: Ita quinta & sexta nihil *uterinae* graviditatis demonſtrant: quamquam in iis Rossetus sectionum cicatrices viderit: & in sexta Juvenis, qui inciderat; imperitusque tonſor vidisse uterum ac secuisse dixerit; cum faccum potiùs aliquem, qui foetum hospitio recepisset, vidisse ipsum ac secuisse putandum sit. Septima Historia ejusdem farinae est; & a pagano Homine cum cicatricis testimonio Auctori tradita: Octava ex sola Tonſoris; nona ex rustici Chirurgi narratiuncula, sine ulla *uterinae* scissionis mentione habita: Decima tandem à duorum Chirurgorum assertione elicitur: neque caesaream propriè sectionem aperit. Quid igitur constantis & veri ab iis hujusce Viri Historiis compertum est

est nobis ; praeterquam super tres femi-
 neos ventres, totidem Eum cicatrices vi-
 disse ? Additae iis ab Antiquis vel Re-
 centibus Historiae , quae ruptos aut pu-
 trelactos uteros , hinc foetus ab ipsis
 in ventris caveam elapso , postea per
 abscessus aut sectiones eductos , incolumi
 atque etiam iterum foecundâ Matre , de-
 scribere visae sunt , *ventrales* solum, su-
 periores aut inferiores graviditates , sine
 ulla uteri laesione aut conspiratione , re-
 vera describunt : neque enim ex iis Hi-
 storiis genuina gestantis uteri , internique
 indè partus , signa elciuntur. In recenti
 ea , quam retulit peritissimus Birbekius,
 (*) videre est „ mulieri partus dolori-
 „ bus correptae , *secundinae* simile corpus
 „ obstetricis manibus fuisse ab utero ex-
 „ tractum : elapsâ circiter hebdomadâ fe-
 „ tidum humorem aliquandiu e vagina
 „ exiisse ; hinc ad *hypogastrium* , postea
 „ ad *umbilicalem* regionem cum dolore
 „ tumorem prodiisse ; ipsumque indè suppu-
 „ rasse cum magno fetidi luridique liquo-
 „ ris exitu : appositae ulceri partes , imò
 „ albae lineae , musculorum abdominis ,
 „ *peritonaei* omentique portiones , in cor-
 „ ruptionem ivisse : ex latissimo fetidissi-
 „ moque

(*) *Saggio delle Transaz. Filos. della Soc.
 Reg. &c. Tom. III. facc. 30.*

„ moque ulcere , foetus minora ossa
 „ sponte fuisse prodita ; majora porrò ,
 „ dilatato hiatu exemptâque corruptâ car-
 „ ne , a laudato Viro , cum caeteris cor-
 „ rupti nigerrimique foetus partibus pu-
 „ tridoque liquamine , partitis vicibus lon-
 „ goque opere extracta : Hinc demum
 „ consolidato ulcere , simulque *uterino*
 „ deleto fluxu , feminam pristinae valetu-
 „ dini fuisse redditam , Nihil tamen con-
 „ tigisse in casu videtur , quo quisque sua-
 „ deri valeat , foetum prius in utero exti-
 „ tisse , postea in ventris caveam fuisse par-
 „ tum . Ita cum obstetrix , primo illo ex
 „ utero extracto corpore , nihil indè in ute-
 „ ro superstes esse , tum feminam detumere ,
 „ eamque ab extracta illa substantia valde
 „ fuisse recreatam , uterumque ad naturalem
 „ statum retractum , dignovisset ; non quidem
secundinam , sed molam potius aut falsum
 „ germen exiisse ab utero jure censuit .
 „ Non enim verae seu *uterinae* graviditatis
 „ internique indè partus , indicia aliqua se
 „ obtulerunt . Et quamquam vitiosi indè
 „ puerperii quidpiam effluerit , neque ta-
 „ men gutta sanguinis effluxit ex illa parte ,
 „ quae si pro interno partu fuisset abrupta ,
 „ abnormem sanè , atque ad pudendas par-
 „ tes impensè exundantem , *haemorrhagiam* in-
 „ tulisset . An non igitur satius esset in-
 „ ferre :

ferre: falsum in utero conceptum cum alio extra uterum, seu *ventrali*, in illa femina simul adfuisse; a *ventrali* verò aliquando corrupto, memoratosque morbos inducente, exedens tabum fortè ad usque imum vaginae extrinsecus descendisse; eamque, ut fluxus inde manaret tabificus, non nihil rosisse? Vetustiores Historiae, & maxime quae Rosseti libro a Bauhino superadditae sunt, tum quae in eodem ex Aliis plurimis enarrantur, hae sanè omnes, aut solum *ventrales* graviditates, & externas sectiones aperte describunt; ut prima Bauhini, in qua legitur: *Primo ictu ita feliciter abdomen aperuit, ut subito infans absque laesione extractus fuerit*; aut internam solum uteri corruptionem cum nece matris depromunt.

Neque Analogiae.

Allatae caeterum à Rosseto Sociisque, ad uteri firmandam sectionem, san. bilium in aliis humanis partibus vulnerum analogiae, nullius quidem momenti esse videntur. Et sanè intestinorum atque vesicae vulnera, cum uteri vulneribus comparanda non sunt: cum omnino hae partes fabricâ vasorumque ratione, ab utero differant; earumque plagas suapte naturâ sanabiles esse, quotidiana experientia doceat. Neque uteri apostemata, ulcera, procidentiae, imò aliquarum ejus corruptarum partium ad

puđendi ora ſectiones aut extirpationes ,
facilem , atque ſanabilem in caelareo par-
tu uteri ſectionem demonſtrare poſſunt :
cum eadem ratio ſectionis vaſorum non
ſit. Quae enim hęc, ab Antiquis vel Recen-
tibus collectae , ſuccreſcunt Hiftoriae, non
quidem totum uterum ex pudendo abſciſ-
ſum , ſed aliquam ſolum internam , &
in primis *vaginalem* ab eodem ſolutam
partem , diſſectam fuiſſe comprobant . Et
ſanè totum excidi aut abſumi , incolumi
femina , uterum , non in Mulieribus ſo-
lum , ſed & in iſſis met brutis , fabellam
eſſe putamus : neque enim totus abſcindi
poſſeſt , niſi totus foras e rima procidat ,
atque propendeat : Quo autem modo in
non gravidis, neque recens puerperis femi-
nis , in quibus valde major laterum uteri
denſitas eſt , quàm ei inſit cavitas , hoc
vas a tot tantique quaquaverſum appoſi-
tis validiſſimis vinculis non tantum ſolvi ,
ſed totum inverti , atque ita inverſum fo-
ras propendere poſſet ? Ita Hippocratis lo-
ca: *Quum uteri ex loco moti fuerint . . Si ute-
ri extra naturam progreſſi fuerint . . Si uteri
extra prominuerint . . Si penitus ex pudendo
exciderint uteri, dependent velut ſcrotum. . Si
extra pudendum os uterorum exciderit (z)*
aliaque plura ; vel de ſolis uteri adverſus

O

alias

(z) *De morb. Muliebr. lib. II.*

alias partes consensibus, vel de collo, non fundo uteri, extra pudendum procidente intelligenda sunt.

Perpenduntur
Rulaei, Aso-
rumque ab eo-
dem adducto-
rum, Histo-
riac.

Demum Rulaeus, qui multo recentius de caesareo partu librum edidit, in eodem sanè Rosseti, Bauhini, Roderici a Castro, Fieni, Mizaldi, Cornacis, Gassari, Scipionis Mercurii, Laurentii, Cordaei, Albosi, Manialis, aliorumque, quos sibi addere comites studet, errore versatur. Hic etenim, dum caesareum partum semper cum uteri sectione esse, propugnare contendit; solam illam, quae ipsi contingit, caesionem non quidem internam, sed potius externam, seu non ad *uterinam*, quin imò ad *ventralem* graviditatem fuisse institutam, aperte testatur: In hac enim, quam caeterum nimis sicco pede traiecit, non solum secuisse uterum non probat, sed potius non secuisse probat; (a) cum parum ex hac sectione doluisse feminam, tum valdè modicum ex vulnere (quamquam in matura graviditate, uteroque sanguineis succis impensè redundante praestitum fuerit) extitisse sanguinis fluxum; praecipuè vero cum nihil sanguinis ex utero, totum verò ex inflicta plaga defluxisse, fateatur. Caeterae, quas idem addit,

aliorum

(a) *Traité de l'Operation Césarienne Chap. IX.*

aliorum Historiae , ejusdem omnino rationis sunt : Illae omnes scilicet , non secus ac aliae Rosseti & sociorum , quas memoravimus , non conveniunt quidem cum iis Massariae superius allatis (b) , in quibus sectae omnes feminae perierunt : nempe ut putandum est , quoniam nimis audaci Chirurgorum cultro sectae usque ad uterum fuerant ; sed conveniunt appositè cum nostra illa , superius pariter fol. 104. memorata Germani gregarii Militis femina , quae in matura graviditate solis ventris sectionibus parere solebat : atque harum sectionum plures non solum in Castris cum multa rerum inopia sustulit , neque majus incommodum passa , quàm alia Mulier in partu nonnihil difficili habuisset ; sed ipso proficiscente exercitu recens secta , post quatuor aut quinque dies , revoluta suo humerisque gestato grabatulo , & vix simplici fascia obducto vulnere , ipsa etiam ponè Milites , & pedestris , progrediebatur . Cumque ante aliquam ejuscemodicaesionum celebris olim nostra Catharina Paliusla , Angeli Obstetrix dicta , casu ad spectaculum accersita , cervicem uteri sedulo exploraverit ; mihi saepius testata est , nullum omnino uterinae graviditatis signum invenisse : Interea post ali-

*Germanae
Mulieris ite-
rum adducta
Historia .*

quot momenta temporis , vivum matu-
rumque foetum , sectione ventris ex hac
femina citissime a Castrensibus Chirurgis
extractum , vidisse , mihi insuper eadem
Obstetrix asseruit : Tum verò totum infe-
riorem hujus feminae ventrem sub um-
bilico , dextrorsum ac sinistrorsum , enor-
mibus caesareorum partuum cicatricibus
obsitum adspexisse : Ut ideo ipse putem ,
in utraque hujusce caesareorum partuum
heroinae feminae tuba , ovorum trajectui
extitisse obstacula . Interea Militares Chi-
rurgi feminam hanc secare soliti , dene-
gare non potuissent , ea , quae illi infli-
gebant , vulnera , *primae* dumtaxat , ut
dicere solent , *intentionis* fuisse , seu simpli-
cem solutarum partium consolidationem
exigentia : Nihilo tamen minus constanter
putabant , ferrum ipsos semper ad usque
uterum impulisse ; & ab ejus cavea cae-
sareos illos filios extraxisse . Neque ali-
ter certè in hoc casu judicassent Rosse-
tus , Rulaeus , Albosius , Bauhinus , Ro-
dericus a Castro , Baufchius , Fienus ,
Mizaldus , Aliique principes omnes , cae-
sarei interni partus Fautores .

*Et Aliorum
quoque solem-
niores super hac
re perpendun-
tur Historiae .*

Atqui , quae aliorum quoque , prae-
terquam Rosseti & Rulaei , leguntur de
iis casibus Scriptorum Historiae , vel
sanè graviditates extra uterum , & in
iis

iis solum susceptum externum, ideoque salutare, describunt Caesareum partum; vel funestum exhibent, quum internus fuerit, seu in *uterina gestatione* uterique vulnere revera celebratus; vel, cum ex spontanea uteri disruptione promtas puerperarum neces enarrent, artificiosam ipsam hujus visceris per Caesareum partum disruptionem manifestè condemnant. Ita binae Historiae, quas affert Vorvvaltnerus (c), memorans alterà magnum ad umbilici loca tumorem, quem Chirurgus ad suppurationem perductum aperiens, Foetum putridum frustulatim extrahebat, ulcere dein feliciter curato, & feminâ posthac sanos alios partus edente; alterà verò tumorem consimilem, ex quo Foetus membratim pariter, at nimis violenter evulsus, ita intestina dilaniaverat, ut ibidem novus idemque deinceps perpetuus, inferiori naturalique suppresso, excrementorum anus superesset, feminâ tamen, quod ad caetera, incolumitati redditâ; Hae, inquam, Historiae, *ventrales* conceptus, nullo pacto *uterinos*, testantur: Nec diversi generis est alia a cel. Mangeto (d) memorata & quae

O 3

a

[c] *Ephem. Curios. Dec. III. Ann. IV. V. & VI.*

[d] *Bibl. Chirurg. lib. XIV.*

a Platero, (**) aut Th. Bartholino est edita:
 (e) Et quae imò a celebri obstetrice Borghe-
 sia, senonensis Foetus, xxvii ann. gestati
 ac velut lapidei praestiti, memoriae reno-
 vatur (*) Ita Tulpii Historia (f) Foetus fru-
 stulatim per alvum excreti, ostendit non dis-
 similem memoratis superiùs, conceptum,
 inter uterum rectumque intestinum in pelvi
 habitum. Ita in annosa illa londinensi
 muliere, quam refert Eques Skippon (g)
 post xxviii. annorum graviditatem ab-
 scessus ad inguen sponte proditus, leni-
 terque apertus varia Foetus ossa eiiciens,
 seu caesareum naturae operâ, siné gravi
 incommodo salutarem partum aggredi-
 ens, *uterine gestationi*, ruptionique re-
 ferendus esset? Iam dudum Horatius
 Augenius (h) cum *uterinum* duorum an-
 norum conceptum posterorum memoriae
 tradidisse putaret, tradidit inter uteri &
 recti fistulam praestitum, cum corruptio-
 ne indè Foetus, intestini atque uteri.
 Porrò quae Historiae peculiari ad Hil-
 danum Epistola a Doringio scriptae sunt,
 (**)
 cum

[e] *Lib. de insolit. part. viis*

(*) *Observ. div. liv. I.*

(f) *Observat. med. XXXX. lib. IV.*

(g) *Sagg. delle Transaz. filosof. &c. Tom. III.*
fol. 31.

(h) *Lib. II. de Hom. part.*

cum scissione uteri funestos Caesareos partus exhibent. Earum prima est, quam Sennertus jam dederat (i) Mulieris gravidæ, ad inguen percussæ, hinc ad hunc locum, ab enormiter & sine ulla ope, ad usque ima femoris procedente utero, gravissimè herniosæ præstitæ, hinc Caesareâ operatione ad usque uterum sectæ; quæ cum *lipotyhmia* brevi moriebatur. Sequens Historia, a Polio & Meigenio deßumpta, (l) præbet mulierem, quæ gravidæ quoque uteri herniam, ad usque genu propendentem, & ut prior, reponi ineptam, patiens, eandem sectionem tulerat; & citiùs primâ defuncta est. An non quæ gravis Mulier, a Ledelio (m) tradita, sibi ipsi internum Caesareum partum inflixerat, promptâ nece temerarii facinoris poenas persolvit? At verò in Hildani responsione ad Doringium superadditur Marchandeti narratio de caesarea sectione in mulieris, xxv. menses cum dimidio gravidæ, tumore ad umbilicum suborto: Atque altera Cornacis rescribitur, de eadem operatione in gravidæ feminae jam spontè priùs perforato

O 4

forato

(i) *Instit. lib. II. part. 1. cap. IX.*

(l) *Histor. Nat. class. 1. cap IV.*

(m) *Misc. Cur. Dec. III. ann. 1.*

forato umbilico . Porro in iis ut *ventrales* revera graviditates , ita & externi solummodo Caesarei partus describuntur. Cum caeterum ruptis in partu uteris, matres illicò mori , non solum ex Knoblochio (n) Salmutho (o) Doldio (p) Dobrzenskio (q) Scholzio (r) Tudeccio (**) Aliisque plurimis sit admonitum; sed laudatus ipse expertissimus Hildanus in feminarum, *dystociâ* laborantium , hinc subito mortuarum, Cadaveribus , laceratos uteros , & infantium corpora aut capita in ventris caveas propulsa , pro tota obitus causa tam frequenter dignoverit (s) cur Idem indè tam facile rerì potuisset , posse gravidas utero secari , atque vivere , planè non intelligo . Et si Hildano Caesareae, vel internae , sectiones ita videbantur infantes , cur in casu , quem affert (t) Hertogii, ejus incuriam non increpat, tanquam scilicet non imperantis Caesaream sectionem in illa femina , in qua a mul-

tis

(n) *In Observat.*(o) *Cent. I. observ. XVI.*(p) *Epist. med.*(q) *Misc. Curios. 1670. obs. XVIII.*(r) *Ibidem 1671. obs. LXXXVI.*(**) *Ephem. Cur. Ann. II. num. 254.*(s) *Cent. I. observ. 57. 64. & 67. & Epist. 12.*(t) *In respons. ad Doringium .*

tis annis Foetus *sceloton* , a natura foras e viscerum gremio expulsum, subcutaneum erat ; cujusque partes singulae ab omnium tactu discernebantur ; feminâ caeterum continuo flagitante , summisque precibus contendente , ut abdomen ei manu medica aperiretur ; exempto nempe *Sceleto* se sanitati pristinae restitui posse contendente? (u) An non Hildanus Chirurgos admonet, ne ab hujusmodi operationibus manus penitus abstrahant : sed potius aliquid cum periculo tentent , quam aegrum in mortis periculo relinquant? (x) Traditâ a celebri *Rivalier* Historiâ (y) non *uterinam* , sed *ventralem* aperiri graviditatem , facile constat ex descripta *omnimoda* in ipsis materni partus doloribus constantique *interni uteri oris clausura* ; tum verò maximè ex *menstruis* ipsis , hujusce graviditatis tempore , restitutis fluxibus . Verumtamen minora quaedam foetus ossicula ex matris vagina prodire : cuius quidem *uterini* tubi infimam partem ab acerrimis ichoribus , e superiori graviditatis suppurato loco elabentibus , fuisse erosam , jure statuimus . Ita ex vagina , prae caeteris partibus , acerbè constan-

[u] *Enchir. med. consult. Mat. Corn. fol. 214.*

[x] *In cit. Respons. ad Doringium .*

[y] *Manget. Bibl. med. pract. Tom. III, lib. XIV. & alibi.*

stanterque dolente, puris, ichorum, & sanguinis interdum copia profluebat: Atque ex partium continuitatis consensu diarrhoea, tenesmus atque stranguria succrescebant. Majora tamen ossa, capilli, aliaeque foetus praecipuae partes, per umbilicum, ubi revera graviditas erat, exierunt. Denique *uterinus* Fluor, qui non nisi exhausto *umbilicali* tumore, & majoribus foetus corporis eductis partibus, desit, satis ostendere videtur, omnes vaginae excretiones ex illo eodem gravidi tumoris loco effluxisse. Sanè a corrupta illa graviditatis sede plures foetus solutae partes huc illuc, & praecipuè ad infimas partes ventris irreperant: *Quaedam officula deprehendimus (a) quae descriptum inter peritonaeum, musculosque abdominis erosos, prope dextrum inguen latitabant: Maximamque item capillorum copiam, palmari latitudine ab umbilico distantium desuper & a dextris, ubi foetus caput antea recumbebat. Quà de re, ad perfectam curationem dextrum ipsum inguen incidi oportuit; ut illapsa ad hunc usque locum tria officula evellerentur. An non haec omnia, revera ventralem, non uterinam, fuisse graviditatem convincunt? Gestationem illam a Lankischio descriptam*

(b)

(a) *Ex ead. Histor. cit. loc.*

(b) cui caesarea operatio est prae sita, non probatur *uterinam* fuisse; *qua inquam callosus tumor in vaginam succrevisset, totumque fere canalem, relicto solum foraminulo, pisi magnitudinem & rotunditatem adaequante, replet;* sed potius *ventralem*; cum nullum grave symptoma, imò ne *lipothymia* quidem, successerit *sectioni*: Quam ideo, externam quoque statuimus. Sed quorsumnam reliquas, neque hercle memoratis dissimiles, hujusce generis sexcentas Historias recenserem?

Cum igitur neque genuinam caesarei Solus igitur externus Caesareus partus, licitus est. partus rationem, neque ejus differentias plerique Auctores dignoverint; eundem

malis definitionibus ulterius obscurarunt. Nam praeter superius expositam, quae a Rosseto efficta est, malam quoque Varandae litteris mandavit; seu: *caesareum partum esse Infantis in utero existentis extractionem per sectum abdomen & uterum*

(c) cum hic partus sine uteri sectione plerumque sit: Perperam quoque definiit Rodericus a Castro: *extractionem foetus ex utero matris, quae foetum aliter excludere non potest: cum chirurgica manus, foetum extrahens in difficili partu, uterum non caedat. Sed similibus omissis aliis, illa nobis caesarei partus praestantior definitio*

(b) *Miscell. Curios. Dec. III. Ann. II.*

(c) *Lib. II. de Affect. Mulier. cap. VII.*

finitio est: *Extractio foetus vivi, vel mortui à praegnan- te Muliere viva, vel mortua, per ejusdem ventris sectionem.* Ad quam pariter Zacchias accedit(d). Quòd si naturam, & differentias caesarei partus, & cur ita sectae feminae moriantur plurimae; plurimae verò supersint, adamussim novissent hi Omnes, quibus variis de rationibus hujusce rei pertractatio incubuit, seu *Canonistae*, Mediei, Jurisconfulti, Philosophi, Historici, Chirurghi, Theophilus Raynaudus, Alphonsus Cartagena, Rodericus Toletanus, Franciscus Marcus, Hildanus, Polanus, Schenchi- us, Laurentius, Mercatus, Sennertus, Fienus, Bauschius, Diemberbroëckius, Cortesius, Romelius, Donatus, Mercurius, *Marchant*, Caranza, Zacchias, Paraeus, *Mauriceau*, Mellius, Aliiq: superius memorati Medici Chirurgique; aut etiam non commemorati; Alii operationem hanc ad usque uterum salvâ Matre fieri posse negantes; Alii è converso affirmantes; Plerique solis Aliorum relatibus, non solidis experimentis insistentes; profectò confusam rem, neque rectè hactenus perceptam, inanibus controversiis atque quaestiunculis non ulterius obscurassent. Quapropter cum illa nostro huic saeculo lux affulserit, quâ quidem pervicaciora praejudicia

(d) *Quest. Med. Leg. lib. IX. Tit. II.*

dicia singulis scientiis feliciter abstergantur: Hoc quoque de Caesareo interno opere praejudicium aliquando deleatur. Curent igitur in posterum Homines, internam caesionem in gravidis ab exteriori distinguere. Theologi, *Canonistae*, Jurisperiti in vivâ feminâ externam licitam, internam verò omnino illicitam, seu homicidam esse, pro certò habeant: nec Medicorum, praeterquam verè scientium, & revera Anatomicorum, sententiis fidant: nisi velint res sibi imponi, vel ineptiores illis, quae de ingressu Animae in masculum humanum corpus post triginta à conceptu dies, in femineum post quadraginta; & de intima atque ideo nobiliori, obtenta in utero sede ab illo ex gemellis Fratribus, qui postremus in lucem prodierit, sunt creditae. Medici non nisi in recens mortua praegnante internam sectionem praescribant. Chirurghi, quibus Caesareus partus, quod ad finem, & quod ad modum, hactenus fuisse ignotus videtur, in posterum interiorum cum exteriori confundere amplius non audeant. Philosophi de eo sanius ratiocinentur. Historici demum non omnes super his rebus tonsorum, aut muliercularum inanias & gerras recolligant; facileque in vulgus insinuent. Tempus enim esset, nos non minùs iis, quàm tot aliis, a bona Anato-

me abhorrentibus erroribus, quibus ubicumque obsidemur, aliquando expediri. Nostrum verò hîc adhuc sit, pro Caesarei partus disquisitione ad umbilicum perducendâ, inquirere in notas variarum extra uterum graviditatum; indèque in iis dignoscere, quando necessarius; quando verò perniciosus; imò & quando mortiferus, externus Caesareus sit partus. Itaque

*Variarum extra
uterum gravi-
tatum Notae.*

Quae feminae extra uterum gestant, omnes quidem causariae sunt; nec multiformium februm, nec dolorum, nec *anorexiae*, *cachexiae*, oedematum aliarumque affectionum plerumque immunes: tum earum graviditatis tumor ab uterinae graviditatis tumore non parum discriminatur. Namque in iis, quae naturaliter gestant, (nisi uterus potius ad latera, aut ad posteriora extendatur, ut revera per saepe contingit) primis ipsis mensibus indolens fundi uteri tumor subrotundo-planus, aequalis, ac veluti levigatus, ad *Hypogastrii* medium à peritis manibus apertè tangitur. At verò earum praeter naturam graviditatum neque ille locus est, neque illa tumoris figura, aequalitas, levitas. Si enim in alterutra tuba *gestationis* sit tumor; jam dexter, vel sinister est: magisque à ventris medio recedit, si alterutrum *ovarium* occupat: Inaequalis insuper, rudis, acumi-

natio est , naturali durior , atque ad temporis rationem minor : Neque comprimī sine dolore , aut aliquo molestiae sensu potest . Major verò à tactu pressioneque molestia est , si gravidum intimum *ovarium* sit ; minor , si tuba . Atqui gravida interdum tuba ita versùs corporis centrum interùs inflectitur , ut neque lateralem molestiam , neque imò lateralem dolorem habeat : Non rarò ad alterutrum quidem latus defigitur ; sed nimium quoque interius producta , atque in intestinorum anfractibus velut sepulta & immersa , obscuram tumoris atque molestiae speciem , non claram & perspicuam exhibet . Ita evenit in Vercelleni , superius à Cl. Guala descripta , *tubaria* graviditate : Quae solita idcirco externa signa vix detulit . *Ventralis* graviditatis tumor , vel superior est , seu in majori abdominis cavea ; vel inferior , seu in minori , quae pelvis dicitur , situs . In majori cavea ; foetus tumorem faciens plerumque exterior , seu subcutaneus est , seu viscerum externis faciebus superstratus : Hinc cum in lata sede , & ad ductiles , lubricas cedentesque partes connexus sit ; pressus non tam molestum sensum inducit : induceret tamen , si cum intimis partibus profundius coalesceret . Sed hujusmodi intimarum *ventralium* superiorum graviditatum

tum genera fat rara sunt . Pelvis verò graviditates, cum visceribus ossibusque , arctè invicem constrictis & nexis , immersae plerumque sint , hinc semper viscera violentè premunt . Premens ideo tactus , ad quamcumque gestantis pelvis regionem inductus sit , molestus est . Nec solum à premente manu , sed sinè pressione aliave qualibet externa causa , graviditates extra uterum factae , suaptè naturâ *doloriferae* plùs minùs , aut aliter molestae sunt . Ita licèt ad initia , *testiculares* , aut *tubarii* , aut superioris ventris , aut pelvis conceptus , vix esse molesti videantur ; postea verò vel semper vel frequenter ita sunt : Progressos *Testiculares* , praecipuè intimos , intimosque *Tubarios* , maximi comitantur dolores , ac fermè perpetui : tum verò praesertim excitantur , quin foetus movetur : Non leves & in illis conceptibus percipiuntur , qui in pelvi inhabitant : Qui tamen dolores plerumque intervallati sunt ; tum principio , quoniam exilis est foetus , & viscera , quibus interponitur , interdum cedunt ; tum progressu , cum in foetu , ad has sedes citò moriente , vis quoque extendens depereat . Minores , in *tubariis* externis conceptibus cruciatus sunt : Leviores ob allatam causam in superiùs *ventralibus* . Quare *uterinae* graviditates in genere ab omnibus non

uterinis initio , maximèque progressu , luculenter distinguuntur : Illae enim principio plerumque incommodae sunt ; indè verò leviores & lenes ; ut quò magis tum escit venter , eò minora ab eodem sentiantur incommoda : sed istae ex adverso leniores principio sunt , cum hystericas , ut illae , res , aliasque uteri *Diathefes* non moveant : progressu tamen cum partes , quae ductiles reapse non sunt , per vim extendant & distrahant , non nisi cum acrioribus semper cruciatibus in propria incrementa progrediuntur . (Semper de vivis & crescentibus foetibus loquimur : nam si ii mortui sint , caussa etiam majorum extensionum , ita & majorum cruciatuum , extincta est .) Porro *ovarii* extensiones , praecipuè si in interiori substantia efficiantur , tubae extensionibus molestiores sunt ; cum illud plenius atque solidius istâ sit corpus ; neque in *extensilis* canalis formam atque rationem , velut tuba est , suapte natura instructum atque dispositum . Idcirco intimae *ovarii* graviditates diù gestari non possunt ; sed ante tertium mensem cum matris interitu abortiuntur : tubariae verò interiores diutius protractae occurrunt . Sed quæ inter propriam *ovarii* substantiam , ejusque succingentem tunicam graviditates contingunt , ob *extensilem* tunicae *sacciformis*

mis rationem, maturitatem consequi, quamquam non sine summis cruciatibus, valent. In nostra illa, primum *testiculari*, postea *ventrali*, taurinensi graviditate, luculentum hujus rei exemplum proditur. Caeterum quae in majore abdominis cavea *gestationes* fiunt, progressu, prae vitiosis aliis, minus molestae sunt; quoniam, ut diximus, in amplo, vacuoque spatio ductilibus valde partibus circumdantur: sed quae in pelvi creatae sunt, ubi ossea claustra extensionibus circumquaque obsistunt, gravibus saepe stipari doloribus, praecipue ab osse pubis ad sacrum, instar infixi terebrantis clavi, porrectis, in comperto est. Maxime verò superiores *ventrales* graviditates, vomitus & nauseae ratione, ab *uterinis* discriminantur: Hae nempe affectiones si in *uterinis* principio adfuerint, progressu plerumque minuuntur: Ex opposito, in progressu superiorum *ventralium* plerumque invalent atque ingravescent. In graviditatibus, quae non solum *ventrales* superiores sunt, sed ex ipso initio sunt tales, lac nullum in mammis conficitur: Neque enim in mammis redundat hic liquor, nisi *uterina* vasa eo singulari modo premantur, quo liquorum undam per communes his partibus ductus confluere in mammas contingat. Cum nullum ergo in-
ter

ter *gestationes* hujusmodi *ventrales*, atque *uterina* vasa, commercium sit, nulla ab iis uberum plenitudo conficitur. Sed ab illis, quae in *uterinis* appendicibus, seu *ovariis* & tubis, gestationes sunt, quatenus *uterina*, quae cum iis partibus coeunt, satis premuntur vasa; tum verò iidem fermè pressorum modi super attiguas *uterinas* partes à delapsis audisq̃ue in pelvi foetibus habeantur; idcirco non *testiculares* solùm, ac *tubariae gestationes*, sed quae etiam in pelvi celebratae sunt, lacris copiam in mammas adiiciunt. Rursus in testium, atque tubarum graviditatibus, cum pleraque internè occupata *uterina* communicantia vasa sint, tum tuba, saltem alterutra, aut alterutrum *ovarium*, impediatur, addatque se comitem improba gestantis feminae valetudo; neque ideo in iis menstruae purgationes superveniunt; neque novi conceptus contingunt. At verò cum *ventralium* inferiorum *gestationum* consensus, cum externis tantum uteri vasis sit, non cum internis, neque cum ejus appendicibus; superiorum verò graviditatum nullum cum *uterinis* partibus commercium intercedat; eapropter in *ventralibus gestationibus*, cum superioribus tum inferioribus, menses ac *superfoetationes* advenire possunt. Demum inferiores, quae extra

uterum sunt , in genere graviditates , vel *sitesticulares* , vel si *tubariae* sint , vel si cavo pelvis succretae ; nullam plerumque vim respirationi inferre consueſcunt , cum à respirandi organis diſſito loco arceantur : Vesicae verò rectoque intestino proximae , eorum potiùs alterandis functionibus conspirare queunt. Sed superiores graviditates , omisso intestino ac vesicâ , quae sanè remota sunt , premendo impediendoque Diaphragmati , aliisque spiritalibus vicinis partibus , aptiores sunt : nisi ab eis per extrinsecus protrusum ventris saccum removeantur. Quare graviditates extra uterum singulae , à tumoris loco atque forma , ab incommodis , aliisque comitantibus rebus , praesertim ab ipso uteri statu , tum principio ac progressu , tum si partus superveniant conatus , ab *uterinis* graviditatibus sat superque distinguuntur. De tumoris conditionibus jam dictum. Incommoda eò majora sunt , quò partes , ut quoque dictum , ad extensionem ac divulsionem non conditae , violenter extendi atque divelli pergunt. Porro uterus in illis graviditatibus , quocunque tempore vacuus semper atque imus , peritâ manu deprehenditur ; idemque , si partus dolores superveniant

(qui sané omnino naturales imitantur) neque madet; neque osculum aperit. Atque haec de vitiosarum extra uterum graviditatum signis nunc dicta sint satis.

Jamque ad usum caesarei partus pro-
cedentes: Quamquam in *ventralibus* Externus cae-
sareus partus
interdum ne-
cessarius est: in-
terdum perni-
ciosus: quando-
que mortiferus.
conceptibus nullum sané hâc sectione
praestantius auxilium est; nisi ipsos ta-
men internae vires, quas sub naturae
nomine noscimus, per insolitos excitatos
conatus, & partui similes nîsus, hinc
saepe etiam per inductos tumores, abrup-
tosque imò abscessus, foras é corpore
compellere intendant, ut hoc pacto op-
portunitatem, imò normam & locum
sectionis indicare videantur; saepe haec
sectio necessaria non est, saepe etiam &
noxia, ipsoque malo remedium pejus:
interdum quoque & lethifera evadit.
Nam quemadmodum interni conatus il-
lam foetus à maternis visceribus solu-
tionem sat aptè moliri possunt, quae
sané a Chirurgi cultro sinè multo dis-
crimine obtineri non posset; ita si nulli
istiusmodi conatus sint, cogitandi locus
est, conceptum, ad corruptionem non
vergentem, ita cum illis partibus firma-
tum nexumque esse, ut cum ipsis unum
velut corpus constituens, neque ideo na-

turæ molestus aut incommodus , expediti & educi , nisi cum multa eorumdem viscerum læsione non queat . Inducti verò , velut in internum partum , nifus , non solum foetum visceribus non ita immersum , sed iisdem velut exteriorem esse ostendunt , suisque jam à latibulis expeditum : tum verò peculiares , ut plerumque assolet , excitati ab iis cruciamentis tumores (undè ex gravibus pressioibus , aut ipso jam putrescente foetu , inflammationes , abscessus , disrutiones succedere , non difficile est) foetum jam extrinsecus protrusum esse , ac velut subcutaneum evasisse , testantur . Tunc igitur secare necessarium erit : neque ullo quidem momento temporis prorogandum : vel si foetus ex aliquo , ubi accreverit , *uterinae* appendicis latibulo in ventrem eruperit , ibidemque nutritionis defectu perierit : vel si in ipsam abdominis cavam à primordiis delapsus , suos ibidem progressus sortitus sit ; postmodum maturus , liberi partus defectu , fato cesserit : Ita si quidem *ventralis* foetus non adhuc ad maturitatem perventus sit ; & vivens , quò major factus , eò saeviores cruciatus inferat , ut ferre amplius Mater non queat ; aut etiam ad ipsam

Quando necessarius.

ipsam perventus maturitatem , & adhuc vivens , partum exitumque vehementer moliatur : perspectâ diligenter cognitâque ejus sede, ad sectionis operam deveniendum est : Quod si jam mortuus , teterrimâ ac velut veneficâ indole internas ita partes laceffat , ut acutae febres, *lypotherimiae* , vigiliae , anxietates , teter oris atque totius corporis halitus , & immanes praecipuè dolores suboriantur : Tunc certè cunctandum non erit : multoque minús , si á putrescente jam foetu haec omnia ingravescant . Neque in hâc rerum positione externus tumor , ejusque suppuratio expectanda sunt ; ut per abruptum tumorem foetus jam penitus tabefactus , foras ab internis viribus eiciatur : namque cunctationem hanc infausus maternae quoque corruptionis successus subsequetur . Ita Taurinensi Moranae dilatio ista lethalis extitit : Dum feminam hanc servari potuisse in aperto est , si interni partus exertis viribus , mortuoque indè foetu , incoeptâque ejus corruptione , partus caesareus , cui ipse oppidò instabam, intrepidè agebatur . In Vercellensi primae historiae muliere , ut ut ipsâ sectione non tempestivè sed tardiús adhibitâ, rem benè adhuc cessisse non diffitemur : At

verò quot vicibus mors fores pulsavit ! Quanta in tot illius infelicibus disruptorum foetus membrorum partibus , aerumnarum atq; discriminum diuturnitas ! Causarius languor totâ superstitute vitâ superfuit : Digestiones egestionisque alteratae sunt : Gravissima *umbilicalis* hernia succrevit ; quae in dies invalescens , brevi mulierem de medio sustulit . Haec quidem omnia uno momento unoque ictu praecavebantur , atque omnino declinabantur ; si benè perspectâ graviditatis conditione , naturaeque viribus atque opportunis conatibus animadversis , caesareus partus initio festinatus fuisset . In illa novem annorum ventrali superiore graviditate , quam tradit Reiseli^(e) , si quo tempore putridum ulcus sub umbilicum cum foetore maximo disruptum fuit , foetus illico fuisset extractus , qui adeo negligenter non nisi post trimestrem spontaneae , seu a natura , caesarei partus locum indicante , praestitae plagae apertionem , omnino corruptus educebatur ; longa nimium illius & continentium partium putredo , attigua intestina non erosisset ; neque cibus & potus per mensem & ultra exiissent e vulnere ; neque transiisset annus , antequam misella

me-

(e) *Miscell. Curios. Dec. III. Ann. III.*

mediocrem recuperasset valetudinem ; & in hac melius omnia alimentorum genera tolerare , ut prius , valuisset . Ita in aliis pluribus Auctorum casibus , quos , brevitatis amatores , omittimus . Porro in quacunque caesarea sectione feliciorum ominari eventum quisque poterit , quum perito diligentique tactu comperiat , foetum minus cum ventris partibus connexum , magisque subcutaneum esse . Manus insuper ad hanc operam , etiam cum audacia quadam , admovenda est ; quum foetui in abdomine accreto , ut ut nihil molestiae praestanti , vel nempe si incorruptus satisque involutus permanferit , vel quoque si exsiccatus fuerit , nova naturalisque , seu *uterina* graviditas superveniat : atque haec ita á praecedenti *gestatione* reddatur incommoda ; ut vel primis temporibus uterus à *ventrali* foetu , ejusdem fundo accumbente , compressus atque coercitus , extendi debite non queat : Hinc , ut in hoc casu evenit , cruciatus acerrimi , febres , spirandi angustiae , deliquia , virium prostrationes aliaeque calamitates superveniant . Tunc igitur tentanda res est : cum sine hoc auxilio certum vitae Matris discrimen immineat . Quod si succreta graviditas perbellè cedat ; neque ulla , aut leviora solum , succedant

dant *symptomata* , neque in primis illi superveniant dolores , qui partuum nifus imitentur : profectò non est secandum : quamquam probabile elset , *uterinum* foetum ob externam domicilii sui pressionem , ad debitam maturitatem pervenire non posse : ut contigit in Veneto Santorini foetu ; & in Gallico illo Manialii , cui praevia erant duo alia cadavera foetuum , in abdomine adultorum : Namque in primo caesareus partus impar omnino fuisset ; In altero verò fortasse perniciosus : quem nempe naturae conatus ad expulsionem foetuum , debitaque ideo eorumdem à ventris partibus solutiones , non praecessissent .

quando perniciosus .

Sed certè perniciosus elset caesareus partus , quum foetum in abdomine accretum mortuumque exsiccatumque , aut saltem in nullam corruptionem evasum , neque ideo ullo pacto gestanti incommodum , neque ideo ab internis viribus commotum solutumque , tactu , insuper Matris motibus aliisque indiciis , fortiter maternis visceribus implicatum nexumque esse deprehenderemus : Ut idem igitur sine gravibus divulsionibus atque lacerationibus , extrahi e sinu Matris non posset . Ob hanc rationem ego unus firmiter olim obversabar Anellio Aliis-
que

que plurimis , sectionem *Margaritae* Galatae praestandam esse mordicus propugnantibus : eisque non difficilè illas foetus cum *Peritoneo* , omento , & nonnullis intestinorum ac *mesenterii* areis connexiones , tactus operâ indicabam ; quas indè in publico Anatomico Theatro post annos XV dissecta Mulier ostendit . Statuebam ergo tunc temporis , non esse , tranquillam feminam , foetus molem ita commodè gestantem , & , quod ad praecipua omnia , benè valentem , in multum vitae discrimen , iis immaturè dilaniatis connexibus , coniiciendam : Audendum verò solummodo , vel si foetus putruerit , hinc excitati in ejus solutionem interni conatus , tentando ejus egressui velut primas manus praebuissent ; vel si naturalis seu *uterina* graviditas aliquando succrevisset ; eandemque à *ventralis* foetus accubatione pressioneque valdè impediri atque inturbari , in propatulo fieret . Et sanè *Margarita* meo consilio à sectionis discrimine , forte etiam ab ipsa nece , diebus illis bonisque certè avibus evasit : suumque incorrupti foetus innocuum pondus feros ad usque annos incolumis sustulisset ; nisi aliâ , omnino dispari , calamitate fuisset extincta . In casu cl.

Houftoun Angli (f) quamquam *ventralis* graviditatis maturo foetui tandem fuccefferit tumor sub umbilico , & inflammatio , & fuppuratio , hinc ulcus , & ex ulceris loco officulorum aliarumque foetus partium , imò & maternorum excrementorum exitus ; cum tamen intestini caveae , finuofae praestitae , aliisque partibus corruptus foetus ejusque ossa nimium fuissent coalita , nullo ideo tempore caefarea *dilatatio* propitia esse potuisse videtur . Et in *Vercellensi* altera superius descripta , seu *tubaria* externa graviditate , caefarea operatio perniciofa reapse fuisset , ob tubae gremium intestinis merfum & nexum . Ita igitur lethalis quoque esse poterit caefareus partus , si *ventralis* conceptus principibus abdominis visceribus ita adnatus , immerfus atque coalitus fit ; ut divulso foetu , profundè ventriculus , aut *duodenum* , aut intima *mesenterii* substantia , aut majora sanguinea vasa rumpantur : Quae certè ruptiones mortiferae sunt . Atque ideo conjiciendum est , tres illas *Mafsariae* jam saepius memoratas caefareas sectiones , quas aequè lethum excepit , non forsan omnes cum secto ipso utero , sed solùm cum laceratis

prin-

(f) *Vid. Sagg. delle transaz. filos. della societ Reg. Tom. IV. fol. 21.*

Et quando
mortiferus.

principibus ventris partibus, fuisse praestitas: Ita quoque de aliis non minus funestis, quae in hac historia memoratae sunt. Atque iis cautionibus graviditatum non *uterinarum* curationes atque caesareos partus, ad justam methodum aliquando redacta iri confidimus. Nunc ad postremam vitiosae generationis, atque ab hucusque expositis omnino disfitam Classem, seu ad monstrosos conceptus eorumque graviditates, gradum facimus: Quibus hanc partem absolvere instituimus.

Viventia, quae insolitâ alicujus partis, vel plurium, vel totius corporis ratione sunt, ut sub nulla designata specie reponi videantur, monstra dici solent. Porro monstra omnia, quae in hac rerum universitate occurrere, hominumque admirationem facere solent, tribus classibus complectuntur. Vel enim ex Hominum, vel ex brutorum, vel denique ex plantarum genere sunt. Quod ad bruta animalia, plantasque pertinet, Alii dispiciant. Quae monstra ex hominum genere nascuntur, vel unicâ, vel multiplici forma sunt praedita. *Uniformia*, quaedam trunca sunt, velut unimani: Quaedam partes habent suprâ, quàm necesse

*De humanis
Monstris,
& eorum
speciebus.*

cesse est, ut bicipites : Alia partes habent non debito loco dispositas ; quomodo ii, quibus brachia collo nectuntur : Nonnulla sexus ancipitis sunt ; quemadmodum illi, quos nulla genitalium vestigia distinguunt : Quaedam partes habent supra modum adauctas, vel imminutas : Alia denique partes habent toto genere praeter naturam ; ut ii, quorum membrum aliquod lapidescit . Quae verò multiformia sunt, vel partes gerunt ejusdem speciei, non sexus ; ut illi quibus virile seu barbatum caput est, caetera verò muliebria : Vel utroque sexu gaudent, Hermaphroditos apellant : Vel denique partes habent omnino specie diversas ; quemadmodum illi, qui membrum aliquod caninum, hircinum, aut alterius speciei prae se ferunt . Quae omnes monstrorum species apud Petrum Borellum, Th. Bartholinum, Tulpium, Bontium, Meeckren, Aliosque, & praecipuè apud Licetum videantur .

Et eorum causas in genere . Causae autem, eheu nimiae ! Hominis formam prae caeteris mirabilem divinamque pervertere, & labefactare valent . Ipsam matrem, vividis imaginibus, conceptum monstriferum procreare posse vel Cordatiores consentiunt : cujus causae effectus esse videntur partus illi, qui

qui membrum aliquod diversae speciei animalium referunt. Uteri Angustiam pariter, malam foetus posituram, morbosque, quibus jam est obnoxius; insuper alicujus partis decorticationem, duorum vel plurium eodem tempore conceptum, & his similia, continuò ad monstriferam hominis conformationem conferre, quis dubitet? Enim verò uterus, qui a natura ad foetus continendos ita constructus fuit, ut quâ ratione ipsi augentur, facile cedat, & extendatur, si interdum rigidior, quàm par est, foetus explicationi non obsequatur, jam apertè concipimus, quomodo tenella adhuc ejusdem membra, dum crescunt, non liberè ad debitam magnitudinem, formamque perveniant; coacta hinc indè, minús magisve extendi juxta majorem minoremve pressionem, & resistentiam.

Quod fortasse in culpa fuit, cur foetus ille noster, oblongo adeo, & portentoso capite excreverit. Mater enim, quae vivit adhuc, bonâque valetudine fruitur, toto graviditatis tempore nullum ventris tumorem, aut prominentiam exhibuit: & nos ipsi ad judicium super hac re ferendum vocati, nullo signo deprehenso, nullam pariter sententiam protulimus.

*Et in specie**Fig. XIII.*

limus . Quapropter , cum uterus neq;
ad anteriora, neq; ad latera prominere-
t, pronum est deducere, ad posteriora se exten-
disse; quamquam id parum, quia statim obi-
ces ossis sacri offendere debuit. Foetus igitur
in Caput jam devolutus, prae uteri angu-
stia , & peculiari membrorum positu ,
longaque *uterinae* cervicis forma ,
eò extendi coactus , quò minùs impedi-
batur ; principem corporis partem proli-
xam nimis , deformemque sortitus est .
Si verò foetus dum volvitur , membrum
ejus aliquod praepostere flexum situm-
que remaneat , ob ceream adhuc flexibi-
litate[m] , cuilibet modulo & inflexioni
fufcipiendae aptissimam , quâ parte de-
tortum plicatumque fuerit , instar cre-
scentis arboris obrigescet . Hinc prodeunt
in lucem non pauci , quibus brachia &
tibiae distortae curvaeque sunt .

*Monstrorum
causae alias*

Quid , si inter partium quarumdam
contactum , aut mutuâ perfricatione, vel
quoquo modo, fiat decorticatio ? Nonne
interdum propter communem exulceratio-
nem , digiti , dum sanantur , nisi cautè
aliquid interponatur, simul omnes cohae-
rent ? (g) Pari ergo ratione , mollia
adhuc foetuum membra, postquam de-
corticata fuere , absumptis deletisque ,
quaecumque sit causa , dirimenribus in-
volucris , in absoluto contactu posita ,

fi-

simul agglutinari, succique nutrientis ope concrefcere poffunt. Atque haec illa caufa eft, quâ, prae caeteris, ad Monftrorum, quibus duplicata funt membra, explicationem, perbellè uti poffumus. Namque vel unum maneat caput cum caeteris duplicatis parribus, vel duplicetur caput aliis non duplicatis, vel duplicentur fingula, aliaeve, ex mifturis ovorum atque *embryonum*, millenac monftruofae conformationes fint; haec certè omnia a fimili origine deduci poterunt. Neminem enim latere arbitror, plura eodem conceptu ova interdum foecundari; quae dum in utero nutriuntur & crefcunt, quò plura funt numero, majorem fibi invicem preffionem inferant, neceffum eft. Sed foetus, dum motu proprio, & inordinatis diftortionibus, praecipuè fi indole difficiles & impatientes fint, vel maternis fuccuffionibus agitantur perfricanturque, extima quandoque cuticula, admodum tenera & gracilis, atteritur; quâ demtâ, cum nihil inter foetuum cutem, carnemve intercedat, foetus ipfi vel intimè, vel leviter, & fuperficie tenus, unâ cohaerent, & coalefcunt. Hinc monftra a Cl. Palfinio diligenter, fufèque descripta (h) Hinc tot Aliorum, quae fuis in iconibus colle-

Q

git

(h) *Description Anatomique* 1708.

git memoratus Fortunius Licetus (i) collegit Tulpius , ac colligere tot Alii : & quae ubique innotescunt . Quare cum nuper auditum sit, foetum , ex istis memoratis , duplicatorum artuum & capitis , in quadam Alexandrinae Ditionis *Pharmaceutica* Officina , ornamenti causâ , jam dudum servatum , nunc inter rarissima monstra , vel apud Exteros ipsos recenferi ; admonere est , *rara* illa monstra dicenda non esse , quae sexcentis in locis , & in quibuscunque aetatibus , conspecta , descripta atque depicta sunt . Porro ex dictis , Taurinensis Bicipitis , quem nostra fert Tabula , explicationem intelligitis, opinor ; quam comprobat *ὁ κελύπτων* ; quod adhuc superest ; in quo duplex spina conspicitur . Nèc abs re fuerit , partes illas , quae in monstris hujusmodi desiderantur , ideo destructas asserere , quia nimis pressae & obstrictae fuerunt .

Fig. XIV.

Et alias.

Morbi verò , quibus hominum genus in dies magis vexatur , foetibus etiam insensiti sunt ; eosque saepè numero in primis vitae exordiis interimunt , vel mortiferos reddunt . Quid enim prohibet , circumacti quominus humores , partem foetus aliquam impetant , laedant , & nimis adaugeant ; vel ob vasorum aliquam

con-

(i) *De Monstris : Cum additionibus &c.*

constrictionem, humorumque crassitiem, impedito cursu, non omnes irrigentur partes & nutriantur; undé gracilescant, exsiccentur, & lapidosa etiam evadant? Quod si noscere quis velit, undenam abnormes adeo, & monstruosi foetus nonnulli evadant, cum caudis, proboscide, belluinis unguibus, rostris, alis, asininis auribus, falculis aliisque ferinis partibus; insuper villosi, variè colorati, barbati, pileati &c., & undenam duo illi nostri, quorum unus equino capite, alter verò manibus pedibusque bufoni similibus representatur; in re tam obscura tamque difficili non deerunt, qui mirificos hujusmodi effectus Matris imaginibus adscribant.

Fig. XV.

Fig. XVI.

Portenta quaedam explicanda supersunt, quae causarum omnium, quas mox tradidimus, nullam habere videntur. Quis enim bonus adeo putet, vel Matris ideam, vel uteri pressionem, vel decorticationem, vel duorum eodem tempore conceptum, aut morbum aliquem, sextum E. G. in utraque hominis manu digitum efficere posse? At structura digiti, non minús artificiosa, nec minús difficilis est, quàm caeterae humani corporis partes. Nullum igitur refugium superesse videtur; nisi quis haec, aliaque his similia ab ovo repeten-

Multae monstrorum causae ab ovo esse videntur.

da existimet. Ex his ergò caussis, quas cursim tetigimus, bicipites, *acephalos*, imperforatos, unimanos, centimanosque, si darentur, insuper gibbos, claudos, aut quoquomodo truncos, deformes & imperfectos deducite: Monstruosa quidem omnia, si summa.

Monstra plurima, incerta sunt.

Multa, tamen, & major fortasse pars muliebrium monstroforum partuum, qui bruta, aliave naturalia corpora simillasse visi sunt, non solum vitiosis muco-sanguineo-membranaceis *uterinis* concretionibus, atque ejectamentis, seu veris matricis polypis, sed praecipue molarum imò & retentarum *placentarum* (1), insolitâ fortuitâque figurâ conformatarum, familiae referenda est. Ejusmodi igitur esse putanda ducimus pleraque, immò ea omnia, quae sub forma Ranarum, immò Bufonum, Murium, Serpentum, Aquilarum, aut aliarum avium, ovillorum, aut animalia alia imitantium capitum, immò Piscium, immò variorum ordinum *vegetabilium*, a feminis per uterum non raro eijciuntur. Videantur super hac re suis in observationibus *Salmuth*, *Amatus Lusitanus*, *Sckenckius*, *Horslius*, *Hoeserus*, *Forestus*, *Bartholinus*, *Platerus*, Aliique.

At

(1) *Vid. Ruysch. Observ. Anatom. Chirurg. XXVIII.*

At si iis similia per molas polyposque ab utero ejectos explicantur, nemo verò, imperfectissimos quidem & membris praecipuis mutilatos, sed tamen foetus, aut molas aut polypos fuisse dixerit: Quorum unum nomenestrem nos ipsi Bononiae vidimus anno MDCCXX sine capite, sine thorace, sine corde, sine pulmonibus & majoribus vasis sanguineis: Ita ut summa trunci pars diaphragmate finiretur: Et tamen (quis crederet?) vivens, ut patet, usque ad maturitatem pervenerat.

Alia verò certissima.

Recent. Bononiensis foetus Historia.

Sed *vesiculosa* ingentia *uterina* corpora, quae naturalis velut graviditatis indicia tulerunt, ejusque tempora prosequuta sunt, hinc partu excreta cernimus, humana quoque monstra, monstrosaeque speciatim molae dicenda sunt: Nostrum horumce partuum exemplum suppetit; & Littrii fermè simile alterum: Praeter alia insuper, per Auctorum Codices dispersa non pauca. Ante aliquot annos confertissima plurium millium hydatidum diversae magnitudinis congeries, quam nobilis Femina ad finem noni graviditatis mensis post laboriosissimum partum enixa denique fuerat, ex Casalensi Montisferrati Urbe nobis perlata est; ut nostrum super insolita hac re haberetur judicium. Haec Mulier, plurium sanorum conceptuum foe-

Molae revera monstrosae.

Nostraque singularis Historia.

cunda Mater jam fuerat : Neque in hoc postremo conceptu dissimile , atque in illis , *gestationis* principium progressumque tulerat . Nos monstrosam esse molam statuimus : In qua scilicet deleto intus foetu , in innumeros diversae molis , at verò invicem communicantes sacculos , *secundinae* facessissent . Et sanè hi omnes ab inducto flatu simul tuebant . In iis porro folliculis flavus atque subtilis liquor redundabat ; qui igni expositus facillimè concretus fuit . Super haec aliquod , *prophylacen* respiciens , consilium addidimus .

Et alia similis Littrii. Littrius monstrosam , a nostra vix disparrem graviditatem refert (m) ; magnum scilicet racemum vesicularum , instar uvae spinae , a valdè confertis diversae longitudinis membraneis ramis pendentium : In quibus vesiculis aqueus quidam liquor erat , nonnihil turbidus : Totaque moles IX libras pendebat . Adnotat Auctor Clarissimus , hoc monstrum , feminam aet. XXIX annorum , optimae constitutionis , & quinque filiorum jam Matrem , ad medium *gestationis* decimum mensem peperisse . Hic verò hydatidum quoque cumulus fuit , superadditis membraneis productionibus artius annexus . Similem quoque monstrosam molam in Genevensi Matrona , XXX annos

(m) *In Histor. Reg. Scient. Acad. Paris.*

annos praeter propter agente, memorant Celeberrimi Clericus & Mangetus (n).

An verò tot prodigiosi, saeculis penè omnibus celebrati, quarumdam feminarum numerosi conceptus, nostrae huic de monstris humanis narrationi adnecti debeant, non satis scio. At non dubito, quamplures ex iis, qui passim leguntur narranturque, multorum foetuum partus, nimiae aliquorum credulitati potius, quàm historiarum veritati esse adscribendos. Quapropter, neque centenos foetus a Celebris Hollandiae Comitissa uno partu editos; neque incredibilem primarum Gallicae Porcelletiae Familiae Parentum foecunditatem; neque alia hujusmodi, Tonforibus, Lippisque notissima recensebo. Lubenter hîc tamen memorare statui miram illam foecunditatem Wurtembergicae Feminae; quae circa finem saeculi XV Mater libe-

In naturalibus humanis conceptibus monstruosa evulgata plurima, fabulosa esse videntur: Aliqua tamen certa sunt.

rorum LIII, per XXXIII partus, ex uno conjugio fuit; hoc quidem ordine, ut XVIII partibus unicum semper infantem ederet: dein V partibus semper duos: IV postea continuò tres: In sequentia, conceptuum numerum ingeminans, sex simul filios gestaret: Quorum tres quarto mense per eundem conatum protulit; Nonâ hu-

Mira, atque idèò velut monstruosa, cujusdam Mulieris fertilitas.

Q 4

(n) *Bibl. Anat. Tom. I. in notis ad Tract. Graafii de mulier. organ.*

jussu puerperii die , quartum ; posthinc hebdomadâ undecimâ , quintum ; atque iterum elapsis septem hebdomadis , sextum enixa est : Demum septem simul infantibus gravida , hebdomadâ *gestationis* vigesimâ , tres ; ab hinc hebdomadis tribus & dimidia, quatuor reliquos, in suorum partuum coronidem , edidit . Admirabile est , in hac muliere aetatis & ovorum maturitatem , velut eandem accrementi rationem habuisse . Caeterum masculi XXXVIII fuere ; feminae XV Omnes Ecclesiae lavacro excepti ; praeter octo praematurè demortuos . Horum quilibet vix novendialis fuit . Porro haec historia , testimoniis certissimis publicisque monumentis firmata , atque ab Helvvigio , Welschio , Eysenmengero , Schroeckio , Aliisque , hominum memoriae mandata , valde id illustrat , quod de genitalibus muliebrium *ovariorum* vesiculis , seu genuinis ovis , eorumque stato numero , superiùs a nobis fol. 70. prolata sunt . Quamobrem cum parum ultra quinquagesimum numerum extendi muliebrium ovorum copia in utrisque simul sumptis *ovariis* perpetuò videatur ; tanti in una hac femina conceptus , ad supremum eorum calculum advenisse , aut plurimum saltem accessisse , dicendi sunt . Quatuor porro

porrò, aut sex unicâ graviditate gestari foetus, quemadmodum ex hac historia, & alibi quoque, ab eodem Helvvigio, Schroeckio Aliisque elicimus, perrarum valde est; ut nullum certè mihi recens exemplum suppetat. Frequentiùs verò tres, quinque, aut etiam septem, eidem *gestationi* se comites addere audivimus. Sic nostrâ hâc aetate, nostrâque in hac Urbe, tres eodem partu, semel iterumque, sunt editi: In quibusdam Pedemontanis Regionibus interdum quinque: & in Insubriae Pago non diu ab hinc, septem simul in lucem prodire. Namque non ita pridem testatus est mihi R. P. David, Clericus Regularis Theatinus piissimus, nostrique Academici Sacelli Praefectus; ante hos annos XIV progredientem se Mediolano Robeccum, ad navigabilem Canalem habuisse obviam Mulierem, sibi jam famâ notam, quae uno partu septem filios, masculos feminasque, vivos & vitales omnes, citò quidem, at non sinè magnis cruciatibus, pepererat; tum verò ex iis primum aut alterum, masculumque, obviae ipsius Matris vidisse comitem; cujus tùm aetas XI aut XII annorum esse potuisset. Notabile igitur est, si geminos excipias, impari saepiùs, quàm pari numero, infantes

Recens Mediolanensis Feminae, septem simul filios gestantis atque parientis, Historia.

fantēs oriri. Quade re si quis me roga-
ret; haud aliter responderem, ac si quis
peteret, undē crīses, in acutis praefer-
tim infirmitatibus, septimā potius quā
sextā, vel nonā crebrius quā octavā die,
produci soleant.

*Morbosa Gene-
ratio, utriusque se-
xui communis.*

Atqui hīc nobis, dum tot tantisque vi-
tioforum muliebrium conceptuum classi-
bus, atque calamitatibus finem imponi-
mus; nimis certē infauſtam, super viri-
lem, sequioris sexus conditionem dolere
incumberet: Hunc enim, non satis esse vi-
deri posset, molestis iis ac perniciosis gra-
viditatibus partibusque condemnari, quo-
rum partem eleganter canit lectissimus an-
te hac Auditor noster Abundius a Porta
Novocomensis:

*Velut arbor praecoce fructu,
Intempestivo solvunt se viscera foetu.*

*Nec sum animi dubius, foetus quin plurima circum
Stent mala, quae pueris utero crescentib; obſtent:
Cura ingens animi, fractique laboribus artus,
Iraeque, subitique metus, quaeque horrida visu
Spectra, & praecipites alto de vertice lapsus
Surgentem excutiunt sobolem &c.*

*Tunc dura impendent misero discrimina partu(o)
ut turpes quoque partus seu monſtruosos
pati debuisset;*

Et

(o) *In erudito Antropogoniae Carmine, edit.
ad ann. MDCCXXXVIII. pag. XX.*

*Et quoties utero rudis , & sinè imagine moles
Funditur , & turpi dolet aegra puerpera monstro(p)*
An primæ Mulieris culpæ adaucta hæc
poena est , ut præter naturalis generatio-
nis consueta , graviora adhuc vitiosæ
qualiacunque discrimina sufferret? An Vir,
eâdem culpâ non vacuus , ab hoc poenæ
genere omnino eximendus erat? Sed neque
hic tamen eximitur : Quippe cum in ge-
nerationis re , utrique sexui ita commune
aliquid præstitutum sit ; ut alter , quam-
quam naturalis vitiosæq; generationis mo-
lestiis solutus aerumnisque , cum altero
tamen morbosam generationem partici-
pans , saeviora ejus incommoda effugere
non queat . Morbosa enim generatio , quò
magis a natura distat , eò perniciosior esse
potest .

(p) *Idem ibidem .*

MORBOSA GENERATIO

*Omnes humani
Vermes, morbo-
si non sunt: sed
aliqui natura-
les sunt.*

QUamquam Morbosa humana Generatione illa est, in qua ova, quae foecundantur & germina, nec naturali in loco sunt posita, nec naturali foecundante principio ad propriam vitam excitantur, nec naturali sede suos incubatus ineunt; ut morbi idcirco contingere soleant; hujusque genesis esse vermes omnes, in humani corporis partibus geniti viventesque videri possint; neque hos sine hospitantis hominis incommodis degere, plerique judicent: Non omnium tamen vermium, qui in humano corpore inveniuntur, Generatio morbosa dicenda est: Siquidem nonnulli vermes, in humano corpore hominibus coevi, ita semper *intestinalis* tubi latebras, tanquam naturalem sedem quietè incolunt, ut per se se, & naturâ suâ detrimentum nunquam sint allaturi. Hujusmodi sunt vermes illi, qui vulgò *Teretes* intestinorum nuncupantur. Haec animalia nobis potius utilia, quàm nocua esse, non Multi inficias iverint: Namque humores, quibus enutrientur, si nullis pravis qualitatibus infecti sint, placidè illa in sedibus suis inhabitant, vivunt,

*Lumbrici Ho-
minis, Teretes
dicti.*

moventur & propagantur. At inordinate tantum & perniciosè moveri incipiunt hi vermes, quotiescumque malis alibilibus succis, suaeque naturae contrariis infestantur. Tunc enim, hinc indè se se moventes, & convolyentes, a suis mansionibus, solito brutorum omnium naturali instinctu, exire, & meliores quaerere conantur: Hisce in turbis intestina irritant, nonnihil flagellant; & interdum usque ad ventriculum repantes, ascendunt, & continuis motionibus ac contorsionibus velut stimulo, molestias iis partibus & saepè conatus excitant: Ut interdum vivi adhuc, per vomitum ejiciantur: Vel contrariam viam insistentes, ad inferius orificium cibarii canalis descendant, ibique aut progredientes, proprio & canalis nisu sibi exitum comparent: aut per sibi inditas acutas aut minus acutas aegrotationes, moriantur: & deindè mortui & faecibus convoluti, saepissimè prodeant. Quapropter plerique statim his, tanquam verae & propriae causae, morbosos effectus adscribunt, qui revera ab aliis & praeviis, morbosis causis producti fuerant: Cum vermes, vel tunc aegrotare coeperint, ac nos morbo correpti fuimus: Vel potius ex nostro praevio morbo, morbosì & ipsi facti sint. Et quia ab esu dulcium, ut experientis

Pineales ver-
mes.

rimentis constat (q) vermes necantur aut laeduntur; potius quàm generentur, aut foveantur. Hinc pueri, quibus plerumque dulcia in deliciis sunt, a vermibus dulci succo laesis excruciantur (r). Alii quoque sunt hominis vermes, *pineales* ab exilitate & figura dicti: Quos ipsi non rarò vidimus: & vermes fortasse naturales etiam dicèdi sunt; cum revera aut spontè proditi, aut simul cum faecibus dejecti, nullum unquà, quod sciam, incommodum attulerint. Hujusmodi vermes, an & ipsi ex Teretum familia sunt? Nobis, historico tantum more Provinciam hanc pertractantibus, pleraque ex his praecipuè quae obscura sunt, neque affirmare, neque refellere in animo est; tum maximè cum rerum origines & caussae inquirantur. Attamen utcumque se res habeat, profectò inter teretes, seu communes vermes, patres, avos, atavos & filios etiam cum nepotibus reperiri quid verat? Quemadmodum enim inter ejusdem determinatae speciei pisces, aliqui inveniuntur mirae magnitudinis; alii verò minimi: Ita etiam horumce vermium aliqui

(q) *Redi, degli anim. vivent. dentro gli anim. vivent. & Vallisn. in fn. Epist. ad Lancisf. Aliique.*

(r) *Haec fusiùs illustrabuntur peculiari oper. de naturalibus hum. vermibus.*

qui , licèt sint admirandae longitudi-
nis , ut ille teres , ulnam cum quadran-
te longus , ex Bartholino (f) ; & quem
Daniel Ludovici (t) tres ulnas nostrates
longum ac semivivum excretum vidit , &
qui a Baglivo 30. pedes longus traditur (u) ;
& quos Amicus noster , Ornatiss. Moreni ,
Medicus Aulicus , brachio productiores con-
spexit : Vel admodum breves sint , ut illi
quos supra *pineales* appellavimus , quique ab
aliquibus tenelli Teretum filii censentur ,
ejusdem nihilominus speciei dici possunt . *Humani Ascar-*
rides.
Ascarides hominum , minimi *intestinales*
sunt vermes . Hi , solâ ad anum inductâ inter-
dum prurigine , molesti esse possunt : Neque
ideo morboſi , sed potiùs naturales , & in
infantibus utiles dicendi . Horum figura
appositè a Redio data est (x) perperam au-
tem a Contulo (y) , qui eos anguillarum
muraenarumque familiae esse putat . *As-*
carides vocati sunt ; quoniam intestino-
rum in fecibus semper inhabitant ; sum-
pto hinc nomine ab iis vermibus , qui in
putrida

(f) *In Cent. 2. Hist. 23.*

(t) *Ephem. Cur. Germ. ann. III. n. 254.*

(u) *In Epist. ad Andrium.*

(x) *Offervaz. int. a gli anim. viv. dentro gli*
anim. viv. fol. 115. edit. Venet. Tab.
XVII.

(y) *Degli Ascaridi. Roma 1701.*

putrida aqua degentes, ascarides propriè dicuntur. Ex humanis vermibus nulli caecarios vermes, figurâ, magnitudine, colore, motibusque magis assimilant. Non pueris tantum, sed adultis, & interdum senibus familiares sunt: In quibus succo, alvinis sordibus superstite, nutriuntur; idcirco ad infernas alimentarii canalis sedes, seu ad crassa postrema intestina, maximèque ad rectum ejusque finem, perpetuam moram trahunt: Ubi & eorum ortus est, & vita, & sensiles motus, praecipuè ad interiora podicis: Nec nisi cum fecibus, praeterquam aut nimia copiâ palantes aut summè famelici sint, foras e corpore egrediuntur. Singularis casus, quem olim in *Hepatica* nostra *Historia*, vel in prima editione, retulimus (2) horumce vermiculorum domicilium, nutritionem & indolem illustrare videtur; firmatque in primis, hos vermes non solum in pueris reperiri, ut Plures arbitrati sunt. Referebam enim, „Amicum quemdam meum (qui tunc triginta, & amplius, annos agebat, & vitam iis adhuc diebus agit) jam diu Ascaridum hospitum, periodicam solum ab iisdem molestiam pati. Horâ nempe a meridie, vespertinâ nonâ, ad ejus internum podicem

Singularis humanorum Ascaridum Historia.

cem velut tumultuosa horum animantium collecta agmina, tantam ibidem molestamque titillationem, solidâ horâ, nempe ad usque decimam, excitare, ut illo temporis spatio nullis sermè negotiis vacare Vir posset: Horis aliis omnibus, tanquam si omnino deessent, planè quiescere. Idque constanter omnibus anni temporibus continere, Hoc a temporario versùs rectum intestinum faecum descensu fuisse factum, planè constat. Nunc addo, Virum istum, immisso intus balano, acriorem interdù molestiam attemperare consuevisse. Quò nempe innumeros implicatos vermiculos extrahabat. Sed iste jam senex, modò vix, itemque rarissimè, hos hospites persentit. Nec certè in hominibus naturalium vermium species, quae suapte natura perpetuae sunt, unquam deficerent; nisi quae ad incubatum eorundem vermium ac nutritionem inserviunt, per mutatam aetatem, aliquando in illis cessarent. Species illa vermium, quam plerumque in Felibus, tum domesticis tum silvestribus, insuper in Canibus, in Lupis ipsisque Hominibus reperiri, Reditus commemorat (*), qui videlicet albi sunt; non rotundi, sed plani; in sectiones discreti; atque ita

*Taciti's a bruto-
rum & homi-
nis.*

R sibi

(*) *Cit. Oper. pag. 115. Tab. XVII.*

sibi ipsis contrahendis producendisque faciles & liberi, ut qui ad quatuor aut sex transversos digitos breves appareant, ad binos aliquando palmos extendantur; singulari Taeniarum classi referenda esse videtur. Andrii exiles, ericei *conicique* vermes (**)
nobis hactenus invisi sunt.

*Taenia, sive
latus vermis,
inter naturales
humani s. ver-
mes, at mon-
struosos, recen-
seri posset.*

Quid verò, si Taeniam ipsam, neque morbosum vermem esse, forsan dici queat; utpotè quae propriam & determinatam speciem huc usque nondum servasse inventa sit? An fortasse ex teretum genere descendit; eorumque monstruosa propago est? Nonnullis quidem probatur, diutissimè taeniarum femina in visceribus servari, & de generatione in generationem transmitti; donec ex iis animantia per quorundam succorum motus, vel aliis de causis excludantur, non aliter ac ova Mulierum, quae licèt matura, multis adhuc annis, quoad Mulier nubat, servantur, & nonnisi accedente masculae geniturae motu, foetus, & homines fiunt. At quī fiat ut tam rarò taeniae, seu in paucis admodum hominibus inveniantur? Insuper si a proprio determinatoque semine oriuntur, ergò determinatam quoque speciem & formam servabunt: Quod tamen contra evenire, non infrequentes observationes nos edo-

(**) *In Tab. XV. nov. edit. cit. Op.*

edocent. Nam taeniarum aliae, caput instar acus piscis habent (a) quaedam mucronatum (b) quaedam rostratum, avium more (c) nonnullae cornutum perhibent (d) aut instar lunae crescentis (e), aut sinuosum & instar forcipis (f), aut verrucosum (g), aut bifidum (h) Quibusdam oculi, iidemque sat lati apparent (i) aliquibus nulli omnino (l), quibusdam apertum os videtur (m), aliquibus clausum, imò nullum (n), nonnullis caput non conspicitur: (o) Imò eidem observatori Viro taeniae, dissimilium capitum apparuere, ut Tulpio (p) nobisque (q) Quaedam apud Auctores plurimos, ejusdem sunt ab uno ad aliud extremum latitudinis: Aliae in caput caudamque acutam, seu strictiorem desinunt: Aut è converso latioris sunt caudae (r) Quaedam,

Taeniarum earumque partium differentiae.

(c) Vid. Fig. II.

(i) Fig. II.

(m) Fig. I.

(q) Fig. I. & III.

(r) Fig. IV.

R 2

genicula

(a) Gabucinus Comment. de lumbr. Cap. XIII.

(b) Forestus de vermib.

(d) Vid. Tulpii observat. edition. prior.

(e) Gallic. Litter. Ephemerid. ann. 1680.

(f) Cleric. Op. cit. Cap. IX., & Tab. VIII.

(g) Fehrius Analect. de Absinth. p. 125.

(h) Rhodius Obs. Med. Cent. 1.

(l) Rondeletius de dignos. morb. Cap. XVII.

(n) Tulpus ibidem.

(o) Vid. 1. Icon. Sennert. Pr. lib. 3. Par. 2.

(p) Vid. edit. 1652. 1672. & 1685. & poster.

(f) Fig. I.

(t) Fig. III.

(u) Fig. VI.

(x) Fig. V.

genicula praebent simplicia, aequali inter se spatio disposita (f) quaedam irregularia (t) Aliae genicula quidem, sed serrae adinstar, denticulata (u) aliae vero nulla omnino genicula, nullas maculas, nodos nullos referunt (x) Aliae demum a Scriptoribus villosae describuntur, aliae glabrae. (*) Idest in taeniis variis, tam variae longitudines, tam varii partium geniculorumque ordines, numeri, figurae, magnitudines, asperitates, levitates, colores, firmitates, motus ipsi sunt; Imò diversae velut naturae atque indoles (cum aliqua horumce animalium, hospitantium homini incommoda atque nocentia sint; placidiora alia ac velut infantia) Insuper tam diversae in earum partium disjunctionibus rationes; cum quibusdam longiora caudarum frustra facile separentur; quibus inde ex hominis corpore eliminatis, caudae aliae adnascuntur: Quibusdam breviora dirimantur: Aliis vero nulla, seu semper viventia huiusmodi, indivisa in hominis aut brutorum intestinis resisterint: Ut ideo mirandum non sit, si tanta inter Recentes taeniae vermis Descriptores, Bryllum, Dunū, Platerum, Valleriolam, Spigelium, Forestū, Amatū, Rondeletium, Adrovandum, Gesnerum

Super iis animantibus Auctorum lis.

(*) Vid. quoque disspares Icones Andrii cit. Op.

Gefnerum, Gulielmum Fabritium, Benivenium, *Monardes*, Gabucinum, Sennertum, Oethaeum, Rhodium, Saracenum, Mercurialem, Widemannum, Jungum, Quenzium, Lindenium, Tulpium; Fehrium, Velfchium, Borrichium, Michaellem, Malpighium, Panthotum, Tyſonem, Schmidium, Meiſnerum, Andrium, Valliſnerium, Clericum, Aliosque, & quoque inter Veteres, Taddaeum & Nicolaum Florentinos, Petrum de Apollonio, Arnoldum a Villanova, Savonarolam, magisque Veteres, Maefuam, Tralilianum, Aëtium, Aeginetam, Lycium, Marcellum, Ariſtotelem & Reliquos, ob tam diverſas horumce brutorum formas, diſcrepantia eſſe, imò confuſio videatur. Cautius enim ducō, honeſtis iis omnibus & aequaliter diligentibus Viris, qui ita, ut deſcribunt, vidiffe aſſerunt, fidem adhibere; quàm iis ſolū, qui ſe unos rectè & perſpicuè vidiffe praefumunt; caeterosque pro rerum fictarum venditoribus habent. Si igitur in iis vermibus determinata nulla forma, nullaque ſpecies eſt, & tamen in hominibus inveniuntur; cum ex omni animalium ſpecie, monſtra quaedam interdum prodire obſervemus; Teretium hi fortasſe, qui lati dicuntur vermes, monſtra eſſe potuerunt. Siqui-

*Monstruosi ,
Teretes huma-
ni vermes .*

dem a teretibus seu communibus huma-
nis vermibus, monstra quaedam produci
certissimum est: Bicipites enim, cornuti,
galeati, dentati, squammosi, villosi, rubicundi,
virides, atri &c. ex eorum propagine certò
certius descendunt. Quidni igitur, & Taenias
horum monstra esse aliquis affirmet? Et re
quidem verâ nonnisi hac ratione monstra
quaedam explicari posse videntur; quae
licet legentibus, fidem omnem excedere
appareant, ab hominibus tamen fide di-
gnis, & visa & descripta sunt. Eruca
enim *Bombyci-formis*, quam ornatiss. p. r.
Gallina, quondam noster Discipulus, &
probitate jam notus, fideque dignus Vir,
nobis per epistolam, quam huic Operi (y)
annecti placet, fidissimè descripsit, nisi
Bombycum monstruosa propago esse di-
catur, quid aliud esse suspicabimus? Ejus
namque indoles id manifestè ostendit; cum
cibis diversis, ut idem Gallina tradit, ap-
positis, solis tamen lactucae foliis, eidem
fortuito porrectis, avidè vesceretur: Ut
sanè lubenter Bombyces hoc olere vescun-
tur. Fidem etiam huic rei facile habebit;
qui animadvertat in citata epistola, ver-
men hunc, seu potius vermium monstrum,
per vomitum ejectum fuisse ab adolescente,
qui sericae arti operam dabat. Ut ut
se

(y) Vide Epistolam in fine Operis .

se res habeat, cum de morbofis tantum vermibus sermonem instituere hîc proposuerimus; quaecumque tandem sit taeniae origo, ob incommoda, quae saepe aut prae nimia longitudine, aut suis motionibus & distortionibus, aut propter substantiam *chylosam*, quam, dum depascitur, hospiti demit, aut quaecumque alia ratione producit, dum *intestinalem* tubum accolit, nauseas videlicet, languores, & interdum velut animi defectiones, vomitus, diarrhoeas aut crebros saltem defidendi stimulos, dolorem *epigastrii*, quandoque capitis, cum quadam aurium bombilatione, in ventre ponderis sensum, non raro & tormina, praesertim velut per *paroxysmos* iterata; & murmura ulterius, & flatus; & sitim, famem, pallorem, tristitiam, maciem; aliquando febriculas & consumptiones; ob haec, inquam, non insolita incommoda, unâ cum cucurbitinis (de quibus quoque sigillatim sermo instituendus), inter morbosas generationes, seu inter vermes, qui propriè morbofi in hominibus sunt, eam recensere statuimus.

Morbosi hominum vermes alii *intestinalem* tubum incolunt: Alii verò extra *intestinalem* tubum inveniuntur. Ex illis, qui hunc tubum incolunt, quidam ingeni- Taenia intestinalium vera. Veteribus quoque nota, in speciebus variis manifestè di-

*stinguitur: Cuius inferiores se-
junctas atq; ex-
cretas partes,
ad instar alio-
rum quorundam
animalium, re-
nascuntur.*

naturalium seu teretium formae ac naturae accedunt, eorumque sic dixerim, affines, aut, ut tradidimus, monstrosae saltem progenies, esse videntur: Aliqui verò adventitii, a teretibus omninò recedunt, & exterorum potius insectorum formam imitantur. *Intestinales* morbosos cujuslibet conditionis vermes primò persequemur: Et deindè pauca etiam de iis, qui non *intestinales* sunt, exponemus. Igitur *interintestinales* ingenitos morbosos vermes, enumerantur Taeniae primi secundique generis; aut potius taeniae propriè dictae; & insuper cucurbitini vermes: Qui reapè interdum simul longo ordine nectuntur; & uniti, zonam, taeniae simillimam, componunt. Taenias primi generis, seu taenias propriè dictas, licèt reverà difficile sit decernere, an propriam & peculiarem speciem habeant; vel potius a communibus vermibus progignantur, ut superius annuimus; certum tamen indubitatumque est, antiquis etiam temporibus cognitae fuisse. Hippocrates ipse, totius Medicinae parens & princeps, scribit (z): *Latum Lumbricum in Pueris, dum adhuc in utero est, ut alii quicumque Lumbrici, nasci: & augeſcente Pueris, & ipsum augeſcere, donec intestini longitudini aequalis fiat; &*

post-

(z) Lib. IV. de Morbis.

postmodum etiam augeri pergere, quousque aut integer, aut frustatim expellatur: & tandem semel abruptum, nulla praesentiae suae signa per multum tempus dare: Sed transacto eo quantocumque tempore iterum augefcere. Ex quibus manifestè nitidèque cognoscitur, Divino Seni adeò cognitam perspicuamque fuisse taeniarum naturam, ut qui post eum deindè, animal hoc descripserunt, novi ferè nihil dixisse videantur. Galenus enim haec solùm habuit (a): *Rarior autem est Lumbrici lati generatio, qui & longissimus est, & saepè per tota extenditur intestina*. At verò quod ad taeniarum varietatem attinet, licèt Clericus post Gabucinum, Tyfonem, Andrium, Vallisnerium, totque Alios, hanc rem fusè tractaverit; non tamen huc usque penitus rem aperuisse videtur. Quid enim in tanta horumce insectorum varietate satis determinari potest? & primò si caput spectes, illud Varii varioque modo describunt, ut superiùs attigimus. Nos autem taenias aliquas habuimus, & adhuc *vini spiritu* servatas apud nos retinemus, quarum caput ab aliis omnibus jam descriptis toto Coelo differt. Et quidem inter alias, una praesertim, quae mirae longitudinis

(a) *In Apher. Hipp. XXVI. sect. III.*

Fig. 1.

gitudinis est, Caput adeo clarum & conspicuum praefert, ut superiorem & inferiorem veluti rostri partem exhibeat: Neque tamen ullâ ratione ad piscis aciformam accedere videtur: sed potius simile est rostro piscium, qui inferiorem mandibulam plerumque breviorē habent. Oculus nullus apparet; & rostri apices, paulò supra reliquam corporis substantiam duriusculi, nonnihil ad subfuscum colorem vergentes. Caeterum taenia alba est, geniculata; ejusque squamae per continuam totius corporis longitudinem ita se se excipiunt, ut lacerti vel anguis, quâ parte ventrem obtegit, spoliū imitentur; vel annulos asperam arteriam componentēs. Singuli noduli parvis maculis distincti sunt; quae aliquantisper eminent. Longitudo hujus vermis tanta est, ut intestinorum longitudinem, si integer sit, facile aequare possit, Nihil omnino rotunditatis ostendit, neque ullo modo teres est, sed gracilis adeo & subtilis, ut zonam repraesentet. Latitudo, parvi unguis medietatem non excedit. Sed advertendum, a naturali statu nonnihil, ob liquoris quo servatur vim, recessisse. Per totam extensionem eadem semper latitudo est; donec ad caudam sit strictior, & in conum facessat. Insuper genicula, quae propè caudam

dam sunt, eamque *successivè* componunt & finiunt, si cum aliis comparentur, longiora. In hoc igitur ab ea, quam Clarissimus Tulpus eleganter describit, praecipuè differre videtur; quòd in nostra neque oculus appareat, neque rostrum, avis in morem sit: Insuper hujus genicula contrariâ omninò ratione disposita sunt, quàm a Tulpio exponuntur. Nam se se excipiunt a capite incipiendo, ut primum excipiat alterum, hoc verò tertium, & sic deinceps: quod Tulpus a cauda incipiens describit. Profectò si quid ex his observationibus concludere velimus, repetendum est, portentosa haec animalia, non omnia eâdem structurâ esse praedita: Quum praecipuè ex his aliqua certissimè perspiciuntur, quae neque squamata sunt, neque nodosa. Taeniae namque partem cum aliis servamus, quae aequalis undique latitudinis est, gracilis, albicans; nullisque omnino geniculis nec maculis interstingitur; sed artificialem, aut lineam aut sericam taeniam assimilat: Aliam insuper, cujus noduli, distinctissimis, instar *muscularium*, per longitudinem directis fibris simul nectuntur. Borrichius autem (b) describit latum Lumbricum, *cujus frusta, 24. pedes longa, ex-*
classa

Fig. II.

Fig. V.

Fig. IV.

(b) In *Actis Med. Hafn.*

Fig. VI.

clusa a juvene , disjunctim vivebant , & quorum incisurae creberrimae non lineam rectam constituebant , sed crenis innumeris sindebantur .

Fig. III.

Quod taeniae genus nobis quoque ostensum aliquando fuit . Gallina noster suâ Epistolâ (c) Taeniam describit , quam , nobis ab eodem transmissam , servamus . Haec verò taenia neque capite , neque geniculis , neq; horum ordine , neq; maculis , cum antea descriptis convenit . Actum agere videremur , si taeniarum proprietates communiores hîc rescribere in animo esset . Hippocrates enim ipse citato loco , longitudinem intestinali tubo aequalem commemorat , quam saepè tamen & valdè majorem obtinent . Et reverà , longâ adeò caudâ instruuntur haec animalia ; ut de Nonnullorum sententia , replicato gyro , bis intestinorum longitudinem adaequant . Et quamvis fortè excindatur cauda , & in frusta é corpore humano exeat ; nihilominus , ut Hippocrates etiam observavit , denuò *pullulat & crescit* , non secus ac in lacertis , quibus amputata cauda (d) rursus *producitur & fit* . Nam , ut alias multas taeniarum excretiones , quas vidi , silentio praeteream , hîc tres tantummodo

(c) *Vid. in fin. Operis .*

(d) *Plin. lib. IX Cap. XXIX. quod & quotidiana experientia docet .*

dò & breviter quidem referam: Ex quibus tamen manifestè deduci videatur, hujusmodi vermes caudam non tantum, sed magnam corporis inferiorem partem amittere; quae tamen denuò producitur. Blasius

Sonettus *De Villare Almefio*, annos natus 44 taeniarum affectione divexabatur: Quae adeò pertinax fuerat; ut ab anno 1721. usque ad 1726. nullâ *anthelmintico-*

rum remedium vi curari potuerit; quamquam alicui ex iis, neque fortasse strenuiori, aliquandiu cedere videretur. Cum verò cunctae istiusmodi historiae partes, alicujus momenti fuerint, eam ergò referamus. Anno illo, quo me Blasius, Taurinum adveniens, consulebat, a sex

Nostrae Taeniarum primi generis, nunc nocentium, nunc insonantium, modo singularium, modo cum cucurbitinis & ceteris vermicibus; & plurimum earum dejectionum partium, & dejectionis temporum, Historiae,

propè annis verminosam hanc in intestinis colluviem gestabat. Hoc enim decursu temporis excreverat viginti circiter taenias, aut longa saltem earum fragmina: Quorum fortè decem, ulnae unius cum dimidia extensionem aequaverant; reliqua unâ ulnâ breviora non fuerant: Ex iis novem aut decem viva, caetera mortua rejecta sunt. Viva, gradato aequalique ab uno ad aliud extremum, ut teretes vermes, motu velut *peristaltico*, seu propriè, ut ajunt, *vermiculari* agebantur. Porro nunc una solum, nunc bina simul prodibant. Intervalla excretionum neque dierum

rum quindecim minora erant; neque quatuor mensibus majora. Post aliquod a nobis impetratum nunc ex Tralliani pillulis, nunc ex Aetiope minerali, Mirrha & Diagridio praesidium, ad finem an. 1727, a novem mensibus taenias non amplius excernebat, sed solum teretes vermes. Ii taeniarum ejectionibus saepius se comites addiderant: Neque folii: Nam cucurbitini quoque vermes, una cum taeniis, trium annorum decursu plus 200. excreti sunt, nunc simul quinque, nunc septem, decem, aut plures; Interdum etiam sine taeniis solitarii egrediebantur: Qui tamen nunquam in catenas adnexi visi sunt. Nulla unquam hi nec nostrae, nec Blasii curiositati cornicula praebuere; sed uno latere plani; duobus aliis velut in unum apicem extenuabantur; ut ideo acuminata pars planae parti esset opposita; & eorum corpus velut pyramidatum videretur. Unum nos ex aliquibus, ab homine secum allatis & exhibitis, huiusmodi vermiculis delineari, hinc aeri incidi curavimus: Qui cum diu mortuus, contractus, atque exsiccatus esset, in apicem strictiorem, quam, Blasio ipso teste, recens habuisset, revera facesserat: Basim verò non mutaverat: In qua solitam fissuram non inquisivimus; nec fortè inquirendi locus erat: Cum ob indu-

Fig. VII.

Etiam

Etiam ariditatem & contractionem, vel diligenter inquirentes, satis videre non potuissimus. Afferebat Villicus noster, egreffos é corpore cucurbitinos, vividos motus habuisse, non verae tamen progressionis; sed aliquod latus primúm excutientes, hinc adversùs ipsum, velut corpus trahentes, arcuantesque Taeniarum quoque frustra aliquot ad nos attulit: Quorum aliqua exquisité nodosa erant: Et nodi nonnisi violentâ disruptione disjungi poterant; eoque magis quód, quamquam nonnihil exsiccata jam erant, validas adhuc parallelas fibras ostendebant, geniculis omnibus obductas, eaque firmiter organicoque nexu transversim obligantes atque continuantes; non secús ac in IV figura videre est: Ut ideó unum omnia atque continuum corpus esse, seu veras primique generis taenias, non fortuitos cucurbitinorum nexus, manifestó constaret: Ad quam quidem magis firmandam rem, internam horumce fragmentorum fabricam lubenter fuissém speculatus; nisi aridula, ut diximus, occurrissent. Aliqua veró ejuscemodi fragmentorum, & praecipuè unum, ulnae semissim aequans, non nodosa erant, seu in geniculis non discreta; sed polita ac levia, & ubique aequalia; seu uniformem artificialem taeniam prorsus.

Fig. V.

prorsus imitantia : Quae quidem nodosis frustis albidiora erant . Exiguam hinc horum partem exhibemus . Cum taeniis vacuabatur Blasius ; nihil illi molestum erat : Cum veró teretes solúm vermes postremum excerneret , praecedentem aliquem ventris dolorem patiebatur . Postea omnium vermium suspensis ejectionibus , licet Homo bonâ frui valetudine videretur , improvisi varii ac periodici sed breves , neque impensi , ventris dolores , quaedam saltem non infrequens , nunc ad *epigastricam* , nunc ad *umbilicalem* sedem , nunc etiam per totam coli zonam molestia , inde in ventris murmura desinens ; ulterius ad stomachum primúm , indeque ad totum corpus non rarus caloris sensus , & tensio incommoda , subitaeque interdum anorexiae , vagantium adhuc per intestina lumbricorum , non omnino naturalium , praebere ipsi indicia videbantur : Caput non raró turbatum erat & grave , cum quodam ad aures sonitu : Quae tamen quám citiús desinebant . Haec omnia tribus mihi visitationibus Blasius diligenter aperuerat . Plures alias longo nostro praxeos XLIII ann. curriculo variarum specierum ac magnitudinum veras taenias , earumque partes vidimus , vel solas , vel cucurbitinis vermibus , vel teretibus , vel utrisque sociatas , cum febre

bre, vel sinè febre, vel sinè molestia de-
degentes exeuntesve; ut de varia earum
indole suafus sim. Quidam Eques, propè
L annos nunc agens, in hac Urbe plura
jam hujusmodi taeniarum frustra, multas
ulnas semper aequantia, sed semper variae
longitudinis, dejecit, & identidem deji-
cit; quorum aliqua nos balsamico in li-
quore servamus. Plures certè in hujus Vi-
ri intestinis simul esse taeniae videntur.
Nam quae a nobis in figura prima, cum
suo capite exhibetur, harumce taeniarum
est. Eques interea adhuc alias eliminat:
Neque ulla unquam ab iis animantibus in-
commoda sustulit; Cum optimè semper
carnosus, vegetus, fortis ac coloratus fue-
rit: & militaris Vir, sua semper omnia
strenuè officia perfecit. Nullos autem,
quod sciam, cucurbitinos excrevit. Anno
MDCCXXVI Femina, XXX annos na-
ta, dum acutâ putridâque febre torque-
retur, quatuor sedibus, quatuor distincta
taeniae fragmenta reddidit: Quae simul
sumpta viginti amplius pedes metiebantur.
Quâcumque excretionè pendulae hae ab
ano lati vermis portiones, vi manuum
extractae abruptaeque sunt: Citòque indè
convaleuit. Mulier aliis quoque excretio-
nibus cucurbitinos plurimos dederat. Variis
quoque temporibus similes passa erat cum

solita divulsione ejectiones , semper cum febre , nausea , conatu ad vomitum , prostratione virium ac ventris cruciatu : sed repetitas expulsioniones prompta sequebatur valetudo . Adeò dissimiles humanarum taeniarum indoles sunt . Haec tamen femina non ita pridem pleuritica ac suppurata praestita , fato cessit . Sed Blasius Sonettus noster , compositis aliquando post alias excretiones vermium rebus , ad hanc usque diem , ut puto , in vivis est . Ita si opus esset , quemlibet de iis , quae diximus , reddere certiore valeretur . In nostris iis casibus id satis non apparuit , quod ab Aliis observatum legimus : Seu veras primique generis taenias statim anni temporibus solvi , earumque fragmenta spontè excerni . Quandoquidem Fabricius Hildanus affert (e) feminam circa aestivum solstitium, latorum vermium longa frustula spontè excernere solitam , extra illud tempus , vel fortissimis vexatam purgantibus medicamentis , nunquam excrevisse : Porro reduce praescripto tempore , spontè illa rursus prodire , tanquam solo criticoque naturae imperante motu . Idem pluries observasse asserit Clericus (f) in hominibus , certo tempore , *semel aut bis tantum*

(e) *Centur. II. Observ. 73.*

(f) *Hist. lat. lumbr. Cap. XV.*

tantum singulis annis, taenias aut taeniarum partes vel spontè, vel lenioris purgantis operâ, ejicientibus; qui alio tempore, vel validioribus catharticis adhibitis ac repetitis, ejicere omnino non valebant. An ergò, si ita est, in taeniis, caudarum jam impensè accretarum hinc jam supervacuarum habita, determinatis temporibus spoliatio, instar illius exuviarum Serpentum, certis quoque temporibus susceptae, cogitanda esset? Sed cum aestivis praesertim diebus, observante Fabricio, istiusmodi taeniarum spolia contingant; an fortè in taeniis motuum tempora, temporibus motuum teretium lumbricorum respondent? Hi quidem, plusquam aliis tempestatibus, vernâ aestivâque, praecipue ob generationis operam, moventur. Ita in infantibus puerisque, quibus major rotundorum vermium copia est, majores horumce motiones exitusque certis illis temporibus fiunt. Ita pariter herbarum vermiculationes (de quibus quidquam inferius) vere & aestate, vix temporibus caeteris, observantur. Plinius taeniarum quoque mentionem facit; sed triginta tantummodo pedum longitudinem affert, non verò 300., ut Quidam ex Plinio male deduxerunt. En Plinii verba (g): Sic

*Mala Plinii
apud Aliquos
taeniarum lon-
gitudinis inter-
pretatio.*

S 2 *intra*

(g) *Lib. XI. Cap. XXIII. Hist. Nat.*

intra hominem taeniae tricenum pedum, aliquando & plurium longitudine. His de taenia breviter expositis videat quis, admitenda ne sit determinata ejus species, quot sunt hucusque ab Auctoribus traditae earum differentiae: vel potius (quod tamen suis quoque difficultatibus non caret) concludendum sit, infecta haec, inter se tam dissimilia, totidem monstra esse, quae a teretium vermium generationibus proficiantur, & plures mentiantur species. Taenias primi generis, illae secundi generis sequuntur, quae non unicum animal sunt, ut *Solii* nomine intelligere voluit Clarissimus *Andry* (h), sed ut optimè probat Illustrissimus *Vallisnerius* (i) nihil aliud sunt, nisi series quaedam animalium, quae ob similitudinem, quam habent, cum cucurbitarum semine, cucurbitini vermes nuncupantur: & totidem sunt, quot sunt noduli, qui in iis taeniis enumerantur. Itaque etsi multa quoque de his animalibus a Multis jam dicta fuerint; cum tamen hucusque rem hanc non satis attigisse videantur; quae mirabilis omnino, & multis adhuc difficultatibus obvoluta est;

non

(h) *De la Generation des Vers dans le Corps de l'Hom.*

(i) *Consid., ed esper. int. alla Gen. de' Verm. ord. del Cor. um.*

Taenia non vera, seu secundi generis, ex Cucurbitinis Vermibus confecta.

non abs re erit, postquam de morboris generationibus sermonem instituimus, & inter morbosos vermes, cucurbitinos etiam annumeravimus, de his pauca quaedam referre.

Quidquid itaque & quoquo modo ab aliis Scriptoribus jam traditum sit de horumce *Entomatum* proprietatibus; ea tantum nos describemus, quae non aliundè accepimus, sed ipsi summâ adhibitâ diligentia observavimus. Diu multumque a nobis dubitatum est, an reapse cucurbitini, catenae ad instar, inter se corniculorum ope annecterentur, & taeniam aliquando formarent. Cumque nobis hanc rem visendi cupidis, nunquam obtigisset oculis ipsis inspicere, quae ut vera ab Aliis jam tradita legebamus; dubitationem, immò incredulitatem augebat quorundam cucurbitinorum forma, qui nobis delati fuerant. Nam, ut supra, cucurbitinos quosdam acceperam (non tamen recens ab intestinis exclusos) qui in uno extremo, seu s. non-

Nostre Cucurbitinorū vermium Historia.

Fig. VII.

S₃

nuò

- (1) *Mr. Henri, aetate nunc circiter annor. 45., in hac Urbe habitans, ad initium Vici Sancti Spiritus.*

nudò cucurbitinos per sedem emitteret ; in spem illicò adductus , me novum aliquid observare posse , eum adii . Qui postquam de affectione sua interrogatus , eandem exponere aggreditur ; repentè manum in femoralia conjicit , eâque retractâ : Haud meliori tempore , inquit , ad curiositatem tuam explendam , huc accedere potuisses : accipe & vide . Sic dicens , cucurbitinum unum porrexit . Deindè verò enarravit , quomodo post sex annos continuos animalia haec faecibus commixta dejiciat ; & quomodo interdum , ut tunc coram evenit , spontè exeant ; eosque , a quodam frigore , per contactum ad coxas excitato , statim exiisse percipiat . Et denique nullo modo his animalibus se vel nunc , vel antea molestiâ affectum fuisse affirmavit , si quandam sensationem pruriginis ad anum excipias : Tum verò semper haec discreta , nunquam copulata emisisse . Traditum mihi insectum istud , illicò aquae immersum , & post horas duodecim diligentissimè , sed nudis oculis inspectum , hanc formam exhibuit . Quatuor lateribus circumscriptum , ad rectanguli parallelogrammi figuram nonnihil accedebat , ejusdem omnino formae , ac magnitudinis , quae schemate repraesentatur . Ab extremitate *e.* non aequalia cornicula , sed
tamen

tamen exstantiae, cucurbitarum seminibus similes, prodibant. Atque haec extremitas subtilis extenuataque, velut in aciem definit. Extremitas verò opposita *f.* ita duplicata; ut in duo labia admodum subtilia aperiatur; & rimam *a. f. b.*, ab uno ad alterum hujus lateris punctum productam, apertissimè ostendat. Quo posito, etsi nunquam unitos simul, in zonae formam, cucurbitinos vidisse nobis contigerit; multo tamen facillimè quisque intelligat, quomodo *animalcula* haec, horumce labrorum ope, simul jungi queant. Lateris enim *e.* acuminata utrinque structura, ad penetrandum in rimam lateris *f.* alterius cucurbitini; Rima verò restricta arctataque, ad penetrans retinendum latus, aequè aptissima fit. In altero ex majoribus lateribus, *i.* foramen positum est: quod ab utraque extremitate aequaliter distat (minora latera extremitates appello) rotundum & patens; atque in cucurbitini corpus, ac si illud transversim secaret, & in duas aequales partes divideret, insinuatur. Gracilem labrosum limbum, foramini circumductum vidimus: impensum uber, quod a pluribus depingitur, non vidimus. Hujus *animalculi* color subalbus; & simul nonnihil translucentus: Undè fit, ut foraminis illius pro-

gressus in cucurbitinum, sub nigricantis lineae vestigio ab *i.* versus *e.* directè transpiciatur. Pars una vermis nonnihil convexa, altera verò paulisper concava. Fibrarum directio ab uno *e.* ad aliud extremum *f.*. Substantia non multum ab ea limacum dissimilis. Immò insectum istud, non secus atque limax, quà reptat, dum adhuc vivens est, substantiam quandam viscidam & lubricam instar tenuissimi glutinis expuit. Nam haec *animalcula* interdum usque ad quartam horae partem, postquam a memorati hominis intestinis prodierunt, moventur & vivunt; & priusquam omnino vitam amittant, corrugantur, albamque liquoris lactei guttam per dictum foramen exprimunt. Sed postquam mortua sunt, & corrugantur magis, magisque contrahuntur ad illud praesertim extremum, quod apicibus tanquam cornibus instructum est. Immò ibi conicam figuram acquirunt. Quapropter figura VII cucurbitinum repraesentat, qui jam probabiliter corrugatus erat, quando nobis ab alio Homine transmissus, & hinc delineatus fuit. Haec sunt, quae in hisce insectis nuperimè nobis observare contigit; aliisque, si placeat, nunc ostendere parati sumus. Quare cucurbitinorum junctura similis est, in naturalibus, nexui & articulo vomeris ossis

ossis in humano corpore : Quod nempè ad posteriorem septi narium partem , firmiorem efficiendam , superius & antèrius per insculptam rimam cum indito *ethmoidae* majoris laminae margine , & cartilagineo narium claustro copulatur ; inferius verò & posteriùs proprio extremo in communi maxillarium & *palatinorum* ossium fissura committitur : Et in artefactis illa lignorum aliorumve solidorum corporum contignatio , quae Ital. *incastro* Gall. *assemblage* appellatur , hanc quidem cucurbitinorum copulationem perbellè imitatur . Ita cum in iis mechanicis instrumentis corpus per fissuram excipiens , ab Artificibus *femina* , excepta verò alterius corporis , in latam aciem promissa extremitas , *mas* dicta sit ; an non eadem apprimè nomina naturali hujusmodi cucurbitinorum contignationi tribuenda essent , (etiamsi hi vermes Hermaphroditi sint , ut inferius videbimus) adeout ingrediens cucurbitinus , *mas* ipsum absolute aestimetur ; excipiens verò , feminae munera exequi dici possit ; eò praecipuè , quòd hanc *intestinalium* viventium conjunctionem , ad solum generationis negotium institui , nobis in aperto sit ?

Quippè iis omnibus animadversis , cum

nullum nobis ampliùs dubium supersit de

Copulatio & eadem cucurbitinorum, ad gener-

cucur-

rationis nego-
tium instituta
est.

cucurbitinorum mutuae connexionis modo , nunc obiter quaerere operae pretium est , cur haec *animalcula* , quâ parte acuminata sunt , eâdem se in aliorum rimam intrudendo , mutuis nexibus , longam feriem , velut catenam constituent ; ita ut illud , quod jam alterius rimâ detinetur , suâ deindè rimâ alium excipiat ; hoc verò tertium , & *successivè* . Animalia omnia quibusdam anni tempestatibus , aestu quodam venereo corripuntur , seu vero potius *orgasmo* . Id sanè piscibus , insectisque aliis , & avibus imò contingit . Nam vere novo , quotannis amore exaestuant aves . En Passeres praecipuè , qui hinc inde volitantes , demissis & tremulis alis pipilant : Ranae plus solito coaxant & conjunguntur : Pisces discursant , extra undas evehuntur , & ad ripas etiam , vernali tempore amoris aestu saltantes , exeunt . Ergo vermes hi breves & lati , *orgasmo* quoque suo correpti , simul exposito modo nectentur : Ut scilicet eorum species deindè propagetur . Quid verò , si multi , uno tempore , eodem oestro , eadem coeundi libidine corripiantur ? Multi pariter simul , alter alteri , haerentes junguntur . Sed quomodo ille idem , qui alterius rimâ excipitur , suâ deindè rimâ alterum vermem , seu socium cucurbitinum excipiat ? Non-

ne mares a feminis sunt distinguendi ? Nonne in animalium generationibus munera diversa sunt ; ita ut quod mas , dum jungitur , efficit , ab ejusdem speciei femina praestari haudquaquam possit ? Ita sane . Sed non de omnibus animalium speciebus idem sentiendum est . Nam etsi animalia illa , quae insecta non sunt , in suis speciebus ita marem & feminam habeant , ut quod munus a mare praestatur , idem haudquaquam femina efficere possit ; tamen insectorum non eandem esse legem constat . Clariss. enim Reditus & Vallisnerius in *zootomicis* , ut ajunt , dissectionibus , quas de limacibus & teretibus vermibus praecipue instituerunt , utrumque sexum in iis reperisse testantur ; ita ut teretes vermes *ovariis* omnes instructi sint : Limaces autem quoddam in venereo opere generationi dicatum organum ex ore propendens emittant ; quod in omnibus eandem formam referre videtur . An igitur dicendum erit , in animalium illis speciebus , quibus omnibus *ovarium* inspicitur , omnes feminas esse ? Profecto si res ita se haberet , horum animalium coitus nunquam sequerentur . Atqui tamen animalia haec coeunt . Ergo , ut iidem Clarissimi Auctores concludunt , in omnibus utrumque sexum esse ,
affir-

affirmandum est: Ut meritò hermaphroditi sint appellanda. Hoc igitur posito, quid nī cucurbitinos etiam, ductā ab aliis vermibus infectisque analogiā, utroque sexu praeditos esse dicamus; Cum praesertim ad eorum connexiones explicandas, & alia quae in hisce *animalculis* observanda occurrunt, id unicè dicendum esse videatur? Igitur cucurbitinus quidam *orgasmo* correptus, alium cui adjungatur quaerat, inveniatur, simulque copuletur. Hoc duorum nexu posito, si tertius accedat, qui jungi velit, (sunt Hermaphroditi omnes, ut diximus) illius, qui jam conjunctus est, rimam offendens, corniculis pariter suis cum illo jam nexu committitur; sicque alii post alios. Ita catena illa cucurbitinorum exurget, quam plerique modò Auctores, secundi generis taeniam, aliterque, ut supra, Clariss. Andrius, nominare solent. Porro, inter Alios, Clariss. Vallisnerius cucurbitinorum collectiones aestivo tempore observavit (m). Hoc verò tempore humanos & non humanos omnes, catulire vermes in comperto est.

Quod quidem
confirmatur ab
exposita fabri-
ca; atque insu-
per ab analogia

Quod de cucurbitinorum coitu breviter a nobis hic scriptum est, ita quidem exposuimus, non ut novi aliquid in medium proferre

(m) Dell' origin. de' ver. ord. nel Cor. um.
edit. Patav. fol. 69.

proferre videremur; sed tantummodo, ut ex uniformibus super eadem re observationibus, veritas magis magisque apparet. Nam praeterquamquod a Medicis Arabibus, eorumque aliquot Interpretibus aut Sectatoribus, ut adnotavit Daniel Clericus, (n) vermes cucurbitinos jam indicatos fuisse, mutuamque vermium istorum connexionem observatam esse constat; quin tamen eorum ullus, quâ ratione id fieret, exposuerit; solers insuper Vallisnerii industria, cucurbitinorum corporis partes, tum exteriores, tum interiores (verba sunt Clerici) graphicè anatomicèque describens, easque speciatim designans, quibus mutua ista eorum adhaesio perficitur; quod ad insecti hujusce perfectam notitiam spectat, ita investigavit; ut ferè nihil Aliis porro addendum reliquerit. Ast quoniam in rerum naturalium inquisitione nullus omnino terminus inveniri potest; & interdum quae omni ex parte aperta & cognita fuisse existimantur, aliquid adhuc in se recondunt; propterea nullam me Scriptorum Cuique injuriam fecisse arbitror, si quae de cucurbitinis sentiam liberè scripserim. Quamvis enim egregius historiae naturalis Cultor, atque immortalis memoriae Vir, Vallisnerius, quod

(n) *In Histor. lator. lumbric.*

quod ad mutuos cucurbitinorum nexus pertinet, id ita evenire arbitratus est, ut eorum sententiam, qui id fieri generationis causâ putant, minimè probans, eam amplexus fuerit, quae statuit, ob aliquorum succorum pravitatem cucurbitinos, ut a communi nocumento evadant, simul connecti, atque *ignotae mortis timore* (o) *actos*, aliorum animalium more, unâ multos effugere; tamen ea nobis longè magis arridet opinio, quam superius cucurbitinorum nexus explicaturi, etiam *divinando* exposuimus: Non enim scrobiculos, non geminas foveas, sed unâ rimam ad totum latus *a. f. b.* apertam luculenter intuemur; in qua efficienda, probabiliter majus aliquid a natura cautum est, quàm ut ejus adjumento haec animalia aliquando simul necerentur, atque *ignotae mortis* periculum vitare possent. Si enim ad insectorum hujusmodi conservationem tam notabile machinamentum a natura institutum est; cur non hujus auxilio interitum effugiunt? Quae enim de aliorum animalium connexione in superandis periculis exempla adduntur, nihil ad eandem rem in cucurbitinis probandam conferunt. In illis nulla partium dispositio, aut structura, quae ob hanc solam effugiendi

(o) *Clericus ex Vallism. cit. Histor. Cap. VI.*

giendi necessitatem a natura destinata sit : In his notabilis scissura , quae huic tantum ufui inferviret : In illis talis naturae instinctus , ut , si eo utantur , simul unita a graviore vitae discrimine liberentur : In his , naturâ pariter docente , ita fierent nexus , ut etiam si a malis succis effugiant , ad pejora tamen loca (idest extra humanum corpus , ubi statim intereunt) simul juncta dum transeunt , certam perniciem inveniant : Illa , servato simili quodam , ac constanti naturalis instinctus ordine , si quando eadem offeratur occasio , uniuntur : Isti verò plerumque , immò ferè semper , extra humanum corpus , spontè etiam , non catenatim , sed separati prodeunt . Nam Noster hic , de quo scripsimus , Taurini cucurbitinos saepissimè deiecit ; qui tamen hucusque catenas , instar aliorum animalium , quae *caudas inter se mordicus tenent* (p) , nunquam constituerunt . Ad haec etiam accedit , cucurbitinos inter utriusque sexus insecta probabiliter numerandos esse : Quae omnia , si quis ritè perpendat , nullus dubito , quin a nobis superiùs expositam de cucurbitinorum catenis opinionem , saltem aequè ac reliquae , probabilem inveniat . Quod verò ad difficultatem eosdem ab invicem

sepa-

separandi, quae tanta aliquando est, ut potius in media corporis parte scindantur, quàm nexus deferant; id profectò aequè difficile est in quacumque sententia: Immo nostrae potius favere videtur. Nam in iis, quae a Scriptoribus afferuntur exemplis, de quibusdam animalium connexionibus eo tempore, quo vel sedem mutare, vel ab aliquo vitae discrimine evadere student, nunquam fit tam firma cohaerentia, ut non facillimè diversa agantur, & separentur: Contra verò longè firmiores observamus animalium, & praesertim insectorum quorundam connexiones, dum coeunt generantque. Exemplo sint insecta illa domestica, ut ita dicam, quae ex bombycibus, mirà metamorphosi in papiliones mutantur: Ex his mas & femina, nonne, dum junguntur & coeunt, integris etiam diebus cohaerent? Immo si eorum aliquis trahatur, aut suspendatur, nonne interdum alter etiam trahitur atque suspenditur? Alia non desunt insecta, quae coitus tempore ita difficulter avelluntur, ut etiam si alterutrum in frustra secetur, non tamen amplexus venereos deferant. Quinimmo in nonnullis quadrupedibus conjunctionis hujusmodi tenacitas ostendi potest. Non semel enim in canibus observavimus tam firmam

in

in coitu adhaesionem , ut vel alterutro suspenso , utrique steterint suspensi ; vel virgis aut fustibus caesi , nonnisi difficilimè , & post multos hinc indè conatus , dissociari potuerint . Et fortè ut in canibus , ita in cucurbitinis , ingressi in rimam apices tument ; ut ideo initi connexus admodum tenaces evadant . Sed , ut cucurbitinorum taeniae seu catenae , rarissimae sunt ; ita non tam difficilè dissolvuntur : Has caeterùm Petrus de Apono primus post Arabas memorasse videtur (*).

Decucurbitinorum Anatome, nulla modo dicenda supersunt. At si quid est , quod illis in *animalculis* diligenter adhuc investigandum sit ; id profectò mihi caput esse videtur . Dubitari enim admodum potest , an quâ parte apices apparent , ibi sit caput : Atque dubitandi occasionem praebet Clariss. Vallisnerius , qui se observasse tradit , canalem illum , quem velut *thoracici* officio fungi putat (q) , ad utraque extrema non desinere , sed paulò ab extremis distare . Enim verò cum ibi os adesse putent , ubi situm est caput ; cumque caput corniculis designari autument ; reliquum esset ut canalis ille , quem

*Quae supersunt
in cucurbitino-
rum Anatome
illustranda .*

T *thora-*

(*) *Saec. XIII. vid. Concil. Diff. 101.*

(q) *Dell' orig. de' verm. ord. nel Corp. um. edit. Patav. fol. 64.*

Fig. VIII.

thoracicum vocant, & cibarii munere fungi debet; ad extremitatem saltem unam pertingeret, puta ad os, undè incipere deberet. At quorsum canalis ille, qui a laterali foramine *i.* versus *a.* rectà in cucurbitini corpus insinuatur? An fortè laudati canalis *thoracici* pars? Illius saltem extremum dicendum esset, quia ab eodem canaliculo per foramen *i.* extillare solet gutta quaedam albicantis; & ferè lactei liquoris, qui illius *chyli* pars esse dicitur, quo infecta haec in intestinorum tubo nutriuntur. Quod si res ita se habet, non video, quomodo canalis, qui *thoracici* munere fungi dicitur, ille sit, qui per medium cucurbitinorum dorsum directus, paulo infra extrema desinit (*r*). Longè enim probabilius est, extremum unum cibarii (sic dixerim) canalis in cucurbitinis esse foramen *i.* aliud verò simul cum ore & capite adhuc investigandum esse. Neque enim cucurbitinorum incessus nobis apertè capitis situm designare valet. Nam animalia, quae extra proprium clima, sic dixerim, inveniuntur, non incedunt, ut eis natura dedit; sed quo tantum modo possunt, feruntur. Idque observamus in piscibus aliisque hujus generis

(*r*) Vid. Fig. IX. Tab. II. in cit. Vallise.
Opere.

ris animantibus ; quae extra undas , non naturali ordine & capite antrorsum , sed quâ possunt salientia , hinc inde turbatè flectuntur & repunt . Quod idem de cucurbitinorum incessu sentiendum est ; qui extra humanum corpus licet incedant atque recedant , id non ut debent , sed quo modo possunt , peragere nituntur . Insuper etsi verum est , insecta alia , quae facile per oppositas partes , instar scolopendrae , feruntur ad alterutrum extremum , distincto capite instrui ; tamen laterale illud foramen *i.* , quod pro cibarii canalis extremo orificio habendum est , in cucurbitinis caput alibi situm esse demonstrat . Omnia enim quaecumque in hac rerum universitate vivunt insecta , orificium illud , per quod sui generis faeces excernunt , vel ad extremitatem capiti oppositam habent ; vel saltem si sub imo ventre , nunquam tamen ad latera illa , quae capiti non sunt opposita . Utcunque sit : Foramen *i.* Aliis os , Alteris spirandi meatus , Tertiis anus , Quartisque etiam vulva audit . Dignum sanè meliori indagine arcânum .

De vermibus *intestinalibus* morbosis atque ingenitis , satis multa dixisse videremur ; nisi quae & verbis , & scriptis ab amico Medico accepimus , Nos ad aliquid etiam hîc superaddendum inducerent . Namque

Intestinalis humanus vermis viviparus.

Fig. X.

Vir iste (f) diligens & amicus, qui in hac Metropoli Medicinam exercet, anno 1734. tradidit mihi scriptum, quem ipse observaverat, casum, meâ quidem sententiâ rarissimum, de aegrotante quadam Muliere, cui post tertianam duplicem accedentibus vagis doloribus in abdomine, cum oleum amygdalinum post alia quaedam remedia usurpasset, illicò vermis unus ad superiora ascendit, & non siné magno aegrotantis levamine per os exivit. En itaque quàm mirae magnitudinis & formae ab eodem descriptus ac designatus fuerit. Colore rubicundus erat, longitudine unius mediocris viperae, cujus extrema, pilis circumsepta, caudam uno, altero oris hiatus referente, in apicem desinebant. Crassities erat ad pollicis magnitudinem. Per longitudinem a capite ad caudam, recto fibrarum ordine; transversim verò *spiralibus* velut fibris ejus cutis contexebatur: Quae tamen ad ventrem subtilior, & nonnihil pellucida erat; in aliis verò locis, crassa magis & densa. Vivebat autem; & pluribus id motionibus, flexuris & distorsionibus facile quisque deprehendisset. Nec parum prodigiale est, in hoc verme viventem jam sobolem extitisse. Namque cum ipsius citati Doctoris pedibus.

(f) D. Molinerius.

pedibus disruptus humi fuerit, statim ex tumido aperto ventre vermiculi decem, & ultrá, distinctissimé prodierunt, crassitie dentis pectinis mediocris, & longitudine acus futoriae: Qui & ipsi vitâ jam praediti se se movebant. De hujus rei veritate nihil omnino dubito: Quia Mulierem illam, ex qua vermis exivit, his adhuc diebus incolumen, Ego ipse sum allocutus: Quae rem iisdem omnino circumstantiis, quibus jam descripta fuerat, mihi enarravit. Num verò dicendum ne sit, hunc vermen ex Teretium familia & ut sic dixerim, gigantem in humano corpore excrevisse; an potius exterorum sobolem, aut in ovo adhuc inclusum, aut quoquo alio modo, in illius Mulieris stomachum descendisse; animi pendeo: Nec pudet rei difficultatam & obscuritatem ingenué fateri. Sed quia extra humanum corpus in his nostris Regionibus insectum nullum reperitur, quod aliquâ ratione cum descripto verme conveniat; si quid mihi asserendum esset, eum potius ad monstriferos teretes, quàm ad quoscumque extraneos vermes referrem. Interea certum est, vermen hunc fuisse *viviparum*: Quia si vermiculos, quos jam vivos fuisse diximus, adhuc in se retinebat, eos certé dato tempore vivos edidisset.

Humani intestinales vermes in oviparos & viviparos distinguendi esse videntur.

Quapropter hinc deducendum arbitror, non omnes *intestinales* vermes ova parere, sed potius in *oviparos* & *viviparos*, esse distinguendos. Clariss. Redi (t) contra P. Honoratum Fabri & Scaligerum, quorum primus muscas semper *oviparas*, alter semper *viviparas*, esse tradidit, jam aperte ostendit, muscas non omnes *oviparas* neque *viviparas* omnes dici posse: Quia testatur, se muscas aliquas vidisse, quae ova super cibaria, alias verò, quae jam viventes vermes deponebant. Quod adeo verum est, ut tabularum nostrarum Sculptor, & accuratissimus magnae spei Discipulus noster Nicolaus Brevardi, cum cadaveris partem curiositatis ergo incidens, eandem omnino rem observaverit, meisq; oculis subjecerit, & de hac commentariolū sibi servandum scripserit; hoc, ut simplex & breve est, hīc referre placet, „ Cum puellae cujusdam caput in Magno Taurinensi Nosocomio disseicaretur, ut *lacrymalium* ductuum praeparatio fieret, ejusdem capitis dimidium mihi, genuinam *lacrymalis* sacci formam visendi cupido, ab amico quodam Chirurgo allatum fuit. Cumque diligenti aliquot horarum labore, quae inquirebam detexissem, partem illam supra fenestram ad aliquod tempus

„ tempus reliqui : Quò statim muscae ali-
„ quot grandiores , ut ibi partus suos de-
„ ponerent , advolarunt . Brevi subindé ,
„ cadaveris partem illam manibus prae-
„ hendens , muscas aliquot evolasse vidi ;
„ unicâ exceptâ , quae immota , & velut
„ emortua reperta est . Quî autem id fie-
„ ret statim revolvens , muscam omni mo-
„ tu destitutam seposui ; diligenterque scru-
„ tari coepi , an quaedam muscarum ova
„ in memorata capitis parte invenirem .
„ Sed praeter ova , vivos & per carnem
„ reptantes vermes animadvertens , eosq;
„ non ab ovis tam citò exclusos meditando ,
„ protinus dubium succurrit , an musca-
„ rum aliqua vivos vermes , nullisq; ovis
„ inclusos peperisset . Neque ea opinio
„ falsum me habuit . Nam sepositam jam
„ antea exanguem muscam , summis di-
„ gitis versùs imum ventrem comprimens ,
„ vermes qui adhuc in eadem contineban-
„ tur , post alium alius , & interdum ge-
„ mini , se se hinc indé flectentes & con-
„ volventes , miro oculorum spectaculo
„ in lucem prodibant . Id Illustriss. Prae-
„ ceptori meo Joanni Baptistae Bianchi ob
„ oculos posui , qui utpoté naturâ suâ de
„ rebus a se visis potiusquam aliundé ac-
„ ceptis , agere cupidus , ut muscam il-
„ lam viderem lentis ope adauctam , ver-

Fig. X^a

Fig. XII.

„ mesque in aenea vermium tabula inci-
 „ derem , mihi statim commisit . Mus-
 „ cam illam postriduó velut exsiccatam
 „ subtili cultro dividens , exenteratam &
 „ omninó vacuam inveni : Si tantum ex-
 „ cipias supremam thoracis partem , ubi
 „ tres adhuc se se motantes vermes exta-
 „ bant . Dicat nunc aliquis , cur musca
 „ haec , nemine exterius laedente , mor-
 „ tua sit ? An fortasse partus doloribus
 „ sublata ? An a filiis intus exesa , inte-
 „ rempta est ? Alterutrum dicendum . At
 „ quidquid sit , nihil de hac re statuere
 „ ausim ; proindeque aliis iudicium fe-
 „ rendum relinquo , Haftenus Brovardus .
 Quod si res ita est , ut révera nos ipsi vi-
 disse testamur ; cum argumenta illa , quae
 a naturae analogia ducuntur , in rebus na-
 turalibus plurimum valeant , & immo
 pro validioribus habenda sint ; tum ex al-
 lata *vivipari* vermis historia , tum ex mus-
 carum analogia , *intestinales* vermes , in
oviparos & *viviparos* distinguendos esse ar-
 bitramur . Quod quidem observatione ul-
 terius , luculentissimé demonstratur ; nam
 quemadmodum Reditus , Malpighius , Val-
 lisnerius Aliique oviparos humanos lum-
 bricos descripsere ; ita *viviparos* alios Ama-
 tus Lusitanus (u) , Panarolus (x) , Fo-
 (u) *Cent. 3. Curat. 46.* restus
 (x) *Pentec. 5. Obs. 15.*

restus (y), Schenckius (z), Petrus Borellus (a), Verattus (b) & Andrius (c), observarunt. Porro non solum pisces per aquam serpentes, sed angues, seu terrestria serpentina animalia, ovipara alia esse, alia verò vivipara, nemo certè it inficias. An non humani lumbrici de genere serpentium animalium dicendi sunt? Quidpiam adhuc, antequam praeteream, de muscarum partibus addendum puto. Nempe nos non solum cum Redio esse, quod muscarum aliae revera sola ova, aliae vivos vermes parturiant; sed quod eadem earum species, vermes interdum edat; quae ova semper ederet, nisi praecox tempestatis calor vermes in ventre praemature ex ovis excluderet. Equidem muscae nostrae genus, valde aestuantibus Julii mensis diebus, vermes peperit; quod, minus fervidis temporibus, ova solum peperisse, comperimus.

Nunc verò de vermibus iis pauca dicemus, qui *intestinales* etiam, & omnino morborum sunt; sed nullâ ratione terribus similes, adventitii a nobis existimantur. Quamquam apud aliquos ea stet opi-

Humani intestinales vermes, extraordinarii & extranei, atque omnino morbofi.

(y) Lib. 21. Obs. 26. nio

(z) Lib. 3. Obs. de lumbr.

(a) Lib. 1. Obs. 89.

(b) *Galleria di Minerva* Tom. VII. fol. 66.

(c) *De la Generat. des ver. Cap. II.*

nio, ut nimirum extranea animalia in humani corporis intestinis, aut propter calorem diuturnum, aut propter continuam solventium humorum affluentiam, nullâ ratione vitam ducere posse autument; proindèque tanquam inter aniles fabellas referre soleant portentosos ac mirabiles quosdam eventus, qui a Celeberrimis Medicinae Scriptoribus, Petro Borello, Thoma Bartholino, Oligero Jacobeo, Tillingio, Salmutho, Schenckio, Sennerio, Montuo, Rulando, Segero, Gemma, Roeslero, Volgrado, Brukmanno, Ruyschio Aliisque, de Araneorum, Serpentum, Ranarum, Bufonum, Talparum, Piscium, Cancrorum, Scorpionum, Lacertarum, Salamandrarum, Quadrupedum aliorumque id genus exterorum animalium excretionibus traduntur: Tamen nullo modo probabile est, tot Clarissimos Gravissimosque Viros simul omnes deceptos fuisse. Neque naturalia quaedam phaenomena ideo deneganda sunt, quia humanam omnem intelligentiam & captum excedant, Nam quidam naturae effectus continuo observantur, qui licet nullâ ingeniî acie attingi possint, ab Omnibus tamen necessario admittuntur. Quis enim explicet admirandas magnetis, aliorumque corporum *electricas*, ut dicunt, proprietates

prietates? Nemo hercule: An propterea denegandae sunt? Quod si quis inveniat, qui rerum novitate atque admiratione perculsus, nullam Scriptoribus fidem velit adhibere, quia scilicet id tantum in rerum natura evenire posse praesumat, quod ipse concipere & explicare potis est; cohibeat saltem, si placet, assensum, & dubitet (siquidem de rebus dubitare omnibus licet): At illud absolute non inficietur, quod etsi minus intelligat, falsum tamen esse, non noverit. At quorsum haec? Ad *intestinales* morbosos & adventitios vermes revertamur. Jam superius aliqua breviter attigimus de verme quodam, a Doct. Gallina nostro per Epistolam (d) nobis adscripto, qui vivus ab Adolescente per vomitum ejectus, cum nullam omnino similitudinem habeat ad *intestinales* ingenitos vermes, a nobis inter adventitios reponitur. Ego cum hujus iconem perspicerem, *intestinalem* inusitatae speciei erucam nominare malui: Reminiscens, quam olim legeram, a Cl. Albrecto habitam, vomitarum erucarum fere similem Historiam: (e) Nimirum „ Rusticum diuturnos & atroces

Fig. XIII.

Humanarum
erucarum Historia.

(d) Legatur Epistola ad hujusce Partis finem edita.

(e) Misc. nat. cur. dec. III. ann. II.

„ atroces ventriculi dolores , non raro
 „ sudores frigidos , animique deliquia pas-
 „ sum , *emetici tartari* opere viginti cir-
 „ citer erucas vomuisse : Quas idem Al-
 „ brechtus partim vivas & celerrimè repen-
 „ tes , partim emortuas viderit ; coloris
 „ nigerrimi , magnitudine & figurâ pro-
 „ ximè ad illud erucarum genus acceden-
 „ tes, quod Goedartius *Metamorph. & Hist.*
 „ *nat. insect. par. 2. experim.* 39. depingit ;
 „ nisi quod glabrae , pluribusque instru-
 „ ctæ essent pedibus , Antiquitus quoque
 „ similes ab hominibus vivasque excretas
 „ erucas, Benivenius, Dodonaeus Petrusq, Bo-
 „ rellus descripserant . Quoniam verò ca-
 „ sus erucæ hujus nostræ , ut a citato Vi-
 „ ro descriptus fuit , commodè in ejusdem
 „ Epistola , huic operi adnexa , perlegi po-
 „ test ; Hinc ad alium monstruosum ver-
 „ mem , transitum facimus ; cujus Histo-
 „ riam hîc breviter enarrare aggredimur .

*Historia huma-
 ni intestinalis
 lacerti-formis
 vermis .*

Miles quidam Legionis *Rehbbinder* ætate
 annorum XLII. temperamenti melancho-
 lici , & continuo pallidus , edax, immò
 immani inexplibili *Bulimo* jam dudum
 captus, necnon stomachicus, *cardialgiis*,
 præcordiorum angoribus, & colicis do-
 loribus obnoxius, assiduâ feбри correptus
 anno MDCCXXIX autumnali tempore,
 ad Nosocomium se transtulit . Varia de-
 inde

indè accesserunt symptomata, *cardialgia* saevior, colici constantes dolores, sitis, vigiliae, ventris morsus, totiusque abdominis tensio usque ad *epigastricam* regionem. Plura adhibita fuerunt remedia ad ventrem emolliendum, fomentationes in primis & clysteria. Vinum *emeticum* insuper, & oleum amygdalarum dulcium propinatum est. Principio Vinum *emeticum* nihil, nisi vomitus excitavit: At deindè suppositorii adjuvantis ope, prodigiosum vermem paucis fecibus commixtum per anum deiecit: Quo excreto, post triduum, ab omni morbosa affectione liberatus est. Nunc autem vermem hunc, quemadmodum delineatum accepimus, describamus. Ejus longitudo erat spithamae unius cum minori palmo: Quà latior erat nempe circa medium, duos circiter transversos digitos aequabat: Quadrupes: Capite, cruribus & reliquo corpore ad majoris lacerti formam vergens: Colore a capite usque ad caudae principium rarus; a caudae initio usque ad extremum obscurior, & nonnihil viridis. Duabus pinnis hinc indè ad latera, quà nempe cauda exoritur, instar piscium instructus, quae, non secus atque crura, cedrinum colorem referebant: Oculi ovati, & ad limbum vividè rubri: Labia itidem

Fig. IX.

itidem rubra; narium meatus distincti:
 Per totum ventrem, & inferiorem capitis
 caudaeque partem, albicans: Aquae tep-
 enti immersus, postquam ab humano
 corpore exierat, quatuor adhuc horas vi-
 xit: Tandem vini spiritu, ut scilicet diu
 fervaretur, exceptus est. Haec omnia no-
 bis retulit amicissimus Vir, indubitatae
 fidei raraeque peritiae, Perronus Pater,
 Legionis olim *Rehbbinder*, nunc *Pragela-*
tensis Ditionis Medicus atque Chirurgus;
 qui non aliundé accepit, sed omnia, quae
 diximus, ipse met vidit & praestitit. Non-
 nulli autem, qui quoque viderant, idem
 mihi testati sunt. Juvat híc primum oc-
 currere ad id, quod statim Aliquis obii-
 cere posset; nempe animal hoc ab ali-
 quibus clam in lasanum conjectum fuis-
 se, ut Medicum aut Adstantes deciperet;
 aut iisdem admirationem excitaret: Eâ
 fermé ratione, quâ olim Patavii Medicus
 quidam, Clarissimum Rhodium decepturus,
 anguem per anum in intestina cadaveris
 cujusdam, coram eodem Rhodio incidendi,
 intrudere tentavit. Atque in hanc quoq; du-
 bitationem nos ipsi statim adducti fuimus:
 Quam tamen animo expulit diligens ho-
 rumce animalium per Regionem illam
 disquisitio. Nullum etenim huic simile,
 seu ejusdem speciei animal in illa Regio-

ne, ubi Miles aegrotavit, reperiri potest. Quamobrem ab exteris Regionibus illuc a Milite intus delatum fuisse, dicendum est. At nihilo minus magna narras, hîc dicet aliquis, & quae vix credi possint. Verumtamen ab Aliis multae fidei Viris, captu non minus difficilia quaedam literis tradita sunt. Quis crederet (f) ab humana Meninge, jam dudum spiritu vini immerfa, tandem tres fungos distinctissimos productos esse? Quis sibi suaderet in Hominum intestinis latum interdum vermem latitare, qui eorum longitudinem aequet, aut etiam excedat? (g) Haec omnia nos ipsi vidimus, inquiunt, ergo nullus dubitationi superest locus. Ergone ea tantum, quae suis oculis vident, Aliqui admittant; ea verò, quae per ipsos numquam conspecta sunt, denegent, immò naturaliter impossibilia existiment? At liberè Quisquis, ut Philosophum decet, sententiam suam aperiat. Nos per multa conceptu difficillima, vera tamen esse arbitramur: Totque Clarissimis rerum naturalium Scriptoribus fidem nullam adhibere, puderet: Eò vel maximè, quòd talia ferè hîc describimus, qualia & ipsi retulerunt. Nonne Petrus Borellus

ex

(f) *Vallism.*

(g) *Hipp. loco superius citato.*

(h) ex Homine ejectam *salamandram aquatilem* vidit? Nonne ejuldem speciei animal vomitu ejectum, se conspexisse Clariss. Horstius (i) testatur? Et ut minor admiratio, minorque idcirco in Perroni nostri fidem contentio sit, ex recentioribus exemplis pluribus, selectum admirabilius alterum, alterumque nostri simillimum adiciamus, Josephus de Rogerio (scribit amicissimus olim Lanzonus, *Protomedicus Ferrariensis* (l)) post malignam febrem & subsequenter dysenteriam, tantâ fame correptus est, ut unâ die varii generis esculenta ingurgitaverit ferè ad libras 64. Nec tamen exinde famelcere desierit: Inopinatò vermem vomuit, ita grandem & horribilem, ut serpentis formam ac magnitudinem referret: Qui statim ab egestionem vitâ privatus, longitudinem suae molis exhibuit palmarum 27 & ultra; atque ex supera parte pillosus apparuit. Æger autem sensim restauratus, liber a tam molesto vorandi desiderio factus, adhuc in vivis est. Sequentia verò a prolixiori narratione contracta, Fackhii Caesarei Consi-

(h) *Hist. & Observ. Medico-Phil.*

(i) *Libr. II. Miscell.*

(l) *Ephem. Cur. Cent. V ann. MDCCXVII. Obs. XCV*

Consiliarii & Archiatri sunt „ Rusticus
 „ quidam (m) fossis & agris vernali tem-
 „ pore reparandis dicatus, laboribus ni-
 „ mium calens ac sitiens, ex fonte pro-
 „ ximo, seminiis & spermatibus infe-
 „ ctorum referto, avidus haustum sumens,
 „ semen alicujus animalculi, lacertae
 „ scilicet, deglutivit. Excluso in homi-
 „ nis cibaria fistula accretoque animali,
 „ praecordiorum anxietates, cardialgiae,
 „ lipothymiae, vigiliae, & in primis in-
 „ ternae decorticationis sensus, violen-
 „ tissimaeque contractiones subortae sunt.
 „ Patiens summe famelicus, quaecumque
 „ obvia alimenta devorat: Ascensus ani-
 „ malis atque descensus, in ventre ma-
 „ nifestè sentiuntur. Vomitu tandè erum-
 „ pit animalculum, lacerta dictum, vi-
 „ vum, magnum, robustum, capite sat
 „ grandi, quatuor pedibus, longâ cau-
 „ dâ, ac maculis subflavis, caeruleis &
 „ rubris stipatum, per cubiculum hinc
 „ indè circumvagans: Donec tandem fu-
 „ sibus caelum & extinctum fuerit, at-
 „ que in fluvium projectum. Paupercu-
 „ lus quamquam exquisitè refectus, alte-
 „ ro ab exclusione die vitâ cessit. In aper-
 „ to cadavere, ventriculi tunicae ab un-
 „ guibus

V

(m) *Citat. Ephem. ann. MDCCXVII Obs.*
LXXIII.

„ guibus & rostro animalis erosae visae
 „ dilaceratae atque ita laesae, ut undi-
 „ que ulcuscula, erosiones, & gangre-
 „ nosae apparerent inflammationes ac cor-
 „ ruptiones. „ Nimius ergo fuerim, si si-
 „ miles Veterum casus hîc addere conten-
 „ derem: Lacertum vivum alvo expulsum,
 „ apud Rulandum filium (n) Viride animal,
 „ hirsutum, quadrupes, *lacerti-forme*, sed
 „ crassius, apud Montuum (o) Cornutum,
 „ rostroque anati non dissimile, apud Wie-
 „ rum (p) Nigrum, pilosum, *quinquepeda-*
 „ *le*, crassitie arundinis ex Gabucino (q)
 „ *Serpenti-forme*, apud Schenckium filium
 „ (r) *Scarabei-forme*, apud Gesnerum (s)
 „ *Anguilli-forme*, ex Gemma (t) *Furcatum*
 „ caudâ, pedibusque innixum, apud Benive-
 „ nium (u). Ita ex Rhodio, Panarolo, Sal-
 „ mutho, Marcello Donato, Monardio,
 „ Claudio à S. Mauritio Aliisque plurimis.
 „ Quamobrem, ut ad nostrum descriptum
 „ animal redeamus: Et hoc, animalis, in
 „ aquis

(n) *In demonstr. adversus Ingolstetterum.*

(o) *Lib. 4. Cap. 19. Anasc. Morb.*

(p) *Lib. 4. Cap. 16. de Praestig. Dacm.*

(q) *Comm. de lumbr. Cap. 13.*

(r) *De Acroamat.*

(s) *Lib. 3. Epist. pag. 94.*

(t) *Lib. 2. Cap. 2. Cosinocrit.*

(u) *De Abditis Cap. 2.*

aquis ſtagnantibus obyii, formam multam praeſeſert : Adeo ut magnitudinis tantum & pinnarum, hoc inter, atque noſtrates illas, quas vulgus *ſalamandras aquatiles* vocat, diſcrimen intercedat. Quamobrem, ſi ab eo Milite, qui non ſemel aliorum Principum ſigna deſeruerat, in difficillimis itineribus alicubi epotae ſint aquae, in quibus ejus generis, quod deſcriptum eſt, animalium ova continerentur, & ovum aliquod ſtomacho exceptum, & per pylorum, ad inteſtina delatum, valvularum aliquam plicamve offenderit; atque inter illam, & inteſtini parietes velut in capſula, ſeu in congrui incubatus loco, naturalis caloris ope, tandem ab eodem animal excluſum ſit, & affluentibus ſuccis enutritum paulatim excreverit, pedum ope ad eandem circiter regionem adhaerens, ne aut motu *periftaltico*, aut fecibus deorſum protruderetur; jam nihil obſtat quominus aperte concipiamus, id abſque ulla naturalium legum repugnantia, evenire potuiſſe.

At Cl. Vallisnerius, etiamſi quotidie a nobis plura cum cibis vorari inſectorum ova concedat; tamen ex iis animalia naſci non poſſe, vel ſaltem ſi excludantur, non poſſe ad debitam magnitudinem excreſcere, ſed nimio ſaltem calore necari debere,

Probabile ſit, etiam ex ipſis Opponentium rationibus, animalium ova forinſecus in hominem introire poſſe, ejusque

*in viscerib; ni-
dulari, foveri;
& ex iis nova
animalia ex-
cludi.*

contendit . Nam ubi de his vermibus lo-
quitur , qui simul cum cibis , adhuc ovo in-
clusi deglutiuntur ; , Quî fieri potest , inquit
,, (x) , ut vermes istos , in Mundo
,, non suo , visceribus nempe nostris ver-
,, sutos , alio cibo pastos , conditione om-
,, nino diversa , nasci , vivere & augeri
,, posse credamus ? , En argumentum ab
admiratione , rei quæ concipiendae difficul-
tate productum . Interea phaenomena haec ,
licet difficilia , nos , quo saltem modo con-
cipi possunt , explicare conabimur . Nemo
itaque in dubium revocat , ab homine cum
aqua , vel cibis , interdum etiam extero-
rum animalium ova quaedam deglutiri .
At difficultas est , quamobrem simul cum
ingestis cibis sumpta ova , quae profecto
tenella admodum esse debent , caloris &
liquorum solventium viribus , non dige-
rantur , solvanturque : At verò quicum-
que animadvertat , alia minora etiam , &
teneriora ova , quam illud , ex quo de-
scriptum animal prodiisse putamus , ven-
triculi intestinorumque calorem ; motum ,
& fermenta non tantum subire ; sed in-
super integra omnino & illaesa , lacteo-
rum vasorum & sanguinis vias angustio-
res percurrere , ut interdum postquam cu-
jusdam animalis corporis difficiliore me-
tus

tus & tramites subierint , ad alios de-
indè homines per vices , & *successivè* foe-
cunda semper semina , & intacta pertran-
seant , quin multorum ventriculorum &
intestinorum succussiones , laticumque flu-
entium qualitates effecerint , quominùs de-
indè ab iis *animalcula* adhuc excludantur ;
ille profectò , expositi vermis ovum , uno
tantum ventriculo exceptum , integrum-
que ad intestinorum plicas & cellulas per-
venisse , ibique exclusum fuisse , multo fa-
ciliùs concedet . Vallisnerius etenim Cl. ,
ut dudum Hippocrates cognoverat , ipse
quoque infantes ab utero Matris ita pro-
dire asserit , ut verminosam progeniem vel
jam in se habeant , vel cum nutricis la-
cte , postquam in lucem venerunt , susci-
piant ; Nam , inquit ipse (y) , cum inte-
„ flina vermium sedes ordinaria sint , &
„ Mater pluribus mensibus chylo foetum
„ in proprio utero alat , hinc fit , ut ma-
„ ternorum vermium ova , aut minu-
„ tissimi vermes , in Matris intestinis oc-
„ currentes , chyli flori permixti , viis so-
„ litis ad membranas ferantur , foetum
„ in utero involventes : Eà utique ratio-
„ ne foetum cum succo isto verminosam
„ simul , volubilemque coloniam in pro-
„ pria viscera recipere facile quisque in-
telliget

V 3

(y) *Citat. Oper. pag. 56.*

„ intelliget „ . Et paulo post addit „ Si ve-
 „ rò Mater, vermibus immunis fuerit, ut
 „ casu contingere potest, vel si vermes
 „ quo tempore ea praegnans est, ova
 „ non emiserint; tum quidem vermes eâ
 „ viâ, foetui non communicabuntur, sed
 „ accedens alia mulier, quae vermibus
 „ scatens infanti nato ubera praebeat,
 „ cum lacte ova eadem fugenda ipsi pa-
 „ riter dabit; quoniam lac a chylo di-
 „ versum non est; chylusque ab intesti-
 „ nis ad mammas perindè fertur „ . At-
 „ qui neque major in viventis hominis ven-
 „ triculo, quàm in alio quolibet ejus vase,
 „ gradus caloris est; ut Thermometri ex-
 „ perimenta edocent; neque major attri-
 „ tum ac solutionum est vis; cum ubi-
 „ que animalium vasorum, sinè attritum
 „ perseverantia, sanguis & alibiles succi
 „ concreverent, quemadmodum extra va-
 „ sa ab iis tritibus sublatis, facile citòque
 „ concreverunt: *Sinus omnes*, scribebat ap-
 „ posità Cel. Hecquetus (2) *animalis par-*
tium, velut novi ventriculi & tritus offici-
nae, quos a stomacho recepere succos, subi-
gendo elaborare pergunt. Si igitur ova ver-
 „ mium, unâ cum matris chylo aut nutri-
 „ cis lacte, ad foetus membranas & visce-
 ra,

(2) *De la Digestion &c. & de purganda Me-*
dicina a curarum sordibus.

ra, aut nati fugentisque orā, seu a Matris aut nutricis intestinis adusque uterum aut mammas traducantur; per singulares illos sinus seu fistulas, per quas ea deventi oportet, non minores, quàm in ventriculo atque intestinis, caloris, trituum ac solutionum gradus patientur: Tum si lactea illa aut *chylosa* ova, aut etiam jam nati ex iis vermiculi, per hos sinus immutabilia servantur; servari ea quoque debent, quae casu in hominum viscera, cibo potuve introeant. Quibus positis, jam luce meridiana clarius evadit, quā ratione, ovum illud, ex quo descriptum quadrupedum genus exclusum fuisse arbitramur, & longè majus, ut verisimile est, ac validioribus etiam membranis munitum, stomachi succorumque vires sustinuerit. Quia verò ejus generis animalia ita a natura sunt comparata, ut paludosis & stagnantibus aquis, quae aestivo tempore longè magis, quàm rivi & flumina incalescunt, inhabitent; adeo ut in undis calidioribus semper, vel majori numero, vel ibi tantummodo inveniantur; non adeo mirum est, si hujusmodi animal loco calido, propriaeque naturae, ut ita dicam, amico, enutritum usque ad expositam magnitudinem excreverit. Quod ad cibos, quibus vesci potuerit,

nullam difficultatem superesse existimo: Cum nemo sit, adeo parum in Historiae naturalis scientia versatus, ut hujusmodi animalia, ranas pariter & pisces fere omnes, non quodam peculiari cibo, sed quibuslibet, quas invenire queant, euntientibus rebus vesci ignoret. Ergo non adeo improbable est, quaedam aliquoties ab Hominibus, cibis aut potibus commixta ova ingurgitari; Quae deinde in visceribus, non obstante aut calore naturali, aut concussione, aut solventibus vel fermentantibus liquoribus, foveantur; eaque animalia producant, quae deinde ad naturalem etiam magnitudinem adaucta, viva tandem Adstantium omnium admiratione excernantur. Addendum hic esset, horumce animalium, externas saltem interdum partes, *accidentaliter*, ut ajunt, immutari posse; Siquidem ipsum Hominum genus non eundem habitum in omnibus Regionibus praefert: Cum alicubi Homines cuticulâ nigerrimâ obtegantur, ut sunt Aethiopes; quibusdam in terrae plagis subfuscâ, ut in Insulis; & alibi, ut nostris in Regionibus, albâ; & juxta loca varia, variâ quoque faciei partium *Syntaxi* sint praediti. Sed quia haec facile intelliguntur; & de his vermibus fortasse jam supra, quàm instituti ratio

postu-

postularet ; verba fecimus ; nunc vermes ad illos ; qui extra cibarium canalem aliquando in homine sunt ; descendamus.

Morbosi vermes ; qui in humano corpore ; extra intestina sunt , & propriè *Zoophagi* ab Aliquibus dicuntur , vel degunt in partibus , è quibus patet exitus ; Vel in partibus , ex quibus exire non possunt . Inter primos numerantur vermes illi , qui ab externorum sensuum organis ; aut è naturalibus , aut ab aëreis seu respirationis viis prodierunt : Quarum itaque classium primae, aurium & narium vermes , oculorum insuper , & oris seu dentium , & cutis recensentur : Alterius sunt ; renum atque urinalis vesicae vermes ; muliebrium insuper genitalium partium ; & qui morbosi viriles *spermatici* dicti sunt : Tertiam demum adimplent pneumonici .

De iis gradatim nunc pauca : Postea cum aliis , qui in humano corpore nullam habere videntur viam , quâ exeant , Opusculo finem faciemus . Et primùm ab iis , qui in partibus , undè patet exitus , aut faciliior saltem esse videtur , commorantur , atque inter externorum sensuum in-

colas , ab aurium vermibus sermonem incipientes ; non primi sumus , qui de vermibus ab aure proditis sermonem instituemus ; cum id ipsum Valescus de Taran-

Humani extra cibarium canalem morbosi vermes ; eorumque classes .

Aurium vermes

ranta (*a*) Schenckius (*b*) Kerkringius (*c*) Volckamerus (*d*) Lanzonus (*e*) The-
rantanus , Panarolus (*f*) Andrius (*g*)
Aliique Veteres atque Recentes , praestite-
rint ; & plures prodire ut plurimum , &
disparis formae esse , scriptis ac figuris tra-
diderint . Alii nempe exhibentur adinstar
granorum pini : Alii , vermiculos casei
referentes : Nonnulli , ab afellis non mul-
tum absimiles : Aliqui speciali modo ro-
tundi . Ex iis quidam , interni dicendi es-
se videntur ; seu ex suppurata aut ulce-
rosa aurium affectione nati ; aut ex aliis
corporis partibus traducti : Quidam vero
potius externi ; nempe in aures extrinse-
cus illapsi ; sive ipsi ; sive eorum ova , a
volatilibus aut aliis insectis deposita , in-
trarint : Ut qui primum a Volckamero
memorantur (*b*) Aliique insuper , qui
caeteris majores plerumque observantur .
Nos non plures , ab aure hominis simul
excretos , sed unum solummodo , multo-
(*a*) *Lib. 4. Cap. 30.* rum

(*b*) *Obs Med. IV. de Aur. ex Galen. Aet. Aegin.*
Avic. Solen. Montan. Sylvat. Ruland. &c.

(*c*) *Obs. Anat. 19.*

(*d*) *Ephem. Germ. dec. 1. ann. 3. Obs. 266.*

(*e*) *Cent. V. ann. 1717. Obs. LXXII.*

(*f*) *Pentecost. 4. Obs. 27.*

(*g*) *Oper. cit. Cap. III.*

(*h*) *Cit. loc.*

rum malorum, ut videtur, auctorem, auricularem vermem, vel internum vel externum, ob oculos ponere statuimus. Quamobrem si qui sint, apud quos plures illi aliorum Scriptorum vermes fidem inveniant, nulli dubitamus, quin pari jure, quem trademus, ab Aliquibus etiam pro vero, unicus noster habeatur. Principio anni 1733. Joseph Massarius ab Altare, gravissimo capitis dolore correptus fuit; qui, etsi intermittens, eum tamen, velut lancea, quae ab aure dextra per caput trajecta, ad sinistram exiret, acerbissimè cruciabat. Jam dextrae auris surditas accesserat: Parum somni per noctes capiebat; atque idemtidem, aut febre, aut magno calore laborabat. Per multa jam remedia, irrita omnia & vana, postquam sinè ullo doloris levamine adhibita fuerunt; Tandem, Junio mense, repetitis vicibus aqua Reginae Ungariae in dextram aurem stillata est: Cum paulo post, cerumen auris, in massam veluti coactam, repente erupit. Hoc vermis, bombycis formâ praeditus, minoris transversi digiti longitudine, atque majoris frumenti grani magnitudine, involvebatur. Verme prodito, statim omnes auris & capitis dolores cessaverunt: Atque aeger convaleuit. Nunc verò, morbi quo hic vexabatur,

Nostra auricularis vermis Historia.

Fig. XX.

tur, vermẽ hunc fuisse causam, extra dubitationis aleam positum esse credimus . Quod verò hĩc notandum esset , illud praesertim videtur ; aurium ceruminis amarore , qui maximus est , vermem illum nullatenus fuisse necatum . Porro , si id Superi sint concessuri , quemadmodum Clariss. Redi jam observavit ; & nos ostendere conabimur , ex practicis a nobis factis animadversionibus nullatenus inferendum esse , quod vulgo putatur , iis videlicet , quae amara sunt, vermes interimi aut laedi.

Vermes ab Hominum naribus prodeuntes .

Vermes in Ovibus, Bobus, Cervis aliisq; majoribus brutis , narium sinus non raro incolere, vel Indis & Arabibus Medicis priscã aetate compertum fuit : Hos verò ex ovis , quae muscae quaedam in illarum antris deponant oriri , ut in nymphas aliquando vertantur , & volatilem patris naturam ineant , Recentiores docuere . Quilibet qui *rhinarios* seu *nasales* lumbricos in hominibus factos referat , diversã quidem formã ac magnitudine exhibet . Ita duos illos narium vermes , quos *instar digiti* , *villosos* insuper , seu *eruci-formes* , persuntiorẽ dixerat Fernelius (i) , cornutos inde , tum verò solum *instar semidigiti* Paraeus delineavit (l) . Gulielmus Fabricius

minores

(i) *Pathol. lib. 5. Cap. 7.*

(l) *Edit. Gall. lib. 20. Cap. 3.*

minores, neque cornutos, memorat (m) Platerus salamandrae instar, multisque pedibus constantes depromit (n). Alibi narium vermis, dimidium digitum longus, bombycem repraesentat (o). Alibi cum pedibus quatuor digitos aequat(*) Kerkringius centipedem vermem depingit (p). Littrius vero plusquam centipedem exponit (q), videlicet 112. pedibus instructum animal, sex pollices longum, duas lineas latum, unius & semis crassum, colore dilute rufum, annularibus squammis, excepto capite, opertum: In cuius capite duo oculi erant, totidemque cornua, ut & forficulus, duobus ramis constans: Os quoque inter istos ramos situm: Cauda duobus aculeis, formâ paribus, longitudine & crassitie pedes superantibus, armata. Vermis ejectus & vitreo vase inclusus post horas 18. adhuc vivebat; nec nisi affuso vini spiritu post duas aut tres horas mortuus est. Majorem alium, seu palmo longiorem, nasalem vermem Benivenius attulerat (r). Et alias dimidiam ferè ul-

(m) *Cent. 1. Obser. 8.* nam

(n) *Observat.*

(o) *Misc. Cur. ann. 1671. Obs. 147.*

(*) *Trincavell. lib. 9. Cap. 11. de rat. cur. &c.*

(p) *Obs. 43.*

(q) *Comment. Reg. Paris. Acad. ann. 1708.*

(r) *De abditis Morbor. caus. Cap. 100.*

nam aequans *Rhinarius* vermis exponitur (f) Vidit quoque Amatus (t) Vidit Borellus (u) Alii demum ab Aliis, aliarumque formarum & magnitudinum, narium incolae vermes, & ex iis diversa, patientes malè habentia, symptomata describuntur. In hac ergo *Rhinariorum* humanorum vermium disquisitione, vel si sine fraude descripti omnes sint, quid hætenus bonae solidaeque historiae conspiciamus? Si enim externorum patrum, ova in *nasariis* sinibus deponentium, filii censendi hi vermes sint, ubi nam terrarum orbis, tot varias & invisas hætenus progenies inventuri, & quibus modis in has caveas allaturi erimus? Si vero internorum sunt patrum; patres isti ubinam humani corporis degunt? Rursus quibus viis ad nares pervenient? Et cum vermes filii, patrum magnitudinem naturaliter assequantur, & quae ista sit, aliquando ostendant; quo in vase partium, quo in viscere vermes ita conspici, conspecti unquam sunt? Tum verò vel si hae solvi difficultates possent, quae, amabo, sedes in narium caveis, grandioribus illis hospitandis vermibus, aptae essent; etsi capitis ossium sinus

(f) *Misc. Cur. dec. 3. ann. 3. Obs. 146.*

(t) *Centur. 7. Curat. 63.*

(u) *Obs. Med. Cent. 3. Obs. 45.*

sinus, *frontales*, maxillares, *sphenoidaei* atque *ethmoidaei*, in communem aditum advo-
centur? Sed multi fortè, praesertim qui
de teretum genere judicandi sunt, é na-
ribus lumbrici prodeunt, qui ab inte-
stinis & stomacho per oesophagum & fau-
ces, in *nasales* caveas ascendere & ingre-
di, magis minúsve commorari, inductâ-
que morâ alterare atque alterari, hinc
egredi per externas nares potuerint. No-
stra interea, quam hîc breviter conscri-
bere lubet, Historia, cum narium pro-
prios, ut puto, neque ab alimentorum
canali ascensos vermes exhibeat (nisi for-
san *ascarides* prodigiosè adauctos dicere
velimus) neque tam vastos, ut in iis lo-
cis contineri non potuerint, neque for-
mâ a frequentioribus humanis aliis tam
diffitos; salebrosa minùs esse videtur. Jo-
seph Bertò Albonensis, permultis jam an-
nis cephalalgîâ periodicâ, orisque foeto-
re detinebatur. Tandem ann. 1717. cum
annis jam natus quinquaginta esset, idem
dolor adeo auctus erat, ut non tantùm
febrem acutam, verum etiam phrenitidem
produceret. Cumque sanguinis missio,
jam jam instituenda esset; corrupta, foe-
tens & sanguine immista materies, è na-
ribus extemplò fluens, factam esse suppu-
rationem aperuit. Ut nares fortiter ex-
purgarentur

*Singularis no-
stra pluriù ver-
mium, ex ho-
minis naribus
fausse exeun-
tium, Historia.*

Fig. XXIII.

purgarentur , *Nicotianus* pulvis iisdem est inditus: Quo quidem excitatis sternutationibus ; res ex voto successit . Nam repetitâ earum vi , non tantum purulenta substantia , sed simul etiam quatuor vermes ejeti sunt ; qui magnitudine dimidium pinei nuclei , longitudine verò hunc integrum aequabant ; pedibus totoque corpore , bombycibus similes . Vermis a Tulpo memoratus (x) , qui ex ancillae naribus prorumpens , acerbum capitis atque diuturnum dolorem , ad remedia quaelibet reluctantem , illico sustulit ; cum ab eodem Scriptore assimilatus sit suo illi vermiculo (y) , per urinam excreto , ad nostros quoque non solum *urinales* (z) ; sed ad eosdem insuper , quos nunc attulimus , non parum accedit . Porro cum *admirandi illius vermis per nares egressi discursum* ab Angelino & Alfario a Cruce editum (a) non viderim , non est in praesens , quod cum nostris hoc etiam animal comparari liceat . Sed haec nostra narium insecta , viventia adhuc ab exitu , bombycum ad instar , hinc inde se conferebant . Hujusmodi

(x) *Obs. Med. lib. IV. Cap. XII.*(y) *Ibid. lib. II. Cap. XLII. Tab. VII. Fig.*

III.

(z) *Fig. nostrae XVII.*(a) *Ravennae 1610.*

modi eventus plurimum admirationis attulit : Sed ex iis , quae ſecuta ſunt , magis magisque aucta eſt admiratio . Nam *errhinis* medicamentis aliis praefcriptis , quibus continuò ſtimulatio fieret ; XXXX dierum ſpatio tanta horumce vivorum vermium multitudo ab aegrotantis naribus erupit ; ut centum ſeptuaginta & quatuor enumerati ſint . Quà verò proportionē hoſpites diſcedebant , febris declinare , dolor capitis diſſolvi , & phrenitis miſcere obſervabatur : Donec poſt iſtos completos dies , aeger ab omni morbo , atque ab ipſo oris foetore liberatus eſt . At infeſta pullities quaſdam ſpeciei reliquias , fortassis adhuc in huius Viri naribus reliquerat . Quamobrem tribus poſt annis iſdem ferè , ſed mitioribus *ſymptomatibus* correptus , *errhinorum* ope quindécim denuò vermes ejuſdem omninò naturae , atque primi fuerant , naribus emiſit . Iterumque ſanitati reſtitutus , ſeptem adhuc annis vitam degit , ab omni adverſa valetudine ſolutus : Quouſque acutâ feбри ſublatus fuit . Probabile eſt , non omnes illos vermes eodem tempore ex ovis ſuis fuiſſe excluſos ; ſed longo illo ſpatio , quo eorum excretiones partitè ſunt praeflitae , recēns natos , ut gradatim creſcebant , gradatim quoque prodiſſe : Satis enim loci

non fuisset ad tantam familiam , aequè adultam , hospitandam . Haec de vermibus , qui per nares exeunt . Nunc verò inquirendum esset , undè nam tum istinarium , tum ille superiùs descriptus , auricularis vermis , originem suam traxerint ; & quomodo in his *sensoriis* oriri & crescere potuerint . Sed cum difficile sit discernere , an ab externis animalibus ibi irreptis , ova deposita fuerint ; an haec ab aëre introducta ; ex quibus deindè vermiculi exclusi , suorumque hospitem damno enutriti , & tandem eliminati fuerint ; an potius ova , ex quibus ortum duxisse putamus , cum alimentis & potulentis deglutita , tamdiù per canales ab humoribus in circulum acta sint , donec ad determinata haec loca pervenerint , ibiq; congruis succis ac calore fota , atque animalia exclusa , ad usque ejectionis tempus permanferint ; nihil omninò nos de hac re statuantes , ad eos , qui in caeteris externorum sensuum organis , aut eorum caveis , tanquam corporis ostiis , hospitantur vermes , brevi disquisitione progrediamur .

Oculorum vermes .

Vermium oculorum Historia haëtenus quidem non parum obscura est ; Ex angulo majori oculi puellae trimae rectè valentis ; momento vivum exiisse vermem

„ mem femi palmaris longitudinis , co-
 „ loris albi , crassitudinis lineae , nullâ
 „ noxâ a puella perceptâ , & foramine
 „ nullo evidente relicto , Amatus testatur
 Lusitanus (b) Sed an oculi habitator pro-
 prius , an potius peregrinus fuerit , incer-
 tum . „ Vermis iste (appositè addit Cleri-
 „ cus (c)) ex intestinis ascendens , per
 „ ventriculum , os & nares , nasalemque
 „ ductum , fortè obrepserat , atque per
 „ lacrymalia puncta , ad eum oculi an-
 „ gulum sita , tandem eruperat , „ . Pechli-
 nus (d) optaret , oculorum inflammatio-
 nes , praesertim longas & valdè prurigi-
 nosas , deberi minutulis insensibilibusque
 vermiculis : Narratque , ex quodam in
 simili morbo imposito remedio , *evocata*
animalcula fuisse , minutarum lendium instar ,
prurigine statim deficiente : At cum tenella
essent ista corpuscula , nudisque oculis vix di-
stinguenda , ad nitidiorum lucem umbras eo-
rum , ad microscopium verò figuras ipsas &
lineamenta , quamvis confusius , apparuisse .
 Postea de horum corporum vita dubitat .
 Historia illa vermiculi , ex aegri , ophtal-
 miâ laborantis , palpebra extracti , (e) ne-

X 2

que

(b) Cent. 7. Curat. 63.

(c) Hist. lat. lumbr. Cap. XIII.

(d) Lib. 2. Observat. 35.

(e) Miscel. Cur. ann. 1671. Obs. 78.

que proprium oculi fuisse vermem adamussim ostendit . Recentior Historia Lanzoni (f) „ Puelli post variolas , contumaci dextri oculi ophtalmia ita laborantis , ut de visu illius partis dubitaretur ; subindè tumoris in oculi laborantis angulo apparentis , exitusque ex hoc suppurato apertoque , rubri vermiscū pauco purè „ fortè abscessus vermem , qui ideo ubique corporis inveniri potest , non proprium oculi describit . Qui minimi vermes , seu syrones , ad membranam oculi adnatam infixi , & ab amico Chirurgo visi , a Mouffeto referuntur , (g) prae caeteris memoratis proprii quidem oculorum dicendi essent , si plena huic Chirurgo haberi fides posset .

Oris , seu dentium vermes .

Sed oris vermes praeclariùs visi sunt : Hique duplicis generis ; seu qui in propriis dentium caveis , eorumve cariola substantia ; & qui extra dentes , in quadam mollioris limi , aut etiam solidioris tartari , aut calcis specie iisdem circumposita haerenteque , nidulantur . Primi enim , praeterquam ex aliis Historiis & praecipuè Curiosorum Germ. , ab Oligero Jacobaeo (h)

Pechlino

(f) *Ibidem Cent. V. ann. 1717. fol. 126.*

(g) *In Insect. Theatr.*

(h) *Act. Hafn. vol. 5. Obs. 108.*

Pechlino (*i*) Schultzio (*l*) Aliisque traduntur ; tum verò suis singularibus formis designantur . Et quo pacto haec viventia , fuffitu hyofcyami aliorumve simplicium eorumve feminum aliisve praefidiis , & dentium latebris eruantur , Nonnulli edocent : Quod Alii fucum esse ostendunt . Internos dentium vermes , quamquam sub diverfis nominibus , memorant quoque Jonstonus (*m*) & Mouffetus (*n*) . Sed qui vermes dentibus externi sunt , seu in externis eorum sordibus geniti ; & sensim eosdem , sinè sensili plerumque molestia , exedunt & absument ; orique insuper foetorem , quibuscunque aetatibus ita frequentem , qui ventriculorum halitibus referri ut plurimum solet , inducere consuescunt , a Leeuvyenhoekio (*o*) & Andrio (*p*) diligenter describuntur ; suisque insuper formis delineantur . Interea hae formae ab iis Auctoribus traditae , non omnino conveniunt . Revera horumce vermium species quamplurimae variaeque sunt . Nunc organorum , quae ad externos capitis sensus

X 3

fus

(*i*) *Decad. Cur.* 1. *Ann.* 9. & 10. *Obs.* 24.

(*l*) *Ibidem ann.* 10. *Obs.* 187.

(*m*) *Hist. nat. de insect. lib.* 3. *Cap.* 2.

(*n*) *Insect. Theatr. lib.* 2. *Cap.* 24.

(*o*) *Arcan. Nat. detect. pag.* 42. & seq.

(*p*) *De la Gen. des vers Cap.* 3.

fus pertinent, eorumve cavitatum, delibatis vermibus; diffusioris sensus organi, seu cutis vermes superessent recensendi. Sed quoniam ii, vel nonnisi per *opticam* lentem sunt sensiles, ut scabiosi; vel si sensiles, ut phthiriasis pediculi, hi neque nudis oculis videri possunt, donec cuti immerfi jacent, sed solum quum ab eadem sunt egressi; idcirco hos ad peculiarrem classem, inferius adiiciendam, servamus. Quare ad aliorum liminum corporis, seu ad *renales* atque *urinales* vermes, hic transitum facimus.

Urinales vermes

Quamquam qui minguntur vermes, atque ideo *urinarii* appellantur, a vesica descendant; plerumque tamen ab altioribus urinalibus visceribus sunt repetendi. *Renales* vermes in Canibus inveniri, vulgatum est. Siquidem saepe in alterutro Canis rene vermis quidam longissimus, totam *renalem* substantiam occupans, absque ullo plerumque viventis incommodo latitare solet. In hominibus autem, an vermes eadem interdum viscera, idest renes propriè incolant, quaeri potest. Inter Scriptores Clarissimus Alghisius vermes quosdam describit, quos *renales* appellat. Nephriticum enim hominem refert, post habitum vellicatum in lumbis, cum urina reddidisse quatuor vermiculos, figurâ & magnitudine

dine frumentacea grana aemulantes (q) : Nos quoque ejusdem magnitudinis & formae vermes cum urina excretos vidimus .

Fig. XVI

An propterea *renales* sunt nuncupandi ? Eorum magnitudo talis profecto est , ut dubitandum admodum sit , an per *renalìa* vasa liberè cum liquoribus meare , & fecernentia organa subire potuerint : An forte in pelvi renum enutrita auctaque , atq; hinc per *uretheres* ad vesicam usque delapsa . Quidquid sit , nihil de hac pronunciamus ; contenti solùm , hos vermes inter *urinarios* recensere . Nec tantùm vernies hos , sed alios etiam diversae figurae & magnitudinis aliquandò a sene , unà cū *urinario* lotio excretos , inspicere datum fuit .

Nempe vermes erant oblongi , instar majorum ascaridum , nigro capite , muniti duobus cornibus , sex petiõis ad superiorem partem ; atque minutissimis geniculis instructi : Qui deindè in acutissimam caudam desinebant . Immò & aliàs , minores vidimus , non iis abfimiles , quos describit Tulpius (r) his verbis „ Mulier annorum „ quinquaginta , infestata crebriùs partim „ a pituita , ex capite destillante ; partim „ verò ab infatigabili lumborum crucia- „ tu ; excrevit sub finè morbi singulis die-

Fig. XVII.

Fig. XVIII.

X 4

bus

(q) Vid. Vallisn. nov. Observ. &c. Trat. VI.

(r) Obser. Med. lib. II. Cap. LI.

„ bus , vel quinos , vel senos vermiculos ,
 „ colore ut albos , sic neque formâ diffi-
 „ miles illis , quos profert caseus putris .
 „ fuere tamen duo inter illos ita magni ,
 „ ut aequarint longitudine *digiti articu-*
 „ *lum* „ Nos verò minores illos , non
 verò maximos istos , aspeximus . Idem
 Auctor alios mictos vermes in suo Medi-
 carum Observationum Opere refert , qui a
 descriptis differunt : Nam eximium Patriae
 suae Medicum , post febrem tertianam ,
 intra *octiduum* eminxisse narrat (f) unde-
 viginti vermiculos sinè dolore , & sinè
 urinae difficultate : Quorum figuram , ut
 Fig. XIX. singularem , in nostris tabulis pariter re-
 tulimus , valdè analogam (ut inquit idem
 Tulpus) „ illi vermiculo , quem Vir di-
 „ ligens Ambrosius Paraeus (t) asserit
 „ olim excretum a solertissimo Hippocra-
 „ tis Interprete Ludovico Dureto , ex dif-
 „ ficili morbo convalescente „ Quamplu-
 rimi hîc micti vermes addendi essent ,
 instar bruchorum , locustarum , hirudi-
 num aut aliorum insectorum , quorum
 aliqui diu adhuc vixerunt ; Qui a Ce-
 leberrimis Medicinæ Scriptoribus tra-
 dicti sunt : Inter quos admiratione digna
 videntur , quae ab immortali Viro Fride-
 rico

(f) *Idem ibidem Cap. L.*

(t) *Lib. XIX. Cap. III.*

rico Ruyfchio (u) de nympharum, in
 muscas deindè conversarum *miſctu* obser-
 vata fuerunt: Item quae ab Albreſto (x)
 Edmondo de Meara (y) Ronſæo (z), &
 ſuperiùs laudato Nicolao Tulpio de verme
 tereti (a) & a Johanne Rhodio (b) de
 taenia viva emiſſa narrantur; & ab Han-
 nemano, Langelotto, Pechlino &c. Ver-
 miculos alatos, poſt variolas cum urina
 excretos reſert Hagendornius (c) In lo-
 tiis eorum, qui venereo morbo infecti
 ſunt, multoties innatare animalcula for-
 micis affinia, aut iis praeſertim, quae
 æſtivis menſibus in aqua coeleſti voluta-
 ri conſpiciuntur, ajunt Lemnius (d) &
 Wierus (e) Plura quoque animantium ge-
 nera per urinam ejeſta vid. apud Schen-
 ckium (f). Quae igitur omnia cum qui-
 libet, ſi Auctores adeat, commodè per-
 legere poſſit, hîc omninò reſcribere ſu-
 perfluum

(u) *Theſaur. Anat. I. pag. LIV.*

(x) *Miſcel. Curioſ. German. dec. II. ann. I.*

(y) *Ibidem.*

(z) *Epist. Med.*

(a) *Cit. loc. Cap. XLIX.*

(b) *Cent. III. Obſervat. XXXVI.*

(c) *Ephem. Cur. ann. 2. n. 28.*

(d) *Lib. 2. Cap. 40. de occult. nat. mirac.*

(e) *Lib. 3. Cap. 15. de præſt. Daem.*

(f) *Obſ. lib. 3. §. Monſtroſa & varia &c.*

perfluum ducimus . Ita cornifer renalis vermis a Dalechampio , Vidioque juniore visus , apud hunc legi poterit (g) . Ita etiam vermes per urinam dejecti in Anglicis transactionibus (h) ab Entio , Milfordio Aliisque describuntur : (Quemadmodum in iisdem quoque Commentariis a Jessopio & Listero animalia varia ab infantibus aut adultis vomitu excreta ; & a Dentio , *Levvis* Aliisque , in variis corporis partibus immorata .) Ita quoque a Clerico (i) vermes cum urina excreti , ascaridibus , erucis , millepedis , aut capillis , immò dracunculis similes , ex Rondeletii , Cardani , Argenterii Aliorumque relictis memorantur . Atque urinalibus infectis refertissima sunt Curios. Commentaria (l) . Juvet hîc , nobilissimi naturae rerum Indagatoris , *renalibus* vermibus accomodare locum , qui aliis omnibus extraordinariis humanis vermibus non secùs referri debet . Cl. enim Vallisnerius in prodromo humanae *entomologiae* , seu insectorum in homine ordinariorum

atque

(g) *Lib. 10. Cap. 14. de curat. membr.*

(h) *In Collect. transact. Reg. Soc. Angl. ex Lovvthorpio Tom. III. Cap. IV.*

(i) *Hist. lat. lumbr. Cap. XIII.*

(l) *Vid. Cent. II ann. 1712. Obs. CLXX. & in Append. fol. 202.*

atque extraneorum Hiftoriae, (m) loquens de animalibus homini extraneis, ſcribit „ Potere anco ingojarſi le loro uova nel „ mangiar carni di queſti animali, o in „ altra maniera, come latti, e ſimili, nel „ qual modo anche poſſono naſcere, le „ quali coſe però tutte ſuccedono di ra- „ ro, e ſi leggono ſolamente appreſſo gli „ Autori, che contano maraviglie „ Sed quod rarò contingit, ſolet tamen contin- gere: Non ideò inter admirabiles res re- ponendum eſſe videtur. Quod verò do- lendum eſt: Haec tam diu elaborata, & toties ab eodem Auctore Aliisque pollici- ta humana *entomologia*, quod ſciam, in publico adhuc non eſt.

Non abs re fuerit, hìc de vermiculis quibusdam mentionem facere, qui Mu- lierum pudenda, gravi interdum prurigi- ne afficere, ibique adhaerere ſolent. Iſti vermiculi, aequè ac illi, qui ano adhae- rent, Hippocrati jam innotuerant, & *af- carides* pudendornm muliebrum nuncupa- ti ſunt; & idem Divinus Senex (n) reme- dium jam tum praeſcripſit, quo, ut ait, *exerunt & moriuntur*. Horum quoque ver- miculorum Beckerus ſingularem observa- tionem

*Vaginae atque
uteri muliebres
vermes.*

(m) *Galleria di Minerva* 1708. Tom. 6. fol.

144.

(n) *Lib. II. de Morb. muliebr.*

Fig. XX.

Vermes uteri
Comedones.

tionem (o) edidit : Atque aliam Lentilius (p). Nobis etiam naturalium inuliebrium istiusmodi *ascarides*, aliis *ascaridibus*, qui anum incolunt, similes, sed paulo exiliiores, aliquando observati sunt; pruriginem molestissimam mulieri, vix non continuam, potius a vespere, quàm aliis temporibus excitantes. Porro si quibusdam Scriptoribus credendum est, quoddam peculiare *uterinorum* vermium genus reperitur; qui in uteri cavitate & fundo inhabitant. Vermes isti, memoratis perniciosiores, foetus non solum laedere, sed interimere traduntur. Nam, in difficili quodam partu, maximo molimine & longo labore (ut refert Stegmannus (q)) sacculum quendam (qui membrana erat exterior foetum includens, 20201 dicta, admodum densa, & praeter naturam crassa) extrahebat Obstetrix, ex quo innumerae vermium progenies figurae latae, & coloris rubri in conspectum veniebant, qui rotum foetum, exceptis paucis officulis, consumpserant &c. Ediditque Mulier post annum incolumis & sana, sanum foetum rursus in lucem: Cum quo iterum (quod mirandum) aliquot viginti ejusmodi

(o) *Ephem. Cur. ann. 8. Obs. 74.*

(p) *Ibidem ann. 1712. in Append. fol. 201*

(q) *Miscell. Curios. Decur. III.*

ejusmodi supradictorum vermium, ab-
que tamen laesione Matris & Infantis, si-
mul exclusit, Majores quoque, at ve-
rò non ita nocuos, teretum aut taeniarum
naturae, lumbricos, in utero ipso fuisse
visos, non solum Veterum Auctorum co-
dices (r) sed & Recentes Aliqui, quos
inter Stalpartius (s) atque Humelbergius,
(t) enarrant: Quos tamen *intestinales* po-
tius, in annexum hoc organum per fistu-
losum aliquod, aut *gangraenosum* ulcus ir-
reptos, quam reuera *uterinos* fuisse arbitra-
tur Clericus (u) necnon Hartmannus osten-
dit (x).

Virilium *spermaticorum* morbosorum ver- *Morbosi viriles*
mium Historia, haecenus imperfecta valde *spermatici ver-*
est. Lepidum illud vermium foetuum, seu *mes.*
homuncionum, in humano virili semine cõ-
mentum nostrae non est operae. Nam si ii
vermiculi, in hominis, caeterorumque ani-
mantium genitura hospitari solent; natu-
rales ergo sunt: Neque ideò a nobis in
morbosorum vermium historia recensendi.
Cum verò *spermatici* naturales vermes non
semper

(r) De Morb. mulier. Cleopatrae in Harmo-
nia Gynaeciorum.

(s) Observ. rar. vol. 2. Obs. 29.

(t) Comm. in Apul. de Medicam. Cap. I.

(u) Hist. lat. lumbr. Cap. XI. & XIII.

(x) Ephem. Cur. ann. 1712. Cent. II.

semper revera sint ; seu in foecundo ipso
 atque, ut ajunt, *prolifco* marium semine, fa-
 nisque & vegetae aetatis hominibus, non
 raro desiderantur ; ita nec propriè natura-
 les dicendi essent . Nec benè intelligi vide-
 tur, quid suis viribus humanae naturae
 contribuere istiusmodi hospites, nisi ad
 coitus stimulum, valeant . Si quis enim obi-
 ter de *spermaticorum* horumce vermiculorū
 usu petas, haec habeto . Insecta haec, cum
 adfunt, ut semper in semine irrequieta exi-
 liunt, & summè agilia ac perniciosissima sunt,
 incitamento esse, coeundique seu semen
 eiiciendi appetentiam, seu naturalem *orgas-*
mus, ciere videntur . Et sanè hic *orgasmus*,
 singularis quaedam pruriginis species esse
 percipitur : Et in femellis, quae catuliunt,
 laevisque castratis atque spadonibus, pro-
 stratarum ucci iis quoque vermiculis sca-
 tere deprehensi sunt . In hominibus, quo-
 rum semini deficere hos vermes visum est,
 vix ulla in desiderium veneris proclivitas
 erat . Ita antè pubertatis annos *spermatica*
 haec insecta plerumque desiderari obser-
 vantur ; & in iis ita vacuis juvenculis, nul-
 la haecenus libidinis prurigo est . Senili
 aetate haec animantia plerumque absumta
 sunt : A biumptis, senes, vel prius impensè
 falacēs, mulierum amores promptè oblivif-
 cuntur ; iisque virilitatis instrumentorum,

vivis sublatiſ ſtimulis , haec vix ac ne vix quidem moventur . In iis ergo , qui venere naturaliter aeſtuentes , aliquandiù poſtea frigidi , indè rurfus accenſi atque libidinoſi fieri videntur , putandum eſt , *ſpermaticos* vermiculos , ob ſpecialem in iſſis graſſatam *epidemicam* cladem , (quae & caeteris inſectorum generibus non infrequens eſt) aliquando defeciſſe : Alios deinceps ex primorum germinibus fuiſſe renatos . Nonnulli caeterùm , qui advertere putant , hos vermes aequè adeſſe aut abeſſe in iis hominibus , qui aequè vegeti muliebribusque negotiis apti accomodique eſſe viderentur , illos aceti vermibus comparant : Qui nempe nec ſemper in aceto ſunt , nec ſi adſint aut deficiant , acetum idè praeſtantius aut infirmius eſſe ſolet . Sed ut é diverticulo in viam redeamus : Dū in iis naturalibus , ut dicunt , inſectis ſollicitè fuſèque verſantur Hartſoekerus , Leeuvvenhoëkius , [qui putat *ſpermaticos* vermes eſſe duorum generum „ reminiſcor me in „ ſemine maſculino hominis , & etiam „ canis , viſiſſe duorum generum animal- „ cula : Hoc videns , mihi imaginabar , „ alterum genus eſſe maſculinum , alterum femininum [y] „ Th. inſuper Bartholinus junior , Geoffroy , Dalempazius , Hom-

(y) *Arcae. nat. fol.* nobis 30.

Hombergius, Gardenius, Listerus, Elias Camerarius, Leibnitius, Keilius, Billingerus, Gimma, Nigrifolius, Abbas de Comitibus, Lancisius, Vallisnerius, Andrius totque Alii: Nobis in praefens *spermatici* illi Virorum vermes memorandi incumberent, qui superius laudatis mulierum *spermaticis*, maximèque earum *ascaridibus* analogi, morbofi sint; saltem mordacitate hominibus incommodi. Et sanè hominem unum aut alterum novimus, qui sani caeterum, emisso semine, gravissimum alicuandiu pruritum per totum *urethrae* tractum sentiebant. Locum ipse nec habui, nec quaesivi, speculandi, an fortè eorum semen scateret vermiculis, qui inde a coitu commoti excitati-que, partimque ad *urethram*, ejaculato semine, supersites & haerentes, eam mordicarent & foderent. Optandum esset interea, Cl. Paullini Historiam exactiorem fuisse, „Honestas femina [ait iste [z]] toties quoties, ex debito conjugali Mar-ritum admittebat, sentiebat insignem „colli *uterini* pruritum, subsequente mox „crebriori mictione. Uinam in vitro „aliquando collectam ipsam examinans, „varios vidit vermiculos candidissimos,

ru-

(z) *Miscell. Cur. Dec. 2. Ann. 5. Append. & Cleric. Hist. lat. lumbr. Cap. XIII.*

„ rubris tamen rostellis , partim natantes
 „ in ea , partim lateribus vitri adhaeren-
 „ tes . Excepit alio die ipsum Conjugis
 „ sui semen , & ecce eodẽ in eo lon-
 „ gè copiosiores , quos etiam Cortnum-
 „ mio ostendit . Adhibitis autem , quae
 „ methodus dictabat & ratio , aptis re-
 „ mediis , expulsisque innumeris vermicu-
 „ lis , cum urina Viri , omnis sublatus
 „ est quæstus , Paullinus etenim , an ea-
 „ dem quoque prurigo Virum , in ipso tra-
 „ jectu seminis afficeret , explorare debuif-
 „ set : Nisi hîc fortè ob totos vermiculos ,
 „ cum semine in feminam traductos , exem-
 „ tus hâc molestiâ fuisset . Sed si Paullini
 „ observatio imperfecta , nostrae quoque non
 „ minus deficere , videri possent : Cum no-
 „ bis satis inquirere non licuerit , an in co-
 „ euntibus , mordacemque genituram exci-
 „ pientibus feminis nostris , eadem aut simi-
 „ lis , quae in Viris , prurigo fieret . Quoquo-
 „ modo sit ; neque virilibus *spermaticis* cana-
 „ libus atque liquoribus , sua deesse extra-
 „ nea insecta , verisimile est . Equidem ex-
 „ traneum erat , *spermaticum* illud animal ,
 „ quod a Plutarco memoratur (a) , Hospi-
 „ tem nostrum novimus , Athenis , Ephe-
 „ bum , cum multo semine ejecisse be-
 „ stiolum asperam , multis pedibus cele-

Y

riter

(a) *Symposiakon* lib. 8. quæst. 9.

„ riter ambulantiem „ (quamquam fucum
 suspicetur Clericus (*b*)). Ita Myssenbruc-
 chium in semine humano multorum ge-
 nerum *animalcula* vidisse , ex Med. Haf-
 niensibus Commentariis elicimus (*c*) Sed
 neque Plutarcus , neque Myssenbrucchius
 addiderunt , bestiolam illam , aut ista mul-
 torum generum *animalcula* , quidquam
 hospitibus suis molesta extitisse.

*Pulmonum ver-
 mes.*

Sed nocua humanorum Pulmonum in-
 secta , patentiora sunt , ac diligentius ob-
 servata . Celebris enim Viri Historia ver-
 mium , acutum in pulmone morbum fo-
 ventium , salutarique demum sputo reje-
 ctorum , litteris mandata est . Cl. Vallis-
 nerius in rustico verâ pleuritide laborante,
 vermiculos innumeros , septimâ morbi die
 sanguini immistos , simulque per sputum
 rejectos , solerter inspexit : Instar alben-
 tium filorum erant , se moventes , longi-
 tudinis ad unguis dimidium : Ab hac die
 ad usque vigesimam totum sputis expul-
 sum sanguinem , vivi adhuc , replere ver-
 mes prosequiebantur : Quâ tandem die
 mortuos aliquando esse observabat Vir Cl.
 Paulo post infirmus convaluit . Quomodo
 geniti hi vermes fuerint , suo vermium
 humani corporis edendo tractatu explicare
 pollicetur .

(*b*) *Cit. loc.*

(*c*) *Vol. 5. Obs. 7.*

pollicetur : Additque , similem casum ab Antonio Santuliano , amico suo , fuisse aliquando observatum (d) . Ante Vallisnerium vermes in variis pulmonum morbis tussi fuisse ejectos jam scripserant aut viderant Avenzoar, Alfaharavius, Brassavolus, Fernelius, Platerus, Benivenius, Mundella, Th. a Vega, Joach. Camerarius, Lanzonus Aliique: Quorum loca, immó & descriptorum vermium formas varias a Schenckio (*) Andrio(e) Clerico (f) Aliisque elicere in promptu erit. Memini, in pulmone cujusdam Monachi , non provectae aetatis, qui dudum siccè tussiens , & constanter febricitans , demum tabidus animam reddiderat , occurrísse mihi totas *bronchiales* glandulas , seu a prima majori ad usque postremas & minimas , ita exilibus agilibus. que vermiculis scatentes , ut , quae saepius in canum aliorumve brutorum *oesophagaeis* externis glandulis , aut non tantum in eorum , sed ipsius quoque hominis *thyroidaeâ* glandulâ , horumce , aut similium insectorum ingens turba depre-

Bronchialium
glandularū ver-
mes , a nobis
perspecti.

Y 2

henditur

(d) *Galleria di Minerva Tom. VII. Par. I. Off. VII. , & in novissima edit. Veneta ann. 1733. Obs 33. Tom. 3. fol. 207.*

(*) *Obs. lib. II. de Pul. Anim.*

(e) *Cit. lib. Cap. 3.*

(f) *Cit. lib. Cap. XIII. fol. 324.*

henditur, non tanta sit. Pulmonis substantia impensè solùm arida atque exsiccata fuerat: Neque aliter laesa: Probabiliter a lubricis atque irrorantibus harumce glandularum solitis succis, per incolarum vermium incubitum & nutritum absumptis atque impeditis. De nova istiusmodi observatione gratulabar mihi. Namque frequenter *bronchiales* has glandulas, obstructas, contractas, duras, aridas, immò scirrhasas, callosas, calculosas, suppuratas, corruptas, atque ita variorum pneumonicorum morborum altrices; nunquam verò ad illum usque diem verminosas perspexeram. Porro, cum ab iis glandulis, quae pulmoneis seu *trachealibus bronchiis*, ad omnes eorum divisiones, exterius accumbunt, nulla, haecenus detecta fuerint producta excernentia vasa, in harum fistularum caveas, secretos a sanguine roriferos latices effundentia (quamquam effundi, & fortè per insensiles poros exsudare in illas hos latices necessarium sit) Hi igitur glandulosi pulmonum vermes potius cum aliis illis humani corporis morbidis vermibus recensendi essent, qui è loco, quem servant, nullam habere videntur viam, quâ exeant, ex quo ab ovis exclusi sunt: Aut potius mediae conditionis vermibus adscribendi; velut esse hepatici

hepatici videntur : Qui nempe ſi in bilioſis canalibus , cum intellino communicantibus degant , aeſtimari poſſunt inter vermes illarum partium , e quibus exitus , ut ut difficilis , patet : Secus verò , ſi in intima jecoris ſubſtantia , non apertè cum excernentibus vaſis communicante , comorentur . Sed , cum plerique hepatis vermes , intimi habitatores ſint ; hos ideo inter vermes illos humani corporis morboſos recenſebimus ; qui partes incolunt , unde libera ad exitum e corpore via eſſe non videtur . Atque ab iis ipſis alteram humanorum vermium , extra cibarium canalem viventium , claſſem , quam polliciti fuimus , incipiemus .

Quamobrem , cum iſtiusmodi claſſis vermes illi ſint , qui non tantum in hepate , ſed in cerebro , liene , pericardio , corde aliisque viſceribus , per aliquas proximè vias exterius non communicantibus , reperiuntur ; hos itaque , quàm brevioribus verbis expediat , proſſequentes ; primum animadvertimus , in ovium , boum , cervorum , felium aliorumque brutorum , hominumque jecoris vaſis , ſanguineis aut bilioſis , majoribus aut minoribus , aut intima ipſa hujus viſceris ſubſtantia , vermes non infrequenter repertos eſſe . Albucasin , Hartmannum , Bauhinum , Campolongum

Humanis vermes in iis partibus , e quibus exitus eſſe non videtur .

Hepatici vermes .

gum , Wierum , Montuum , vermes & vivos & mortuos in hepate , hepaticis venae portae aut biliosis ramis vidisse, Schenkius [g] Alique referunt. Hepaticos pecudum aut boum vermes exerunt Borellus [h] Hildanus [i] Gallicum Litteratorum Diarium [l] Fromannus [m] multis locis Germanica Miscellanea [n] Pechlinus [o] Ruyschius [p] Alique . Cl. Vallisnerius Bartholinum quoque , Hauptmannum & Tardinum inter horumce vermium Observatores commemorat (q) Nos verò , brevitatìs gratià , super hac re trium solum diligentissimorum Virorum , seu Bildoi , Redii ipsiusque Vallisnerii , observationes amplectemur ; & nostram indè adijciemus. Insecta in ovium hepate delitescencia , Cl. Godefridus Bidloo inspexisse testatur iis verbis [r] „ Vidi viventia haec animalcula,

(g) *Obser. Med. lib. 3. de jecore .*

(h) *Cent. 3. Observ. 4.*

(i) *Cent. 1. Observ. Chirurg.*

(l) *Ann. 1668.*

(m) *Ephem. Cur. ann. VI. num. 188.*

(n) *Ann. 1670. 1675. 1676.*

(o) *Decad. 1. Ann. 9. & 10. Obs. 24. fol. 86.*

(p) *Observ. Anat. Chirurg. LXIV.*

(q) *Oper. toties cit. dell' orig. de' ver. uman.*

(r) *Observ. de animalculis in ovin. aliorumq;
anim. hepat. detectis .*

„ la , postquam lanienae ovium saepe sae-
 „ pius ex professo institutae interfuissem, &
 „ quidem ultimo , insigni multitudine ,
 „ hoc anno (1698) 13. Martii, quemad-
 „ modum , eodem quoque tempore in fe-
 „ lino hepate aliud breviusculorum den-
 „ sorumque vermium genus . Ubi frige-
 „ scere incipiunt , atque ita motu desti-
 „ tuuntur visibili , recuperant eundem
 „ manu calefcente inclusa leniter , aut ,
 „ hepate tepidae immisso &c. „ Superius
 eorum figuram cum ea piscis soleae con-
 venire dixerat . Nec tantum haec videre
 infecta contentus fuit ; sed minutissimam
 ac diligentem eorum Anatomen figuris
 aeneis exaravit . Celeberrimus Vir Fran-
 ciscus Redi , lumbricorum in ovillo je-
 core repertorum , & a Laniis Italicis *Bisci-*
uole vocatorum , historiam pariter descri-
 bit ; eosque cucurbitae semini , vel po-
 tius parvi myrthi folio similes esse tradit .
 (f) Et Cl. Vallisnerius (t) „ In ovium ,
 „ inquit , vervecum , quandoque & Vac-
 „ carum , Vitulorum , Cervorum , Da-
 „ marum , Felium & aliorum brutorum ,
 „ Hominumque ipsorum jecore vermes
 „ inveniuntur , qui in solis canalibus bisi-

Y 4

sepa-

(f) *Esperienz. int. agl' insetti .*

(t) *Lib. dell' origin. de' ver. &c. a Cl. Cleri-*
co lat. vers. pag. 94.

„ separandae , seu expurgandae destinatis
 „ degunt &c. „ Igitur animalia haec, quae
 a laudat. Vallisn. cucurbitinorum genus
 quodpiam (u) & a Clerico pariter cucur-
 bitini in ovium jecinoribus habitantes ,
 alias , nuncupantur , non tantum in bru-
 torum , sed etiam in hominum he-
 pate vitam ducere , tum ex citato Vallisn.
 loco , tum etiam ex laudato Bidloo com-
 probatur . Nam Vir iste Clarissimus „ de-
 „ texi , ait (x) , in , & circa humana je-
 „ cinora , diversae *ab hisce animalculis*
 „ (idest quae in ovillo hepate inveniun-
 „ tur) fabricae , & , ut tum temporis mi-
 „ hi videbatur , alterius figurae anima-
 „ lia , sive vermes &c. „ Quibus positis ,
 facillime apud eos , qui nostra quandoque
 legent , satis fidei invenire posse arbitra-
 mur ; si animalia , quae forte in humano
 hepate a nobis inspecta sunt , hic etiam
 referamus . Haec igitur *animalcula* non
 in biliosis solum jecoris poris , sed in ip-
 sa intima atque *parenchymatosa* , ut di-
 cunt , substantia invenimus ; in qua sepo-
 sitas cellulas , tanquam distinctas cryptas
 & lustra , sibi excavasse videbantur . Non
 ita exigua haec animantia fuere , ut nu-
 dis etiam oculis facile intueri non possent .

Eorum

Fig. XXIV.
 Vermes , in in-
 tima jecoris
 substantia a
 nobis reperti .

(u) In versione Clerici p. 108. cit. Op. Cap. 6.
 (x) Pag. 112. cit. Op. Clerici .

Eorum color subviridis : Dorsum nonnihil concavum : Caput parvum & nigricans : Pedes minutissimi , & numero sex : Totius animalis ambitus ad rotundum accedens : Uno verbo , si colorem demas , non multum cemicibus abssimiles . In Homine hi vermes visi sunt melancholico ; qui prius gravi obstructione hepatis , longoque ictero prehensus , cachexia postmodum , lentaque febre ac diarrhoea absumebatur . Ita exemplo Bidloi , qua ratione hepatici in ovibus vermes morborum , immo mortis causae esse queant , explicare satagentis , (y) Quilibet nostri quoque hujus hominis aerumnas ex memoratis verminibus aperire facile poterit :

Quod ad cerebri vermes attinet : Jam Cerebroſi vermes, seu propriè Cephalici. multa extant Scriptorum exempla . Singulare affert Joannes Fridericus Khern (a) Namque in Hospitali majori Patavii anno 1687. , multis aliis Adstantibus , iisdemque Clarissimis Viris, vidisse quemdam testatur , qui ab infirmitate jam convalebat , improvisa morte correptum : In cujus cerebri medulla innumeri vermiculi inventi sunt , non abssimiles illis , qui in caseo veteri reperiuntur . Haec historia

(y) *In cit. Op. Bidl. de anim. in ovill. hep. detectis .*

(a) *Miscel. Curios. Decur. 3. ann. 2. Obs. 53.*

*Nostra Cerebri
vermium Hi-
storia.*

ria eó majorem apud nos fidem invenit,
quò magis accedit observationibus illis,
quae in majori nostro Taurinensi S. Joannis
Nosocomio habitae sunt. Nam ejusdem
Nosocomii Adstant non ita pridem Medicus
(*b*) hanc mihi Historiam saepius enarra-
vit. „ Adolescens quidam annos natus 21
„ ineunte vere anni 1739., a quadam
„ febricula convaluerat; cum noctu som-
„ niis agitato a lecto decidit, laevoque
„ supercilio paululum fracto, fit contusio.
„ Et statim animo desipit & deliramenta
„ loquitur. Res in deterius ruunt; Diar-
„ rhoeâ corripitur. Multa ei remedia
„ propinantur, revocantia, attemperantia,
„ roborantia. At irritis omnibus medi-
„ camentis, ad tantam maciem redactus
„ est, ut nihil amplius, praeter cutem,
„ ossibus superductam, superesse videretur.
„ Amissis etiam paulatim externis inter-
„ nisq; sensibus, post dies 23. ab ictu,
„ fato cedit. Ejus subindè cadaver coram
„ pluribus Medicis, Studiosis ac Chirur-
„ gis sectum fuit. Deductâ Calvariâ, ce-
„ rebri moles minor visa est, quàm ut
„ sufficeret, ad universam ossium cavi-
„ tatem occupandam. Sinistrum cerebri
„ emisphaerium a naturali statu aliquan-
„ tulum recedebat. Atque versùs *choroi-*
deum

(*b*). *Ornatiss. Rovaschius noster.*

„ *deum* implexum a sinisteriori latere ma-
„ teries quaedam reperta est, fluida qui-
„ dem, sed spissa & subfusca; intra quam
„ vermes reperti sunt, illis persimiles,
„ qui in veteri caseo quotidie se conspi-
„ ciendos praebent. Horum tamen ver-
„ mium, pars movebatur; & per saniem
„ illam vario motu deferebantur: Alii
„ verò mortuorum instar jacebant. Quam-
„ plurimae deinde ejusdem cadaveris par-
„ tes diligenter incisae fuerunt. At nul-
„ libi vermes illis similes, aut cujuscumque
„ speciei, inventi sunt. Nolim igitur,
„ ii, qui, cerebri aliarumve humanarum
„ aut brutorum, exterius non communi-
„ cantium partium vermes, vel non adesse,
„ vel si a nimium conspicuis observa-
„ tionibus, adesse fateri compellantur, post
„ hominum aut brutorum necem solum
„ exoriri asserunt, nolim, inquam, ii tam
„ facile propriis meditationibus fiderent.
„ Namque in capra, quae antè hos sex an-
„ nos, ad *galaxiam* motusque cordis ac dia-
„ phragmatis ostendenda, in nostro Anato-
„ mico Theatro viva, juvenis, vegeta, re-
„ cens passa, ut assolet, aperiebatur; ex-
„ pletis explendis, dum eadem horâ curio-
„ siores Studiosi in alias partes inquirere fa-
„ tagebant; inventus est in altera inguina-
„ lium glandularum vermibus unus, rubellus,
„ vivus

Fig. XXV.

vivus, agilis, crassitie mediocris aciculae, longitudine tertiae partis mediocris digiti, qui sinuosam sibi sedem in illius partis substantia velut terebrasse videbatur. Certè hic vermis in loco erat, ut cerebrum est, extrinsecus planè impervio. An illico post mortè caprae, ita natus adultusque praestitus? Quid igitur? Negan-
dus erit? Polypis aliisque concretionibus recensendus? Atqui nimii adhuc sunt, qui rem praeclarè viderunt. Ita aliqui quoque Discipulorum nostrorum non ita pridem rusticantes, in vervece, qui diebus aliquot immobili penduloque humi capite, tanquam veterno correptus languebat, matato apertoque, binos vermes conspici-
bant & perlustrabant, ejusdem formae, sed diversae magnitudinis, in medullosa cerebri superiori laterali substantia, versùs dextram aurem, eandem sedem occupantes. Ambo vivi erant, rugati, villis, crocei velut coloris, tenuissimis obducti; bruchis illis arboreis omnino similes, quas *Gatte* vernaculo sermone dicimus. Majoris vermis longitudo transversum aequabat pollicem, crassities mediocrem scriptorium calamus: Minoris vermis dimensiones dimidio minores erant. Porro & istos vermes, post pecudis necem solummodo natos esse, quis dixerit? Tum

verò

verò quis unquam cogitasset, de cerebro-
 sis iis vermibus Medicos plurimos admi-
 rari; Pastores autem ipsos haudquaquam
 admirari? Quippè quo momento Pastores
 ovem suam vident, recusare pabulum &
 tetram ac rigidam, pronoque capite im-
 mobilem, velut *catalepticam* fieri, cum
 id aliàs noverint, tutè affirmant, verve-
 cem cerebrosis vermibus laborare: Nec
 certè postremam expectant tabem: Sed
 citò occidunt: Occisique caput, si quis
 exterus curiosusque morbi sedem rimari
 fortè cupiat, subito aperiunt: In quo sem-
 per, plus minúsve, verminosam vivamque
 pullitiem ostendunt. Ad haec quadrans,
 cujusdam Pastoris narratio, a Christ. Paul-
 lino tradita, in Boneti Anatomia practi-
 ca legi poterit (c). Qui in vivis apertis
 brutis, maximèque canibus, frequentis-
 simè reperiuntur, nemini amplius ignoti
 vermes, saepè longissimi, atque instar
 serpentum intorti, intimaeque alterutrius
 renis substantiae locum occupantes, pro-
 fectò in mortuis canibus aut brutis aliis
 non nascuntur. Nonne *Thyroidaea* glan-
 dula, vermiculis plena, tum in canibus
 aliisque brutis, quae viva aperiuntur; tum
 in ipso homine, frequenter deprehenditur?
 At, aequè ac cerebrum, haec pars adi-
 tum

tum ad exteriora nullum habet: Cum excernentia hujus glandulae vasa, vel cum aspera arteria, vel cum oesophago, vel cum alia quacumque parte communicantia, lyn eus nemo haecenus observaverit. Sed de iis nonnulla adhuc inferius habebimus.

Morboſi Pericardii, cordis, lienis atq. pancreatis vermes.

In Hominis pericardio vermis unus, palmum longus, niger, pilosus, repertus; Baglivii observatio est, Cl. Andrio tradita
 „ (d) Aeger post acerbos ventriculi ac praecordiorum cruciatus, toto corpore convulsivos motus, facie pallidus viribusque deficiens, octies in hora diu passus est „ Pericardiacos quoque vermes, eorumque symptomata memorat Schenckius (e) Forestus (f) Gabelchoverus (g) Paraeus (h) Petrus a Castro (i) Hartmannus (l) Lovverus (m). Inimò in ipso corde ejusque caveis aut basi visorum vermium Historiae a Vidio Juniore (n) Th. Cornelio

(d) *De la Generation des vers, Chap. 14.*

(e) *Lib. 2. Obs. 194.*

(f) *Lib. 21. Obs. 26.*

(g) *Cent. 3. Curat. I.*

(h) *Lib. 1. Cent. 3.*

(i) *Traët. de Pest. Neap. Rom. pag. 137.*

(l) *Prax. Chymiatr.*

(m) *Traët. de cord. pag. 107.*

(n) *De curat. Morb. lib. VII. Cap. I.*

lio (o) Andrio (p) Aliisque aperiuntur : Quas inter , celebres illae sunt , a Schenckio descriptae , *cardiaci lumbrici* , *albi* , *praeacuto rostelllo* , *eoque corneo praediti* , *Principis cujusdam cordi adhaerescantis* ; & qui adhuc vivus educebatur : & alterius , vivi in subitanâ morte sublato reperti : & vermiculorum in alio corde (q) . Celebrioribus quoque essent , quae , vitae aut lectae , de vermibus brutorum & hominum cardiacis a Paullino (r) cumulatim allatae sunt ; Nisi humanam fidem , quod ad figuras & genera , nonnihil excedere viderentur . In liene viderunt vermes Gentilis , Albertus & Andrius : Qui ultimus adiicit , Tres vermes sat longos , eisque formâ similes , qui in intestinis nascuntur , in liene hominis , quem melancholicus affectus e medio sustulerat a se inventos , quatuor propemodum dies in aqua vixisse(*) Atqui aliquis fortasse cogitaret , descriptos hos teretes vermes , potius ab intestino colo , lieni naturaliter adnato , & in hoc viscus per aliquem , aut citò inductum abscessum & corruptionem , aut fistulosum sensim ex-

(o) *Progygn. de nutrit. prog.* 6. ca-

(p) *Op. cit. Cap. IV.*

(q) *Obs. lib. II. vermes cordis.*

(r) *Ephem. Germ. Dec. 2. ann. 6. Obs.* 13.

(*) *Cit. Oper. Cap. II. Art. I.*

cavatum sinum, perrupto, quàm aliundè, in hunc locum celsisse; tum verò ex iis viscerum calamitatibus Hominem illum fuisse potius extinctum, quàm a solo melancholico affectu: Qui nempe nonnisi per inductas viscerum labe de medio tollit. Has ab intestino ad proximas partes lumbricorum migrationes modò illustrabimus. Pancreati si adsint vermes, neque ab intestinis illapsi sint, ad hepaticorum conditionem referendos ducimus: Nam si in liberis hujus partis excernentibus canalibus stationes obtineant, sanè per *pancreaticum* ductum, aditum sibi ad intestina, ex iis quoque extra corpus, aperire valerent, instar vermium, biliosis majoribus hepaticis vasis insidentium, & praecipuè primae classis extra intestini fistulam memoratorum: Non item qui in propria pancreatis substantia stabulentur: Veluti vermes alterius classis; aut qui intimis hepatis partibus infixi sunt.

Mesenterii vermes.

In *mesenterio* saepe vermes inspecti sunt: Ii verò, vel minores, & casei vermibus analogi; qui nonnisi ex praevis hujusce partis abscessibus, aut sordidis ulceribus, instar aliorum ulcerum & abscessuum vermium, primùm producuntur: Vel majores, seu revera intestinorum teretes; qui pariter nonnisi per natos abscessus, aut fistulosa

fistulosa ulcera, aut aliter excavatos antea cuniculos, quâ datâ portâ, ex intestinorum cavea in hanc partem profluunt. Namque, rodere *intestinales* ordinarios, & teretes praecipuè vermes, atque ita exire ex ciborum fistula, & per ita erosa canalis latera, alioversum irrepere, ac sibi aditum facere, omnino commentitium videtur. Quibus enim, amabo, instrumentis animalia, omni ex parte cedentia, obtusa & mollia, sinè ullis dentibus, sinè ullis aculeis, sinè unguibus, sinè rostro, & sinè acutis aliis quibuscumque partibus, undequaque flaccida, imbellia & inertia, vix cum aliquo obscuro ore, ad unum extremum connivente, mordere, lacerare aut saltem contundere valebunt, seu rumpere, secare solidas partes, densis, multis & firmis tunicis instructas munitasque; aut strenuè exedere aut aliter confodere molientur? Volo, haec bruta interdum aegrotent: Volo aegrotantia agitentur, inquietantur: (namque in naturali sanoque eorum statu, qui certè non nisi cum otiiis perpetuis, in intestinorum lustris latebrisque profunda quiete est, Quis haec ita furere atque praevericari somniaret?) sed quo nam impetu, quânam contorsionum aut arcuationum vi, quae semper infirmissima

Humani intestinorum ordinarii vermes, & praecipuè teretes, non rodunt.

est, torpida atque in perpetuum imbecilla animantia, ruinam tantam tantumque facinus aggredi apta essent? Quòd si teretes ordinarii vermes rodendo sufficerent; cur, cum in omnibus penè, sanis & non sanis hominibus inexhaustae eorundem colluvies sint, tam rari tamen harumce erosionum, & per erosas partes profiliantium vermium eventus habentur? Cur id rofionis genus in iis omnino conspicuum non est, in quibus numerosiores vermes, iidemque adultiores insunt? Namque, qui sani intereunt, seu strangulati homines, tota quidem eorum intestina, pacificâ & innocuâ majorum vermium pullitiae & familiâ saepiùs foetissima esse, publico in Theatro fere quotannis patefaciunt. Rectius igitur concludamus, *intestinales*, praecipuè ordinarios, vermes propriis nunquam conatibus, sibi in vicinas partes a propriis sedibus aperire vias; Sed jam apertis uti: Seu per inductas, quaecunque antecedens sit causa, intestino nexisque aut proximis partibus solutiones, atque inde communicantes sinus, hos ab intestinorum fistula in *mesenterium*, in urinalem vesicam, in uterum aut ejus vaginam, in renes ipsos, in lienem aut alia viscera, in ventris caveam, imò abruptis per praevias quoque affectiones

communibus corporis tegumentis , per umbilicum , per inguina , per hypochondria , aut aliam ventris regionem , foras e toto corpore delabi . Porro , qui primas horum caſuum origines in vivis & mortuis hominibus diligentius ſpeculatus eſt , rem ſanè acu tetigit . Ita Alghifius (s) in ſeptennni puero , ſexdecim ingentes lumbricos teretes , cum aſcaridum examine , per urethram excernente , rectum inteſtinum , admoto ſpeculo , curioſè inſpiciens , ſinum tandem fiſtuloſum invenit , ab inteſtino ad veſicam tendentem ; unde etiam in inteſtinum urina ſcaturiebat . Scitum a parentibus fuit , (adiicit „ Vir dexterrimus) puerum ante quatuor „ decim aut quindecim meſes , variolis „ peſſimae indolis graviffimè laboraſſe ; „ atque ab eo morbo memoratos vermes „ reiicere coepiſſe : Unde intellexi , ab „ ſceſſum quempiam variolarum tempore „ in recto inteſtino fuiſſe praeſtitum : Quo „ neglecto , neque , ut par erat , cura „ to , ſentiendum eſt , continuâ affluen „ tis puris corroſione ſenſim excavatum „ fuiſſe ſinum ; demum ad uſque veſicam „ penetrantem , & in fiſtuloſum ulcus de „ generantem „ . Habet quoque Wagne-

Z 2

rus

(s) *Valliſn. nuov. offervaz. int. all' Ovaia de vermi.*

rus (t) casum *intestinalium* vermium per penem exeuntium , quo vivos egredientes propriâ manu aeger ex urethra sibi extraxerat; ab intestino in vesicam , (ut indè in Cadavere visum est) per suppurationem, ulcerationem atque putrefactionem , aperto. Lanzonus (u) in Adolescente 14. anni, qui post continuam febrem, hinc dolorem ventris, postea tumorem, ad latera umbilici in abscessum vergentem, cum uberi putridae saniei atque ichoris effluxu, indèque ex hac parte teretium plurium vermium egressu, summè tandem emaciatus emoriebatur, aperto,, statim (ait) sublatum fuit dubium de loco, ubi lumbrici fuerunt producti. Fuit enim notatus, & diligenter observatus canaliculus quidam membranofus, calami scriptorii magnitudinem, & latitudinem adaequans, ducens originem a tunica interna intestini ilei, usque ad peritoneum protensus: Per quem vermes ab intestino transibant, & per abscessum apertum, exitum sibi met ipsis parabant,,. Ita apud Salmuthum (x) ,, lumbrici intestina revera ,, incolentes, seu teretes, non nisi praevio ,, ad hunc locum per quatuor annos dolore

(t) *Ephem. cur. ann. 1712. Obs. CLXX.*

(u) *Ibidem Obs. XXXIX.*

(x) *Cent. 2. Observ. 61.*

„lore & cruciatu , postmodum verò ef-
 „fluente sanie ex pueri umbilico prodie-
 „runt : indè saepius quoque egressi sunt ,
 „postquam tumore ad umbilicum spontè
 „prius apparente , & pure aut sanie ex-
 „tillante , novus illis ad hanc partem
 „aditus apertus fuerit „ . Idem aut simi-
 „le in Aliis observabant Zacutus (y) Do-
 „laeus (z) Reifelius (a) Aliique non
 pauci . Idem in iis vermibus , qui ex in-
 guinis fistuloso ulcere aliquando excidere
 prehenduntur : Vid. Tulpium (b) Idem-
 que demum semper observassent Practici,
 si anatomicarum observationum accura-
 tius fategissent : Clarè videlicet diluci-
 dèquè internovissent , nunquam teretes
 praecipuè vermes per disrupta intestina
 erumpere , nisi prius inductà , per suppu-
 rantem aut aliter rodentem caussam , quae
 alia a vermibus sit , ejusdem tubi disrupti-
 one . Agnovissent insuper , dolores , qui
 rodentibus vermibus facillè imputantur , ab
 aliis caussis excitari . Ita Mackius, casum
 enarrat puellae ex Bylero , a doloribus
 circa umbilicum consumptae, atque a lum-
 bricis ibidem rodi creditae ; in qua aper-

Z 3

ta ,

(y) *Prax admir. lib. 2. obs. 40.*

(z) *Epist. ad Walschmid.*

(a) *Misc. cur. Dec. 2. Ann. 7.*

(b) *Observ. med. lib. III. Obs. XII.*

tâ, sectâque cute, peritoneum, quo loco dolens fuerat, & a vermibus dilaniatum putabatur, sinè ullis vermibus a fero acri & bilioso fuisse erosum, conspectum est (c). Cur igitur rosiones viscerum, quae non a suppurationibus eveniunt, potius vermibus naturâ suâ innocuis, quàm iis succis acerrimis, qui quotidie in aliis quoque, praeterquàm in ventris partibus, exedunt, tribuendae erunt? Nec certè ex inguinibus teretes vermes exeunt aut expelluntur, nisi vel ibidem perperè prius nexis ac suppuratis intestinis: Vel ibidem in herniae rationem erumpentibus, simulque vitiosè coalitis; tum verò sub tumoris suppurati larva Chirurgo imponentibus, atque ab eodem infaushtë dissectis. Casum primum affert prae Aliis, Jaegerschmidt (d) Alterum verò nuperri- mè diligenterque laudatissimus Tacconus, Bononiensis Professor (e) Nec difficilè equidem per inguinis abscessus intestinorum vermes exhibunt; cum per eosdem, diutissimè extra uterum gestati foetus, aut eorum ossa, foras expulsa fuisse, tum pluries a nobis allatum sit; tum Anglicis (f) aliisque Commentariis afferatur. Nolint igitur in posterum

(c) *Misc. Cur. Dec. 2. Ann. 10. Obs. 105.*

(d) *Misc. Cur. Dec. 3. Ann. 2. n. 156.*

(e) *De raris quibusdam Visc. affect. Obs. 1740.*

(f) *Ex relat. Equit. Skippon 1662.*

cordati Viri , infantes , amicos , imo auxiliares humani generis hospites , de tot tantisque hostilitatibus ac proditiōibus injuste injurięque criminari .

Atqui inter observationes , de *animalculis* in humano corpore inventis , atque in partibus , e quibus exitus non est , coercitis , a nobis huc usque habitas , nullā ratione praeterire possumus , quin illud , quod a R. P. (*) Ordinis Capucinorum , quondam nostro discipulo , ac deinde Medicinae in eodem Ordine Professore , nobis est traditum , huic opusculo adnectamus . Nempe Vir iste , qui hoc anno ad meliorem vitam migravit , cum Genuae medicinam Fratribus sui Ordinis faceret , atque cadaveris masculini cujusdam sectioni , in majori Nosophocomio , *Pammationae* dicto , interfuisset ; mihi enarravit : Post viscerum quorundam abdominis inspectionem , cum deinde ad renes *Incisor* pervenisset , ab omnibus Adstantibus inspectum fuisse , ad sinistrum sinistrae venae *spermaticae* latus , folliculum quemdam , minoris avellanae magnitudinem referentem , atque ab ejusdem venae exordio (quae in illo cadavere ab emulgente procedebat) quatuor transversos digitos plus minus distantem . Hujus folliculi substantia eadem , ac

(*) P. Bernardinus a Podivario . mem-

Spermaticae humanae Venae adnatae Vermis : jam quae in volucrum evasus .

Fig. XV

Fig. XIV.

membrarum venam componentium videbatur . Cumque Unusquisque illicò intus inspiciendi , quid contineretur , curiosus , enixè rogasset *Incisorem* , ut diligenter folliculi latebras tentaret ; eo aperto , prodiit animal quoddam , seu potius insectum ex genere volatilium . Quod ut omnium admirationem excitavit ; ita etiam Unusquisque , velut pretiosum & eximium aliquid , accipere & fervare studebat . Omnium tandem consensu memorato Patri concessum fuit : Qui vase vitreo illud excepit , atque dulciarii panis appositione , multis diebus vivum servavit . Diligentissimè autem delineatam , & naturalibus coloribus adumbratam ejus rei , idest *animalculi* , & venae *spermaticae* cum emulgenti vena & arteria sinistrâ , liene , rene , aliisque partibus , imaginem mihi amicissimè tradidit : Quam in proportionè diminutam , nostrae tabulae apposuimus . Animal hoc , ut dictum est , ex quadam volatilium insectorum specie productum fuit . Caput subrotundum ; oculi satis conspicui ; duo cornicula ; sex crura ; geminae alae propriae , sub impropriis aliis collectae ; dorsum convexum , cinereum nigrisque maculis interstinctum : Caeterà nigricans . Inter Alios verò , qui huic spectaculo interfuerunt , haud silendus

aus clariss. Doctor & Professor Lavagna, inter Genuenses Medicos eximius: Qui ante hos sex annos Taurinum adveniens, coram, hoc prodigium confirmavit.

En, quot morbosae generationes, cum aditu aut sine aditu e corpore, in hominis partibus, quae intestina non sunt, non infrequentes contingunt. At longè plures a Medicinae Scriptoribus recensentur; e quibus qui vermes prodeunt, novam, seu his allatis intermediam classem adimplere videntur: Qui nempe e locis ubi sunt, exire modò possunt; modò verò non possunt: Plerique enim horum vermium ad exteriora corporis propriam naturam sedent; aut illuc a vasis pelluntur: Tum verò firmè prius coerciti, postea vel sponte & per se, seu erosio intus aut deductis carceribus; vel auxiliis, seu ab extra sublatis ad egressum repagulis, aliquem sibi foras exitum comparant. Hi porrò quadruplicis generis sunt: Helcophagi: Subcutanei: Glandulosi aliqui: & demùm *Vasculares*. In iis praecipuè humanorum vermium generibus, adeò exspatiantur Scriptorum commenta; ut in iisdem legendis, saniori iudicio opus sit: Quo nempe quid verum, quid probabile, quid falsum aut ridiculum aestimandum, accuratissime

*Humani extra
nei vermes alii,
qui ab haecenus
memoratis di-
stinguuntur.*

perpendatur. Hos interea percurrentes; ne in hoc penso quicquam reliqui fiat. Helcophagi, seu ulcerosi, qui nempe ulcerum, tumorum, variolarum, abscessuum, anthracum, pestilentium aliorumque bubonum, carcinomatum, cariei & gangrenarum sunt incolae, à Borellio, Paraeo, Hauptmanno, Kircherò, Langio, Andrio Aliisque in medium adducuntur. Longus Villosus vermis, a femoris apostemate in homine exclusus, depingitur ab Andrio (g) Atque a Gulielmæo & Ambr. Paraeo desumptus est. Vermiculi, quos in mammis natos esse, scribit Ronssæus (h) cum ex apertis harumce partium vomitis profilierint, abscessuum vermibus referendi sunt. Subcutanei rursus plurifariam sunt: Ex iis enim primùm accedunt crinones, seu propriè comedones vocati, longi, infantum dorsum, humeros & crura præcipuè occupantes: Quos apud Montium, Kufnerum, Schenckium, Paraeum, Reusnerum, Borellium, Meysonnerium, & imprimis Velschium, (*) ac Etmullerum (**) expositos, à Leeuvvenhoekio verò repudiatos, videre est. Secundò nervei ab albedine dicti; alique majores, ac velut *funiculati*; minores alii, & tanquam serici, Dracunculi quoque, aut Venae (g) *Cit. op. Tab. 1. fig. VI.* (h) *Misc. Ep. X.* (*) *Exercit. de Verm. Capill. Infant.* (**) *Tom. 1. In Valet. Infant. aliisque locis.*

Helcophagi, seu ulcerosi vermes.

Subcutanei, eorumque plures species; seu

Crinones.

Dracunculi.

Medinenses appellati : Longi omnes ; Aetiopum , Indorum & Arabum vermes : Pedes , lumbos & scrotum infestantes : Qui a Galeno ipso , postea ab Aegine-ta , Aëtio , Actuário , Avicenna , Albucasim , Amato Lusitano , Velschio , Th. a Vega , Schenckio , Hemmersamio , Blommertio Lachmundo , Quenotio , Wepfero , Wagnero , & Stolterfohto descripti sunt . Tertio Cirones seu Syrones , breves , pedicu- *Syrones.* lares , pervarias corporis regiones , sub cute , quam fessim exedunt , obviunt : Humanorum vermium minimi , humani idcirco : Acaei dicti , Aristoteli jam noti ; atque à Marcello Donato , Schenckio , Velschio , Goedartio , Paullino , Andrio Aliisque depromti . In specie verò pessimae naturae syrones , seu mortem inferentes , a Mouffeto exponuntur . Singulares alii Syrones sunt , Bovilli dicti , primum ab Arabi- *Bovilli Vermes dicti.* bus , ni fallor , in hominibus ; recens verò à Vallisnerio in Bobus descripti . Cutem inter & carnem , in hominibus irrepunt ; donec cutim disrumpant , & egrediantur : Aut saltem appareant ; eis-que ideo caustico , igne , ferro exitus aperiatur . In bobus musca saevior eorum tergus terebrat ; ovum indit : Ex quo postea vermis excluditur , non serpens sed manens : Donec elato tumore crescat :

Tomi.

cat: Hinc sponte erumpat ; & chrysalis fiat ;
 & in volantem patris naturam evadat . In
 homine ressecus contingit. Insuper Tomi ,
 seu qui cirones, pedum Americanorum sunt
 proprii: atque ab Hispanis *chiques* aut *nigas*, ab
 Americanis *Tunga dicti*, apud Gul. Pisonem,
Rochefort , Lerium , Mouffetum , Herre-
 rium , Oviedum , Thevetum & P. La-
 bat satis conspicuos se praebent . Syro-
 nes igitur , seu acari , animalium , quae
 in homine maneant , minimi omnium
 esse videntur ; nec nisi *optica* lente con-
 spicui . Id enim grece significant , quod
 prae exiguitate dividi non potest . Inte-
 rea in iis acaris alios minores inesse aca-
 ros , neminem latet : Quorum nempe
 cum iis , magnitudinis differentia erit
 tanta , quanta quidem inter primos acaros
 totumque hominem est . Porro in secundis
 iis acaris , cum eadem differentiae ratione ,
 adhuc tertios, in tertiis rursus quartos, & in
 iis , sin minus ad infinitum , saltem ad
 indefinitum numerum , semper alios at-
 que alios , ultiores esse , ex nota om-
 nibus , animalium in animalibus lege ,
 clare tutoque deducimus . Quoscumque
 enim minimos cogitemus acaros , cum
 postremos esse cogitabimus, qui non igno-
 ramus , in qualibet materiae parte, quae
 minima nobis , imo postrema videri que-
 at

Ex acarorum
 ratione, homi-
 num possibilium
 omnium, & ali-
 quot Verum in
 germina, in pri-
 mae Parentis
 ovario exiisse,
 non difficile in-
 telligitur.

at, singularem non tantum vermium,
sed quarumcumque naturalium rerum Mun-
dum, à Supremo Artifice condi posse?
Neque aliter de possibilibus humanorum
omnium, imò & aliquot verminosorum
germinum ordine, in primæ Parentis
ovario cogitabimus. Sed ad Historiam

redeunt: Subcutaneis quoque vermibus, *Vermes exter-*
de quibus hætenus diximus, referuntur *norum muscu-*
qui in musculis substratis, aliisve carno- *lorum.*

sis partibus commorantes, a Redio Aliis- *Glandulosi ver-*
que sunt traditi. Glandulosi vermes, alii *mes in externis*
maiores sunt, longi, sed ad instar fe- *glandulis habi-*
tarum tenuissimi, in glandulosis partibus, *tantes; & ab*
ut brutorum, sic hominum, inventi: *iis extracti.*

Quales
ego (ait Clericus) (i) *vidisse memini in ca-*
num glandulis ad oesophagum sitis, iisque limi-
les, qui a clarissimo Redio in quorundam anima-
lium renibus, musculisque cuti substratis pal-
lum majorem unum aut alterum longi, re-
perti sunt. Neque hi intestina incolere solent:
Alii verò (de quibus hic sermo) minores
sunt, instar minorum ascaridum, seu ca-
fei vermiculorum: Quales nos e strumosis
colli conglobatis glandulis extractos aliquã-
do perspeximus. In salivariis superioribus
glandulis, aut excernentibus earum ducti-
bus, vermes, hætenus non inspeximus: An
ab aliis inspecti fuerint, nos latet. Id sci-
mus

(i) *Hist. lat. lambr. cap. XIII. fol. 251.*

mus, Leeuvvenhoekium Aliosque in salivis in genere , vermes , quâcumque vitrorum operâ, videre nunquam potuisse. *Vascularium* demum vermium , alii *umbilicales* sunt, seu vasorum , quae aliquando fuerunt sanguinea (forte & urachi) habitatores : Alii, qui vasa constanter sanguinea incolere dicuntur ; seu venarum atque arteriarum sunt vermes. *Umbilicales* vermes , eorumque signa describunt Plateus , Bringerus , Michaelis , Sultzbergerus , Paullinus , & imprimis Sennertus atque Etmullerus . Sed in hoc vermium genere multa adhuc obscura sunt : Obscuriora verò, quae sanguineorum vasorum vermes respiciunt. Namque si verum est, majores , variarum formarum , vermes effectis vivorum hominum venis exiisse , ut tradunt Zacutus (l) Riolanus (m) Renodaeus (n) Germanae Ephemerides (o) Andrius (p) atque ex Andrii auditione, Sanmartinus , & Davalius Pater & Filius (q) ipseque Clericus (r) : & rursus si verum est

Vermes Vasculares.

Umbilicales

Sanguineorum Vasorum , seu proprii sanguinis Vermes.

(l) *Lib. 3. Obs. 95.*

(m) *Encheir. anat.*

(n) *De mater. med. lib. 3. cap. 33.*

(o) *Dec. 1. ann. 2. Obs. 154.*

(p) *Lib. cit. cap. III.*

(q) *Ibidem.*

(r) *Hist. cit. cap. XIII.*

est, vel majores quoque vermes in mortuorum majoribus venis inventos esse, ut scribit se bis observavisse Spigelius; (s) an Quisquam sibi suaserit, grandes hos vermes fuisse in sanguine genitos, servatos adultosque, viasque ejus circuitus emensos: An potiùs, peregrinos & in sanguinis alveo viatores solum dicendos; idest ab aliqua eorum altrice corporis parte perperam, recensque in eum traductos? Minores porrò sanguinis vermes, seu *vermiculos* illos, quos sanè memorat Etmullerus: *Observatus est sanguis venâ sectâ emissus, plenus copiosissimis vermiculis* (t) an sanè morbosos & advenas; an naturales & inquilinos intelligat, Idem profectò non aperit. Caeterùm cum morborum in sanguine vermium res, patere latiùs videatur; De naturalibus *iis insectis ad usum corporis animalium perfectiorum creatis*; ut ait Petrus Borellus (u), seu perpetuis & naturalibus sanguinis habitatoribus vermibus, nec nisi armato oculo conspicuis, Physicorum modò solemnior disceptatio est. Atque Nos quamquam solummodo in morbosos humanos vermes, eosdemque

(s) *De hum. corp. fabr. lib. 5. cap. 13. & lib. de lumbr. lat. cap. 5.*

(t) *Colleg. pharm. phytol. class. II.*

(u) *Cent. 3. Obs. 4.*

demque etiam in sanguine, ex instituto inquirentes; de iis quoque naturalibus verbulum, velut in mantissam habebimus.

Neque naturales, neque morboſi humani ſanguinis Vermes, ſatis haecenus dilucidati ſunt.

Si poſt ſatis perſpectos ſtationarios hominis vermes, ſeu variarum ejus partium velut inquilinos & proprios, clarè quoque intueri datum eſſet communes illos & vagos, qui in omnium humorum fonte communique gremio ſeu ſanguine, tum naturales & a vitae principiis impoſiti, tum morboſi atque in univerſalibus, iſdemque febrilibus praefertim morbis conſpicui, ubique devehi, & cum humoribus fluere praedicantur; proſectò in hac una diſquiſitione nobiliores alias, imò ferè omnes humanorum vermium, recolligi quoque contingeret. Sed quò ſolertiùs poſt unum ſaeculum haec infecta indagantur: eò fortè minùs in lucem collocata eſſe apparet. Porro enim ad ſtatuendos in ſanguine non tantùm fortuitos ſeu morboſos, ſed imprimis naturales, perpetuos inſitoſque vermes, naturalium ipſa corporum analogia atque ratio, Philoſophos quidem plurimos allexit; oculus verò non adhuc ſatis operam praebuit. Obſervant, duriffima marmora & corallia ab innatis ſuis, ſemper paſcentibus, vermibus; non ſecùs ac verus Caſeum, ſenſim exedi & abſumi: In metallis ipſis ſuos inſeſe

inesse vermiculos (x) : Ita innumeras semper in aëre, quo semper imbuimur, insectorum eorumque acarorum progenies esse : Aquam, ut nostrorum alimentorum omnium, ita nostri sanguinis basim, primumque velut principium atque elementum, propriis constanter vermiculis, pisciculis apud Aliquos, apud Alios verò anguillulis dictis, ita refertam esse ; ut ob eorum copiam tantâ nutriendi facultate sit praedita, quâ bruta, ipsique homines, solâ aquâ pasti, diutine vivere valeant : Idque vel si pluvialis, vel fontanalis, seu simplicior aqua sit. Ita Caponē unum, solâ aquâ nutritum, viginti dies, alterum verò, triginta vixisse, Redi observatio est (y) : Aliaque apud Vallisnerium legitur, puellae, triginta diebus solâ aquâ altae, simulque a mortali aegritudine sanatae (z). Praeterea herbae omnes in genere (quae animalium nutritus altera quoque elementa sunt) vermibus innumeris, diversisque generis scatent ; non solum si putrescant ; sed si tantum fermententur ; immò si solum, quibusdam tem-

Aa poribus

(x) *Ex Nebelio, quod ad plumbum, Misc. Cur. Dec. III. ann. V. & VI.*

(y) *Offerv. int. a gl' anim. viv. dent. i viv. C. 93.*

(z) *Galleria di Minerva Tom. VII. fol. 153.*

poribus , aliquandiu in aqua ferventur : Quod & in specie de seminibus , fructibus aliisque earum partibus dicendum . Quin etiam , absque ullo adhibito opere , in cujuslibet plantae trunco , radicibus , ramis , frondibus , foliis , floribus , fructibus , seminibus , diversos incolas vermes occurrere , apud naturalium rerum Scriptores in comperto est . An non caetera hominum alimenta innumeris scatere ac luxuriare vermiculis deprehenduntur ? In alba triticea cerevisia vermiculi , quocumque tempore per *microscopium* conspiciuntur : (*a*) In vino omnibusque vinosis succis , vermiculi : In melle , vermiculi : In alimentis omnibus oleosis , rancidis praecipue ac vetustis , copiosi vermiculi : (*b*) In omni lacte (qui liquor a sanguine est) , si diutius steterit , uberrimus vermiculorum proventus : In omnibus , quibus vescimur , & non vescimur , animalibus , vermiculi : Et in iis vermiculis , rursus alii vermiculi : Et in iis iterum , ut supra , ad indefinitum numerum vermiculi : Ut ubique demum animata natura esse videatur . Cum iis ergo constemus , quibus nutrimur , & in quae resolvimur ; nostra
verò

(*a*) *Etmuller Tom. III. Coll. in Schroed. §. de aceto .*

(*b*) *Ibidem .*

verò alimenta vermiculosa sint ; vermiculosi & liquores , in quos facessimus ; vermiculosae immò carnes , quae é nobis defunctis supersunt ; statuendum quoque videri posset , viventi ipsi sanguini proprios ac naturales inesse vermes . Interea rationibus rationes adversantur . Aquarum enim vermes ; in ipso statim ventriculo omnino solvuntur ac destruuntur : Nec certè siné tota istiusmodi solutione , nutrire , ut supra , aquae possent . Ergò & caeterorum ciborum vermes , prorsus deleri in ventriculo necesse est . Lactis vermes ab insensilibus per aëra delatis insectis produci , aut ab ovis , prius contentis , excludi , verisimile arbitror . Ita & de aliorum alimentorū vermibus res erit : Quamquam vermium ova , in cibriis contenta , ob exilitatem , hanc primarum viscerum , hinc & sanguinis , & caeterarum corporis partium , solutionem effugere , non difficile queant . Humana porrò cadavera , nisi muscarum ovis imbuantur , vermiculari nunquam , inferiùs liquebit . In animali verò sanguine , motibus tantis tritibusque innumeris continuè quassato abruptoque , vermes neque quiescere , neque idèò depasci , neque idèò vivere , aut excludi possent . Quamquam vermium ova , quae sanè nec morâ , nec

pabulo indigent , aliquandiù possunt per sanguinem volutata servari , deindè incertam aliquam partem , ubi foveantur quietèq; foetus excludât , ab eodem deponi.

Sed haec tamen , si diutiùs ab hoc torrente rapiantur , jactentur , atterantur & calefiant ; infringi etiam & destrui , necesse est . Sed quod magis hypothesei ad-versatur , ipsa quidem oculorum fides est : Quandoquidem alba aut alterius coloris infecta , in sanguine pro *naturali usu* seu *ad pravam hauriendum sanguinem* , habitantia , *cucurbitae seminum* , vel *myrti foliorum similia* , *venis eorum ita dispositis* , ut nervos foliorum referant ; *scatentia insuper syphonibus* , in *capitis posteriore* , vel *superiore parte hiantibus* , *ad sanguinem prius imbibitum* , more *Balaenarum eructandum instructa* , seu *Balaeniformes vermes* , in *rubro microcosmi Oceano innatantes* , quos describit Borellus (c) Andriusque confirmat (d) nos certè videre hactenus non valuimus . Qui verò ex Recentioribus sanguineos describere naturales vermes suscepere , hos sanè variis formis , inter se se & ab allata valdè disparibus , attulerunt : Ut ideò admodum probabile videatur , Neminem hactenus proprios sanguinis vermes revera inspe-

xisse

(c) Cent. III. Obs. IV.

(d) Cit. Oper. Cap. III.

xiffe. Equidem acutissimi, super alios quoslibet, minimorum in liquoribus insectorum Inquisitoris Viri, seu Leeuvvenhoekii, altum de sanguinis vermibus undequaque silentium; ejusdem verò confessio, nullos unquam, quâcumque industriâ usus esset, in humana saliva deprehendere potuisse (e), praeter alia, argumento esse videntur; hos in naturali sanoque statu reipsâ non existere. Memini Amici cujusdam, Physices Professoris, qui me, optimis *microscopiis* anglicis dives, aliquando laetanter conveniens, vermiculos in sanguinis guttula, acu a digito extracta, ostendere mihi sollicitè conabatur. Ego hercle opaca quaedam plana corpusecula, a globulis distincta, eisque interspersa, non albarum, sed obscurarum ad instar macularum, videbam. At neque in iis organicam animalis figuram; neque (quod caput est) vitalem aliquem motum, quâcumque adhibitâ illorum vitrorum industriâ, videre unquam potuimus. Saepiùs verò eodem successu experimentum idem tentabamus. Interea, ut in sanorum bile, saliva, urina, sero, lymphâ aliisque, qui a sanguine exeunt, humoribus, vermiculi non deprehenduntur; ita in variis morbis *animalcula*, in

A a 3 iis

(e) *Arcan. nat. pag. 42. & seq.*

iis liquoribus natantia perspecta esse , extra omnem dubitationem est . Namque in vitata bile vermiculos a Bidloo , Redio , Vallisnerio Aliisque vivos fuisse , jam diximus . Ruyschius in biliosis pariter vervecum vasis perspexit (*f*) quae quidem bruta sana non fuisse , putandum est . Scriptores , qui rabidorum animalium salivae vermiculos attulerunt , seu Avicennam , Alzabaravium , Nic. Florentinum , Valleriolam , Mathiolum , Salmuthum , Th. a Vega Aliosque , Cl. *Desault* eleganter collegit (*g*) . In urina hominum , malignâ febris correptorum , *vermiculos rubri coloris* , licet exiguos , non semel vidisse , Cl. Lanzonus testatur (*h*) Nos ipsi in febre illa acuta *epidemica* , quae verno tempore ann. MDCCXXXIV , Taurini primùm prodita , & vere sequentis anni noviter recrudescentis , hanc Urbem , atque universam ditionem , dudum devastavit ; simulque alias Italiae & Europae Regiones adorta est , nec suo contagii gradu caruit ; Nos ipsi , inquam , in aegrotantium urinis , in sputis ipsisque lacrymis *animalcula* , vitris optimis , observavimus . Quo-
rum

(*f*) *Observat. Anatomico-Chirurg. LXIV. Cent. I.*

(*g*) *Dissert. sur la Rage pag. 266.*

(*h*) *Ephem. Cur. Cent. V. Obs. LXXII.*

rum fermè rotunda corporis forma cum bifidis ad dorsum testulis, velut alas obducentibus, similis esse videbatur iis insectis, quae, non ita minima, contrayeram, acorum, rhabarbarum, aliasque radices in officinis exedunt. Haec tamen volatilia esse observantur, seu jam ab aureliis exclusa: Cum sanè eorum vermes, ob exilitatem, visum effugiant. An quoque similia illa nostrorum aegrotantium, sed multo minora insecta, volantium generis essent, deprehendere non potui. Insecta hujusmodi an has febres produxerint, an ab iis producta, an solùm adjuncta fuerint, Posterì Cordatiores viderint; qui in aliorum quoque morborum vermiculos curiosius, nobisque forsan felicius animadvertent. Porro toties laudatus Andrius, in serosa substantia extracti sanguinis puellae, *sypphilide* detentae, plures vermes manifestè perspexisse tradit. (i) Aliique alios, in morboris humanis laticibus visos, memorarunt. Porro in iis succis, qui suas stationes, suaeque promtuarum consequuntur, morbosos vermes nidulari posse servarique, non difficile intelligimus: Sed hoc in ipso sanguine, semper, ut vidimus, irrequieto, fugaci intumescèque divulso penitusque attrito, satis

intelligere non possumus. Quamobrem, etsi laudatus Lanzonus vermes in ipso sanguine, febris maligna correpti hominis, *clarissimè observasse* dixerit; (l) Bidlous in humanis cunctis, liquidis solidisque partibus morbiferos vermes insidere posse velit (m) Ita Kerkringius, ita Listerus, ita Alii plures: Et Ruyschius in arteriis viventis equi singularia animantia conspexerit (n) & Hartloekerus plerosque humanos morbos a vermibus effici, & in veneris morbis *innumera invisibilia insecta*, scenam omnem ludere attulerit; (o) & Faber, Kircherus, (p) & Alii (ut inferius) pestem ex *sanguineis* singularis generis *vermiculis* deduxerint; & Plinius ipse de phthiriasi loquens, asseruerit; *Nasci in sanguine hominis animalia, exesura corpus*; (q) Et Plures cum Lipsiensi Langio (r), ad morbos penè omnes procreandos, in humano sanguine *Pathologiam animatam* effinxerint; & demum recentissimi Aliqui, pro malignarum

(l) *Cit. loc. & Observat.*

(m) *Cit. Oper. de animalculis in ovibus &c. detectis.*

(n) *Cent. I. Observ. LXIV.*

(o) *In sua altera Epist. ad Andrium.*

(p) *De Mundo subterr. & in tract. de peste.*

(q) *Lib. XXVI. Cap. XIII.*

(r) *Commentar. in Fabrum.*

gnarum febrium cauſſa , verminofam in ſanguine luem , tanquam ſi reapſè compertiffima foret , tutè ſtabilientes , hydrargyrum , earum proprium antidotum eſſe , decantent : Nihilo tamen minùs ſatis hætenus demonſtratum non fuit , morboſos vermes cum particulis ſanguineis , aut *ſanguineo-ſeroſis* fuiſſe diù proprièque commoratos : Et quamquam in ſanguine viſi illi fuerint ; nihil quod certum ſit , de propria eorum figura motibusque hætenus reportavimus . Quinimmò inexplicabiles ſanguineorum vermium metamorphoſes animo continuè fingendæ ſunt : Etenim hi non ampliùs inſtar quadrupedum , reptilium , ſalientium aut volucrorum animalium ; ſed ad morem piſcium , in humorum torrentibus & fluviis excluſivè natantes æſtimandi ſunt . Quantum igitur eorum naturæ , respirandi modi , formæ , vires , origines , alimenta , generationes & domicilia , ſi fortè hi vermes adeſſent , ad hanc uſque diem laterent ! Quippe cum , ob dictas rationes , conſtet nobis , vermes in viventis ſanguinis alveo generare non poſſe , immò in eodem aliquandiu ſubſiſtentes , neceſſariò mori atque deſtrui ; ſemper de partibus , undè excluſi traductique in ſanguinem , aut ejus ſerum fuiſſent , inquirendum ſupereſſet . Ut ideò præjudiciis

ciis depositis, neque morbosos vermes, sanguinis inquilinos esse, aperte dignoscamus. Non inficiamur igitur, Kircherum Aliosque, non in pestilentibus solum, sed & in aliis abscessibus, in cancris, ulceribus, variolis aliisque tumoribus, quin immò in *scorbuticis* ipsis, ut volunt, maculis, vermes videre potuisse: Hos tamen in haec loca a sanguine, tanquam proprios suos constantesque hospites, fuisse depositos, rursus non assentimur. Qui nempe, vel in illis sedibus, ab ovis, extrinsecus per aërem, aut imposita lintea & splenia aut herbas, aut alia topica adjuvamenta delatis, nati sunt; vel sola eorum ova, ibidem a sanguineis liquoribus tracta, hinc in vermes evasa; vel tandem, si quidem nati jam ipsi vermes, a sanguine conveci fuerint, non in sanguine, sed in aliqua corporis parte exclusi, sanguine solum, tanquam plaustro & trajectu, usi fuerant. Placet igitur, animo effingere, *Epidemicarum* vagantium acutarum febrium aliarumque aegritudinum principia, sita esse in quibusdam insolitorum insectorum invisibilibus turbinibus, per certos ventorum afflatus nostram in atmosphaeram translatis, & in hac se volutantibus: Quae indè famelicae hostiles familiae & turbae, huc illuc casu excurrant: Eodem pacto

Epidemici
vermiculi quo-
modo effingi
possunt.

Et ac verno interdum aestivove tempore, densissimos per aëra dispersos minimarum muscarum, seu culicum aut papiliunculorum vortices circumversari conspiciamus; Qui aliquandiu gyris suis & orbibus sedem unam occupantes, ibidem pascuntur; absumptoque hoc pascuo, fortuito, in aliam vicinam sedem evolant; ibidemque etiam, hinc alioversum, ad aliquod temporis pernicissimè rotantur. Atque hos rotantes *epidemicos* vermiculos ingredi cum aëre aliquando in homines, per ipsos effundi & depasci, pluresque, juxta varias in eis succorum indoles, everfiones agere, non difficilè percipimus. Sed eorum in hominibus generationis atque propagationis loca, undè contagii aliorumque effectuum ratio est, prorsus ignoramus. Placet insuper concipere, *epidemicas* has lues, vel in ipso incremento, illicò interdum deleri: Cum nempe nova aëris aut ventorum constitutio, suam quoque pestem & stragem, aut fugam iis vermiculis intulerit: Non dissimiliter ac bruchi, agros, arbores, tecta, parietes, domos nostras confertissimè saepè obumbrantes, ob eandem rationem extemplo, aut citissimè evanescent. Quod etiam de muscis, pulicibus, aliisque insectis dicendum. Placet denique, contagiosos morbos, ut strumae sunt;

sunt, maligna febris, pestis, lepra, scabies, tinea, herpes cenchriades, hydrophobia, dysenteria, gangrena, phthisis, furunculi, lichen seu impetigo, variolae, *syphilis*, *scorbutus* aliique, hos, inquam, omnes aut plurimos, diversi generis infecta hinc inde repentina, saltantia, aut volitantia, aut etiam natantia consuetari. Sed cujus naturae cujusque formae haec animantia sint; quo pacto sobolescentia; quid agant in sanguine; & quibus in partibus quibusque viribus res suas exequantur; adhuc ignotum.

Pestilentes vermes, cornuque Fantorū Chronica Series.

Non est interea, quod gravium Scriptorum cohors truculentiores contagiosos vermiculos, seu pestilentes, omni aetate ac prosequuta non fuerit: Quorum si hic loci chronicum brevissimumque sermonem egerim, placere putem. Insectorum enim malignorum atque pestiferorum, reptilium, salientium, aut potius volantium hypothesis ad hanc aetatem invaluit, quae jam apud Vetustiores incoeperat. Varro (f), posthinc Columella (t) malignas atque *epidemicas* febres ab examinibus insectorum, & paludibus prodeuntium, oriri scripserunt. Porro inter Recentiores primus omnium, ut puto, Georgius

(f) *Lib. de Re Rustic. ante C. 25.*

(t) *Etiam lib. de Re Rustic. A.C. 57.*

gius Agricola, vermiculos in peſtem, ſaltem tanquam effectus, induxiſſe videtur (u) Ad ſuperioris ſaeculi initia Fabritius Hildanus vermiculos, peſtis comites eſſe arbitratus eſt (x) Ita Riverius (y) Sed ante Monſpeliensem Doct. Riveriũ, Petr. Joh. Faber, pariter Monſpeliensis Doct., peſtis infecta expreſſim deſcripſerat (z) Poſtea Hauptmannus, (a) hinc P. Kircherus (b) peſtem a vermiculis, per ſingularem putredinem ortis, explicarunt: Cujus quoque P. Lana ſententiae eſt (c) Fabrum atque Kircherum, Chriſt. Langius ſequebatur (d) Langium verò Macaſius (e) Paullinus (f)

&

- (u) *Lib. de Peſte* 1554.
- (x) *Cent. 4. Obſerv. 23.* 1619.
- (y) *In X. Obſervat. infrequent.* 1646.
- (z) *In Pathologia Spagirica ſeu inſign. curat.* &c. 1627.
- (a) *Epist. Praeliminar. ad Tract. de viv. mort. imag.* 1650.
- (b) *In ſcrutinio Phyſico-med. Peſtis* 1658.
- (c) *Prodromo all' Arte Maeſtra Cap. 8.*
- (d) *In Animadverſ. ad Pathol. ſpagiric. Joh. Fabri: Et in Praefat. Operis Athanaſ. Kircheri* 1659.
- (e) *In edition. Prodrom. Pathol. animat. Langii* 1666.
- (f) *Diſquiſ. Cur. An mors naturalis pter. ſit ſuſt. vermin.* 1671. & 1703.

& G. Francus (g). Bocconus quoque pestem ab infectis, per aëra vagantibus deduxerat (h), Demum nostro hoc saeculo diligentissimus Vallisnerius in bovilla peste, horumce brutorum sanguinem minimis pestilentibus vermiculis refertum, una cum Doct. Bono aperte vidisse affirmat (i) Tum verò Cl. Cogrossius pestifera infecta ratiociniis & analogia firmabat (l). Firmarunt quoque rationibus multis Bartholomaeus Curtius (m) P. Saguens (n) Aliique; quos mitto, cum animatae pestis Historiam non sumpserim. Celtica lues pestis unum genus adimplet: Et sanè hujusmodi, primo suo in Europam ingressu, omnino est habita: Quum nempe in magnis Urbibus hoc morbo laborantes, instar genuinâ pestilentiam affectorum, in sequestrum, secretaque a commerciis hospitia, publicis sanctionibus cogeantur. Ita quoque contagiosorum hujus morbi

Celtici vermes,
eorumque Pa-
troni.

ver-

- (g) *In Praefat. Operum Langii* 1688.
- (h) *Osservazioni naturali* 1684.
- (i) *Idea del mal contagioso de' Buoi* 1713.
& in nova edit. 1733. Tom. II. Operum Vallisn.
- (l) *Lettera del mal contagioso de' Buoi* 1714.
- (m) *Lettera intorno all' aria, e vermicciuoli, se cagioni della Peste* 1720.
- (n) *In Systemate Pestis Physico* 1722.

vermiculorum sui non minus Fautores jam dudum extitere. Nam in urinis venerea lue infectorum hominum „ multoties in „ natare animalcula formicis affinia „ (ut superius pag. 329. dictum est) Lev. Lemnius atque Wierus , ferè ante duo saecula affirmaverant (o) . Superiori igitur saeculo Abercrombyus „ de venereis vermiculis „ jam dictum fuisse „ monuit (p) . Hartsoëkerus , ut diximus , venerea haec infecta amplexus ac prosequutus est in Epistola ad Andrium (q) Andrius verò ad hoc saeculum , quamquam celticos vermes postremis sui operis editionibus deseruerit , peregrinos tamen vermiculos in sero puellae , *sypilide* affectae , ut supra , vidisse fatetur (r) . P. Calmet Lepram & *sypilidem* perindè esse , utramque a specialibus vermiculis exoriri contendit (s) . Cl. Deidier Calmeti sententiam ambis ulnis amplectitur

(o) *De occultis nat. mirac. lib. 2. & De praestig. Daemon. lib. 3. ann. 1564.*

(p) *Tuta ac efficax luis ven. cur. meth. 1684.*

(q) *In laudat. Epist. 1699.*

(r) *In Oper. tot. cit. 1700. & post alias edit. 1718. Cap. III. Art. I.*

(s) *Dissert. de Lepra 1708.*

plectitur (t) Demum *Default* verminosum hunc morbum esse probat , confirmatque (u) Sed neque hi vermes benè hactenus dignoti sunt .

Supercutanei
hominum mor-
bosi vermes: Et
primum sca-
biosi .

Verumtamen quorundam hominis contagiorum vermium , seu scabiosorum , nonnulla sunt , quae luculenter innotuisse videntur . Atque haec , tantisper adhuc in argumento immorantes , breviter hîc dicere statuimus . Immo cum scabiosi vermes aliam a caeteris omnibus humanis constituent speciem ; utpotè quorum scena *supercutanea* est ; neque idèd hi vermes inter allatos subcutaneos vermes , aut alios quoslibet , reponendi esse videantur ; eis quoque pediculares humanos vermes morbosos adjiciemus ; qui certè non percipiuntur , nisi cum *supercutanei* sunt facti . Ita ex utrisque nova & postrema classis efficitur ; quâ morbosorum vermium , in vivente homine non infrequentium , recensendae multitudinis finis sit : Et primum quod ad scabiem attinet : Puto , veteri non minùs aetate , quàm nostrâ , accuratiores Viros scabiei pustulas diligenter indagasse : Scabiosae enim pruriginis a vermibus ortus , fortasse Plinium non latuit

(t) *Dissert. sur les malad. venerien. 1723.*

(u) *Dissert. sur les maladies venerien. 1733.*

& *Dissert. sur la pierre 1736.*

latuit ; qui hanc *verminosam* vocavit .
 Scabiei rodentem vermiculum Joseph
 Laurentius (y) *acarum* & *teredinem*
 vocat : Haec nomina graeca sunt . *Acaros*
 verò (de quo superius) juxta Aristotelem ,
 minimum *animalculum* est , quod in ce-
 ra praecipue gignitur . *Teredon* propriè si-
 gnificat vermem ligna erodentem , ex Al-
 drovando (z) vel etiam ossis erosionem ,
 quae caries latinè dicitur . Alii , ut dixi-
 mus , nomen acari tribuunt pediculis iis ,
 sub cuticula latentibus , quos plurimi Ci-
 rones aut Syrones vocant . Vid. Aldrovand.
 (a) Syrones interea scabiosi vermes non
 sunt . Porro scabiei vermiculus ab Italici
 proprio nomine *Pellicello* vocatur . Obser-
 vationes in scabiosis vermiculis acceptio-
 res , eorumque accuratae atque elegantes
 icones , *optico* vitro adauctae , sub nomi-
 ne Joh. Cosmi Bonomi Italicâ Epistolâ olim
 editae (b) atque Francisco Redi nuncupa-
 tae sunt : Quae indè a Doctissimo , nobis-
 que olim Amicissimo Lanzono latinè red-
 ditae , novam apud Germanicas Epheme-
 rides (c) lucem habuere : Hinc quoque

Bb in

- (y) *In Amalthea* .
- (z) *De Insect. lib. VI. Cap. V.*
- (a) *Ibidem lib. V. Cap. IV.*
- (b) *Firenze 1687.*
- (c) *Misc. Cur. ann. X. Dec. II. in Append.*

in Anglicis Philosoph. Transact. sub nomine laudati Bonomi relatae sunt (d). Attamen Celeber Hyacinthus Cestonus peculiaribus litteris ad Cel. Vallisnerium datis (e) aperuit, primae illius epistolae, ab eodem insuper Redio expolitae & inventis adauctae, se fuisse Auctorem: Atque in altera epistola, pleraque ea resumens, quae in prima erant tradita, singularia quoque adjiciebat: Ut, scabiem morbum semper extrinsecus advenientem esse: Veteribus quoque scabiosos innotuisse vermiculos: sed scabiosarum pustularum & internae putredinis filios fuisse creditos: *Animalcula* hujusmodi acuto capite erectisque ad rictus apicem corniculis, cutem fodere; undè exsudato sero aquosae bullulae prodeant: Hinc scabiem, hunc ipsum morbum esse, & pruriginosam rofionem: Ab unguibus indè scalpentibus discindi cutis partes & inflammari, ruptisque sanguineis tubulis, decorticationes indè crustatas, & plagas, & purulentas pustulas fieri: In quibusdam, quae magis rugosae ac sinuosae sunt, communium tegumentorum partibus, abundare, & ob commodiorem germinum depositionem, stabulari

(d) *Vid. Sagg. delle Transaz. filos. &c. Tom. III. fol. 53.*

(e) *Ad fin. Tom. I. Oper. Franc. Redi.*

stabulari hos vermiculos : Cur ad manus earumque digitos plerumque cumulationes sint : Quàm citò eorum foeturae multiplicentur : Quàm facile & quot modis communicari valeant : Hanc ideò profapiam, productumque morbum, unis externis necantibusque remediis curanda esse : Curationem verò subitò, & ad omnia pruriginum loca praestandam, nihil perspectis anni tempestatibus, nihil Lunae phasibus; omnique aetate sexuque; tum verò, ad ovorū quoque superstitum destructionem, vel post apparentem morbi finem aliquandiu prorogandam : Aliaque praeclara adjicit, aut potius repetit. Namque in prima jam epistola Honoratus Scriptor aquatilis, & valde imprimis pruriginosas, neque adhuc crusta obductas pustulas, in plurimis scabie detentis, variae aetatis, constitutionis sexusque hominibus, variisque anni tempestatibus, subtilissimā acupertundens, in tenui expresso latice minimum album globulum percepisse tradiderat; qui vitreā lente perspectus, pusillum animal erat, testudinem formā referens, coloris albidus, dorso obscurius, longis subtilibus pilis, atque sex pedibus instructum; acuto insuper capite; cornubus ad extrema proboscidis binis; motusque imprimis perniciosissimi. Ad digitorum artus,

Fig. XXXIX.

intra exiles Epidermidis sulcos haec interdum *entomata* speculatus fuerat: Ubi primum eorum caput insinuant; indeque rodentia, molestissimum pruritus inferunt; donec omnino sub cuticula irreferint: Hinc exedere cum prosequantur, unum sanè horumce animalium plures interdum pustulas, junctas aut attiguas, procreare advertibat; tum verò ex assidua eorum rosione, feri copias a ruptis cutis partibus effundi; quae, superstructâ sublata cuticulâ, vesiculas, sive pustulas elevent: Viderat demum ab iis viventibus ova edi, alba, perlucida, & instar pineorum seminum oblonga: Hinc faciles eorundem germinatus dignoverat, & celeres propagationes, promptaque per res externas contagia: Et cur praecipue ab extrinsecus admotis, plusquam ab internis remediis, idest ab usurpatis stillicidiis, balneis, unctionibus, ubi salia sint, ubi sulphura, vitriola, hydrargyra, simplicia vel *saliformia*, sublimata nempe aut *praecipitata*, *cutaneus* hic morbus, hospitibus enectis vermibus, profligetur: Tum verò cur ista lues, quae remediorum ope sublata jam prorsus videatur, brevi tamen interdum repullulet: Quò nempe ab iis praesidiis, nati jam solum vermiculi delentur; non ea tamen, quae superfue-

Fig. XXX

perfuerint , ova , profundioribus cutis *cryptulis* nidulantia ; novosque indè in vermes excludenda . Haftenus Cestoni inventa . Atqui multae scabies ab interiori causa & sine contagio sunt ; multaeque aliarum diversi generis aegritudinum crises evadunt ; quas scilicet suâ eruptione solvunt & judicant . Porro si quidem has scabies citiùs , quàm par sit , praecipuè externis remediis incauti medicentur ; aut hae spontè , vel causâ quâlibet retroactae sint ; teterrimi interni morbi fiunt ; nec plerumque superabiles , nisi quàm promptis validisque stimulis scabies ad cutem denuò revocetur . An scabiosi vermiculi , qui suapte natura externi sunt , interni quandoque evadunt ? An duo scabiei distincta genera , verminosae , & non verminosae ? An scabies ab interna causa , scabies revera non est ? Sed cutis vermiculos , quoniam spectabiliôres sunt , fusiùs , quàm videretur , retulimus . Alios minoris notae variarumque stirpium , qui quoque ad hominis exteriora concepti , nati , pascetes , generantes nidulantesque , suos progressus consequuntur , Alii referant . Ego brevi hac in Historia praetereo . Verbum pollicitus sum , de iis singularibus morbo-
sisque pediculis , qui in cutis substantia sobolescentes , ab aliis discriminantur pe-

diculis, qui in *epidermidem* non penetrant, sed ad pilos seu crines, aut indumenta ipsa nidificant; & naturales sunt.

*De humanis
morboſis pedi-
culis: eorumq.
& aliorum ho-
minis morboſo-
rum inſectorum
ſingulari com-
mento.*

Porro humanum corpus fovendis alean-
disque infectis, ita a natura comparatum
eſt, ut ejus non tantum interna; ſed &
externa membra atque organa magnam
quandoque partem tranſmutari in vermi-
culos videantur. Id patet in morbo, pedi-
culari dicto, ſeu a graeco pediculi nomi-
ne *Phtheir*, *Phtheiriāſi*: In quo pediculo-
rum ē cutis meatibus eruptio tanta eſt; ut
ſaepeius infantes, interdum & adultos mi-
rè torqueat; tamque abnormis ab externis
cauſis pullulantium colluvies, & rapi-
da velut exundatio; ut brevi homines de
medio tollere valeat, vivosque depaſcere
videatur. Quā foeditate non ſolum He-
rodes, Sylla Dictator, Alcmeon Aliique
apud Plinium & plures Vetēres; ſed re-
centibus quoque ſaeculis Principes, priva-
tique Homines non infrequenter ſublati
ſunt. Putant Aliqui, iſtiusmodi pedicu-
los, ſcabioſorum vermium familiae adſcri-
bendos eſſe: Utpotè qui humidae ſcabiei
comites eſſe videantur. Nos tamen ſine
ulla ſcabie, *Phthiriaſin* ſemel iterumque ob-
ſervavimus: Et Plinius de hoc morbo lo-
quens, hujus vermes ex ipſo ſanguine de-
duxerat.

duxerat, (f) Ut superius est dictum. Atque hos pediculos Caelius Aurelianus *ferales* denominat. Ad trucem hunc morbum nulla olim remedia inventa fuerant: Singulare tamen novissimè inventum est. Namque non ita pridem in editis ab Anonymo quibusdam pagellis (g), propriis quidem notis descripti, atque iconismis signati sunt distincti omnes vermiculi, praecipuos, imò omnes, humani corporis morbos, singuli singulos, conficientes: Qui nempe in gutta extracti sanguinis aut urinae aegrotantium, aut in aegritudines propè tendentium, optimo vitro *optico* perspicuè numerosissimèque appareant. His verò morbofis internis vermiculis objicit Auctor LXXXXI familias externorum vermium; qui in aquea infusione, ex pluribus plantis & aliquot fossilibus corporibus praestita, citò excluduntur; & in qualibet minori gutta horumce infusuum, confertissimi perniciosissimeque, ejusdem vitri operâ occurrunt. Hos autem herbarios aut fossiles vermiculos hic Scriptor morbosorum illorum vermiculorum hostes sive *antagonistas* esse statuit: Utpote qui in aegri

B b 4

Ho-

(f) *Lib. XXVI. Cap. XIII.*(g) *Système sur la cause de toutes les especes de Maladies &c. à Paris MDCCXXV. & suite du système &c. MDCCXXVII.*

Homini corpus immitti, iis ita mordicus
 adversentur, ut lupi adversantur pecudi-
 bus, vulpes volucris, feles muribus,
 perdici accipiter, lucius carpaë & muscis
 hirundines: Bellentur itaque in humani
 corporis partibus & pugnent: Neque desi-
 nant, donec occiderint. Porro in iis recen-
 sitis ab Anonymo isto bellatoribus ac *ver-*
micidis, ideoque Homini salutiferis exter-
 nis infectis, scabiosorum insectorum *anta-*
gonistas non video: Nisi illi fortè sint, quos
 ait Inventor noster *Cirones* interimere: Pe-
 diculorum tamè speciales inimicos vermes
 reperio. Sed velim, provida illa Commen-
 tatoris herba, undè ii educuntur, ab eo-
 dem *Nicota* dicta, confertissimos super aliam
 quamlibet, & super ipsam suam herbam
Xir (quae nempe, ipso docente, vermes
 generat, quorum unus sexagesimâ horæ
 parte, plus centum *variolosos* vermiculos
 laniare valet atque comedere) strenuissi-
 mos praeliantium ac devorantium, & fa-
 nè *comedonum* vermium exercitus proderet.
 Memini enim antè hos XXXX annos Ma-
 tronam acutâ febre decumbentem vidisse;
 cui velut critica repentè Phthiriasis ita ab-
 normis supervenit, ut familiares linthea
 & pulvinaria, novis semper pediculis re-
 ferta & onusta, totâ & continuâ nocte è
 fenestris succuterent atque abstergerent.

Mane

*Singularis
 Phthiriasis
 Historie.*

Manè verminosa germinatio desiit. Mulier diu languit: At verò convaluit. Sed quamquam ipse de novo hoc vermium systemate jocosè dicere, videri possem (& sanè ex variarum plantarum partibus, & maximè foliaceis, aquae infusis, verno praecipuè aestivoque tempore, varia minimorum perniciosissimorumque insectorum prodire genera, ut aliàs diximus, id certum est: Sed varia in urinis variis varioque humano sanguine, semper videri infecta, id porró incertum: His verò hostilia illa esse, omninò ignotum) convenit id tamen mihi cum Caeteris, nullum in editis libris paradoxum legi, in quo benè intelligentes Viri, boni aliquid piscari non queant. Porró prima illa hujus Hominis commentatio, quae nempe proprios singulis morbis, atque diversos diversis, internos vermiculos respicit, sequela est celebrium Systematum Fabri, Kircheri, Langii, quae diximus; atque earum Historiarum & Historicorum de specialibus humanarum aegritudinum infectis, qui apud Marcellum Donatum (h) Christ. Paullinum (i) & G. Francum (l) amplè recensentur. Quae verò exterorum vermium

(h) *Lib. IV. Med. Histor. mirab.*

(i) *Oper. superius cit.*

(l) *Loco superius cit.*

mium, internis humanis antagonistarum & cum his decertantium, altera ejusdem narratio est, minùs spernenda videri posset, si meminerimus, accuratissimos quoque celeberrimosque Viros, de vermium in humano corpore, multâ hostilitate adversantium, conflictibus cogitasse & scripsisse(m). Addendum puto: Typis editas hujus Inventoris pagellas, ad nos anonymas, ut supra, pervenisse: Nuper verò Illustrissimum Astrucium, eruditissimo suo Opere *de Morbis venercis* (n), Hominis nomen obiter aperuisse (o), simulque *opticorum* ejus vitrorum fucum curiosè revelasse. Quamquam verò ultrò concedamus, lepidum istum Commentatorem naturalibus sibi cognitis rebus, artificii nimium superstruere voluisse; ita tamen illaudabilem non duximus, ut in hac Historia memorari non deceret. An non sagacissimi Hominis pars est, ea, quae lentè nobis gradientibus inaccessa sunt, uno mentis volatu superare conatum esse? Quid enim nobis de memoratorum pediculorum, ut & aliorum plurium humanorum *Entomatum*, patribus ac patriis est agnitum? An
natura

(m) *Vallisnerius: De vermi pestilentiali de Buoi. Num. XVII.*

(n) *Lib. II. Cap. II.*

(o) *Vocat Boile.*

natura, ut diximus, undequaue animata eſt? An novus aut uberior quorundam animalium egreſſus & confluyus, ſolùm aptioribus redditis congruentis nidi, pabulique conditionibus referendus eſt; ſi quidem nos ab exordiis, poſſibilium omnium emerſurorum vermium vermiculorumque germina, juxta Neotericorum ſententiam, nobiſcum geſtemus? Sed, donec germinum principia, progreſſus, complexiones, vitæ genus, & maximè primigeniarum componentium partium naturam, vires, & numerum ignoramus, quid rectè & appoſitè de infectorum humanorum geneſi moribusq; diſputabimus?

Neque ſolùm, aptum natum eſt corpus noſtrum nutriendis infectis, dum brevī hâc vitâ fruitur; ſed ſimul atque ſpiritu deſtitutum eſt, plurima diverſæ etiam ſpeciei infecta ad ipſum concurrunt; ibique ova ſua, tanquam iisdem excludendis atque fovendis aptiſſimum locum naſta, deponunt. Inter infecta verò, quibus ova in humanis carnibus deponuntur, plerumque muſcæ eſſe ſolent. Id primum annotaſſe videtur nunquam ſatis laudatus Ruyschius (p) de vetuſtiſſimis a ſe viſis cadaveribus loquens. „Quaedam vidi, inquit, habitu ſuo referentia limum nigrum; alia dura

*De vermibus
humanorū Ca-
daverum.*

(p). *In fine Decad. II. Adverſ. Anat.*

„ dura , sicca , contracta ; nonnulla in
 „ cinerei coloris pulverem mutata , sed
 „ haec rariora : Quin & alia vidi , a ver-
 „ mibus rosa ; verùm illa solummodò,
 „ quae aestivo tempore defuncta , a mus-
 „ cis , ova sua in iis ponentibus , erant
 „ infestata : Haec enim inveniebam ple-
 „ na vermium aureliis , ex mortuis ver-
 „ mibus enatis. Vidi cadavera humi con-
 „ dita non consumi a vermibus , nisi enar-
 „ ratis modò in casibus . Utcumque ali-
 „ ter sentire intellexerim ab infantia us-
 „ que , omnes ferè Homines „ Muscae
 igitur , quibus ova in humanis carnibus
 deponuntur , aliae , ut supra adnotatum
 fuit , vivos jam foetus , aliae verò sobo-
 lem ovis adhuc inclusam parturiunt . Ver-
 mes isti a muscis viventes editi , vel ab
 ovis subindè exclusi , minimi primùm , &
 vix nudis oculis conspiciui , brevi deindè,
 & maximè vigente calore , grandiores eva-
 dunt , carnesque erodunt ; & nutriuntur ;
 donec faseoli magnitudinem mediocris
 acquirant : Longi sunt magis , quàm lati ,
 ab una extremitate obtusi , ab altera verò
 acuti , interim rotundi , albicantes , luci-
 di , geniculati ; qui datà occasione flectun-
 tur ac sinuantur in arcum : Et capite in-
 terdum caudae admoto , impetu subindè
 resiliunt : Nec solùm hinc indè feruntur ;
 Sed

Fig. XI.

Fig. XXVI

Sed quod iis vermibus, super alios fortè magis famelicis robustisque, singulare est; Se a cadaveribus ad IV usque pedum distantiam jaculantes, astantium Hominum vestibis, non certè pedibus, quibus carent, sed geniculorum limbis, fortiter adrepunt. Denique aliorum volatilium more abbreviantur; corticem duriusculum acquirunt; in *nymphas* seu *chrysalides* abeunt: Ex quibus singulis postea volatile insectum, parenti simillimum, seu musca prodit. Sicque continuatis transmutationibus, certo ordine constantique naturae lege statutis, horum animalium soboles atque determinata species propagatur. Haec quidem vulgaria; hîc tamen non ineptè facientia.

Fig. XXVII

Fig. XXVIII

Antequam ultimam nostro huic Opusculo manum imponamus, opere pretium erit, ea omnia, quae nostra legentibus negotium facessere possent, currentis instar leviterque discutere: Ne fortè quis putet, nobis haec scribentibus in mentem nullatenus cecidisse ea etiam, quae deindè a rerum naturalium Cultoribus quoquomodo objici potuissent. Surget fortasse labentibus annis, qui rem conceptu difficilem dicat, quânam ratione aut quibus viis insectum illud, quod paulò antè retulimus, ad sinistrae spermaticae venae latus, in-

Naturalium rerum superiores altioresque causas, perumque indagari non possunt.

Fig. XIV.

ter ejusdem membranas folliculo excreto
pervenire ; ibique appulsum, ad illam ma-
gnitudinem (ut ita dicam) adolescere &
vivere potuerit . Dicent plerique , non om-
nibus Auctoribus fidem esse adhibendam ;
immó iis tantummodo , qui res naturali-
ter possibiles atque conceptu faciles, scrip-
tis tradiderint ; Non veró illis , qui puti-
dis quampluribus fabellis volumina im-
plevere ; atque passim Serpentes etiam ,
Anguillas, Bufones, Talpas per feminarum
uterum excretos fuisse scripserunt ; quo ta-
men nihil absurdius . Nos veró , qui ne-
que ita boni sumus , ut statim prodigia
quaelibet , vel audita vel in Scriptorum
operibus perlecta, sinè ullo mentis ratioci-
nio tanquam vera amplectamur ; atque
etiam illud altae menti defixum est , om-
nibus de rebus serió prius dubitandum es-
se , quàm judicium ullum feratur , atque
hâc tantum viâ aditum ad veritatem pa-
tere ; ultró libenterque concedimus , non
quibuscumque fidendum Scriptoribus ; ni-
si prius physicarum rerum ordinem perpen-
dentes , claré distinctéque , quae narran-
tur fieri naturaliter posse , percipiamus .
Intereâ veró quia Hominum nulli fortasse
datum est , ad intimam rerum notionem,
quâcumque studiorum & meditationum vi
adhibitâ , pervenire ; quod superius pro-
posui

posui, intelligendum ita arbitror; ut ea etiam quandoque admittenda sint, quorum veritatem sensus ipsi, & longus rerum usus nos edocent; ratio verò certa, aut saltem probabilis, solertiores etiam Philosophos latet.

Quamobrem nunc praecipue disquiramus, an melioris etiam notae Scriptores ea afferant, ex quibus ratio deducatur, quâ inter venarum aliorumque vasorum membranas viventia quaedam insecta, aliquando inveniri possint. Sic eorum saltem ingeniis aliquo modo satisficiemus, qui haec non modò vera, sed neque possibilia esse contendunt. Humani corporis, ut animalium omnium, ea est constitutio, ut nulla in eo etiam exigua pars inveniatur, quae innumeris poris seu cavitatibus, cum corde ope arteriarum, succisque omnibus ope sanguinis communicantibus, non sit undequaque referta. Partes enim singulae nutritionem accipiunt & conservantur, ac diu in eodem statu permanent; vel crescunt, & majori tunc partium additamento indigent; non tantum ut earum particularum, quae avolant, reparetur jactura; sed etiam ut particulae addantur; quae deinde nutriendae parti inhaerentes, ac simul collectae, eandem grandiore efficiant. Quae omnia;
cum

*Proximae verò
atque inferiores
indagantur.*

cum intelligi non possint, nisi corpus animale omni ex parte pervium & permeabile sit; liberrimus idcirco particularum aditus ad quaslibet, & ad minimos etiam & penè invisibiles pilorum apices, est concedendus: Immo non tantum insensibile, sed sensibile humorum fluxus reflexusque, in minimis omnibus animalium partibus per quaslibet directiones fiunt; & tantâ interdum celeritate, ut dicto citius evanescant, qui humores paulò antè in aliquam partem liberrimè delati, inflationes aut plenitudines velut momento temporis produxerant. His animadversis, si quis nunc insuper consideret, animalium & praesertim insectorum quorundam adeo minuta ac subtilia esse ova, vel semina, ut omnes oculorum aciem effugiant; intelliget etiam, quomodo haec a liquoribus ad quaslibet corporis partes deferri, neque solum in vasa, sed inter vasorum tunicas insinuari, possint. In hanc eandem sententiam Celeberrimi rerum naturalium Scriptores inciderunt. Clarissimus Vallisnerius, in rebus naturalibus perscrutandis nemini secundus, nec non Scriptor accuratissimus, haec habet,, (q) Neque,, etiam ita difficile fuerit causam invenire

(q) *Epist. ad Lancis. : Nuova scoperta dell'Ovaja &c.*

„ re , quâ fiat , ut extra inteſtina vermes
 „ interdum reperiantur . Ova ſiquidem
 „ ipſorum ita minuta , ita levia & ro-
 „ tunda ſunt ; ut vel anguſtiſſima vaſa
 „ ſubire , & humorum undâ , quoquo-
 „ verſûs deſecta , *ad omnes* Corporis
 „ *partes penetrare* queant „ . Ex quibus
 verbis apertè patet , quàm facilè minu-
 tiſſimum ovum , fortuitò cum alimentis
 vel potulentis deglutitum , ad eas om-
 nes partes deſeſſe queat , ad quas nu-
 tricantes latices perveniunt ; ibique etiam
 ab eo animal excludi poſſit .

Quod autem ſuperiùs de vermibus ce-
 rebri aliarumque reconditarum Hominis
 aut brutorum partium dictum eſt , id ita
 quidem certum eſſe putamus ; ut a ne-
 mine in dubitationem poſſit revocari .
 Omnia enim ea , quae poſſibilia ſunt ,
 nullamque repugnantiam , imò difficul-
 tatem nullam involvunt , quicumque in-
 ſicias iſſet ; illum proſectò nonniſi per
 injuriam id efficere poſſe arbitramur :
 Quid verò , ſi revera eſſe , evidentiffimè
 demonſtretur ? Fac enim , noſtras Alio-
 rumque ſuperiùs ſol. 345. expoſitas Obſerva-
 tiones , fide dignas non eſſe : Fac , pub-
 licorum Commentariorum totque cele-
 brium Scriptorum , & imptimis Godefridi
 Bidloi , Redii , & Valliſnerii (qui Viri !)

*Reperiti ver-
 mes in Cerebro
 aliisque homi-
 nis & bruto-
 rum reconditis
 partibus , tan-
 tà firman-
 tur evidentiâ ; ut
 de iis ulterius
 ſuſpicere , in-
 jurium eſſe vi-
 deatur .*

ea, quae quoque superius attulimus, verum in hepate, vel ovillo vel humano, inventa, etiam veritati consentanea minus esse: Aberrasse insuper solertissimos Viros superius memoratos, quibus pericardii imò cordis vermes, fuerunt comperti (qui nam autem humani alii, plusquam horum viscerum vermes, clausi intimique esse possent?) Ponamus demum, tot tantosque celeberrimos Viros, atque solertes Anatomicos, qui perspicue, nec semel, cerebrofos vermes, rubros, nigros, pilosos, longiores, breviores, crassiores, tenuiores, cum ore interdum, aut oculis conspicuis se moventes, quandoque fugientes, atque ad aliquod adhuc tempus aperto in aëre viventes, cum meningum erosionem, aut cerebri corruptionem, aut solâ terebrationem, aut etiam incolumitatem; in phrenesi, mania, dolore capitis, vertigine, perpetuis vigiliis; epidemicis febribus, dissecto coram plurimis hominum mortuorum capite, speculati sunt, Corn. Gemmam (r) Paracelsum (s) Ballonium (t) Duretum (u) Forestum (x) Schen-

(r) *De nat. divin. characterism.*

(s) *Paramyr. lib. 2. paragr. 2.*

(t) *Parad. 19.*

(u) *In Holler. lib. I.*

(x) *Schol. ad obs. 2. lib. 9.*

Schenckium (y) Rolfinkium (z) Mouffetum
 (a) Garnerum (b) Sammichellium (c) Th.
 Bartholinum (d) Dom. DeMarchettis (e)
 Cafalium, Spinellum. (f) Andrium (g)
 Conradinum (*) Coiterum (**) Peucerum
 (***) Imò in pineali glandula Hartsoeke-
 rum (b) totque Alios; hos inquam omnes
 fac, viventia a non viventibus, infecta a
 non infectis, seu a polyposis, *gelatinosis*,
 pulposis aut alijsmodi corporibus, distin-
 guere nesciisse. Atqui sinè inexcusabili
 iudicii errore id quoque sentire nullo mo-
 do liceret de illo recentium Anatomico-
 rum sanè Principe, Friderico Ruyschio;
 qui, vel omnino Senex, in naturalibus
 rebus omnibus inimitabilis Lynceus esse
 nunquam destitit: Non vulgaris Auctor;

Cc 2

non

(y) *Traët. de dolor. cap.*

(z) *Dissert. anat. lib. I. cap. 13.*

(a) *In infect. Theat. cap. 30.*

(b) *Epitom. seu brachylogia Loimodos.*

(c) *Ibidem.*

(d) *Cent. 1. Hist. 64. & cent. III. Obs. 48.*

(e) *Misc. Cur. dec. 3. ann. 2. Obs. 53.*

(f) *Ibidem.*

(g) *De la generation des vers Chap. III.*

(*) *Cap. 10. Febr. Ungar. theriod.*

(**) *In append. Obs. Anat.*

(***) *De Praest. Medicor.*

(h) *In Epist. 1. Ad Andrium.*

Non nimirum credulus ; Sed rerum, quas scriptis mandavit , semper oculatus, summaeque ideò fidei testis : Qui praeter caeteras naturales omnes res , exordia insectorum , sedes , exuvias , metamorphoses, progressus , naturas , species, quantum possibile , calluit : Quemque in iis ideò , quae vidit , descripsit , delineavit , aberrasse , nemo unquam sanae mentis proferre auferit . Hic sanè Vir , cum vermes non tantum in cerebro , celebrium Auctorum testimoniis concesserit , sed in fellis folliculo , ductuque hepatico & cystico vervecum , & in arteriis equorum inspexerit (i) ; tum verò praecipue , vermes ipsemet aperte ostenderit, non solum in animalium cerebro delitescentes, sed in partibus, cerebro ipso magis reconditis , minusque exterius apertis, seu in majorum duriorumque ossium medullis & penetrabilibus ; dubium certè omne pertinaciori Cuilibet aliquando sustulit . Quare gravissimas ejus Observationes , ad nostrum absolvendum opus , adamussim transcribere libet.

Ruysschii, De ab-
ditis hominum
brutorumve pe-
regrinis vermi-
bus , aliisque
animalibus aut
eorum partibus,
Observationes.

„ Nescio (l) an Medici , atque natu-
„ ralis historiae studiosi, invenerint un-
„ quam aliquid , quod magis apparet
ad-

(i) *Observ. Med. Chirurg. LXIV.*

(l) *Frid. Ruyssch. Adver. Anat. Dec. III. n. VI.*

„ admirandum , quam id , quod jam de-
„ ſcribam Ego certè ubi rarum
„ hoc , neque creditum mihi unquam
„ ſpectavi phaenomenum , obſtupui at-
„ tonitus , vix mihi met , propriiſque
„ oculis credens , dum inſolitam , &
„ inauditam rem contemplor . Suaſerat
„ mihi ſaepe imò & urſerat clariffimus
„ Boerhaavius , ut acriter inquirerem in
„ fabricam interioris partis offium , quae
„ membranas , vaſcula , medullam horum
„ continet , ſemperque dixerat ; eſſe ibi
„ multa , quae diligentiffimi Malpighii
„ induſtriam , atque Haverſii ſagacita-
„ tem , ſubterfugerant ad hoc uſque tem-
„ pus . Ego qui maxime occupabar in
„ molliorum partium fabricâ rimandâ ,
„ tandem toties inſtigatus ab Amico meo ,
„ parui ; atque perſcrutandis imis offium
„ medullis me dedi per longum ſatis
„ tempus , noctes dieſque impendens his
„ ad intima uſque perſpiciendis
„ Vidi enim reſiduâs , vel depositas ex-
„ vuiaſ veras chyſalidum dictarum vel
„ Nympharum apud Zoographos . Teſtu-
„ las ; ut ita loquar , ajo me reperiſſe ,
„ quae integumenta fuerant viventium
„ olim animalium . Erant primò tam
„ exiguae hae pelles , quas mihi ibi la-
„ tentes oſtendebat Artifex egregius , cu-

„ jus utebar dexteritate ad ossa haec ser-
 „ rà juxta longitudinem secanda, ut fa-
 „ cile effugissent meos oculos, nisi fuis-
 „ sem utcumque peritus historiae inse-
 „ ctorum. Incitatus primo hoc casu, sur-
 „ rexi animosior ad introspectiunda ossa,
 „ statimque inveni in cavitate ossis fe-
 „ moris, & in osse humeri eadem ani-
 „ malcula, ut in asservatis hic domi
 „ meae cuilibet curioso ostendere prom-
 „ tus sum. Ultra pergens, spectavi haec
 „ non modo in ossibus adultorum, sed,
 „ & in osse tenelli Infantis. Ita quidem
 „ ut in octo distinctis ossibus jam ea
 „ ostendere queam. Id verò memorari
 „ quoque meretur, chrysalidas has non
 „ unius modo sed triplicis, & diversae
 „ fuisse speciei, ut in figurâ depingendas
 „ curavi. Non quidem recentia erant
 „ haec ossa, attamen undequaque inte-
 „ gra ita, ut nihil penitus inesset, quod
 „ corruptionem ullam, aut putredinem
 „ referret, ut domi meae in Thesauro
 „ novo videri potest. Siquis roget,
 „ quânam in cavitates has talia ingredi
 „ possint, ego vicissim rogabo per quam
 „ viam in arteriam magnam sub corde
 „ integer fasciculus oblongorum imple-
 „ xorumque inter se vermium factus sit
 „ ingressus? Hunc tamen vidi, atque
 de-

Vid. Res. scil.
 Dec. III. Tab.
 I. Fig. I.

„ deſcripſi : Undé in ovario muliebri
 „ ſeries dentium ? undé lumbrici lati ,
 „ & triginta ulnas longi in corpore hu-
 „ mano ? unde crus Infantis in Athero-
 „ mate placentae uteri ? undé ſex pingues
 „ craſſae erucæ in cerebro ovillo ? undé
 „ animalculum quadrupes crumenula
 „ coercitum rejectum vomitu ? Haec ta-
 „ men omnia vidi ſic ibi nata , partim-
 „ que in novâ collectione aſſervô partim
 „ in Theſauro Imperatoris Ruſſiae ſervan-
 „ tur . Haec vix videntur fide digna .
 „ Sed legiſti aliud olim quod ſcripſi .
 „ Vir egregius implorans meum conſili-
 „ um accedenti oſtendit multas chryſa-
 „ lidas parvas , quas cum urinâ ſuâ re-
 „ jecerat quotidie , quarum mihi nonnullas
 „ dabat in Pyxide ligneâ , ut in rem
 „ inquirerem . Dum die ſequenti pyxi-
 „ dem aperio , multa per eam volita-
 „ bant exigua animalcula depicta in
 „ Theſaur. Anat. I. Omnia haec qui pon-
 „ derat , mecum , opinor , fatebitur ,
 „ ſcientiam omnem , quam huc uſque
 „ de rebus naturalibus habemus , nullo
 „ modo attingere poſſe modum , quo tam
 „ mira efficiuntur quae fieri tamen vi-
 „ demus &c. Saepe numero con-
 „ querentes audivi optimâ fide homines
 „ de intolerabilibus in oſſibus femoris ,
 „ tibi-

*Erucæ , ſimi-
 les noſtris , ſupe-
 rius deſcriptis ,
 a Ruſſebio in
 ovillo cerebro
 reperiæ .*

„ tibiae , humeri , brachii doloribus , ne-
 „ que tamen eorum atrocitatem augeri,
 „ licet affectas partes premant , tundant ,
 „ tractent ; Interim sunt violentissimi in-
 „ terni dolores . Dixi saepè his imis hae-
 „ rere malum medullis , quin & ipsi hi
 „ aegri verbis exprimere conantur ve-
 „ rum rei sensum , dum ajunt in ipsa
 „ ossis mole sedere , quod sentiunt. Quia
 „ tales veró reliquiae hujusmodi animal-
 „ culorum in mediis ossium cavitatibus
 „ deprehendimus ; fortè liceret credere,
 „ produci illa tormenta ab insectis exi-
 „ guis , ibi stabulantibus , quae morden-
 „ do , rodendo , terebrando exedant te-
 „ nuissimam membranulam , quae me-
 „ dullam ibi contentam ambit. Certè de-
 „ functis hisce nulla est occasio intima
 „ horum ossium perscrutandi ; attamen
 „ certo constat , dolores hujusmodi usu
 „ Mercurii , ut veri contra omne ver-
 „ mium genus antidoti , perfectè sanari.
 „ Affirmo bonâ fide sanavisse me multos
 „ homines, qui multos per annos dolores
 „ enormes ossium passi, nullam tamen, vel
 „ minimae laxis à lue venereâ ortae suspi-
 „ cionem dabant, vel signum, idque ope ar-
 „ genti vivi . Forsan tum haec animal-
 „ cula occisa . Sed nec illud ultra mo-
 „ dum problematicum dictum est ; Ma-

net tamen interea certissimum, chry-
salides haec ibi in cavernulis ossium
latitare, sed & verissimum quoque est
ossa illa undique integra, non rosa,
terebrata, cariosa, rupta fuisse: Quin
& nulla vel minima in iis spectatur
apertura, aut rima vel minima prae-
ternaturalis. Denique in osse humeri
Infantis unum modo annum nati re-
perii easdem. Si autem dubitet quis
de rei veritate, caeterisque memoratis
circumstantiis, hunc ego domum meam
invito, huic ajo, veni, & vide &c.

Plurima addit Ruyschius, quae omnia
hic transcripta referre non est necesse:
Cum huc usque allata satis superque ad-
rem faciant. Quamquam verò non om-
nia, quae ad morbosam generationem
comprobendam attulimus, a nobis ipsis
inspecta fuerint, imò plura ab Aliis tan-
tùm accepta retulerimus; non tamen ex
iis sunt, quae nullam apud cordatos Vi-
ros fidem invenire debeant. Nam & nos
illum risu exciperemus, qui ab olfactu
Basilicae herbae, in cerebro humano (m)
exortum fuisse scorpionem, & his similia,
pro veris vendicaret. Siquidem haec ra-
tioni non tantùm non sunt consentanea;
sed etiam repugnant. At quae a nobis
visa

*Quod non re-
pugnat ratio-
ni, & fidè ob-
servatione con-
stat, id in natu-
rali Historia
verum dicen-
dum.*

visa non sunt, sed tamen á Viris fide dignis, eademque non solum non repugnantia, sed possibilia, mó claris. Scriptorum rationibus & experimentis comprobata accepimus; illa sunt, quae nos pro veris habemus; & quae nostro huic opusculo inseruimus.

*Opusculum, si
causae exci-
tur, angeliur.*

Jamque opusculum exegimus: In quo brevis tantum notitia continetur triplicis generationis, naturalis nempe, vitiosae, atque morbosae. Has omnes generationes in Humano corpore contingere nemo est qui ignoret. Quod ad primam & secundam spectat, ea diximus, quae experimentis, & *anatomicis practicisque* observationibus comprobata, meridianâ luce clariora Multis videbuntur. Quod autem ad tertiam generationem, quam morbosam nuncupavimus; aliqua sunt, quae non facilem apud historiae naturalis ignaros fidem obtinebunt. Ast quid mea? Vel enim quis credat, vel dubitet, vel neget; quod mihi proposueram perfeci. Nam hæc in ultima parte, cum ea dicenda forent, quae ad generationem morbosam spectant; illam scilicet, quae in humano corpore a principio, hominibus non naturali fit; quaecumque nobis ex iis, quae attulimus, concedantur, Scopum attigimus. Plurimum opus.

opus hujusmodi creſcere potuiſſet ; Si penſum , quod hîc non niſi breviter tractandum ſuſcepimus , fuſiori calamo expoſuiſſemus . At , ſi occaſio tulerit , opus hoc , multis obſervationibus adauctum , in novam lucem emitti non valde operoſum eſſet .

ILLUSTRISSIMO VIRO, HONORATISSIMOQUE PRAECEPTORI,

JOH. BAPT. BIANCHI.

Dominicus Gallina .

*Regiae Domus in venaticis Aedibus
Medicus S. P.*

CUM ad te , Vir Clariffime , quidquid praxeos in me eſt , referre debeam ; & te ſemper cognoverim earum præcipuè rerum , quae magis admirandae ſunt , amatorem ; tres idcirco , quos ipſe in Medicina facienda curioſè diligenterque obſervavi , neque ingenio tuo tuâq. animadverſione indignos caſus , breviter deſcriptos , ad te mittere ſtatuï . Puer Septennis , inops , pituitosae Conſtitutionis & melancholicae , lentâ & aſſiduâ

fiduâ febriculâ pluribus jam mensibus detentus, longisque abdominis viscerum obstructionibus emaciatus, mense junio superioris anni 1717,, latum vermem, seu taeniam, quatuor palmorum longitudinem excedentem, per anum excrevit; quae ab una ad alteram extremitatem alternis gradatisque extensionibus, & contractionibus se se dimovebat; & nonnisi post quinque horas, ab omni motu destitit. Ejus caput amplum & rude videbatur: Os autem apertum, superiorem inferioremque partem valdè obtusas referebat; ita tamen, ut superior minùs obtusa videretur. Insuper rugae quaedam & velut irregulares notae, per caput, collum & corpus apparebant. Aliud verò extremum, seu cauda; latius occurrebat. Post aliquot dies alia taenia longè major per easdem vias educitur: Quae undequaque deflectebatur, & tanquam fugam affectans, hinc indè incedebat. Haec verò post quatuor horas extincta quoque est, & a sua, quam vivens habuerat, longitudine & latitudine aliquantum recessit. Hanc tibi, Vir Sapientissime, ut melius, quae ipse describo, percipias, & insuper alteram, integrè servatas, transmitto. Planum in hac ultima perspicies corpus, regularibus nodis, seu geniculis aequalitèr fere distan-

Fig. III.

distantibus interstinctum ; aequalis undique latitudinis ; nullibi maculatum ; sed albicans ; & instar corneae subtilis laminae perlucidum. Lunatam, obtusam , salebris conspersam vermis extremitatem , pro capitis loco statuens , me multum a vero non aberrare puto . Nam etsi nullum os , nulli oculi , nulla nasi eminentia aut sinus , in hac ultima appareat ; ibi tamen esse caput nihilominus putavi ; eo quod ab hac parte motus inchoabat ; & ad alteram usque extremitatem , succedentibus invicem contractionibus atque extensionibus , procedebat . Insuper haec pars identidem supra truncum erigebatur : Ut in humani corporis teretibus vermicibus , & in terrestribus , qui primitus caput erigunt , etiam fit . Capiti latius collum subjacet ; levioribus sed creberrimis incisuris distinctum : Quae inde per trunci progressum usque ad caudam rariores , & conspicuae magis , ac regulares occurrunt . Haec omnia , & insuper aliud extremum , seu caudam , in latum desinentem , ab ipso Archetypo videre potes . Digna observatione existimabis stamina , ad hanc usque diem in hac taenia velut adhuc subrubra , in parallelas series creberrime disposita ; ipsaque finitima genicula , productis ad utraque aequalibus partibus , firmiter nectentia . His positis ,

tae-

Fig. IV.

taeniam hanc , praeter superiorem , unicum reverà , latum gracileque animal esse ; non autem plura simul annexa & haerentia minora animalia , absque ulla dubitatione sentio : Atque eò magis , quò insolubiles articulorum in tota ejus facie continuitates , praecipue per memoratos externarum fibrarum connexus , adhuc post multos menses , ut vides , persistunt. Insuper cum animadverterem , utriusque descriptae taeniae motum , regularem , uniformem , & *successivum* , seu reverà , ut aiunt , *vermicularem* , & motui vermium teretium omnino analogum ; quo scilicet à capite per collum , truncum & caudam , *successivis* & reciprocis contractionibus moventur ; An non unicum esse animal judicem ? At taeniam primò excretam , graciliorem , & breviorē alterà , quae ultimò excreta fuit , consideres , velim . Puer autem duplici haetaeniarum excretionē non multum solaminis accepit : Immo iisdem ferè affectionibus praegravatus , valde pallidus , & vix non cachecticus vivit . An verò id ex aliis taeniis , *intestinali* adhuc in tubo delitescentibus ; vel potius ex praeviis morbis proveniat , tuum sit discernere . Jam verò ad tertiam observationem devenio : Cujus apud Auctores ego nullam haecenus similem legi . Adolescenti annu aetatis sextum decimum agens ,

fericae

fericae arti operam navans, naturâ pituitosus, multumque somno indulgens, IV. Idus Septembris eodem elapso anno 1717., paulò post prandium atrocibus torminibus corripitur; quae duabus horis *epigastricam* praecipuè regionem excruciarunt. Accedebant vomitus: Quibus opportunè sedandis Theriacam & *Diascordium* administrabam: Sed ab iis ita potius acui visi sunt vomendi conatus; ut tandem unâ cum cibo aliquo recens sumpto, & *patriformi* quodam liquamine, animal, formâ invisum ejiceretur. *Fig. XIII.* Bombyci breviori proximum dixissem; ni capitis caudaeque fabrica, atque annulorum seu incisurarum numerus variassent. Caput etenim accipitris formam, praegrandi, acuto apettoque rostro praeeferebat: ex quo subater liquor & oleosus continuò manabat. Dum verò Bombycis corpus undecim compingitur annulis seu incisuris; nostri hujus monstri dorso decem & octo velut nodi, seu annuli aut articuli, accumbebant, ad totum truncum non aequales, sed versùs ventrem valde extenuati, ac fere evanescentes. Interea undecim tantum utrinque crura; atque ex cruribus obtusi pedes, iis majoris numeri articulis respondebant: Pedes & crura pilosa: Pilosum etiam univrsum Corpus: Cauda furcata: Color undique obscuro-cinereus, parvis subnigris maculis variatus. Vermis longitudo infra

mino.

minoris digiti longitudinem; ejusque agilitas summa . Nam pluribus horis eum, ad instar pisciculi recens aquâ extracti, saltantem admirati sumus. Eruptum e stomacho adolescentis insectum & vivens, vivum ulterius fervare curabam; proindeq. varii generis escam apposui : At, cibus omnibus rejectis, solis lactucae foliis, eidem forte porrectis, avidè vescabatur : Quo solo cibo contentum, in pixide clausum, quatuor integris diebus servavi . Quintâ vero die, domum, quâ egressus fueram, revertens, lumbricum non ampliùs inveni; Nec deinde ulteriorem de illo notionem habere potui. Porro cum antequam hoc animal amiserim, necem & consumptionem timens, ejus imaginem curiosè designari curaverim; eam tibi, Praeceptor Doctissime, lubentèr transmitto: Ut eam cum iis conferas, quae môx ex Archetypo descripsi . Adolescens, excreto animanti, vomitus aliquandiu sustinuit : Quod nos in suspicionem induxit, alios fortè ejusdem generis hospites stomacho adhuc includi . Sed sumpto *paregorico* remedio quodam & semine *lantonic*i, non nihil quievit: Et paulò post ab omni molesta affectione liber surrexit. Plurima super hac re Tibi inquirenda relinquo; Vir optime . Atque ut me amare pergas, etiam atque etiam rogo. Vale . Dabam ex Regiis venaticis Aedibus XVIII. Kal. Februarii MDCCXVIII.

TABULARUM EXPLICATIONES

TABULA I.

Ostendit humanos naturales conceptus, ab ovo usque ad provectos foetus; & foetuum nonnullas partes.

Prima, atque altera Figura, binas exhibent ab humano eodem *Ovario* extractas diversae magnitudinis vesiculas, seu ova, non adhuc foecunda reddita; & in diversas facies perspecta.

Fig. I. Vesiculam depromit, seu ovum adhuc immaturum, seu minus; atque ad id lateris appositum, quo utriusque emisphaerii, seu opaci & a *placenta* obtekti, simulque pellucidi seu liberi, aequa pars sub oculos veniat. Ita *a.* emisphaerium est, *placentae* cortice involutum: *b.* emisphaerium non involutum.

Fig. II. Majus seu maturum ovum aperit; ejusque positionis, ut solum perlucidi, seu a *placentae* adhaesione liberi, emisphaerii spectanda facies porrigatur: Ad hanc vasa, nunc magis nunc minus rubra, eleganter reptantia visuntur: Quae non solum in ovis omnibus per *opricum* vitrum; sed in pluribus sine vitro apparent. Ornata extrinsecus vasis rubicundis ova omnia, primo aspectu videbantur in femina, superiori Octobri uteri inflammatione denata. Porro in horum ovorum, aliorumque similium, cavitatibus, quamquam multo liquore plenis,

nihil adhuc solidum liquori innatans videri potest. At verò ad eorum ambitum binae jam distinguuntur tunicae, seu chorium & amnios: Maximeque si cocta ova fuerint. Atque hìc a subiecto amnio solutum chorium atque subversum exhibetur.

- * , Calix *ovariorum* est, seu rotunda cavitas, in qua vesicula, seu maturum istud ovum continebatur; cum *vasculari* aliqua ejusdem *ovariorum* superstitite ad latera substantia. In hoc folliculo *villosa-vascularis* apparet reticulus: Nihil luteum, nihil glandulosum. Calicis cavitas juxta incrementa matrescentis ovi facile expanditur. Calices omnes ad *ovariorum* tunicae contactum obversi sunt. Ovum, quod satis maturum est, ita ad hanc tunicam libero suo emisphaerio protuberat, eamque premit & extenuat; ut per hanc, instar *calci* aut vitri perlucidam, transpiciatur: Foecundatum verò cum fuerit, tunica ad subtilitatem summam deventâ, percedentes ejus facileque diductas fibras, ut gemma per diductas corticis plantarum fibras, egreditur. Vacuatus indè conspicitur calix; vacuoque calici superposita extrinsecus, instar cicatricis, corrugatio: In cujus medio foramen plerumque diuque superest. Per haec foramina, iisque respondentia vasa illa, quae per anticum ovorum emisphaerium diffusa esse, superius Fig. II. ostendimus, generationis aperiri semita videtur. Nam virilis seminis fumus seu subtilissima pars, usque ad *ovarium* per admotam tubam traducta, per patentiora oscula, quae quidem maturiorum ovorum sunt, in ipsum ingreditur: Ingressa, ad vasorum eorum processus, cum foramine communicantes pervenit

venit ; in quos pariter introgreditur : Hic cum *umbilicalibus placentae* vasis continui sunt. Ideò per *placentae* vasa spiritus ille insinuatur in foetum : Et in hoc vitales motus illos omnes excitat ; quibus postea solemnis motus circuli, seu machinalis animalium fiat : Qui priùs in *embryone*, cordis atque arteriarum embolis quiescentibus, vix simplex mechanicus, & tanquam plantarum ordinis, fuerat.

Fig. III. Humanus *embryo*, quem, antè conceptionem, in vesiculae seu maturi ovi parte perlucida, per *opticum* vitrum explorata, sub incerti, obcurioris, inflexi corpusculi forma, sibi obvium fuisse factum, nupèr ab Amico accepimus. Hic verò nos, nostro suspenso iudicio, exemplar hujus ovi, simplici lente adaucti, velut ab Amico transmissum est, repraesentari curavimus.

Fig. IV. *Embryo* post tertium aut quartum a conceptione diem, jam nudo oculo sub minutissimi vermiculi specie apparens. Complectentis ovi figura, antea globosa, nunc ab ejus in uterum aditu, jam ad ovatam accedit : An non igitur eadem vesicula, seu ovum idem est, quod in primis figuris exponitur, a maturitate indeque a *foecundatione* tantummodo elongatum ac dilatatum ? Porro qui in I. Figura minoris ovi medium occupans, *placentosus* cortex aspicitur, idem quoque adauctam hanc vesiculam, ad proportionem auctus complectitur. Hic utrumque, seu ovi atque *embryonis* corpusculum, sub naturali forma & magnitudine exhibetur. Haec a Matrona nobis familiari, quarto ab expletis catamenis die, per abortum exclusa, nostris in cimeliis diligenter

servantur. In iis verò, quae demonstramus, an non illam perpetuam, quam tam sollicitè Natura intendit & postulat, viventium omnium germinum analogiam luculentè intuemur? Nam (missa quam jam ostendimus, simillimà plantarum re) cum majorum volatilium animalium germina, in vitellorum vesiculis, antè & post foecundationem conspicuis, racemo appensis, sita sint; minorum porrò, seu insectorum, è suis quoque vesiculis, eodem modo manifestis, prodeant; tum verò piscium germina in illis quoque perspicuis vesiculis sedeant, quae volatilium vitellis, & insectorum ac terrestrium animalium vesiculis conformes, a feminis deponuntur, indeque a maribus insperione foecundantur; cur humanum germen extra propriam vesiculam, quae pariter antè & post conceptum aequè perspicua, aliisque modis omnibus illarum consimilis est, seu in invisibili quodam luteo glanduloso, efficto ab ea distincto corpore reponetur? Tanti in viventibus generationum concentus, subversione quid opus est? Luteum glandulosum Corpus *ovariorum* muliebrium, simile est glanduloso *cutaneo* corpori. *Cutaneae* glandulae ab aliquibus Fautoribus inter cutem & cuticulam, ab Alteris inter cutem atque adiposam tunicam, a Tertiis in intima ipsa cutis substantia, statutae sunt. An non haec tanta de earum sede discordia, earum quoque commentis, fidem facit? Luteae glandulae, ab Alteris unà cum foecundato ovo in uterum delabi, ab Alteris in ovario constanter manere, praedicantur. An non ita adversae sententiae, fucum redolent? Quibus etenim credendum est

est? Qua de re, quemadmodum Cl. Ruyschius, qui ab initio, praejudiciis dominantibus arreptus, *cutaneas* glandulas videre se ac demonstrare putabat, rem dudum ac diligentius perscrutatus, denique has glandulas nullas esse, tute asseruit atque revera demonstravit; ita qui Primus de lutea muliebrium *ovariorum* glandulosa substantia locutus est, si hac aetate scriberet, suum hoc inventum, ut de alio suo adiposorum ductuum invento lubenter fecit, lubenter defereret: Maximeque si, iis nostris, quae demonstramus, rite perspectis, adverteret, quanta pulcherrimae *providentissimaeque placentulae*, ab humanarum rerum primordiis muliebri ovum amplexanti, fomenti ac nutricanti, injuria inferratur; quoties haec eadem in hujus ovi *foecundatione*, lusu Hominum tollitur, commentitia subrogatur; ipsaque cum in uterum ducta, una cum secundinis aliis accrescat, suamque operam compleat, eademque sit semper, quae in *ovariis* extiterat; ipsam non esse, nimio certe convicio affirmatur.

Fig. V. Clarius humanus vermis; seu foetus post VII a conceptu dies, a folliculo suo extractus, & manifestum vermem repraesentans: Ad naturalem idcirco formam ac magnitudinem delineatus. In hac quidem icone, praeter ovi seu folliculi figuram jam satis ovatam redditam, vermis partes singulae conspicendas se praebent: Equidem gracilis, longus ac levigatus truncus, in longam acutamque caudam desinens, & nulla artuum vestigia, verminosam revera fabricam praeseferunt. At grandiusculum caput cum subjecto collo, quod

trunco gracilius est, eique & capiti adeo interponitur, ut capitatus jam truncus dici queat, humani quidpiam jam redolet: Tunc maxime, si faciem jam speculemur. Namque in Fig. VI, Idem VII dierum foetus, *optica* lente adauctus & inspectus, praeter alias, quae nitidius spectantur, partes, jam quaedam in facie, humana vestigia porrigit. Vermis igitur trunco, non capite est: Seu homunculus est, in vitae scenam sub *vermiformi* larva primum prodiens. Hic insuper conspicua fit hujusce vermiformis foetus connexio per latum ac velut *fascialem* funiculum, ad amplum quoque *placentiae* spatium. *Placenta* diligenti opere praeparata suasque in partes soluta, tum verò ad haec, quae vidimus, folliculi faciei latera circumquaque producta & expansa, elegantissimam suam *villosa-vasculari* fabricam patefacit; easque imprimis subtiles innumeras mirabiles radículas, quas in subtiles quoque & innumeros uteri alveolos, pro succorum commerciis insinuare solet. Septem verò exquisitè dierum hujusmodi conceptum esse, ultra quamcunque dubitationis aleam est positum: Cum hic a castissima hujus Urbis clarique generis Femina, post totidem oppidò exactos ab ejus conjugio dies, fuerit per abortum exclusus. Hunc foetum, & abortum insuper, qui inferius sub XI Figura describitur, Laudatissimus Allionus noster nobis humaniter contulit; nobisque exactas eas, quas tradimus, utriusque *uterinae* aetates testificatus est.

Quamquam Hippocrates effatus esset [a] septem dierum foetum cunctis jam partibus instructum esse

esse ; superius tamen dixerat (*b*) foetum masculinum antè trigessimum , femellam verò antè secundum supra quadragesimum diem *inarticulos* adhuc apparere : Iminò in foetu sex dierum neque vermiculi fabricam satis hactenus videre valuit ; etsi pro illa aetate plura jam viderit . Namque in illa , ut affert , tenellae *geniturae* excretionem , quam ipse in cantrice Femina imperato saltu procuravit (*c*) humanum jam valde accretum ovum suamque pellucidam habitudinem deprehendit ; & lucidum liquorem ovo inclusum esse , tum verò comprehensum foetum sub specie albarum crassarumque fibrarum , eique adnexum & eminentem umbilicum , & in umbilico jam sanguinem & tensam ex umbilico ambientem tunicam , seu chorium , animadvertit . Atque , si hîc obiter licet Medicinae Parentis honestatem vindicare . Quorsum Aliqui divinum Sennem , feminae per saltum excretionem illam efficientem , infracti iusjurandi insimulant ? An non ipse eodem narrationis loco monuit , Hunc sex dierum foetum non animal , sed *futurum animal* fuisse ; praeterea foetum masculinum post triginta solum , femineum post quadraginta duos dies , ad partium *coagmentationem* [seu vitam] pervenire ? Non igitur Hippocrates abortum conscientiam procuravit ; cum sex dierum foetum , vivere non putasset .

Kerckringius *embryonem* trium aut quatuor a conceptione dierum describit atque delineat (*d*) qui potius *cimicis* , quàm *vermis* figuram

D d 4

(*b*) *Lib. de nat. pueri.*

(*c*) *Ibidem.*

(*d*) *In Antropogeniae Ichnographia .*

ram praefert : Tum verò umbilicalia vasa & ab eis coalitam *placentam*, quae vel in primis *embryonibus* revera sunt, ab eodem excludit. Sed tam parvulae, tenerae ac penè diffuentes res, plerumque non ita ab adnexis aliis expediri queunt, atque servari; quin facile solvantur, disjiciantur, aut confundantur, aut modis aliis deformentur. Nobis interea fors contigit, delineatos hîc loci vermiculos invenire, expedire, intactos custodire; & quotidie omnibus ostendere.

Fig. VII. Dierum circiter XII humanus vermis seu foetus, qui instar aureliarum aut nympharum in insectis, aut vermis pulicis, crura explicantis & caudam retrahentis, reconditas prius partes exerit; in binas exiguas papillas, quae brachiorum principia aut radices futurae sunt, ad latera summitatis trunci jam primùm, instar gemmantis arboris, pullulans; totidemque ad inferiora *caudati* trunci latera emittens; undè femora, crura atque pedes nascuntur sunt. Cauda verò in hoc verme jam contrahitur atque exarescit; ut parùm appareat.

Fig. VIII. XVI Dierum foetus, vermis formam jam prorsus amittens, & ad humanam accedens: In quo nempe truncus jam crassior & brevior est, cum acuminatoribus superioribus atque inferioribus tuberculis, seu in artuum exordia jam elongatis; prorsus contractâ absumptâque caudâ, & facie ad humanam compositâ. Cl. Andrius caudati foetus, ejusque inde amissionem, dignovisse videtur; cum de spermaticis vermibus loquens, eorumque figuram

ram describens, afferat (c) ,, ce qui s'accor-
 ,, de avec la figure du foetus, qui quand il est
 ,, petit, ne paroît qu' une grosse tête sur un
 ,, corps long ; qui semble finir par une espece
 ,, de queue ,, : Postea adjiciat ,, Les vers iper-
 ,, matiques [quos ipse in virili semine primum
 ,, collocat] ont tous de longues queueës , mais
 ,, ils quittent ces queueës lorsqu' ils devien-
 ,, nent foetus, il en est comme des petites gre-
 ,, nouïlles , qui ne sont d'abord que tête &
 ,, queueë , & qui ensuite perdent cette queueë,
 ,, lorsqu' elles commencent a prendre la forme
 ,, sensible de grenouïlles ,, Id verò non in fo-
 lis gyrinis, sed in brutis quoque aliis, lucu-
 lenter comperitur. Vid. etiam Epistola Clariss.
 Geoffroy ad laudatum Andrium. Illustrissimus
 Abbas de Comitibus [Rispost. alla difesa del
 Libro delle considerat. del Sig. Nigrifoli] af-
 fert: *Democritum memorasse vermes, qui sen-*
sim humanam figuram succipiant; Platonem ve-
rò id in Timei sine fuisse expresse locutum. Cita-
 tus Cl. Kerckringius in *embryone*, ut ait, seu
 potius in foetu quatuordecim dierum, superio-
 res atque inferiores distinctos jam artus, ve-
 lut appensas quasdam crassas, obtusas ac fe-
 rè obtruncatas massas, immo trunco fermè
 majores depingit. Sed cum foetuum XVI die-
 rum ea, quam dedimus, genuina figura sit ;
 illa profectò, quae foetuum XIV dierum est,
 accedere ad nostram, & a Kerckringiana re-
 cedere compellitur.

Fig. IX. Foetus XX dierum, cum clariori quidem
 humano aspectu, sed inferiori mandibula adhuc
 valde

(c) *De la Generat. des vers dans le Corps de l'Hom-*
me Ch. XII

valde deformi; artubus verò magis elongatis; sed hætenus imperfectis, & sine ullo manuum aut pedum vestigio, in conum desinentibus. Cum verò in foetibus, incrementorum ratio nobis optimè comperta sit; tutò statuimus, foetum illum, a Celeb. *Dodart* in Comment. Reg. Paris. Acad. ann. 1701. exhibitum, septem solum linearum longitudinem aequantem, & trunco tantum magnoque ac longo capite conspicuum, neque adhuc in artus explicatum, non quidem propositae XXI dierum ætatis, sed juniorem fuisse; seu potius ad nostri foetus Fig. VII ætatem accessisse. Equidem mulierum, in stabiliendis suorum conceptuum exordiis, creberrimas allucinationes quotidie cognoscimus.

Fig. X. XXV dierum foetus: In quo clarior pedum manuumque conformatio jam suppetit; & prima digitorum vestigia se produnt. Quòd igitur a Kerckringio foetus trium hebdomadarum, non solum in sceleton, partium omnium numero atque exteriori forma completum, sed quoque in completos & satis distinctos promissosque manuum & pedum digitos instructus fuerit [f], id planè non intelligimus. Neque hercle divinarè, quo nam modo oppositae foetuum ejusdem ætatis rationes conciliari possent; ut quum Kerckringius Anglus foetum XXI dierum ita artubus, eorumque immo digitis aliisque partibus completum & integrum designat, Gallus Dodartius, ut supra, ejusdem ætatis *embryonem* omnino imperfectum & mancum, seu sine ullo adhuc artuum rudimento describat; nisi, ut dictum est, in

gra-

gravidis Mulieribus, dies suorum conceptuum numerantibus, calculandi error suspicetur. An forte, juxta varia ipsa Regionum ingenia, tardius quoque aut velocius explicationes foetuum atque conformationes eveniunt; ut quae gentes toto inde vivendi tempore sunt, ita & primo sint dispares? Sed alia de Bidloi XXV dierum foetu excogitanda essent: Nam neque foetus ab hoc Cel. Auctore expositi faciei venustati eximiae, & excedenti membrorum omnium symmetriae, tanta illa ejusdem exiguitas congruere; nec tanta illa *placentae* ac membranarum confusio respondere, videntur [g]. Ita caeterorum qui ab hoc Viro Cl. exhibentur, foetuum capita & facies non equidem propria sunt; sed potius a natis, immò adultis Hominibus mutuata: Praeter varias, in quibus hi foetus eorumque sceleta, aliis tabulis proposita, deficiunt, proportionem ac dimensiones: Ut satis appositè de iis tantisque aliis atque magnificis anatomicis Tabulis, quas iste Vir super alios quoslibet evulgabat, Cel. Goelixio admonere placuerit: *Nonnullas plus speciei & splendoris, quam veritatis habere* (h). Sed missis aliorum foetibus, & ad nostrum redeuntibus; propriam quoque hujus foetus *placentam* a membranis solutam, quam cum eodem foetu curiose servamus, hic objici curavimus: Lunata haec est, seu a descripto super chorium hemisphaerio jà nonnihil contracta: In hanc inseritur lata,
bre-

(g) *In Anatom. human. Corp. centum & quinque tabulis demonstrata, & in Theatr. Anatom. Mang. Tab. LXXIX.*

(h) *Histor. Anatom. p. 174.*

brevis & recta, ut in hujus aetatis foetibus esse solet, *umbilicatis* fasciola. In hoc tandem foetu, secus ac in superioribus, jam humani trunci figura conspicitur: Et in trunco jam lumbi, ilia atque ciunes distinguuntur.

Fig. XI. Abortus est XXXII dierum, gallinaceum exiguum ovum magnitudine referens. In hoc ovo accumbens & nonnihil inflexus foetus, cum lata, brevi pariter & recta *umbilicalium* vasorum fascia, sed velut pyramidata, manisque adhuc artubus & imperfectis digitis, transpicitur. Abortus iste a primaria honestissimaque hujus Urbis Matrona, trigesimâ secundâ exactè die factus est, ex quo ipsa concepit: Cum ante & post primum ex iis diebus, Sponsus diù absens fuerit: Ut ideo hujusce conceptus dies omnino tuta sit. Hunc verò vitiosum partum a mala tunicarum conformatione, fortè & ab insolita *placentae* habitudine, fuisse productum verisimile est: Namque

a Est Chorion membrana, penitus ab amnio distincta, atque in unam duramque molem contracta & inversa.

b. b. b. *Placenta*, ab ovi circumferentia jam valde retracta, & modicam ejus partem occupans; tum in insolitos & valde distinctos lobos coacta: Quam ergo si Cel. Kerckringius spectasset, illam esse, vel in ipsis mulieribus obviam, *placentam*, in plures cotyledones seu eminentias, similes iis, quae in ruminantibus sunt, reapse constructam ac divisam, ut aliàs dixerat. confirmare potuisset.

Caeterum Angli foetus, mensem adepti, apud Illustriss. Kerckringium plus nostris profecere: In suis enim sceletis perfectos jam artus

completosque pedes, manus digitosque exhibent [1]. Quodd si id [ut antea lepidulè diximus] fortè a coeli & climatum differentiis penderet; cum Anglis nostrisque Italis intermedii Germani sint, inter tardius crescentes Italos & citius Anglos, Germanos quidem foetus medio quoque modo progredi oporteret. Interea Germani foetus, tres jam menses nati, non solàm Italis nostris foetibus, unum tantum mensem assequantis, vix [dempto capite] majores sunt, Anglis verò minores; sed neque digitos, neque immo manuum exordia illà aetate hactenus exeruisse, tum verò *placentam* nullam habere videntur: Et, quod ipsis omninò singulare esse apparet, eorum *umbilicales* funiculi ad *chorium* membranam desinunt. Haec enim habemus a Clariss. Heisteri figura *trimestris foetus*, novis suis *anatomici Compendii* editionibus addita (1).

Fig. XII. Foetus XXXVI dierum; in quo artus & digiti non satis adhuc excrevere.

Fig. XIII. Foetus XXXX dies assequantus; in quo artus eorumque extrema, neque omninò completa videntur.

Fig. XIV. Gemelli foetus L dierum, unà cum aliis foetibus in museo Auctoris servati: In quibus laudabilem capitis, trunci, artuumq; conformationem ac symmetriam videre est.

Fig. XV. Foetus duorum mensium cum dimidio, seu tertiâ aetatis parte gemellis superior; iisdemque tertiâ circiter magnitudinis parte major: Suam hic *placentulam*, *umbilicalibus* vasibus adhuc connexam gestat: Atque *umbilicalia*

(i) In cit. *Antropogeniae Ichnographia*.

(1) Vid. Tab. VI. Fig. 27. ejusque explicatio.

lia vasa jam in funiculum contorta sunt. Funiculus verò mediocris longitudinis, non adhuc plicatus fuerat.

Fig. XVI. Trium mensium triumque hebdomadarum foetus, in ea, quae communior magisque naturalis est, *uterina* positione constitutus: Cujus collo; ut saepius contingit, *umbilicalis* funiculus circumdatus est; ad inferiora verò abscissus, plures interea jam flexus ostendens.

Fig. XVII. Foetus, dies aliquot ultra mediam graviditatem gestatus; jamque in utero versus; atque ita in eo, defunctâ Matre, repertus. Ex hac figura genuina habitudo uteri cum contento converloque foetu dignosci potest: Quamquam hujus uteri latera ad inclusum foetum, ob allatam in Historia rationem, certè nimium accesserint. Foetus verò ad clariorem rem, a propriis tunicis expeditus ostenditur. Ejuscemodi quoque, ad foetum habitudinis est ille uterus, quem cum septimestri contento foetu, Peritissimus in obstetriciis Andreas Verna, & publicus noster Anatomiae *Incisor*, a naturae imagine in artificiale exemplar formavit; suaeque inter elegantia & industria Anatomica Cimelia reposuit. In hac nostra Figura

a, Uterinae cervicis angustia est.

b, Vaginae uteri principium.

c, Intrae cavitatis uteri sinistra pars, ab accubitu & pressione capitis conversi foetus extenta, elongata & extenuata: In qua quidem sede suam ponderis ac fulcimenti basim foetus infixerat.

d, Subversum uteri ~~interior~~ ^{interna} facie; in cujus ~~ex-~~
~~terna~~ facie.

e, e, Placentae pars adhuc connexa percipitur .

f, Inflexi a foetu ad *placentam* , & per maximam plicam revoluti *umbilicalis* funiculi pars.

g. g. g. g. Uteri parietum illo graviditatis tempore densitas : Et in hac confertissima sanguineorum discissorum vasorum, rotunda aut oblonga foramina .

Fig. XVIII Designat in septimestri foetu ilei intestini, coli, caeci & *vermi-formis* appendicis concursum ad naturalem magnitudinem.

a. Colon intestinum, in suo cum aliis intestinis concursu apertum .

b. Caecum, amplo *pelvi-formi* hiatu se aperiens in

c, *Vermi-formem* appendicem : Quae quidem in foetu amplissima est; tenuium scilicet intestinorum cavitatem aequans : Valde insuper longa ; & imprimis unâ aut alterâ flexurâ plerumque complectens

d, Intestinum ileum :

e. Rudimenta in foetu *muscularis* annuli seu sphincteris, ilei finem in colon munientis, cum suorum ligamentorum vestigiis . Quum verò haec aperta communis intestinorum cavitas, ad clariorem imaginem praestandam, nonnihil quoque distenta fuerit; idcirco rotunda aut propè rotunda, quae solita est, sphincteris figura & cavitas, velut in oblongam evasit.

Caeterum lenta illa tardissimaque humani foetus transformatio, ut a levi, trunco mutiloque vermiformi corpore, articuli post plures a conceptu dies vix prodere incipiant; hinc gradu insensibili extuberent, crescant & producantur, praeter notas alias, falsitatis apertè convincit

hypo-

hypothefin illam Recentium multorum, quae vermes virilis seminis, integros homunciones esse, solum involutos fasciatosque depraedicat [m]. Quippe cum, solutâ illâ apertâque homulorum fasciâ, toti subito exilirent pendent a trunco articuli; ut in volatiliū animantium vermibus, ruptâ expeditâque chrysalidis fasciâ, papilio suas omnes simul partes confestim exeret evoluitque. Ita (quis crederet?) Humanus foetus in sua partium explicatione, plantarum potius, ut supra, gradatas explicationes imitatur: Ut in egressu ab ovario, vegetabilium quoque germinum exitum a trunco, assimilare ovum jam diximus. Idem de animalibus reliquis, exceptis volucris, putandum est. Sed fortè volucres, cum sub chrysalidum, tum sub putaminum cortice, suam quoque non minùs lentam tardamque crurum, alarum aliarumque externarum partium, explicationem ac productionem ferunt.

De Ruyschianis Embryonibus & Foetibus

A P P E N D I X.

Celeberrimus Ruyschius, suis elegantissimis Tabulis plures variarum magnitudinum figuras foetuum adjecit: In quibus, tanquam minutissimis rebus, quaedam, ab ipsis, ut puto, Caelatoribus cum naturae imagine non omninò comparata, hîc adnotare liceat; Ex quo de summi hujusce Anatome diligentia atque fide non esse dubitandum videtur. Et pri-

(m) Vid. *Figurae Dalempazii, in Novis Literariis Bernard Artic. V. ann. 1699.*

primum ; in egregii hujusce Scriptoris The-
sauro Anat. VII Tab. II Fig. IV Pusillus *Em-
bryo* ; formâ latoque trunco , pulli potius fi-
guram repraesentare , nec solitam in ovo oc-
cupare sedem ; tum verò *umbilicalis* funiculus
naturali situ , figurâ & connexu minùs esse
instructus videtur : Itemque extima chorii fa-
cies villosum *placentae* rudimentum non exhi-
bet : Hoc tamen chorii vasculare tegumen Cl.
Auctor superius in Thesaur. Anat. VI Tab. I.
Fig. II & III haudquaquam omiserat . Quam-
quam in Fig. II , ad chorium majoris ovi , jam-
que in utero incubati , satis villisum , immò
foliaceo tomento obductum , membraneus il-
le superductus Pileus aut velut lorica A , no-
bis sanè minùs constet ; atque villosus seu *pla-
centoso-vascularis* cortex ad totum ovi ambi-
tum extendi videatur : Qui tamen naturali-
ter unum tantummodo ejusdem emisphaerium
occupat ; & in ovo jam ad uterum commorato
ulterius retrahi videatur . Nisi intelligendum
sit , oppositam , seu hic non aspectam , hujus
ovi partem , hoc cortice vacuum esse . Equi-
dem Vir oculatissimus , in Fig. III , unam faciem
ovi , a *vasculari* indumento liberam appositè
satis repraesentat . Sed cum istud ovum , ovo
nostro figurae V , ubi humanus vermiculus
cernitur , majus sit ; admiramur ideò , *in ejus
cavo nihil solidi fuisse inventum* . Nisi fortè , ab-
sumpto per morbum in uteri cavitae foetu ,
ovum istud in falsum , ut dicunt , germen tran-
siisset . Nostris porrò humanis vermiculis cum
Ruyschianus *Embryo* Tab. II Thesaur. VII val-
de major appareat ; non intelligimus , cur in
illis tanta capitis immò faciei , humana jam for-

ma sit; in hoc verò longè obscurior & imperfectior. Ad Tab. III laudati Thesauri VI, si dependentes a prima figura *embryones* perlustremus, quorum dexter, ut Auctor monet, seminis anisi, sinister verò pediculi aut lactucae seminis magnitudinem aequat, misso in utroque *umbilicalis* funiculi ad locum non omnino debitum nexu, iterum non satis percipimus, cur isti foetus, non solum minori, sed majori nostro vermiculo revera crassiores, non adhuc tamen in caput & truncum, colli interposito, distinguantur: Quae tamen distinctio vel primum sensibilibus *embryonibus* semper inesse mihi visa est. Immo dexter *embryo* nostro figurae septimae foetu, crassitie, vix minor esse apparet. Atqui in nostro non solum caput, sed artuum primordia jam distinguuntur. Ita nobis est novum, ad Fig. II & III hujusce Ruyschianae Tabulae, *embryones* alios inspicere, nostro revera magnitudine admodum majores; in quibus non solum latent articulorum exordia; sed adhuc capitis cum reliquo corpore confusio est. Interea in foetu seu *embryone* iis minore, qui figura V est Tab. III Adversar. Anat. caput a carina, seu trunco, distinguitur. Neque in Fig. I Tab. III Thesaur. X satis a trunco dirimitur caput in foetu, qui decimum nostrum, seu dierum XXV, magnitudine aequat. Et Fig. V foetum exhibet, transversî digiti magnitudine, seu nostro IX figurae XX dierum, majorem, cum vix proditis primis artuum extuberationibus. Mittimus dextrum illum pendulum foetum Fig. I Tab. III; cujus certè caput majus esse debuisset; Ut, cum sinistro foetu comparatione praestita

praestita, facile videre est; & utriusque foetus nimis varios *umbilicales* funiculos. Et illum Thesaur. Anat. IV num. LIV, magnitudine digiti articuli; in quo pro artubus, rotunda, formâ & magnitudine instar capitis aciculae, corpuscula sunt; Quem foetus tantâ jam dimensione praediti, valde majores artuum productiones exerunt. Mittimus tandem distinctas jamq; coacervatas *placentas* in *embryonibus* minimis, vix tritici granum aequantibus; aliasq; *placentarum* res, cum foetibus non omnino congruentes. Porro horum aliqua, non omnia, excusabat ingenuus Vir Advers. Anat. Dec. II. §. X.. Atqui non Ruyschio, nostrae aetatis Anatomicorum facile Principi, neque *naturae lussui*, sed ipsis Sculptoribus, quae monuimus, tribuenda esse suademur: Qui nempe in Anatome, praecipue interiorum partium, omninò hospites, subtiles illas atque minutas, quas non intelligunt, hominis res, rarissime ad naturae imaginem conferunt; easque ed facilius, a vero declinantes, deformant, quò, aliquibus morose demptis aut additis, propius ad Picturae leges ac venustates accedere affectant & putant. Adeo verum est, Sculptore, & Anatomico & sub Auctoris oculis sculpende, utendum esse. Sed cum junctae simul hae partes in Caelatoribus rarissimae sint; ita rarissimae quoque Anatomicae Icones occurrunt; quae sanè in veram ac naturalem rem impingât. Atque nos ipsi ejuscemodi Sculptorum errores non semel passi sumus. Demum Ruyschius eos tantum, quibus artus absoluti sunt, foetus; caeteros imperfectorum artuum, adhuc

embryones denominat . At verò nobis arridet magis , *embryonis* nomen , tam diu ab exordiis Hominum in *ovariis* servatum , inveteratumque deponere , illudque recens foetus assumere ; quum perfecto cruore pulsanteque jam corde , homulus in utero propria vitâ perfrui aliquando incoeperit . Cl. Boerhaavius , foetus nomen *embryonis* citius largitur : Quo nempe tempore ovum jam uteri valis annectitur (n) ,

(n) *Institut. Med. Generat. Functio.*

TABULA II.

A Perit Muliebres vitiosas generationes & graviditates; tum extra uterum, seu *testiculares*, *tubarias* & *ventrales*; tum in utero, seu molas, falsos conceptus, abortus, solutos foetus; atque insuper monstruosos.

In hac Tabula, pleraque delineata corpora, a propria, quae multa sit, magnitudine valde imminuta sunt; ut unà in angusto loco instruerentur: Secùs ac in prima Tabula, ubi singula, quae quidem minora sunt, in naturali dimensione sunt exposita.

Figura I. demonstrat incorruptum, simulque, velut in statu naturali fuisset, plenum & succosum foetum; annos prope quindecim extra uterum a Taurinensi Femina, duplicatâ graviditate gestatum: Primâ scilicet praegnatione novē menses in dextro ovario; Alterâ duos menses supra annos quatuordecim, ad aream *me, enterii* servatum.

- A.* Foetus, carnibus, adipe & succis ita saginatus & gravis, ut plus quàm octo libras penderet: Atque ita matris abdomen occupans, ut, dorso anteriùs obverso, facie & anteriori corpore illius spinam respiceret: In cujus capite longi erant capillorum tractus in vertice: Neque obscura dentium in ore rudimenta.
- b.* Dextra manus, in pugnum inflexa, & ad summum caput arrecta.
- c.* Sinistrum brachium, mentum & oris caveam obtegens; ex quo manus vitiosè incurvata pendet. Super has partes supersunt adhuc vestigia

stigia subtilis illius & mollis, simulque glutinosa crustae, quae foetui in matris ventre degenti undequaque obducta, eodem inde extracto aërique exposito, instar gypsi aqua subacti, brevi induruerat.

d. Femur, & genu dextrum, singulari lusu ad caput elata & inflexa.

f. Sinistrum crus cum femore extensum, & totâ alterâ graviditate superstes in sacco

***, Seu vitioso utero, ad dextrum *ovarium* antea cōfecto; nunc verò contracto & extenuato; ubi foetus conceptus fuerat, primamque graviditatem expleverat.

g. Pars huius sacci, superiùs ad summum internum foetus femoris latus adhuc connexa; ad latera verò coalita cum

b, Seu parte tenuis intestini.

i. Pes dexter vitiosae figurae, genitalibus virilibus partibus arctè accumbens; easque ita premens, ut explanaverit, & tanquam foliaceas effecerit.

k. Locus ad ventrem, cute & pinguedine nudatus; ut subjacentes *musculares*, molles & humidae, simulque firmae solidaeque fibrae conspiciantur.

n. Foetus Chorii pars.

o. Materni *mesenterii*, seu propriè *meserei* pars, unâ cum appensa intestini parte *b.* ad inferiora devoluta; ut in ea perspiciatur

p. Locus firmae junctionis cum Chorio: Cujus ideo soluti deductique lamina, ad hanc sedem adhuc adnata perspicitur.

Itaque cum foetus, praeter varios cum matris omento & peritoneo connexus, *mesenterio* insuper, tenui intestino, atque *uterinis* partibus

bus firmè alligatus esset; non sinè supremo viventis matris discrimine, extrahi ab ejus ventre per caesaream operationem potuisset.

Figura II exhibet eundem foetum, eâ, quam tenuit in ventris matre, positione, seu ad ejus posteriora obversum.

A Foetus, dorsum obijciens.

b.b. Chorion & Amnios tunicae, in unum coalescentes; foetum in matris ventre involventes, Hic autem sectae & inversae.

c. Fragmenta ad dorsum albidæ illius crustae: quâ totam ejus corporis superficiem fuisse oblitam diximus.

d. Caput foetus; cujus quidem, ob sinistrum *parietale* depressum os, elevatumque dextrum, vitiosa, seu acuminata conformatio occurrebat.

f. Abruptus *umbilicalis* funiculus, sub cubito dextro trajiciens, & adhuc in parte superstes.

g. Sinistrum femur, latè extensum versùs dextri *ovarîi* materni saccum

*, Hic apertum & nonnihil dilatatum: In quo integrû crus, a femore propendens, adhuc recôditur.

h. Dextra matris tuba, inferiùs deducta; & cum lato ejusdem lateris ligamento, in eundem saccum concurrens, & cum eodem confusa.

i. Uteri materni fundus, ab accubantis foetus natibus compressus.

k. Sinistra tuba rigida & contracta; suoque latiori extremo cum superiori *ovarîi* facie coalita.

m.m. Rotunda uteri ligamenta.

n. *Urinaria* vesica, ut in hac femina reperta est; & in iis, quae saepiùs pepererunt, reperitur.

Figura III explicat *tubariam* conceptionem, a diligentissimo Anatomico *Duverney* descriptam & delineatam, atque in Comment. Reg. Scien.

Parif. Acad. editam: In qua masculus foetus in matris, casu & febris demortuae, dextra tuba valde dilatata, sed sicca, & aliquatenus callosa, ita aridus desiccatusque inventus est; ut velut omni succo carens, ballamoque conditus videretur. Nec solum iste foetus, Sed tota etiam figura, multum infra allatam ab Auctore magnitudinem, in hac tabula, ob ejus angustiam, repraesentatur.

Figura IV. Sistit *tubarium* foetum, a Cl. Santorino in *Observat. Anat.* Cap. XI § XVI & XIX descriptum, & in Tabula II Fig. III delineatum: Qui adhuc, praecipue in artubus, imperfectus ita est, ut neque ad primum conceptus mensem omnino pervenisse, ex nostro XXXII dierum foetu, qui primae Tabulae figuram XI facit, & cujus quidem conceptionis tempus certissimum est, praeclare videatur. Interea ab eodem Auctore *tubarium* hunc foetum quinque mensium esse decernitur. Errorem vero non excusat *loci angustia* ab eodem adducta, *ad aequum suppeditandum alimentum longè impar*: Namque in *tubariis* conceptibus Littrii, Duverney, Vassalii, Abrahami Cypriani aliorumque Scriptorum, tanta non fuit illius *loci angustia*, ut, multo minori tempore multo plus auctis foetibus, aut saltem satis completis atque explicatis eorum articulis, debito suppeditando alimento impar fuerit. Ita foetus Abrahami Cypriani [si quidem, ut Omnes depraedicant, in tuba fuerit] tam justae maturaeque magnitudinis deprehensus est; ut si in nostra hac Tabula, suâ naturali dimensione delineandus foret, haec quidem ipsi, vel uni, excipiendo impar esset.

Figura V ostendit *ventralem* superiorem conceptum in Taurinensi Femina, intestinis ad usque maturitatem superstratum, & ab iis per succretam, instar supernumerarii *me enterii*, membranam, eidemque annexam *placentam*, alibiles succos haurientem. Omnia ad naturae imaginem adumbrata; quamquam in hoc angusto Figuræ ambitu posita.

a. a. a. Communia & propria abdominis integumenta.

b. Urinalis vesica, lotio turgidula.

c. Uterus crassior, quàm in feminis, utero non gerentibus inveniri soleat, repertus; cum propriis appendicibus, seu ligamentis rotundis & latis, *ovarioque* dextro, & tubâ dextrâ rectâ rigidâque, se totam super suam *ovarium* insolite extendente; Tum verò

d. Sinistrâ tubâ, suo etiam *ovario* ita superductâ, ut ipsum obtegat; hinc intortâ, dilatatâ & oblique ascendente, suoque aperto tentorio, deductisque fimbriis, connexâ ad marginem corporis

e. Quod superius ab expansa foetus *placenta*, inferius verò a succreta spongiola membrana conficitur; atque tenuibus intestinis adnatum, superiori limbo cum colo intestino nonnihil adnectitur. Tabum igitur ex hoc corpore foetusque corruptis, cum solutis immo capillis, per hunc, latum praestitum, adnatæ tubæ hiatus, ad uterum & pudenda descenderat.

f. Foetus, in ea reapse sedē repositus, quam ipsum vivente matre habuisse, subjecta ei membrana, memoratæ spongiosæ rotundæ appendix, totam ejus commensurationem designans,

testata

testata est. Atque ex hoc foetus situ fieri non potuit, quin *umbilicalis* funiculus

g. Super dextrum humerum traduceretur. Materna caeterum abdominis viscera; ob intrusam conceptionem, a naturali positione non-nihil quoque immutata videntur.

Figura VI porrigit costam, ex corrupto in uteri cavea disruptoque foetu solutam, & in uteri osculum delapsam; ubi primum, non bene sumptâ aditus directione, nonnihil infixa est; postmodum ab accreta ad ejus extremum glutinosa, hinc gypsea, & demum velut calculosa praestita substantia, ita ad illam sedem ferruminata; ut omnino occluso tramite, mulier a suppressis putridarum foetus partium excretionibus penitus obruta & contagio infecta moreretur. Haec verò pars pertinet ad Cuneensem Historiam, pag. 139. indicatam.

Figura VII depromit *cahoticum* abortum duorum circiter mensium; in quo foetus omnino disruptus, suisque in partibus dissipatus, & pluribus quoque consumptus fuit. Et primum, exteriores partes, seu secundinae, insolito modo dispositae, propriis litteris explicantur. Namque

a. a. Chorion membrana est, albicans & valida, totum ovum, vel super ipsam *placentam*, obducens; seu caeteris secundinis exteriorem corticem praestans.

b. b. Ejusdem Chorii diductae partes.

c. Amnios membrana, deraaso Chorion satis pellucida, ut per eam corrupti foetus membra, in contento liquore innatantia, confuse transpicerentur.

d. *Placenta*. inter utramque membranam, Chorion videlicet & Amnion, extra naturalem statum contenta: Cujus pars, dum aquis immergeretur, velut subtilissima lanugo apparebat.

Figura VIII. Foetus partes, ex abortivo ovo extractae, eademque positione exhibitae, quam in ovo amniique liquore obtinuerant. Variis porro de notis dignovimus, foetum hunc post hebdomadas aliquot extinctum fuisse & corruptum. Hoc verò animadvertendum est, ovum hujusmodi naturali hîc magnitudine fuisse insculptum: Foetus autem partes omnes, ad nitidiorum figurarum claritatem, fuisse ad duplum circiter adactas. Ideo abortivum aliud ovum, quod in figura XI Tabulae I exposuimus, & mensis unius duorumque dierum est, hoc eodem, quod nunc designatur, paulò amplius apparet: Illud nempe complexum est foetum, qui nullum omnino detrimentum antè abortum passus erat. Hoc autem, quod foetum jam dudum putridum continebat, tum ob membranarum *flacciditatem*, tum etiam quia aliqua liquoris amnios pars evanuerat, minùs turgidum minùsque crassum apparet. Mulier verò abortum hujusmodi enixa est die XXIV Augusti superioris anni.

a. Caput, cui collum, humeri insuper & brachia appensa sunt: Os apertum est. Lingua corrupta & soluta confusè dignoscitur.

b. Dorsuales vertebrae, cum appensis costis, a *lumbaribus* disjunctae.

c. *Lumbares* vertebrae; quarum extremis hinc indè apposita adhuc crura apparebant.

d. Corculum, per amnios liquorem dispersum.

- e. Pars quaedam, confusa quidem: Quae tamen diligenter perispecta, hepatis aliquid repraesentare videbatur.
- f. Pulmones, per liquorem pariter fluitantes; corrupti tamen, & penè soluti.
- g. Globulosa quaedam pars, perfectè albicans & duriuscula.
- h. Intestina.
- i. l. m. n. *Umbilicalis* funiculus, initio angustus, qui dum extenditur, amplior fit; ac velut tenuissima tunica vario modo complicata, universam deinde membranae amnios internam faciem involvit; eique adhaeret.
- o. o. Ejusdem tunicae quaedam partes, vivido colore donatae; ob contractam fortassis corruptionem.

Figura IX. Mola primi ordinis, quae propriâ indubitâque accretione, conclusum foetum ita jam presserat atque calcaverat, ut in singularem longitudinem elongaverit atque extenuaverit.

Figura X. Mola aliûs ordinis, a nobis *cahotica* dicta; atque non semel perispecta: In qua nempe, fortè ab exordio conceptus, enormiter accrescentibus secundinis, confusa tenerrimi foetus, discerpta atque *cahoticè* dissipata membra partesque sunt.

Figura XI. Mola tertiâe classis; seu adhuc cava, sed foetu jam prorsus vacua: Hic etiam, ob Tabulae angustiam, fermè ad medietatem diminuta: In hac membranae & *placenta*, ut in superioribus, confusae, densatae atque induratae sunt. Ejus verò pedunculus, qui in uteri collo haeserat, non solidus erat, sed succretus atque coagulatus sanguis: Haec quidem a

Ruyschii Fig. I Tab. I Thesaur. Anat. V desumpta est: Ubi quoque ejus ita explicatio legitur „ exhibet iconismum secundinae uterinae embryonis, praeter propter bimestris; quae propter anihilationem, aut liquefactionem embryonis, aliquanto temporis spatium in utero remansit, undè ab utero temporis successu magis magisque compressa, induruit; & sic nihil minus quàm secundinae nam repraesentat „

Figura XII. Solida exquisitè, seu quartae classis mola; nimirum se ipsà jam plena & continua, absumptoque jam penitus foetu carneoque undequaque gliscente aggere, nullà amplius sensibili cavitate instructa. Haec quoque a naturali, in quo quidem visa fuit, extensione imminuta est.

Fig. * Falsum (ut nominant) germen; idemque paucarum hebdomadum, inter ea selectum, quae non infrequenter nobis in praxi observantur: In quo nempe foetus absumptus, ac prorsus deletus est: Incolumes verò secundinae; & iis adhuc contentus amnii latex. Igitur

a. *Vasculosa*; & velut lanuginosa, elegans placenta est; alterum ovi emisphaerium adhuc ferme totum occupans,

b. b. Chorion, a subjecta amnii tunica expeditum & inversum.

c. Amnii, ad liberam ovi faciem solùm superstitis, circumferentia ita perlucida, ut in ejus sinu, praeter liquorem, nihil foetus superfuisset, praeclare transpiciamus.

Celeberrimus Ruyschius humana germina, ita quoque intactis secundinis deperdita & dele-

ta observavit , atque delineavit : Ut illud , quod Fig. III Tab. I Thesaur. Anat. VI a sinistra foetus sceleti manu dependet : Hoc verò , *foecundatum ovum* , denominat Vir Cl. in *cujus cavo nihil solidi invenum est* .

Figura XIII. Humanum monstrum , seu foetus septem mensium oblongâ adeo & portentosâ calvariâ ; ut Siameses Populi pileum certè eminentiorem non gerant . Adnotandum est , ita hoc caput a nativitate fuisse conditum . Namque tenellorum foetuum capita , ut ut bene conformata , ita interdum per artem produci possunt .

Figura XIV. Biceps Taurinense humanum monstrum , tamen cum binis solâ brachiis totidemque cruribus : Servaturque apud Peritissimum Andream Vernam , *Incisorem* nostrum : Ut e converso apud eundem quoque est foetus alius , ad Regias Venaticas Aedes ante aliquot annos natus , cum quatuor brachiis totidemque cruribus , sed uno capite : Duoque alii , humano quidem trunco artubusque , sed capite , bubonis aut noctuae instar praediti . Ante hos viginti annos in Pancalerii Pago , decem milliariis ab hac Urbe diffito , Uxor Sebastiani Petiti , qui adhuc in vivis est , bicipitem quoque , cum non geminatis artubus , filium peperit : Atque aliâ graviditate horridius sanè monstrum , & cum iis , quae apud Salmuthum , Licetum , Aliosque in capite sunt , comparandum , enixa est : Nigrum scilicet , cornigerum , seu instar demunculi apparens : Quod a partu statim a Matre , Astantibus atque Conclavi fugiens , in externo quodam lignorum

lignorum aggere se abscondidit : Ubi statim occisum est.

Figura XV. Monstrosus equino capite foetus ; ad nos ex Casalensi Urbe transmissus ; & in nostro foetuum armario servatus.

Figura XVI. Horridus & deformis partibus, atque praecipuè manibus pedibusque, bufonis aut ranae similibus, monstruosus foetus : Qui quoque nostris in Cimeliis est.

TABULA III.

EXhibet morbida animalia, in humano corpore commorata eorumque partes; atque aliquot muscarum genera.

Figura I. Taeniae caput in musaeo nostro, balsamico liquore servatae; quod differt a

II, Seu capite illius taeniae, velut armillatae, quam Cl. Tulpus describit & delineat. Tres ejusdem formae, integrasque a capite ad caudam taenias, mulierem excrevisse amplissimus idem Auctor (o) Multorum visu testatur: Docetque ideo, plures simul taenias in eodem homine inesse posse.

III. Caput alterius taeniae, nobis a D. Gallina transmissum; cujus pariter caudam

IV Accepimus: Haec nodulis quidem, seu geniculis constat, per fibras *longitudinales*, ac velut *musculares* inter se connexis: Atque in latum definit.

V. Partes taeniarum, a nobis inspectae habitaeque; nullis geniculis, seu nodulis distinctae; idcirco artificiales, lineas aut sericas, taenias revera similes.

VI. Pars taeniae a Borrichio descriptae, & similis a nobis quoque visae: Cujus genicula, ubi simul nectuntur, ferrata sunt, seu denticulata.

VII Cucurbitinus humanus vermis, non tamen recenter excretus; ideoque ad unam extremitatem jam corrugatus, & in apicem desinens.

Alter

(o) *Observat. Med. Lib. II. Cap. XLII. Tab. VII.*

VIII. Alter cucurbitinus, nobis exhibitus statim post excretionem, imò adhuc vivens, diligentissimè in hac Figura expressus: Ad cujus extremum *e.* binæ sunt instar corniculorum subtiles laterales productiones: Oppositum extremum aliud rima occupat *a. f. b.*; acuminato alterius cucurbitini vermis extremo commodè excipiendo, & si constringat, firmè servando, aptissima: Quapropter haec animalia, quo tempore generant, alterum in alterius rimam, sinuosum seu *corniculatum* latus implan- tans, nectuntur; & interdum catenam componunt; Quæ secundi generis taenia appellatur. Ad latus *i.* foramen quoddam rotundum distinctissimè observatur: Quod intus progrediens versùs *c.*, probabiliter cibarii canal- is extremum est.

IX. Animal, ab Homine per sedem excretum, & ad aliquod tempus vivens in aqua servatum; Cujus figuram ab Amico, qui viderat & ser- vaverat, accepimus: Atque hîc a naturali ma- gnitudine imminutam exhibemus.

X. Vermis *viviparus*, a Muliere Taurinensi per vomitum rejectus, nobisque a nostrate Medi- co communicatus; mirae profectò magnitudi- nis: Ex quo adhuc vivente disrupto, prodie- runt vermiculi, qui jam viventes erant, & movebantur: Hîc quoque, ob Tabulae angus- tiam, naturali minor insculptus.

XI. Musca *vivipara*; & mortua supra cadave- ris partem reperta: Ex qua leviter compressa viventes jam vermiculi

XII, Post alium alius, prodibant. Hi verò, unà cum musca matre, per vitream lentem ad hunc iconismum adaucti sunt.

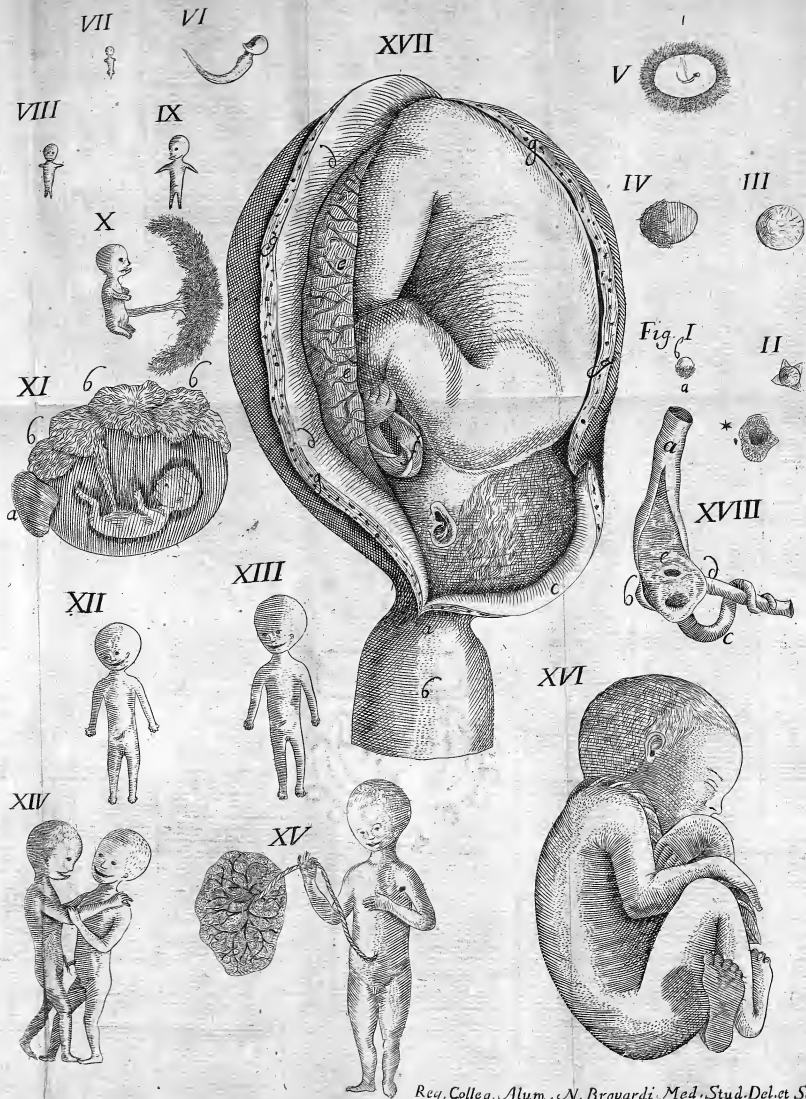
- XIII. Vermis quidam, a Med. nostro Gallina nobis per epistolam descriptus; atque icone transmissus: Qui ob similitudinem, *intestinalis* vel *stomachalis* eruca, aut etiam *bombyct-forme* animal vocari potest.
- XIV. Insectum quoddam, muscae, aut potius scarabei formam exhibens: Quod, referente R. P. Bernardino nostro, Taurinensium olim *Capucinorum* Medico, inventum fuit Genuae, dum extincti Viri cadaver diffecaretur, in folliculo
- XV, Venae spermaticae sinistrae foras adjacente, imò continuo: Quod ut prodiit, aliquot deinde diebus in vase vitreo vivens servatum & enutritum fuit.
- XVI. Excreti per *urethram* vermiculi, mole & figurâ tritici granum similes: Qui quondam ab Alghisio etiam perspecti, *Renales* nuncupati fuerunt.
- XVII. Minores vermiculi, instar majorum ascaridum: Quos a Senē cum urina excretos, aliquando conspeximus.
- XVIII. Similes, sed minores vermiculi; quos Tulpus, cum urina pariter excretos fuisse, scribit & delineat.
- XIX. Alia animalia, Eodem testante ac referente Tulpio, cum urina pariter excreta: Quae Idem *Renales* latos vermes appellat.
- XX. Ascarides pudendorum muliebrium, a nobis perlustrati, ipsique Hippocrati dudum cogniti: Qui cum primis Tulpii *Renalibus* figurâ conveniunt.
- XXI. Vermis, ab Hominis aure vivens egressus; atque ex naturali magnitudine primum delineatus.

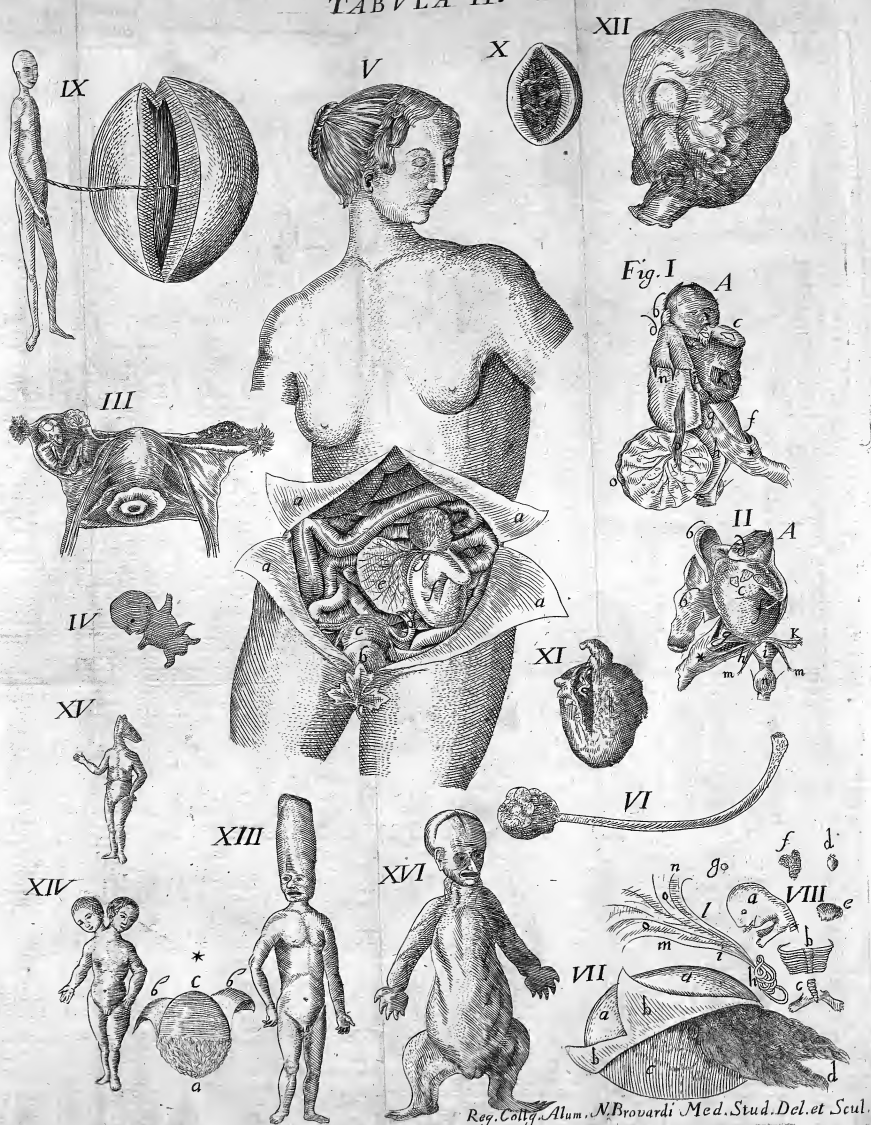
- XXII. Idem, vitreae lentis ope adauctus. Auriculares vermes, quos Andrius delineat Tab. I. Fig. III, differunt ab iis nostris; & potius volatiles esse videntur.
- XXXIII. *Nasales* seu *Rhinarii* vermes; qui nempe ab internarum narium sinibus, vi sternutationum ejecti fuerunt: Et tantâ quidem copiâ; ut XXXX dierum spatio CLXXIV numerati fuerint. Ex vermibus narium Tab. I. Fig. I. Cl. Andrii, primus nostris valde major exhibetur; maximoque capite instructus: Ipseque est, quem a Fernelio Paraeus, indeque Aldrovandus retulerant. Alter verò, instat nostrorum gracilis est, sed longior: Tertius longissimus: Omnes quaquaversus villosi.
- XXIV. Hepatici vermes, quos a communi *hepaticarum blattarum* nomine non excludimus; & a nobis non in biliosis solum humani jecoris poris, sed quoque in intima ipsa hujus visceris substantia reperti sunt.
- XXV. Vermes, illis persimiles, qui in caseo veteri nascuntur; inspecti non ita pridem ab adstante Medico Aliisque, dum cerebrum cujusdam Adolescentis in primo Taurinensi Nosophocomio dissecaretur.
- XXVI. Humanorum cadaverum genuini vermes: Qui primum in chrysalides
- XXVII, Mutantur: Deinde ab his aureliis muscae
- XXVIII, Erumpunt.
- XXIX. Scabiei vermis, a Cosmo Bonomo, seu potius a Hyacintho Cestono visus, *opticoque* vitro ampliatus.
- XXX. Ejus ovum in cryptis cutis, tanquam nidulis, depositum; & lente valde etiam adauctum.

Has icones, ad unam Tabulam collectas habes; ut uno aspectu plura videas & compares. Et verò, si, quae hic repraesentantur animantia, pluribus Tabulis continerentur, oriri posset haud parvi momenti difficultas, ex Figurarum similitudine producta. Ast contra, si omnia Quis, ut nunc disposita sunt, diligenter meditetur, & dum ob oculos eodem obtutu Figuras habet, easdem inter se conferat; facile cognoscet, cum similitudine, quam pleraeque inter se habent, quandam adesse diversitatem; ob quam aliae ab aliis discriminantur.

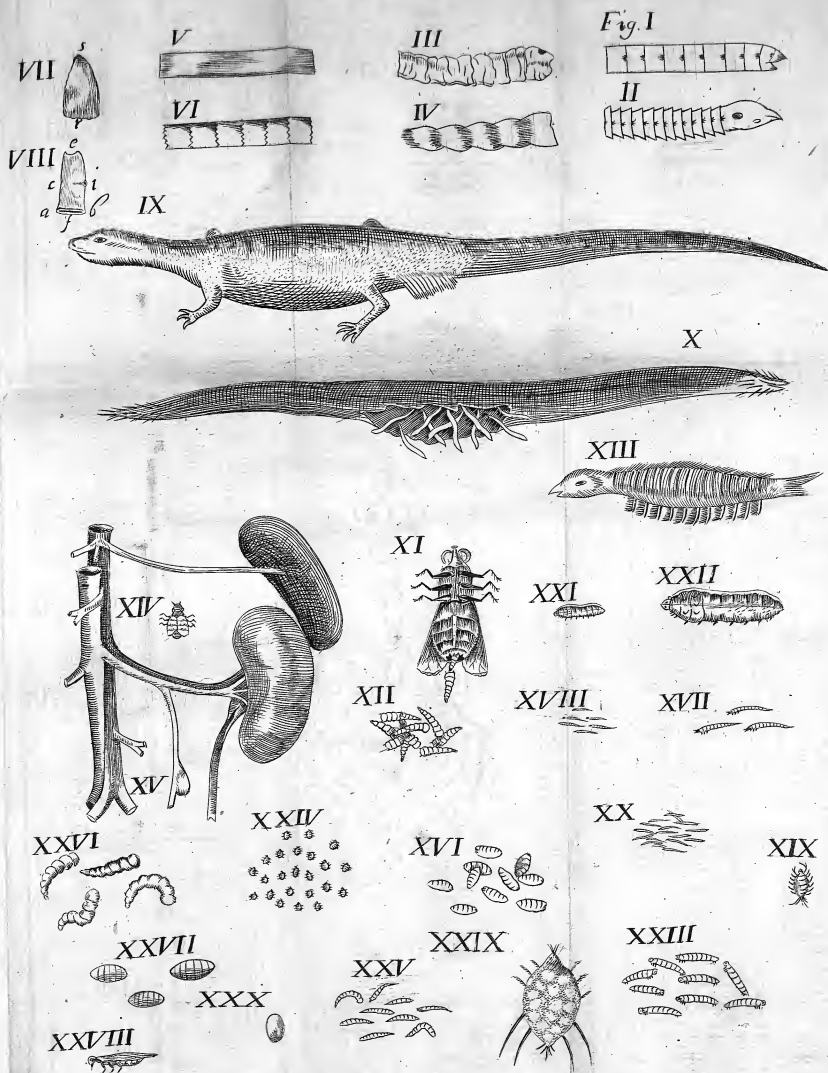

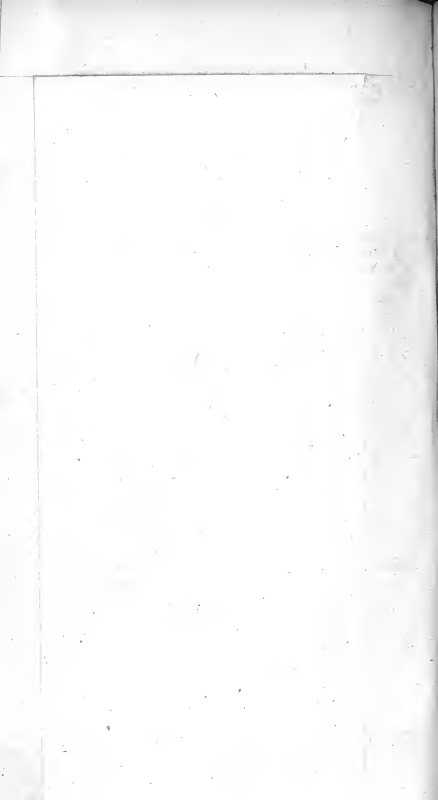
TABVLA I.

TABVLA III.

453

RERUM IN HOC OPERE PRAECIPUARUM.

INDEX

A

A bortus, seu Abortus, quando dicendus.	131. & seq.
Abortus, a vi in gravidarum uteri osculum praestita.	64
Abortus causae multiplices ac classes variae.	132 & seq.
Saepe a contorsione umbilicalis funiculi.	133
Acarus, quid propriè, & quid symbolicè sit.	385
Acarorum recensione, hominum possibile omnium, & & aliquot vermium germina, in primae Parentis ovario extitisse, non difficile intelligitur.	364
Alibilia ovorum, <i>Embryonum</i> & foetuum prima vasa, in omnibus eorum <i>gestationibus</i> sunt <i>umbilicalia</i> .	17
Amnii liquor in <i>foecundatione</i> subito rarefcit.	20
Animalia, quae <i>ovipara</i> sint, & quae <i>vivipara</i> .	8
<i>Animalcula</i> in humanis ossibus reperta.	406
& eorum Chrysalides.	405
Animalia ab Hominibus excreta, ab his qui non vide- rint, inter fabellas habita.	298
Animalia plurima in coitu fortiter necluntur.	288
Animalis corporis mira apertio, ejusque partium com- munio.	399
Animantia, brutis variis similia, aut monstrosa, ex ho- minum ventriculis aut intestinis excreta, & apud op- timos Auctores descripta.	306 & 407
Aqua pura nutritia est, & cur.	372
Ascarides humani vermes, eorumque notae.	255
Ascarides pudendorum muliebrum.	331
Auctorum confusio in statuenda ratione foraminis latera- lis cucurbitinorum vermium.	290. & seq.

B

B ruta <i>multipara</i> , cur interdum numerosiores, inter- dum pauciores foetus edant.	19
---	----

C

- C**Alices *ovariorum*, quid 18. eorum structura & foramina. 418
- Chaotica* foetus dissolutio. 135
- Chorion in vitioso casu, placentae superstratum; 134
- Coitus momento multae actiones atque instrumenta ad humanam generationem conspirant, 66
- Contagiosi morbi qui. 380
- Verisimiliter cum vermiculis sunt. ibidem
- Cordis motus in *Embryone*, quando incipiat. 22
- Cucurbitini vermes, hermaphroditi sunt, ut teretes vermes. 284
- Ex cucurbitinorum fabrica & insuper analogia, eorum, in coitus re, catenas fieri, probatur. 284
- Cucurbitinorum vermium exterior structura & aspectus, qualis sit. 278 & seq.
- Foramen laterale & limbus circumpositus, ab Aliquibus instar uberis delineata. 279
- Copulatio, ad generationis operam instituitur. 281
- Juncturae modus. 281
- Cucurbitinos, eorumque catenas, Qui primi memorantur. 285
- Cucurbitinorum in Anatome, quae supersint illustranda. 289

D

- D**Entes, aliâ, quàm reliquum animale corpus, vitâ frui, ex eorum, post foetuum in utero mortem, accretione deduci potest. 142 143

E

- E***Embryones* Humani. 419
- Embryo*, quando in foetum evadit 22 & 435 436
- In *Embryone* foetuque prima vitae officia. 23
- Eruca humana *bombyci-formis*. 262
- Erucae in ovillo cerebro repertae. 407

F

- F**alsum germen, ut dicunt, seu falsus conceptus, quomodo a mola distinguatur. 130. 132 Quando in molam evadat. 129 & quomodo. 131. 132
- Fal-

- Falforum germinum excretio, propriè non est abortus. 130 131
- Femina quaedam, citissimè suorum foetuum motus percipiens. 126
- Faecundatio non distinguitur a generatione. 17
- Foetus non alitur materno sanguine; sed *chylo*, aut simili ex eodem elaborato succo. 23
- Quando galeatus dicatur, 56
- Cur in utero diutius retentus, atque ab eodem expulsus, non rarò in materni ventris caveam projiciatur. 139
- Foetus aliquorum animalium, serò aut nunquam, necuntur cum utero. 25
- Foetus cur in utero saepe exsiccetur, exsiccatique diutius servantur. 137
- In utero diutius retenti, imò & exsiccati, quàm inde de causa corruptantur. 138
- In utero putrescentes, cur uterum ad expulsionem valde exstimulent. 139
- Vel mortui, vel vivi, diutinàm molestàque graviditate gestati, hinc per naturalem partum editi. 151
- Foetus humanus, *allantoidis* tunicae expers esse videtur. 29
- Foetus partium acquisiti firmitatis gradus. 23
- Nutritio priùs per umbilicalia vasa, deinde etiam per os celebratur; Undè potissima partus causa. 33
- Motus ad excitandum partum. 35
- Nati partibus, quae eveniant. 36
- Accretionis leges & tempora. 39
- Quae figuris demonstrantur. 40
- Foetus in utero versionis modus & tempus. 62
- Quod vel ex ipso Hippocrate periculosaë aleae plenum est, 63
- Membrarum firmitas, non est perpetua. 136
- Foetus trunci postremae explicationes, eas, quae in *lovariorum* seriebus paulatim fiunt, altiores vetustioresque, dilucidant. 65
- Foetus Bussierii Historia, suo loco a Scriptoribus non est posita. 155
- Foetuum integrorum, aut membratim, ex ano educitorum creberrimae Historiae sunt. 109
- Foetuum & placentarum in utero aspectus, juxta eorum aetates. 40: & seq. & a pag. 57. ad 60.
- Foetuum in utero sensibilis motus Hippocratica tempora, tum verò singulatim matris & feminae, stabilia non sunt. 126

G

- G**eneratio quid sit , & cur fiat. 7
 Generationis principia seu instrumenta quae sint . 8
 Generatio quomodo distinguitur in naturalem , vitiosam
 & morbosam . 8. 9.
 Generationes aliae communes sunt, aliae singulares. 17
 Generatio morboſa utrique ſexui communis eſt . 25.
 Generationum in muliere vitioſarum , ſpecies variae. 81
 Generationis modus plerorumque piſcium . In explic.
 Tab. 1. 420
 Genitalia,velut utriuſque ſexus,organa,ſtirpibus data ſunt. 19
 Genitura vegetabilium , ibidem
 Geniturae virilis ſubita viſ in generatione, illi vi, quam
Electricam vocant, comparanda . 6.
 Glanduloſi vermēs . 365
 Graviditas adulta & quaſi matura, interdum vix conſpi-
 cua eſt , 118
 Graviditas quaedam Taurinenſis Feminae quemdam lap-
 ſum excitavit , 94 & ſeq.
 Qui tamen facile emendatur . 95 & ſeq.
 In graviditatibus, ſigna maſculi aut feminae a variis ute-
 ri productionibus,aequivoca ſunt . 117
 Graviditatum vitioſarum praecipuae cauſae . 70 & ſeq.
 Graviditatibus vitioſis tribuere quoque valent intemperan-
 tiae utriuſque ſexus . 79
 Graviditas uteri abortiva , ſeu parva foetus in utero mo-
 ra, cum immaturo inde partu . 132
 Graviditas uteri vitioſa, abortivae graviditati oppoſita ;
 ſeu qua foetus in utero coerci, i, plerumque exſiccantur,
 aut putrefcunt; Variique eorum exitus . 136
 Graviditates, naturale tempus valde tranſgreſſae, cum
 vitali inde partu, potius prodigioſae, quam vitioſae
 ſunt dicendae. 144
 Graviditas vitioſa uteri, qua per diſciſſum uteri fundum,
 aut cervicem , aut ſuperiorem vaginam , interior ſit
 partus , matri ſemper eſt mortifera . 145
 In graviditate vitioſa uteri partuque , quae vaginae rup-
 tiones lethales ſunt: Quae interdum non lethales . 147
 Graviditas in interna cavitate Tubarum , ſemper lethalis,
 eſt, ſi Tuba abrumpatur . 151
 Graviditas ovariorum interior, Matri ſemper lethalis eſt. 156
 Non ita tamen exterior in hiſ graviditas . 158
 Graviditas Tibae ad interiorem ejus caveam . 174

Graviditatum extra uterum variarum notae. 222
 Graviditatum vitiosarum sympto. nata varia. 225, & seq.

H

- H**epar in foetu amplissimum est. 29
 Hernia vera, quid. 115
 Hernia uteri in graviditatibus, velut naturalis. 117
 Hippocratis in Foetu VI. dierum Observationes. 422
 Idem In efficiendo abortu excusatus. 422
HISTORIA Abortus singularis. 134
 Abscessuum abdominis, ruptarumque herniarum: Undè
 exitus teretium lumbricorum. 355. & seq.
 Ascaridum in Homine. 256
 Auncularis vermis. 315
 Bronchialium verminosarum glandularum. 339
 Cerebri vermium. 346
 Cucurbitinorum vermium. 277
 Erucæ per vomitum excretæ. 299
 Erucarum aliarum humanarum. Ibidem.
 Feminae, non sine caesarea sectione patientis. 104 & 218
 Foetus Bononjensis. 245
 Foetus membratim depulsi, post moram in utero anno-
 rum quatuor & octo mensium. 159
 Foetus, menses viginti duos cum dimidio vivi sani-
 que, utero gestati, & a matre naturaliter editi. 144
 Foetuum celerissimi motus. 126
 Foetus in utero mortui, diuque incorrupti, tandem
 post novum gemellorum conceptum, gestationem &
 partum, serò, ipsique communi partu exclusi. 141
 Gestationis in utero quinquennis. 138
 Graviditatis cruentæ. 28
 Herniosæ. 113
 Et alijs Ruyschii. 115
 Graviditatis in ovario externæ, indèque externæ ven-
 tralis præsitæ. 160
 Gestantis Feminae Cadaveris, conclusique Foetus in-
 spectiones, atque indè Animadversiones. 165 & seq.
 Tubariæ internæ, lethalis. 152
 Graviditatis ventralis & caesarei partus ex Cypriano. 190
 Ex Reiselio. 232
 Tubariæ externæ, cum foetus corruptione, ejusque
 per anum dejectis ossibus. 177
 Hydropis singularis in ovario. 187
 Hydropum Tubac. ibidem F f 3 Lacer-

HISTORIA <i>Lacerti-formis Intestinalis</i> , humani vermis, finè inducta erosione.	309.
<i>Lacerti-formis</i> aliùs vermis, cum inducta erosione.	305
Lithopedii , seu foetus ad lapideam velut duritiem coacti, & in utero muliebri ann. 28. commorati.	137
Molae singularis.	245
& similis.	246.
Molae, 23. solidos annos gestatae.	122
tres annos retentae.	123.
Oculorum vermium.	312
Ovi foecundati , inter <i>ovarium</i> & tubam reperti.	45
Partus per subitam in perinaco praestitam scissuram.	107
Partuum, per extractionem ab ano, aut simul omnium foetus partium , aut membrarum.	110. & seq.
Partus interioris lethalis.	145
Partus caesarei Birbekii.	206
Rulaci Aliorumque .	210. & seq.
Partus recentis in femina , septem simul filiorum .	249
Phthiriasis singularis.	392
Spermiaticorum extraneorum vermiculorum.	336
Sterilis mulieris.	75
Vaginae uteri, lethalis in partu disruptionis.	148
Vaginae inferius ruptae ruptique intestini recti, cum foe- tu per anum extracto, matreque sanitati reddita.	147
<i>Ventralis</i> graviditatis.	84
<i>Ventralium</i> aliarum variae sedis graviditatum.	100. & seq.
<i>Ventralis</i> superioris graviditatis, cum foetus corruptione.	102
Cum foetuum exsiccatione.	105
<i>Ventralis</i> inferioris graviditatis, cum foetus corruptione, ejusque per anum ejectis ossibus.	112
Vermium plurium, ex hominis naribus faustè exeun- tium.	319
Vermis monstri <i>intestinalis</i> , & praecipuè <i>vivipari</i> .	292
Vermium urinalium.	327 & seq.
Uteri & tubarum, cujusdam Mulieris.	75
Historiae humanorum monstrorum bicipitum, aliorumque nostratum.	445
Hydrargyrum , Aliquibus malignarum febrium Antido- tum.	377

I

ICones Anatomicae cur plerumque deformatae, neque
cum vero congruentes sint.

Insectorum bella atque pugnae in Hominis partibus.

L

- L** Acteus liquor, non sanguis, a matre in foetum transmittitur. 26 & 27
 Lactis mammarum phases variae in variis vitiosis graviditatibus. 225
 Ligamenta coli intestini cur ad *vermiformem* appendicem desinant & cocant. 31
 Liqueorum copia in foecundato ovo, a pluribus fontibus derivari videtur. 21
 Lutea glandulosa corpora, humanis in *ovariis* haecenus incerta & ignota vel apud ipsos Fautores, sunt. 49 50 & 420

M

- M** Aritas ovarum atque inclusorum germinum, quid. 17
 Medicis Scriptoribus quae cautior praestanda sit fides. 261
 Mola quid sit 118. & seq. Vitiatus conceptus est 118. A vitio secundinarum est. 120
 Molarum quot species sint. 121
 Molae *chaoticae*, quatenam a nobis sint dictae. 121
 Molarum piriformis interdum figura, & cur. 122
 Molae quae diutius servantur. 122 & seq.
 Molarum symptomata varia, juxta variam earum in utero sedem. 124
 Veterascentium substantiae variae. 124
 Molae volantes incertae fidei. 125
 Molarum signa praecipua. Ibidem
 ex Hippocrate. Ibidem
 In molarum gravitate, motus non ab ipsis, sed ab utero sunt: & quatenam horum motuum sit ratio. 126
 In molis, quae plerumque Mulierum valetudo sit. 127
 Quae uteri reiectanea. Ibidem
 Molarum tetentiarumque secundinarum differentiae. 127
 Molae servataeque placentae, in hydatides acque converti possunt. 129
 Molarum propria natura. 123
 Molae revera monstrosae. 245
 Monstra humana, eorumque species, & eorum causae in genere, & in specie. 237
 238
 239

Monstrorum causae aliae,	240
& aliae.	242
Multae quoque ab ovo esse videntur.	243
Monstra plurima incerta sunt.	244
Alia verò certissima.	245
Monstra, quae rata non sunt.	246
Monstruosa, in naturalibus humanis conceptibus evul-	
gata plurima, fabulosa esse videntur.	247
Aliqua tamen certa sunt.	Ibidem
Monstruosa velut, Mulieris foecunditas.	Ibidem
Morbi plurimi humanis vermibus perperam adscribun-	
tur.	153
Morbosa humana generatio quae sit.	9 & 253
Morbi in ovibus, a cerebri vermibus.	340
Mulieres superbruta, cur vitiosis graviditatibus faciliores	
sint.	67 72
Muscae viviparae narratio.	294
Muscae, ejusdem etiam speciei, juxta diversas tempesta-	
tes nunc oviparae sunt, nunc viviparae.	297

N

Naturalia Phaenomena non ideo deneganda sunt, quia	
humanam intelligentiam & captum excedant.	298
aut quia Aliquibus sint invisibilia.	303
Naturali in Historia, quae approbanda sunt.	409
Naturalium rerum superiores causae, plerumque inacessae	
sunt.	397
Inferiores verò atque proximae, non difficile inda-	
gantur.	399

O

Organicum vivens corpus quid sit.	7
Orgasmus quid proprie sit.	282
Oilium dolores vereres, sine ulla syphilidis suspitione, mer-	
curialibus remediis sanati.	408
Ova, generationes omnes & singulas antecedunt.	17
In quibus Mulieribus semper conspicua.	18
Gradatim, aliaque post alia maturescunt.	Ibidem
Ova muliebria matura & foecundata, quo tempore ex	
ovariis in tubas, indeque in uterum naturaliter dela-	
bantur.	18 19 & seq.
Excuntia ab ovario, solum diducunt fibras succingentis	
tunicae.	418
Ova foecundata, statim mole augentur.	19 & 30
Ova	

- Ova, seu femina sylvestris cucumeris per admotae manus calorem, illico a calicibus ejaculantur. 19 & 20
- Ovarii tunica in ovorum exitu, instar corticum arborum in germinum egressu, non rumpitur, sed diducitur. 20 & 418
- Ovorum incubatus, alius internus, alius externus. 3 & 22
- Ovatum auricularum cordis foramen, in adultis pluribus adhuc apertum est. 39
- Ovi humani habitudo in ovario & in utero, ejusque post conceptum alterationes. 42
- Ovi cum utero connexionis modus & locus. 43
- Ovarium humanum est velut communis & major placenta, seu commune solum, cui placentulae radicibus suis infixae sunt. 48
- Ovaria humana glandulosas substantias non habent, neque in naturali statu luteas. 49 418 420 421
- Ovi solutio ab ovario. 49
- Ova humana, quae foecundantur, non omnia conceptum accipere aut servare videntur. 69
- Ovorum numerus, qui in ambobus mulierum ovariiis deprehenditur, qualis plerumque sit, 70
- Ovorum & seminum copia in viventibus, cur super id, quod sit necessum, excedens esse videatur. ibidem
- Ova, quae in humanum uterum pervenire, ipsas, quae in ovariiis inerant, vesiculas esse, notis omnibus comperitur. 17. 18. 42. 45. 47. 51. 70. & alibi. Vid. in primis Fig. I. II. III. IV. & Fig. Tab. I. earumque explicationes.
- Ova extraneorum animalium ingredi in Homines posse, eorumque in visceribus nidulari, foveri, & ex iis nova animalia excludi, vel ex ipsis Opponentium rationibus probabile sit; tum verò nihil repugnat. 307 308 & seq.
- Atque ex Accuratiores naturalis Historiae Scriptorum recentium sententia firmatur. 331

P

- Partium Hominis & brutorum explicatio, plantae partium explicationem videtur imitari. 432. & alibi.
- Partus Caesareus dictus, seu sectio gravidarum mulierum pro conceptu extrahendo. 193
- Quibus graviditatibus haec sectio apta sit;
Et in quibus omni tempore fuerit adhibita. 133
- Qua sorte apud peritos atque imperitos contigerit. ibidem & seq.
- Viven-

- Viventium gravidarum, Antiquis ignotus, aut
saltem inusitatus, 193
- Apud primos Factores caeca haec operatio, & fau-
susque, ut plurimum eventus. 194
- Hujus rationem recens Anatome aperuit. 196
- Partus vivae mulieris Caesareus, duplex est, internus &
externus. 197
- Internus suapte naturā moriferus est. 198
- Eorum, qui internum Caesareum partum tuentur,
nullae videntur firmæ esse rationes. 200
- Neque ulla Eorundem præsto esse experimenta, aut
observationes. 203
- Historiae a Rosseto allatae non probant, hanc ope-
rationem super uterum fuisse præstitam. 204
- Neque additæ Bauhini Aliorumque Historiae. 208
- Neque superadditæ Analogiae. ibidem
- Plures insuper super hac re perpenduntur Hi-
storiae. 212 & seq.
- Partus Caesareus externus, solus licitus est. 219
- Ita Antiquorum caesarei Partus definitiones malae
sunt. 204 & 219
- Ejus definitio quae sit præstantior. 200
- Ejusque recta judicatio qualis esse debeat. 221
- Partus externus Caesareus, interdum necessarius est; non
raro perniciosus; quandoque mortiferus. 229
- Quando necessarius 105 & 230. Quando pernicio-
sus. 105 & 234 Quando mortiferus. 236 vid. etiam
Fig. I. Tab. II., ejusq. explicat. 437 438,
- Partus humani pes os & vesicam, ab Auctoribus traditi
nobis prorsus ignoti sunt. 83
- Pedicularum humanorum aliorumque morbosorum inse-
ctorum recens Commentum. 390
- Phthiriasis, a scabiosis vermibus non est. 190
- Ejus pediculi, ferales dicti. 191
- Pineales humani vermes. 254
- Piscium plerorumque generatio. 420
- Placenta quid sit, ejusque sedes ad humana ova. 17 18
- Placentae sanguinea vasa, cum uteri sanguineis non coc-
unt. 28.
- Placentae naturalis habitudo 43. 49. 422. 427 429 & alibi
Insolita fabrica. 428
- Placentae in ovario, atque inde in utero murationes. 47.
- Placentae & ovarii substantia. 48.
- Placentae accretiones in utero quā proportionē fiant 52
- Ejus habitudo cum amnio & chorio. 53

- Placentae* in utero retentae, interdum penitus absumuntur; quandoque exsiccantur; saepe corrumpuntur. 127
& seq.
- Nunquam propriam molarum naturam induunt. 128
- Aequè ac molae, in hydatides converti possunt. 129
- Placentarum in utero retentorum varii eventus juxta variam earum aetatem. 216 & 129
- Praecordiorum in foetu viscerumque status. 29
- Praegnationes, similes non sunt in praegnantibus mulieribus; seu non ad eadem loca uteri distentiones efficiunt. 117
- Pseudomolae. 129
- Punctum saliens in foetu quid sit. 32

R

- R** Achitis, aliaeque ossium vitiatae fabricae, in abortum conspirant. 133
- Renum succenturiatorum usus in foetu. 29
- Rudimenta in foetu *muscularis* annuli, seu sphincteris, ilei intestini finem in colon munientis. 431
- Renum vermes in brutis saepe *angui-formes*. 349

S

- S** Alamandra aquatilis, ab Homine ejecta. 304
- Sanguinis generatio in *embryone*. 22
- Sanguis matris ad foetum, foetusque ad matrem non fluit: seu sanguinis circulatio, matri atque foetui communis non est. 24 25
- Sanguinis effusio in partu, a qua origine & loco sit. 26
- Sanguinis vermes. 366 & seq.
- Scriptores in assignandis foetuum aetatibus persaepe alucinantur: Quoniam fortè Praegnautes feminae in suorum statuendis conceptuum exordiis & calculis, creberrimè se ipsas decipiunt. 425 426 428 429
- Secundinarum vitia morbique in utero, vel propria vel fortuita sunt. 120
- Secundinae omnes, jam ad ova *ovariorum* manifestae. 517
- Seminalis aura, ut dicunt, per quas *ovariorum* ovique semitas ad *embryonem*, animali motu asilandum excitandumque, pervenire videatur. 418
- Serpenti-formis* vermis, non ita pridem ab Homine ejectus, & a copulissimò Viro observatus. 304

Serpentum tamen, bufonum, talparum & similibus, a mulierum uteris dejectorum narrationes, absurdæ sunt. 398

Sterilitas a secundinarum retentione atque exsiccatione. 128

T

TAENIOLAE brutorum, & Hominis, 257

Taenia major, sive latus vermis, inter naturales humanos vermes, at monstruosos, recenseri possit. 258

Taeniarum, earumque partium differentiae. 259

Et super iis Auctorum contentiones. 260

Taeniarum in homine non infrequentia incommoda & symptomata. 263 & 272

Taenia intestinorum vera, in species varias manifestè distinguitur. 259 265 & seq

Taeniae primi, secundique generis, seu verae & spuriae dictae, quomodo distinguantur. 264

Taeniae humanae, earumque partes & rationes, Hippocrati jam notissimae. 264

Taeniae verae apud nos servatae, variorum formarum & aspectuum. 265 & seq.

Taenia singularis, in geniculis crenata, a nobis Aliisque conspecta. 267

Taeniarum cauda, quae sanè longissima est, a reliquo earum corpore, adhuc in homine superstite, brevius aut longius abrupta, facile denuò, ut in aliis quoque brutis contingit, renascitur atque producit. 268

Taeniae verae, nunc homini nocentes, nunc inoffenses sunt. 269

Nunc verò solitariae, nunc cum teretibus aut cucurbitinis vermibus degentes. 269 & seq.

Taenias veras, statis anni temporibus solvi, earumque partes spontè excerni, Aliquorum observatio est. 274.

Taenias triginta, non tercentum pedum longitudinis, ut Aliqui interpretati sunt, Plinius commemorabat. 275

Taenia, spuria seu illegitima dicta, ex cucurbitinorum vermium nexu, productaque velut catena, conficitur. 276

Taeniae verae diversi generis, ab Amico communicatae. 412

Tempus, quo articuli ex foetus trunco prodire & conspici incipiunt. 424

Teredo quid sit. 385

- Teretes humani lumbrici, quibus anni temporibus magis
moventur. 275
Testicularis conceptus, qui primi Typis fuisse evulgati
videntur. 157
 Thymi usus in foetu. 32
 Tubarii interni conceptus, cur semper lethales sint, si
Tuba rumpatur. 151
 Externi verò conceptus, cur diutinè tutèque interdum
serventur. 185
 Tubus membraneus, instar infundibuli, *umbilicalibus*
volatiliū, imò & Hominum, vasis superad-
ditus. 21

V

- Vasa ovarum exteriora, in ovario iam obvia atque
elegantia. 417 418
 Vasorum quorundam in viventibus subitae amplificatio-
nes, subitaeque astrictiones, & promptae aliarum par-
tium productiones demonstrantur. 44 & seq.
Ventrales graviditates, propriè superiores. 101
 propriè inferiores. 107
 Ventriculi totidem sunt, omnes animalis partes. 310
 Vermis, humanus *embryo* est: & foetus erat. 40. & seq.
 419 & 421
 Vermes foetus, vel Vetustioribus noti. 425
 Vermes virilis geniturae, Vermes foetus seu homunciones
non sunt. 333 334 431 432
 Vermes intestinorum humani corporis, non omnes mor-
bosi sunt. 252
 Vermes teretes dicti, nobis coevis, nobisque non nocui, si sani
sint. Ibidem; A nostris aegrotationibus aegrotant. 253
 Dulcia iis adversa sunt. 254 Amara, non adversa 316
 Pineales humani vermes. Ibidem. An parvuli teretes?
 Ibidem. Teretium diversae magnitudines atque staturae
sunt. 254. & 255. Aliud humanorum minorum *intesti-*
nalium vermium naturale genus, ejusque notae: 255
 256. Et aliud ulterius genus, 257. Et aliud insuper; Seu
quod adhuc naturalibus, at monstrosis humanis ver-
mibus recenseri posset: aptius verò morbosis adscribi-
tur. 250. & seq. Vermes humani teretes monstrosi. 262
 Vermes Hominis morbosii, alii in intestinis, alii ex-
tra intestina. 263. *intestinalium* duplex genus. 264
 Taeniarum Primum genus in varias rursus species di-
stin-

linctum. 265. & seq. Alterum Tacniarum genus ex cucurbitinis vermibus conficitur. 276. & seq. Cucurbitinorum forma, habitudines & partes. 278. & seq. Monstrosus intestinorum vermis, idemque *viviparus*. 292. *Intestinales* porro humani vermes in *oviparos* & *viviparos* distinguendi esse videntur. 294. 296. *Intestinales* vermes omnino exiranei & morbofi. 298. *Eruci-formes*. 299 & seq. *Lacerti-formis* vermis. 300. & seq. & alibi, *Salamadri-formes*, aut *Serpenti-formes*. 304. & Alius nostri similis. 305. & Alii non secus monstruosi, variaque bruta similes. 306.

Vermes extra cibarium hominis canalem morantes, seu propriè Zoophagi eorumque classes; Seu alteri quibus exitus est; Alterique, quibus non est. 313.

Vermes primæ classis, seu Aurium varii. 313. *Nasales* seu *Rhinarii* 316. 317. Quorum Historia non satis hactenus patet 318. Et qui interdum *urinarii* sunt si. iles. 320. Oculorum vermes. 322. Oris seu dentium. 324. Urinales. 326. Pudendi muliebris atque uteri. 331. & seq. Viriles spermatici, cum morbofi, tum naturales dicti. 333. & seq. Naturales, cum adfunt, cujus esse usus videantur. 334. In quibus tamen hominibus deficiant. Ibidem. Duplicis esse generis venditantur. 335. Vermes pulmonum. 338. Bronchialium glandularum, 339 Oesophagi. Ibidem. Thyroidaeae Glandulae. Ibidem & 349.

Vermes Humani iis in partibus e quibus exitus esse non videtur 341. Hepatici brutorum & Hominum vermes, Ibidem. Hique juxta variam in visceris partibus sedem, velut variarum classum sunt. Ibidem. In intima jecoris substantia a nobis reperti. 344. Vermes cerebri, seu propriè Cephalici. 345. Pericardii, & Cordis. 350. Lienis 351. Pancreatis 352. Mesenterii. Ibidem, & seq. Vermis jam in volucrem evasus, inter spermaticae humanae venae tunicas natus adultusque. 359.

Vermes morbofi intermediae classis: qui nempe ex partium hominis locis ubi sunt, exire modò possunt, modò vero non possunt: Atque eorum genera 361. Helicophagi seu ulcerosi vermes. 362. Subcutanei. Ibidem. Crinones. Ibidem. Dracunculi. Ibidem. Syrones seu humani Acari. 363. Bovilli vermes dicti. Ibidem. Tomi, seu Americanorum Cirones. 364. Vermes externorum musculorum 365. Glandulosi. 339. 347. 349. & 365. *Vasculares*. 366 *Umbilicales*. Ibidem. Sanguinis vermes. 366. & seq.

- seq. Qui tamen, aut naturales aut morboſi intelligantur, ſatis haecenus comperti non ſunt. 368
- Vermiculi in coralliis ipſiſque metallis 368. In aëre, aqua, herbis, & alimentis penè omnibus. 369. & ſeq. In variis plantarum partibus variis. 370. Vermiculi alimentorum, in humano ſtomacho ſolvuntur; Non ita ſacile vermiculorum ova. 371. Lactis vermiculi 371. Nec naturales, nec morboſi vermiculi, diu in ſanguine conſiſtere poſſent. 371. & ſeq. Ova tamen vermiculorum volui aliquandiu per ſanguinem poſſunt. 371. Vermiculi naturales in ſanguine, quocumque adhibito opere, inſpici non queunt. 372. & ſeq.
- Vermiculi in humanis humoribus, morborum tempore perſpiciuntur. 374
- In humanis ſuccis a nobis ann. MDCCXXXIV, & ſequentibus temporibus, in *epidemia* Taurinenſi febre deprehenſi. 374
- Et cujus formae fuerint. 375
- Vermiculorum ſanguineorum naturae modique omnes, ignota ſunt. 377 Morboſi vermes propriam ſtabilemque in ſanguine ſedem non habent. Ibidem, & ſeq.
- Vermiculorum *epidemicorum* quae veriſimiliter in dolent atque ratio ſit. 378. & cur ii, quod plus ſurunt, eo citius perſaepe quieſcant & deleantur. 369
- Vermiculos peſtilentes Qui defenderint. 380. Et Qui celticos. 382.
- Vermes alijs ſpeciei humani, ſeu *ſupercutanei*. 384. Scabioſi, eorumque deſcriptiones & effectus. 385. & ſeq.
- Vermes Humanorum, Cadaverum. 396
- Eorum ſaltus. 397
- & metamorphoſes. Ibidem.
- Vermium, in Cerebro aliſque Hominiſ reconditis partibus repperitorum, indubitatae Obſervationes. 401. & ſeq.
- Vermis *Bombyci-formis*, Ab Amico communicatus. 415
- In Humanorum Vermium *Hiſtoria*, quae ad hanc uſque diem deſiderentur: Aut diligentius quaerenda ſint. 254. 260. 265. 275. 276. 289. 293. 318. 322. 333. 336. 351. 361. 366. 368. 372. 375. 377. 379. 380. 384. 387. 394. 395.
- Vermiculationes herbarum, quibus tempeſtatibus fiant. 275
- Vermiformis* inteſtinorum appendicis uſus & fabrica in foetu, atque cum colo caecoque inteſtino habitudo. 30 31. 431
- Viſcerum in foetu diſpoſitio. 29

- Vitiosae in utero generationes atque graviditates. 113
- Viventium exteriores partes & aspectus, facile & fortuito mutari possunt, non mutatâ specie. 302
- Viventium omnium germinum Analogiam Natura tuerur. 419 420
- Viviparos intestinales vermes qui, praeter nos, observaverint. 296
- Umbilicalia vasa, in omni viventium genere, embryonibus exteriora sunt. 20 21
- Umbilicalis funiculi in graviditatis progressu, dimensionum flexionumque varietates. 55
- In tenerioribus foetibus, gracilitas ad unum extremum, ad aliud amplitudo. Fig. VIII. Tab. II. ejusque explicat. 444
- Urachi usus in foetu, 31
- Urachus in plerisque natis, imò & adultis Hominibus, adhuc apertus est, interdum ad usque umbilicum. 37 39
- Urinalis vesicae habitudo in saepe patientibus. 439, ad explic. Fig. II. Tab. II.
- Urinalis vesicae habitudo in foetu. 31
- Uteri adversus grandiorelem foetum conditio. 60
- Vis contractionis. 61
- Uteri cavitas in ovi ingressu quae sit. 42
- Uteri comedones vermes. 333
- Uteri cum adultiori versoque jam foetu dispositio, 430 431
- Uterinarum herniarum species. 113
- Unde difficiles & suppressi partus, abortus, aliaque foetuum vitia sunt. Ibidem & 116
- Uterus gravidus saepe foras in sacci formam porrigitur. 114
- Uteri in graviditatibus productiones variae; Unde etiam variae graviditatum notae. 117
- Uteri verae internaecque Herniae, quae revera vitiosae sunt: seu quae naturales ac simplices ejus dilatationes non sunt. 316
- Quae nullâ certè arte emendari possunt. 317
- Uteri lateralia, ad Tubarum ingressum, velut angulosa loca, magis minusve producta, foetuum diutius immorantium hospitia ac velut latibula saepe sunt. 136 143
- Uteri procidentiae ex Hippocrate, quomodo sint intelligendae. 209
- Uteri rejectanea plura, quae molas interdum mentiuntur: Ut sarcomata, membranacci sanguinis grumi, uterique polypi. 119

CATALOGUS

Librorum Medicorum Recentiorum;

Qui reperiuntur

Apud Hæred. CRAMER & Fratr. PHILIBERT.

Alberti Magni de Secretis Mulierum, 12. Editio ult. 1740.

Baglivi (Georg.) Opera omnia, 4. Neap. 1737. cum Addit.

Ballonii (Gul.) Opera omnia, 4. 4. tom. Venet. 1735.

Bellini (Laur.) Opera, 4. 2. vol. fig. Venet. 1732.

Boerhaave (Herm.) Chemia, cum Opusculis, 4. 2. tom. Paris. 1733.

———— idem, 4. Hagæ Com. 1732.

———— Opuscula, 4. ibid. 1738.

Brini (Jo. Thom.) de spiritibus Animalibus, 4. Patav. 1729.

Burneti (Thom.) Thesaurus Med. & Hippocrates contractus 4. Venetiis, 1733.

Castelli Lexicon Med. 4. Patav. 1713.

Crescentius de Febribus, 4. Neap. 1711.

Dolæi (Joan.) Opera Med. & Chirurg. fol. 2. tom. Venet. 1708.

Dekkers (Frid.) Opera, 4. Neap.

Douglas (Jac.) Descriptio Peritonæi & Membranæ Cellularis, 8. fig. Neap. 1737.

Freind Opera, 4. Venet. 1733.

———— Hist. Medicinæ, 4. 1735.

Hoffmanni (Frid.) Medicina Rationalis, 4. 8. tom. Francof. 1730-39.

———— ejusd. Supplem. cum Vita Auctoris, 4. 1740.

———— Consultat. Med. 4. 2. tom. ibid. 1734.

———— Opuscula Phys. Med. 8. 2. tom. 1736.

———— Opera omnia, 4. 8. tom. Venet. 1737-38.

———— fol. 6. Tom. 1740.¹

Heisteri Chirurgia, 4. 2. tom. Venet. 1740. cum fig.

———— Compend. Anatom. 8. fig. ibid. 1737.

Jackson Enchirid. Med. Pract. 8. Venet. 1739.

Knips-Macoppe pro Empir. Secta adv. Theoriam Med. 4. Patav.

Icetus de Monstris, 4. Patav. 1665. cum fig.

Lancisus de Motu Cordis & Aneurysm. 4. fig. Neap. 1738.

Lavagnolus de Ufu Chymiaë, 4. *Patau.* 1738.

La Mothe (*Jo. Bapt.*) *Doct. Monspel.* Tract. Therapeuticus, &c. 12. *sub pralo.*

MAngeti (*Jo. Jac.*) Opera omnia, fol. 24. *tom. cum fig.*
Biblioth. Med. Pract. fol. 8. *tom. Editio auctior.*
1739.

———— Scriptorum Medicorum, fol. 4. *tom.*

Martiani (*Prosp.*) Comment. in Hippoc. fol. *Patau.* 1700.

Mazini Mechanica Medicam. 4. 1734.

———— Institut. Med. Mechan. 4. 1739.

Milita de Morbis exitialibus, 4. *Patau.* 1734.

Mistichelli de Apoplexia, 4. *Venet.*

Morgagni & Valsalva Opera, 4. *Venet.* 1740.

Nenterii Fundam. Med. Stahl. fol. *Venet.* 1735.

Pascoli (*Alex.*) de Homine, 4. 3. *tom. Romæ* 1728. *cum fig.*

Pisani Hist. Affect. Hystericæ in Virgine, 4. *Patau.* 1736.

Pisonis (*Homob.*) Methodus medendi & de Circuit, Sanguinis, 4. *Patau.* 1726.

———— de Regimine Magnorum Auxiliorum in Morb. Curat. 4. *ibid.* 1735.

Pitcarnii Opera, 4. *Venet.*

Portii (*Luca*) Opera, 4. 2. *tom. Neap.*

Rosseti (*Thom.*) Novum Systema Mechan. Hippoc. de morbis fluidorum & Solidorum, fol. *Venet.* 1734.

Sanctorius de Statica Med. 12. *Patau.* 1728.

Seguier (*Jo. Fr.*) Bibliotheca Script. Botanic. &c. 4. *Hagæ Com.* 1740.

Valcarenghi (*Pauli*) Medicina Rationalis 4. *Cremonæ*, 1737.

Waldschmidt Opera Med. 4. 2. *tom. Neap.*

Sancassani (*Dion. Andr.*) Opere Fisico-Medicæ &c. fol. 4. *tom. Romæ*, 1731-38.

Nouveaux Secrets de Medecine, de Lemery, 12. 4. vol. *Paris*, 1740.

Consultation de Medecine, par Mr. le Thieullier, 12. *Paris*, 1740.

Traité des Plantes Usuelles, de Mr. Chomel, 12. 3. vol.

Differt. sur les Maladies Vénéériennes, traduit de l'Anglois, 12. *Paris*, 1741.

l'Orthopédie, ou l'Art de prévenir dans les enfans les difformitez du Corps, par Mr. Andry, 12. 2. vol. 1741.

Differtation sur les Eaux & le Sel de Sedlitz, 8. 1740.

Memoires pour servir à l'Hist. des Insectes, par Mr. de Reaumur, 4. 5. vol. *Paris*.

———— *idem*, 12. *Holl.*